

AMI EGYNEK LEHETETLEN - SOKAKNAK KÖNNYŰ

22. Május

SZÖVETKEZETI

GYOMAI TERMELŐK

1937

EVRE
KIADJA
A

GYOMAI TERMELŐK

SZÖVETKEZETE

1920

SZÖVETKEZÉS-MAGYARFELTÁMASZ

MALOMVIZI

M E I N L

E

I

N

L

KÁVÉ TEA

KAKAÓ

eredeti

csomagolásban

a

szövetkezeti

boltokban

SZÖVETKEZETI
CSALÁDI TANÁCSADÓ

AZ

1937

TRIANON UTÁN XVII.
ÉVRE

SZERKESZTETTE:

DR. KOVÁCS JÁNOS

KIADJA:

A

GYOMAI TERMELŐK
FOGYASZTÁSI ÉS ÉRTÉKESÍTŐ
SZÖVETKEZETE

Nyomatott :

Turul Sajtóvállalat kft. nyomdájában. Bpest, VI., Székely Bertalan u. 18.
Felelős : Dr. Szabó Dezső ig. Felelős kiadó : Dr. Kovács János

Okirati és számlailletékek.

Allandó összegű illeték alá eső okiratok első példányának első íve 2.—P. Az első példány többi íve, valamint a második- és a többi példányok minden íve 1.—P.

Adásvételi szerződések.

a) ingók, áruszállítások, építkezési szerződések után az érték 3,6 százaléka
b) ingatlan után: első példány első íve 2000 P-ig 1.—, azon felül 2 P. Első példány többi íve és a többi példány minden íve 1.—P.

Adóslevelek az érték 0,6 százaléka illeték alá esnek. — Anyakönyvi kivonatok után 1.—P. Bevásárlási könyvek után darabonként 50 fillér. Bérleti és haszonbérleti szerződések 0,6 szaz.

Bizonyítványok.

Közhatalóságok által kiállítottak 1.—P. Cselédek, segédek, inasok, napszámok, általában a háztartásban, mezőgazdaságban kereskedelmi és iparvállalatban alkalmazottak részére 50 fillér iparos tanulóknak az iparhatóságtól adott bizonyítványok 50 fillér. — Iskolai tanulmányi bizonyítványok 50 fillér. — Orvosi bizonyítvány 2.—P.

Kereskedelmi kötvények 5000 négy- szögcentiméteres ivenként 50 fillér. — Kérvényekre, beadványokra általában 2.—P., — Kötelezvények, kölcsönszerződések 0,6 százalék illeték alá esnek. Munkakönyvek 50 fillér. Nyugták az érték 0,6 százaléka.

Számlák (ivenként)

200 P-ig 2 fill. — 200-500 P-ig 5 fill. 500-1000 P-ig 10 fill. — 1000-2000 P-ig 20 fill. — 2000-5000 P-ig 50 fill. — 5000-7500 P-ig 75 fill. — 7500-10.000 P-ig 1 P. — 10.000 pengőn felül 2 P.

Szolgálati szerződések illetéke a kikötött munkabér 0,6 százaléka, ha a javadalmazás havi 500 P-nél több. Egyébként illetékmentes.

Tanoncszerződések illetéke 1.—P. Orvosi bizonyítványok tanoncszerződés-

sekhez, illetéke 50 f. — Törlési engedélyek után 0,6 százalék. — Utalványok után 0,6 százalék.

Váltók

0,12 százalék, ha a fizetési határidő 6 hónál nem később jár le. — 0,6 százalék, ha a fizetési határidő 6 hónapon túl jár le.

Postadijszabás.

Levél. Helybeli forgalomban 20 gr-ig 20 f., 40 gr-ig 28 f. — Ausztriában és Németországban a levél díja 20 gr-ig 32 f. — Cseh-Szlovákiába, Lengyelországba, Olaszországba és Romániába a levél díja 20 gr-ig 32 f. és minden további 20 gr-ért 20 fillér. — Egyéb külföld 20 gr-ig 40 fillér, 40 gr-ig 60 fillér. Súlyhatár belföldre 500 gr., külföldre 20 gr. A levéllel egyenlő díjszabás alá esik a zárt levelezőlap.

Levelezőlap. Helyi forgalomban 6 f. belföldi forgalomban 10 f. Ausztriába, Németországba, Olaszországba, Cseh-szlovákiába, Lengyelországba és Romániába 16 f., egyéb külföld 20 fillér.

Nyomtatvány. A belföldi forgalomban 10 gr-ig 2 f., 50 gr-ig 4 f., 100 gr-ig 8 f., 250 gr-ig 12 f., 500 gr-ig 20 f., 1000 gr-ig 40 f., 2000 gr-ig 70 fillér.

Ajánlott és expresszlevelek. Helyi forgalomban 20 f., távolsági forgalomban 50 f. Expresszdíj 60 f., a rendeltetési postahivatal külső kézbesítési kerületébe 1,60 P. Külföldre 50 fillér.

Postautalványok. Egy-egy postautalvánnyal utalványozható legnagyobb összeg 1200 P. 20 P-ig 20 f., 100 P-ig 60 f., 500 P-ig 120 f., 1000 P-ig 200 f., 1200 P-ig 220 fillér.

Távíró díjszabás. Magyarországon helyi forgalom szódija 6 f., távolsági forgalomban 10 f. Ausztria 12 f., Cseh-szlovákia 18 f., Németország 28 f., Románia, Szerb-Horvát-Szlovén királyság szódija 18 fillér.

Minőséget, legolcsóbban?

Szövetkezeti boltokban!

45316

SZÖVETKEZETÜNK VEZETŐSÉGE:

Igazgatóság:

Feiler Ernő

elnök

Ailer Márton

Kovács János

ügyvezető igazgató

Beinschróth Mihály

Dr. Kovács János

Felügyelőbizottság:

Gyomai tagjai:

Oláh András

elnök

Dobó Gábor

Földvári Nagy Imre

Herter Imre

Imre Sándor

Kovács János

Lukács Balázs

Cs. Nagy Dániel

Pfeiffer Mihály

ifj. Wagner Ádám

Endrődi tagjai:

Dávid János

Kovács Ferenc

Szilágyi János

Cs. Timár Lajos

Gy. Timár Lajos

Uhrin Imre

**Támogassuk a vezetőséget
munkatervének elérésében mert csak így
biztosíthatjuk szövetkezetünk fejlődését!**

Ne vásároljunk olyan helyen, ahol alkudozni lehet, mert itt kisebb értékű áruért többet kérnek, tehát jóhiszeműségünkkel visszaélnék. Vegyünk mindent szabott árakon mégis olcsón a szövetkezeti boltokban!

Ugyanis a

Gyomai Termelők fogyasztási és értékesítő **Szövetkezete**

gyomai és endrődi üzleteiben

fűszer, csemege, rőfös, rövidáru, vas, festék, termény, háztartási cikkek **megbízható minőségben**

legolcsóbban szerezhetők be.

Italmérésében kapható:

bor, sör, pálinka, konyak, rum, likőrneműek
a legkényesebb izlést is kielégítik.!

Aki a szövetkezeti boltokban vásárol, saját magát támogatja, mert:

1. Szavatolt minőségű friss árút kap.
2. Mindig olcsóbban mint másutt, ugyanis
3. Vásárlásai után évente 3 százalék vásárlási visszatérítést, valamint szorgalmi azonnali visszatérítést kap,

együttal azonban vásárlásával erősíti a szövetkezetet, célkitűzéseit megvalósításában is.

Ezért vesz öntudatos ember mindent Szövetkezetünkben.

I.-B.-Assz.-hava

JANUÁR (31 nap)

Télhó

A hó és hét napjai	Róm. kath. és újgörög naptár	Protestáns naptár	☾	Planéták állapota	☉ Nap		Hold	
					kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyugta ó. p.
1 Pént.	Újév	Újév	☾	Zivataros,	7 48	4 20	9 41	10 01
2 Szom	Makár	Abel	☾	havas	7 48	4 21	10 48	10 18
1. Kat. ev. Jézus körülmelése. Luk. II., 21. — Prot. ev. Mt. 2., 13—23. — Görög ev. A pusztában kiáltónak a szava. Márk I. r., 1. sz.								
3 Vas.	C. Jézus sz. n.	C. Benj.	☾	idő.	7 48	4 22	11 52	10 33
4 Hétfő	Títusz pk.	Leona	☾	☾ 3 óra	7 48	4 23	éjjel	10 51
5 Kedd	Teleszfor p.	Simon	☾	22 p. d. u.	7 48	4 24	0 56	11 09
6 Szerd	Vizkereszt	Vizkereszt	☾	Fagyos,	7 48	4 25	2 00	11 31
7 Csüt.	Lucián vt.	Attila	☾	többnyire	7 48	4 25	3 04	11 57
8 Pént.	Szörény	† Szörény	☾	zord,	7 47	4 26	4 04	12 30
9 Szom	Julián vt.	Marcell	☾	hideg idő.	7 47	4 28	5 03	d. u.
2. Kat. ev. A 12 éves Jézus a templomban. Lukács II, 42—52. — Prot. ev. Ugyanaz. — Görög ev. Jézus elhagyja Názáret városát. Máté 4. rész. 8. sz.								
1 Vas.	C1. Sz. Család	C1. Melán.	☾	gyenge	7 46	4 29	5 55	2 03
1 Hétfő	Higin p. vt.	Ágota	☾	széllel.	7 46	4 30	6 43	3 05
2 Kedd	Ernő ap.	Ernő	☾	☾ 5 óra	7 45	4 32	7 21	4 14
3 Szerd	Veronika	Vidor	☾	47 p. d. u.	7 45	4 33	7 56	5 28
4 Csüt.	Hilár pk. ea.	Bódog	☾	Szeles,	7 44	4 35	8 24	6 44
5 Pént.	Remete Pál	† Lóránt	☾	néha igen	7 44	4 36	8 49	8 01
6 Szom	Marcell p. vt.	Gusztáv	☾	hideg,	7 44	4 37	9 13	9 21
3. Kat. ev. A kánai menyegző. János II, 1—11. — Prot. ev. Ugyanaz. — Görög ev. A vámos és farizeusról. Luk. 18. rész. 89. szakasz.								
1 Vas.	C2. Antal apát	C2. Antal	☾	később	7 43	4 38	9 36	10 40
8 Hétfő	Piroska sz. vt.	Piroska	☾	havazás.	7 42	4 40	10 00	éjjel
9 Kedd	B. Margit	Sára	☾	☾ 9 óra	7 41	4 41	10 26	0 01
10 Szerd	Fáb. és Seb.	Fáb., Seb.	☾	2 p. este.	7 40	4 43	10 58	1 22
11 Csüt.	Ágnes sz. vt.	Ágnes	☾	Mérsékelt	7 39	4 44	11 36	2 43
12 Pént.	Vince vt.	† Artur	☾	hideg,	7 38	4 46	12 24	4 00
13 Szom	P. Raimund	Zelma	☾	kis hó,	7 38	4 47	d. u.	5 09
4. Kat. ev. Peldabeszéd a szőlőművesekről. Máté XX, 1—16. — Prot. ev. Ugyanaz. — Görög ev. A tékozló fiúról. Lukács 15. r., 79. sz.								
1 Vas.	C. Helvéné v.	C. Tádé	☾	utána	7 37	4 48	2 28	6 03
5 Hétfő	Pál megtérése	Pál ford.	☾	kiderül.	7 36	4 49	3 41	6 46
6 Kedd	Polikárp pk.	Vanda	☾	☾ 6 óra	7 35	4 51	4 55	7 18
7 Szerd	Aranysz. sz. J.	Lothár	☾	15 p. d. u.	7 34	4 53	6 10	7 44
8 Csüt.	NagyKároly	Károly	☾	Havas,	7 32	4 55	7 21	8 04
9 Pént.	Szal. Ferenc	† Adél	☾	ködös idő,	7 31	4 56	8 29	8 23
10 Szom	Martina sz.	Mártonka	☾	néha derült	7 30	4 58	9 36	8 39
5. Kat. ev. Peldabeszéd a magvetőről. Lukács VIII, 4—15. — Prot. ev. Ugyanaz. — Görög ev. Az ítéletről. Máté 25. r., 105. sz.								
11 Vas.	C. Hatvanad v.	C. Virgilia	☾	nappalok.	7 29	4 59	10 41	8 56

Hold fényváltozásai.

☾ Utolsó negyed 4-én 3 óra 22 p. délután; az idő többnyire mérsékelt, gyakori havazással, fagyos éjjelekkel.

☾ Újhold 12-én 5 óra 47 p. délután; hoz komor, később enyhébb napokat, havat.

☾ Első negyed 19-én 9 óra 2 p. este; csendes, borult, végre nedves idővel.

☾ Holdtölte 26-án 6 óra 15 p. délután; hoz szelet, éjjeli fagyot, kellemtelen időt.

Időjárás tapasztalás szerint.

Szép és állandó idő szokott faggyal következni: Ha a délnyugati szél északnyugatra változik. Ha keleti széllel apró hó esik. Ha nyugat táján sűrű köd keletkezik. Rossz, általában langy idő következik: Ha a kelet-északi szél változik. Ha a gödrök bűzösek.

1-én a nap hossza 8 óra 32 p.; a hó végig 1 óra 1 perccel nő.

Izraelita naptár.

18. Tebeth 5697. ^{Jan.} 1
19. S. Semoth 2
26. Waëra 9
1. Sebat R. Kh. 13
4. S. Bo 16
11 S. Besalakh 23
15. Fák ünnepe 27
18. S. Jithro 30

Böjtölő-hava

FEBRUÁR (28 nap)

Télu

A hó és hét napjai	Róm. kath. és új görög naptár	Protestáns naptár	☾	Planéták állapota	☉ Nap		Hold	
					kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyug. ó. p.
1 Hétfő	Ignác pk. vt.	Ignác	☾	Többnyire	7 28	5 01	11 45	9 15
2 Kedd	Gysz. B. A.	Karolin	☾	havas eső.	7 26	5 02	éjjel	9 35
3 Szerd	Balázs pk.	Balázs	☾	☾ 1 óra	7 25	5 04	0 49	9 59
4 Csüt.	Korz. András	Ráhel	☾	4 p. d. u.	7 23	5 05	1 51	10 29
5 Pént.	Ágota sz. vt. †	Ágota	☾	Kellemetlen,	7 22	5 07	2 40	11 06
6 Szom	Dorottyaszt. vt.	Dorottya	☾		7 21	5 08	3 45	11 52

6. Kat. ev. Jézus harmadszor jövendöli meg szenvedését. Lukács XVIII, 31—43. — Prot. ev. Ugyanaz. — Görög ev. A mennyei kincsről. Máté 6. r. 17. sz.

7 Vas.	C. Farsangvas. C. Fars. v.		☾	nagy	7 20	5 10	4 34	12 50
8 Hétfő	Máthai sz. J.	Aranka	☾	hóeső,	7 18	5 11	5 17	d. u.
9 Kedd	Alex. Cirill	Abigail	☾	mérsékelt	7 17	5 13	5 54	3 08
10 Szerd	Hamv.-szerda	Elvira	☾	hideg.	7 15	5 15	6 24	4 24
11 Csüt.	Lurdi Már. ††	Bertold	☾	☾ 8 óra	7 13	5 17	6 51	5 42
12 Pént.	7 szerv. al. †††	Lidia	☾	34 p. d. e.	7 11	5 19	7 17	7 03
13 Szom	Ricci Kat. ††	Ella	☾	Néha	7 10	5 20	7 41	8 24

7. Kat. ev. Jézus böjtje és megkísértése. Máté IV, 1—11. — Prot. ev. Ugyanaz. — Görög ev. Natánael kételkedéséről. János 1. r., 5. sz.

14 Vas.	C1. Invocabit	C1. Bálint	☾	havazás és	7 09	5 21	8 05	9 46
15 Hétfő	Kolomb. K. ††	Fausztin	☾	esőzés,	7 07	5 23	8 32	11 09
16 Kedd	Julianna vt. ††	Julianna	☾	éjjel hideg,	7 05	5 25	9 02	éjjel
17 Szerd	Donát vt. K. ††	Donát	☾	rossz idő.	7 04	5 26	9 39	0 31
18 Csüt.	Simon vt. ††	Konrád	☾	☾ 4 óra	7 02	5 28	10 23	1 49
19 Pént.	Konr. hv. †††	Zsuzsann.	☾	50p. reggel.	7 00	5 29	11 16	2 58
20 Szom	Aladár pk. ††	Álmos	☾	Napos,	6 59	5 30	12 18	3 57

8. Kat. ev. Az Ur színváltozása. Máté XVII, 1—9. — Prot. ev. Máté 15., 21—28. — Görög ev. Az inaszakadtról. Márk 2. r., 7. sz.

21 Vas.	C2. Remisc.	C2. Eleon.	☾	enyhe idő-	6 57	5 32	1 27	4 43
22 Hétfő	Péter széki. ††	Gerzson	☾	járás,	6 55	5 34	2 39	5 19
23 Kedd	Dam. Péter ††	Alfréd	☾	gyakori	6 53	5 35	3 52	5 47
24 Szerd	Mátyás ap. ††	Mátyás	☾	szél.	6 51	5 37	5 02	6 09
25 Csüt.	Géza vt. ††	I. Géza	☾	☾ 8 óra	6 50	5 38	6 11	6 28
26 Pént.	K. Marg. †††	Sándor	☾	43 p. d. e.	6 48	5 40	7 18	6 45
27 Szom	Gábor p. ††	Ákos	☾	Derült,	6 46	5 41	8 25	7 03

9. Kat. ev. Egy néma ördög kiűzése és a Belzebub vád. Luk. XI, 14—28. — Prot. ev. Ugyanaz. — Görög ev. Aki szégyel engem. Márk 8. r. 37. sz.

28 Vas.	C3. Ocul	C3. Elem.	☾	változó,	6 44	5 43	9 30	7 20
---------	----------	-----------	---	----------	------	------	------	------

Hold fényváltozása

Utolsó negy 3-án 1 4 perckor délután hideg, zord, nedves, borult, langyos lesz, utána esővel, utána esővel.

Újhold 11-én 8 óra 34 perckor délelőtt; idő lágy, néha rüty, később széles, mely esőt hoz.

Első negyed 18-án 4 óra 50 perckor reggel kis hóval, ködös, esős, változó idő.

Holdtölte 25-én 8 óra 43 perckor délelőtt; keletlen, többnyire nedves napokkal.

Időjárás tapasztalás szer

Szép és állandó következik fagygal: délkeleti szelek vannak. Ha a hold igen fehér, az esti pír igen magterjed a nyugati égre. Ellenben rossz vagy idő lesz: Ha nyugati szelek vannak. Ha huzam hideg után a hó jégban esik, mit könnyű észrevenni, midőn az lakhoz csapódik.

1-én a nap hossza 3 óra 33 perc; a végéig 1 óra 29 p.

Izraelita naptár

25. S. Mispatim
30. Ros Khodes
1. Adar R. Kh.
2. S. Theruma
9. S. Thezave
13. Eszterböjt
14. Purim
15. Susan Purim
16. S. Ki Thiza

őjtmás-hava

MÁRCIUS (31 nap)

Tavaszelő

A hó és hét napjai	Róm. kath. és új görög naptár	Protestáns naptár	Planéták állapota	Nap		Hold	
				kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyugta ó. p.
Hétfő	Albin pk.	Albin	töbnyire	6 42	5 44	10 34	7 40
Kedd	Simplic	Lujza	szeles	6 40	5 46	11 37	8 03
Szerd	Kunigunda	Kornélia	idő-	6 38	5 48	éjjel	8 29
Csüt.	Kázmér	Kázmér	járás.	6 37	5 48	0 37	9 04
Pént.	Özséb	Adorján	☾ 10 óra ☽ 17 p. d. e.	6 34	5 50	1 34	9 46
Szom	Perpetua	Gottlieb		6 32	5 51	2 25	10 38

Hold fényváltozásai.

☾ Utolsó negyed 5-én 10 óra 17 perckor délelőtt; hoz enyhe szelet, utána gyakori kis esőt.

☽ Újhold 12-én 8 óra 32 perckor este; eleinte zord, majd derült enyhe idővel.

☾ Első negyed 19-én 0 óra 46 perckor délután; hirtelen változó időt hoz sok apró esővel.

☽ Holdtölte 27-én 0 óra 12 perckor éjjel; hoz csendes időt, később gyakori széllel.

10. Kat. ev. Az első kenyérszaporítás. János VI, 1—15. — Prot. ev. Ugyanaz. — Görög ev. Az ördögös némáról. Márk 9. r., 40. sz.

Vas.	C4. Laetare	C4. Tamas		Kis hó,	6 30	5 53	3 09	11 38
Hétfő	Ist. János	Zoltán	☾	néha eső,	6 28	5 55	3 48	d. u.
Kedd	Franciska	Franciska	☾	felhős,	6 26	5 56	4 21	2 00
Szerd	40 vértanu	Olimpia	☾	változó	6 24	5 57	4 50	3 17
Csüt.	Szilárd	Aladár	☾	idő.	6 22	5 58	5 17	4 37
Pént.	I. Gerg. p.	Gergely	☾	☽ 8 óra	6 21	6 00	5 42	5 59
Szom	Szabin	Krisztián	☾	32 p. este.	6 19	6 02	6 06	7 23

11. Kat. ev. Ki vádolhat engem közületek bűnről? János VIII, 46—59. — Prot. ev. U. a. — Görög ev. Jakab és János nagvraívása. Márk 10. r., 47. sz.

Vas.	C5. Fekete v.	C5. Matild		Nagy szél,	6 17	6 03	6 34	8 47
Hétfő	Nems. ünn.	N. ünnep	☾	utána	6 15 <td>6 05</td> <td>7 04</td> <td>10 13</td>	6 05	7 04	10 13
Kedd	Geréb pk.	Henriette	☾	kitisztul,	6 13 <td>6 06</td> <td>7 39</td> <td>11 35</td>	6 06	7 39	11 35
Szerd	Patrik pk.	Gertrud	☾	töbnyire	6 11 <td>6 07</td> <td>8 21</td> <td>éjjel</td>	6 07	8 21	éjjel
Csüt.	Sándor pk.	Sán., Ede	☾	borult.	6 09 <td>6 09</td> <td>9 13</td> <td>0 49</td>	6 09	9 13	0 49
Pént.	Fájd. Szűz	József	☾	☽ 0 óra	6 07 <td>6 10</td> <td>10 13</td> <td>1 52</td>	6 10	10 13	1 52
Szom	B. Csák M.	Hubert	☾	46 p. d. u.	6 04 <td>6 12</td> <td>11 20</td> <td>2 41</td>	6 12	11 20	2 41

12. Kat. ev. Jézus ünnepies bevonulása Jeruzsálembe. Máté XXI, 1—9. — Prot. ev. U. a. — Görög ev. Mária Magdolnáról. Ján. 12. r., 41. sz.

Vas.	C6. Virágvas.	C6. Ben.		Tavaszközd.	6 02	6 13	d. u.	3 20
Hétfő	G. Katalin	Oktávián	☾	Csendes,	5 00 <td>6 15</td> <td>1 41</td> <td>3 50</td>	6 15	1 41	3 50
Kedd	Viktor. vt.	Frumenc	☾	hideg,	5 59 <td>6 16</td> <td>2 50</td> <td>4 13</td>	6 16	2 50	4 13
Szerd	Cábor főa.	Gábor	☾	reggelek,	5 57 <td>6 17</td> <td>3 59</td> <td>4 34</td>	6 17	3 59	4 34
Csüt.	Nagycsüt.	Gy. B. A.	☾	éjjeli	5 54 <td>6 19</td> <td>5 06</td> <td>4 52</td>	6 19	5 06	4 52
Pént.	Nagyp.	Nagypént.	☾	széllel.	5 52 <td>6 20</td> <td>6 12</td> <td>5 09</td>	6 20	6 12	5 09
Szom	Nagysz.	Hajnalka	☾	☽ 0 óra	5 50 <td>6 22</td> <td>7 17</td> <td>5 26</td>	6 22	7 17	5 26

13. Kat. ev. Jézus feltámadását angyal hirdeti az asszonyoknak. Márk XVI, 1—7. — Prot. ev. U. a. — Görög ev. Kezdetben vala az ige. Ján. 1. r., 1. sz.

Vas.	C. Húsvétvas.	C. Húsv. v		12 p. éjjel.	5 48	6 24	8 21	5 45
Hétfő	*Húsvéthétfő	Húsvéth.	☾	Déli szelek	5 46 <td>6 24</td> <td>9 24</td> <td>6 06</td>	6 24	9 24	6 06
Kedd	Kerény vt.	Izidor	☾	melegítik	5 44 <td>6 26</td> <td>10 26</td> <td>6 32</td>	6 26	10 26	6 32
Szerd	Guidó ap.	Árpád	☾	a levegőt,	5 42 <td>6 27</td> <td>11 24</td> <td>7 04</td>	6 27	11 24	7 04

Időjárás tapasztalás szerint.

Amilyen időjárás van március 9-ike körül, olyan szokott maradni egész március hónapban. Ha január meleg volt, március hideg. Száraz március szép májust jövendő. Einapegyenkori szélvizek termékeny esztendőre mutatnak. Ha a nap és hold kelteben rendkívül nagy, eső következik; hasonlóképp, ha a harangok messze hallatszanak. A márciusi sűrű és bűzös köd sok égháborút hoz.

1-én a nap hossza 11 óra 2 perc; a hó végéig 1 ó. 44 p. nő.

Izraelita naptár.

- Márc.
- 23. S. Vajkhel P. 6
 - 1. Nizan S. Vaj. R. Kh. 13
 - 8. S. Zav 20
 - 15. Passzah. 1. n. 27
 - 16. Passzah 2. n. 28

Szt.-György-hava

ÁPRILIS (30 nap)

Tavaszk

A hó és hét napjai	Róm. kath. és új görög naptár	Protestáns naptár	☾	Planéták állapota	☉ Nap		Hold	
					kele ó. p.	nyug. ó. p.	kele ó. p.	nyugta ó. p.
1 Csüt.	Hugó pk.	Hugó	☾	verőfényes	5 40	6 29	éjjel	7 42
2 Pént.	Paulai Fer. †	Áron	☾	tavaszi	5 38	6 31	0 16	8 30
3 Szom	Rikárd p.	Kereszt.	☾	napok.	5 36	6 32	1 03	9 26

14. Kat. ev. Jézus két izben zárt ajtók mellett jelenik meg tanítványainak. Ján. XX, 19—31. — Prot. ev. Ugyanaz. — Görög ev. A hitetlen Tamásról. Ján. 20. r., 65. sz.

4 Vas.	C1. Pehérvas.	C1. Izidor	☾	☼ 4 óra	5 34	6 33	1 43	10 30
5 Hétfő	*Gy. o. B. A.	Vince	☾	☼ 53 p. regg.	5 32	6 34	2 18	11 40
6 Kedd	Coelesztin p.	Coeleszt.	☾	Változo,	5 30	6 36	2 48	d. u.
7 Szerd	Herm. József	Herman	☾	viharos,	5 28	6 37	3 15	2 10
8 Csüt.	Dénes pk.	Lidia	☾	többnyire	5 26	6 39	3 41	3 29
9 Pént.	Konrád †	Erhardt	☾	langyos,	5 24	6 40	4 05	4 51
10 Szom	Ezekiel	Zsolt	☾	szeles idő.	5 22	6 42	4 31	6 17

15. Kat. ev. Én vagyok a jó pásztor. János X, 11—16. — Prot. ev. Ugyanaz. — Görög ev. A kenethozó asszonyok. Márk 15. rész, 69. szakasz.

11 Vas.	C2. Misericor.	C2. Leó	☾	☼ 6 óra	5 21	6 42	5 01	7 43
12 Hétfő	Gyula p.	Gyula	☾	10 p. regg.	5 19	6 44	5 34	9 09
13 Kedd	Hermenegild	Ida	☾	Enyhe lég,	5 17	6 45	6 15	10 30
14 Szerd	Sz. József olt.	Tibor	☾	később	5 14	6 47	7 04	11 40
15 Csüt.	Anasztázia	Atala	☾	változó,	5 12	6 48	8 04	éjjel
16 Pént.	L. B., József †	Lambert	☾	meleg idő.	5 10	6 50	9 10	0 36
17 Szom	Anicét	Anicét	☾	☾ 9 óra	5 09	6 51	10 21	1 20

16. Kat. ev. Krisztus távozásáról beszél. János XVI, 16—22. — Prot. ev. Ugyanaz. — Görög ev. Az inaszakadtról. János 5. r., 14. sz.

18 Vas.	C3. Jubilate	C3. Ilma	☾	34 p. este.	5 07	6 52	11 52	1 5
19 Hétfő	Emma	Kocsárd	☾	Általában	5 05	6 54	d. u.	2 18
20 Kedd	Tivadar hv.	Tivadar	☾	változó,	5 03	6 55	1 52	2 38
21 Szerd	Parzh. Konr.	Anzelm	☾	néha csen-	5 01	6 57	2 58	2 57
22 Csüt.	Szótér és K.	Szótér	☾	des idő,	4 59	6 59	4 04	3 14
23 Pént.	Béla pk. vt. †	Béla	☾	majd sze-	4 58	7 00	5 08	3 32
24 Szom	György vt.	György	☾	les napok.	4 57	7 01	6 12	3 50

17. Kat. ev. Krisztus megígéri, hogy vizsgálatot fog küldeni. János XVI, 5—14. — Prot. ev. U. a. — Görög ev. A samariai nőről. Ján. 4. r., 12. sz.

25 Vas.	C4. Cantate	C4. Márk	☾	☼ 4 óra	4 55	7 02	7 15	4 11
26 Hétfő	Kilit és Marc.	Ervin	☾	☼ 24 p. d. u.	4 53	7 04	8 17	4 36
27 Kedd	K.sz. Pét. et.	Ariszlid	☾	Szeles,	4 51	7 06	9 16	5 05
28 Szerd	Keresztes P.	Valéria	☾	később	4 48	7 07	10 10	5 42
29 Csüt	Péter vt.	Albertina	☾	hűvös	4 48	7 08	10 59	6 27
30 Pént.	Sienai Katal. †	Katalin	☾	napok,	4 47	7 09	11 41	7 20

Hold fényváltozai

☾ Utolsó negyed 4-én 4 óra perckor reggel; változó idővel.

☾ Újhold 11-én 6 óra 10 perckor reggel; csend néha derült, mel idővel.

☾ Első negyed 18-én 9 óra perckor este; mérsékelt melege

☾ Holdtölte 25-én 4 óra perckor délután; felhős, szeles idő

Időjárás

tapasztalás szerin
Ha az idő áprilisi igen kellemes, romájus szokott reá kövkezni. Ezen hónapban háborúk nedves eszédőre mutatnak. Ha szivárványnak két sárga színel szépen és látszanak, néhány nap jó időt lehet várni. A hóvét körüli nedves rossz roz-aratást okoz. Ha szent György-nap körül a rozs akkora, hogy a varjú benne elbujhat gabonabőségre mutat.

1-én a nap hossza óra 49 p.; a hó véig 1 óra 37 p.

Izraelita naptár

- Április
- 21. Passzah 7. n.
 - 22. Passzah 8. n.
 - 29. S. Semini 1. P.
 - 0. Ros Khodes
 - 1. Ijar R. Kh.
 - 6. S.Thasz. 2. P.
 - 8. Seni böjt
 - 11. Khamisi böjt
 - 13. S.Akh.M.3.P.
 - 15. Seni böjt
 - 18. Lag beomer

Pünkösöd-hava

MÁJUS (31 nap)

Tavasztűtő

Hó és hét napjai	Róm. kath. és új görög naptár	Protestáns naptár	Planéták állapota	Nap		Hold	
				kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyugta ó. p.
Szom	Fülöp és Jak.	Fülöp	tavaszi	4 45	7 11	éjjel	8 20
3. Kat. ev.	Amit csak kérni fogtok az Atyától. Ján. XVI, 23—30. — Prot. ev. Ugyanaz. — Görög ev. A vakon születettéről. János 9. r., 34. sz.						
Vas.	C5. Rogate	C5. Zsigm	időjárás.	4 43	7 12	0 16	9 26
Hétfő	Sz. † felt.	Irma	☉ 7 óra	4 41	7 14	0 47	10 36
Kedd	Monika	Flórián	☾ 37 p. este.	4 40	7 15	1 15	11 49
Szerd	V. Pius p.	Gotthard	Kitisztul,	4 38	7 17	1 40	d. u.
Csüt.	Áldozcsüört.	†. csüt.	hűs	4 36	7 17	2 04	2 23
Pént.	B. Gizella	† Napoleon	reggelek,	4 35	7 19	2 29	3 45
Szom	Mih. főa. m.	Gizella	de nappal	4 34	7 20	2 56	5 09

Hold fényváltozásai.

☾ Utolsó negyed 3-án 7 óra 37 perckor este; hűvös, viharos, néha esős idővel.

☽ Újhold 10-én 2 óra 18 perckor délután; száraz, borult, mérsékelt meleg napokkal.

☾ Első negyed 17-én 7 óra 49 perckor reggel; hoz meleg, szép időt, néha esőt.

☽ Holdtölte 25-én 8 óra 38 perckor reggel; hoz növekedő meleget.

3. Kat. ev. A Szentlélek és a tanítványok bizonyosága. Ján. XV, 26—XVI, 4. — Prot. ev. Ugyanaz. — Görög ev. Én téged dicsőítettek. Ján. 17. r., 56. sz.

Vas.	C6. Exaudi	C6. Gerg.	meleg.	4 32	7 22	3 27	6 35
Hétfő	Antonin	Ármin	☉ 2 óra	4 31	7 23	4 05	8 01
Kedd	Hier. Sz. Fer.	Mamert.	18 p. d. u.	4 29	7 25	4 50	9 19
Szerd	Pongrác	Pongrác	Csendes,	4 27	7 26	5 46	10 23
Csüt.	Bell. Róbert	Szervác	majd esős	4 26	7 27	6 53	11 14
Pént.	Bonifác vt.	Bonifác	idő,	4 25	7 28	8 05	11 52
Szom	Salle Ján. ††	Zsófia	később	4 24	7 30	9 19	éjjel

3. Kat. ev. Ha valaki szeret engem, az én beszédemet megtartja. Ján. XIV, 23—31. — Prot. ev. Ugyanaz. — Görög ev. Az ünnep utolsó napján. Ján. 7. r., 27. sz.

Vas.	C. Pünkösdv.	C. Pünk.v.	égiháború.	4 22	7 31	10 32	0 21
Hétfő	*Pünkösdhétf.	Pünk.-h.	☉ 7 óra 49	4 21	7 32	11 42	0 44
Kedd	Venanc	Erik	p. reggel.	4 20	7 33	d. u.	1 03
Szerd	Cöl. Kánt. ††	Ivó	Kellemes	4 19	7 35	1 55	1 22
Csüt.	Bernardin	Bernát	meleg,	4 18	7 35	3 00	1 39
Pént.	B. András †††	Konstant.	némelykor	4 17	7 36	4 04	1 57
Szom	Julia sz. vt. ††	Julia	menny-	4 16	7 37	5 07	2 17

1. Kat. ev. Jézus tanítványait minden néphez küldi. Máté XXVIII, 18—20. — Prot. ev. Ján. 3. 1—15. — Görög ev. Mindennek elhagyásáról. Máté 10. r., 38. sz.

Vas.	C1. Szenth.-v.	C. Szenth.	dörgés,	4 15	7 39	6 10	2 40
Hétfő	Kereszt. seg.	Eszter	szélségsd.	4 13	7 40	7 10	3 08
Kedd	VII. Gerg. p.	Orbán	☉ 8 óra 38	4 12	7 42	8 05	3 41
Szerd	Nérei Fülöp	Fülöp	p. reggel.	4 11	7 43	8 56	4 24
Csüt.	Ürnapja	Béda	Változó,	4 10	7 44	9 40	5 15
Pént.	Ágoston pk. †	Emil	utána	4 10	7 45	10 18	6 13
Szom	Pazzi Magd.	Maxim	szép idő,	4 09	7 45	10 50	7 17

2. Kat. ev. Példabeszéd a visszautasított vacsoráról. Luk. XIV, 16—24. — Prot. ev. Luk. 16, 19—31. — Gör. ev. Az apostolok meghívásáról. Máté 4. r., 9. sz.

Vas.	C2. Arki Janka	C1. Nand.	a lég föl-	4 09	7 46	11 18	8 25
Hétfő	Kegy.-o. B. A.	Petronell	melegsik,	4 08	7 47	11 43	9 36

Időjárás tapasztalás szerint.

Szép idő lesz: Ha az esti pír aranyszínű. Ha napnyugtakor a vizeken s mezőkön sűrű köd keletkezik. Ha a szárazon tenyésző békák magásra ülnek és brekegnek.

Rossz idő következik: Ha reggel pír van. Ha a hegyek ormait köd borítja. Ha az esti pír igen vörös.

Elsőjén a nap hossza 14 ó. 26 p., a hó végéig 1 ó. 15 p. nő.

Izraelita naptár.

Május	
20. S. Emor	4. P. 1
27. S. Beh. 5. P.	8
1. Szivan R. Klh.	11
3. Selosah jeme	
4. Hagebalah	13
5. S. Bami. 6. P.	15
6. Sabuoth 1. n.	16
7. Sabuoth 2. n.	17
12. S. Nassza 1. P.	22
19. S. Behal. 2. P.	29

Szt. Iván-hava

JÚNIUS (30 nap)

Nyárelő

A hó és hét napjai	Róm. kath. és új görög naptár	Protestáns naptár	☾	Planéták állapota	☉ Nap		Hold	
					kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyugta ó. p.
1 Kedd	Pamfil vt.	Pamfilius	☾	szép idő.	4 07	7 48	éjjel	10 49
2 Szerd	Erazmus vt.	Anna	☾	☾ 6 óra	4 06	7 49	0 07	d. u.
3 Csüt.	Klotild K.	Klotild	☾	24 p. regg.	4 06	7 50	0 30	1 22
4 Pént.	Jéz. Sz. Szive †	Kerény	☾	Derült.	4 05	7 51	0 56	2 42
5 Szom	Bonifác pk. vt.	Bonifác	☾	kis eső,	4 04	7 52	1 25	4 05

23. Kat. ev. Példabeszéd az elveszett juhról. Lukács XV, 1—10. — Prot. ev. Luk. 14, 16—24. — Görög ev. Két úrnak nem lehet szolgálni. Máté 6. r., 18. sz.

Hold fényváltoz.

☾ Utolsó négy 2-án 6 ór perckor reggel; esőt, később idővel örvendez

☾ Újhold 9 óra 43 perckor este; verőfényt utóbb zivatros pokat hoz.

☾ Első négy 15-én 8 ór perckor este; pátás esővel, később meleg napokkal

☾ Holdtölte 11 óra perckor éjjel; meleg idő vége borásra változik

6 Vas.	63. Norbert	62. Norb.	☾	majd	4 04	7 53	1 58	5 29
7 Hétfő	Róbert hv.	Róbert	☾	kitisztul.	4 03	7 54	2 37	6 51
8 Kedd	Medárd pk.	Medárd	☾	☉ 9 óra	4 03	7 54	3 27	8 03
9 Szerd	Prim. és F. vt.	Félix	☾	43 p. este.	4 03	7 55	4 29	9 01
10 Csüt.	Margit kirné	Margit	☾	Igen	4 03	7 55	5 41	9 46
11 Pént.	Barnabás ap. †	Barnabás	☾	termékeny,	4 03	7 56	6 57	10 20
12 Szom	Fakund. János	Klaudius	☾	szép	4 03	7 56	8 12	10 47

24. Kat. ev. Jézus Péter hajójában. Lukács V, 1—11. — Prot. ev. Lukács 15, 1—10. — Görög ev. A hívő századosról. Máté 8. r., 25. sz.

Időjárás

☾ tapasztalás szerint Jó idő lesz: Ha a János bogara igen lik. Ha az égen a csé fehér felhők szétoszlik. Ha sok barányfelhő. Ha a dongók este s repülnek.

☾ Rossz idő vagy e költ lenni: Ha sok jó elő. Ha a macskák ják s tisztítják magukat. Ha a tyúkok a po fűrődnek. Ha a k fűvet rágnak. Ha a vadok a magásra tü

13 Vas.	64. Pád. Antal	63. Tób.	☾	napos	4 02	7 57	9 26	11 08
14 Hétfő	Nagy Vazul	Vazul	☾	idő.	4 02	7 57	10 37	11 26
15 Kedd	Jolán	Vid	☾	☉ 8 óra	4 02	7 58	11 45	11 44
16 Szerd	Regisz Ferenc	Jusztin	☾	3 p. este.	4 02	7 58	d. u.	éjjel
17 Csüt.	Rainer hv.	Töhötöm	☾	Zápor,	4 02	7 59	1 55	0 02
18 Pént.	Efrém ea. †	Arnold	☾	égiháború,	4 02	7 59	2 49	0 21
19 Szom	Gyárf. és Pr.	Gyárfás	☾	utána szép	4 02	8 00	4 01	0 44

25. Kat. ev. Jézus a haragról és kibékülésről szól. Máté V, 20—24. — Prot. ev. Lukács 6, 36—42. — Görög ev. Jézus ördögöt űz ki. Máté 8. r., 28. sz.

☾ 1-én a nap hő 15 óra 42 p.; 2 17 perccel nő, végéig 4 p. f

20 Vas.	65. Szilvér p.	64. Ráfael	☾	nyári idő.	4 02	8 00	5 02	1 10
21 Hétfő	Gonz. Alajos	Alajos	☾	Nyárkezdél	4 02	8 00	6 00	1 42
22 Kedd	Ákos	Paulina	☾	Derült.	4 02	8 00	6 52	2 22
23 Szerd	Ediltrud sz.	Zoltán	☾	☉ 11 óra	4 03	8 01	7 39	3 09
24 Csüt.	Ker. sz. Ján. sz.	Iván	☾	59 p. éjjel	4 03	8 01	8 19	4 05
25 Pént.	Vilmos hv. †	Vilmos	☾	Többnyire	4 03	8 01	8 54	5 08
26 Szom	János és Pál	János, Pál	☾	szép idő	4 04	8 01	9 52	6 16

26. Kat. ev. A második kenyérszaporítás a pusztában. Márk VIII, 1—9. — Prot. ev. Lukács 5, 1—11. — Görög ev. Jézus a bűnöket megbocsátja. Máté 9. r., 29. sz.

Izraelita nap

☾ 26. Selakh-L. 3.F 30. Ros Khodes 1. Iham. R. Kh 3. S. Kor. 4. P 10. S. Khuk. 5. P 17. S. Bal 6. P 18. Templ. elf. b

6. Jakab-hava

JÚLIUS (31 nap)

Nyárhó

Hónap és Zuhét napjai	Róm. kath. és új görög naptár	Protestáns naptár	Planéták állapota	☉ Nap		Hold	
				kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyugta ó. p.
Csüt.	Jézus sz. vére	Tibold	☾ 2 óra	4 08	8 01	11 25	d. u.
Pént.	Sarlós B. A. †	Ottokár	☽ 3 p. d. u.	4 07	8 00	11 55	1 44
Szom.	Ottó	Kornél	☿ Szeles,	4 08	8 00	éjjel	3 06

Hold tényváltozásai.
 ☾ Utolsó negyed
 1-én 2 óra 3 perckor délután; jó meleg időt hoz.

☾ Újhold 8-án
 5 óra 13 perckor reggel; zivataros esőket hoz, később fölmelegszik.

☾ Első negyed
 15-én 10 óra 30 perckor délelőtt; hoz fokozódó meleget.

☾ Holdtölte 23-án 1 óra 46 perckor délután; hoz pászttás esőt, a meleg csökken.

☾ Utolsó negyed
 30-án 7 óra 47 perckor este; mérsékelt meleggel.

7. Kat. ev. Csak a jó tett üdvözít. Máté VII, 15—21. — Prot. ev. Máté 5, 20—26. — Görög ev. Jézus két vakot gyógyít meg. Máté 9. r., 33. sz.

Vas. 7. Ulrik pk.	C6. Ulrik	☾ később	4 08	7 59	0 31	4 26
Hétfő	Zakkari Antal	☽ gyönyörű	4 09	7 59	1 15	5 42
Kedd	Izaiás prof.	☽ szép	4 09	7 59	2 09	6 45
Szerd	Cirill és Met.	☽ meleg idő.	4 10	7 59	3 15	7 37
Csüt.	Erzsébet kir.	☾ 5 óra	4 10	7 58	4 29	8 17
Pént.	Veronika sz. †	☽ 13p. reggel	4 11	7 58	5 46	8 47
Szom.	Amália	☽ A hőség	4 12	7 57	7 02	9 11

8. Kat. ev. Példabeszéd a hűtlen sáfárról. Luk. XVI, 1—9. — Prot. ev. Márk 8, 1—9. — Görög ev. Jézus a népet táplálja. Máté 14. rész, 58. szakasz.

Vas. 8. I. Pius p. vt.	C7. Lili	☽ növekszik,	4 13	7 56	8 17	9 32
Hétfő	Gualb János	☽ zivatarok	4 14	7 55	9 27	9 50
Kedd	Anaklét p.	☽ és esők	4 15	7 55	10 36	10 09
Szerd	Bonaventura	☽ gyakoriak.	4 16	7 54	11 43	10 27
Csüt.	Henrik cs.	☾ 10 óra	4 17	7 53	d. u.	10 48
Pént.	Karm. B. A. †	☽ 36 p. d. e.	4 18	7 52	1 51	11 13
Szom.	Elek hv.	☽ Továbbra	4 19	7 52	2 52	11 42

9. Kat. ev. Jézus megírta a várost és az árusokat kiűzi a templomból. Luk. XIX, 41—47. — Prot. ev. Máté 7, 15—23. — Görög ev. Máté 14. r., 59. sz.

Vas. 9. Kamill hv.	C8. Frigy.	☽ is	4 20	7 51	3 51	éjjel
Hétfő	Páli sz. Vince	☽ gyönyörű	4 21	7 50	4 46	9 19
Kedd	Jeromos hv.	☽ nyári idő,	4 22	7 49	5 35	1 04
Szerd	Praxedes	☽ növekvő	4 23	7 48	6 18	1 57
Csüt.	Mária Magd.	☽ meleggel.	4 25	7 47	6 55	2 58
Pént.	Apollin. pk. †	☽ 1 óra	4 26	7 45	7 25	4 05
Szom.	B. Kinga	☽ 46 p. d. u.	4 27	7 44	7 54	5 16

10. Kat. ev. Példabeszéd a farizeus és a vámos imádságáról. Luk. XVIII, 9—14. — Prot. ev. Luk. 16, 1—9. — Görög ev. A holdkóros ifjúról. Máté 17. r., 72. sz.

Vas. 10. Jakab ap.	C9. Jakab	☽ Déli szél,	4 28	7 43	8 18	6 28
Hétfő	Anna asszony	☽ néha kis	4 29	7 42	8 42	7 42
Kedd	Pantaleon	☽ záporosó,	4 30	7 41	9 05	8 57
Szerd	Ince p.	☽ majd	4 32	7 40	9 30	10 14
Csüt.	Márta sz.	☽ változóidő.	4 33	7 38	9 58	11 32
Pént.	Judit vt. †	☽ 7 óra	4 34	7 37	10 31	d. u.
Szom.	Loy. sz. Ign.	☽ 47 p. este	4 35	7 36	11 10	2 10

**Időjárás
tapasztalás szerint.**

Jó időt remélhetni: Ha napnyugatot jó idő volt. Ha a csalogányok szorgalmasan énekelnek. Ha reggel és este a füst egyenesen magasra felszáll. Ha az eső köddé változik. Rossz idő: Ha napkeletkoréghoriborúvannak. Ha a kakasok napnyugat után kukorékolnak. Ha a tyúkok szomorúak. Ha a vízi madarak sokat fürdenek.

1-én a nap hossza 15 ó. 54 p.; a hó végeig 57 perccel fogy.

Israelita naptár.

Július
 24. S. Pinkh. I. P. 3
 1. Ab Ros. Kh. 9
 2. Mat., M. 2. P. 10
 9. S. Debarim 17
 10. Jer. p. böit 18
 16. Voethk. 3. P. 24
 23. S. Ekev 4. P. 31

Kisasszony-hava

AUGUSZTUS (31 nap)

Nyár

A hó és hét napjai	Róm. katn. és új görög naptár	Protestáns naptár	☾	Planéták állapota	☉ Nap		Hold	
					kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyugta ó. p.

31. Kat. ev. Egy siketnéma meggyógyítása. Márk VII, 31—37. — Prot. ev. Luk. 19, 41—48. — Gör. ev. A királyember számot vet szolgáival. Máté 18. r., 77. sz.

1 Vas.	C11. Vas. Péter	C10. V. Pét	☾	Derült,	4 36 7 34	11 59	3 25
2 Hétfő	Lig. Alfonz	Lehel	☾	szép idő,	4 37 7 34	éjjel	4 32
3 Kedd	István er.	Hermina	☾	később	4 39 7 32	0 59	5 27
4 Szerd	Domonkos	Domonk.	☾	a hőség	4 40 7 31	2 07	6 11
5 Csüt.	Havas B.-A.	Oszvald	☾	fokozódik.	4 42 7 29	3 21	6 41
6 Pént.	Úr színvált. †	Berta	☾	☉ 1 óra	4 43 7 27	4 38	7 12
7 Szom	Kajetán hv.	Ibolya	☾	37 p. d. u.	4 45 7 26	5 53	7 34

32. Kat. ev. Példabeszéd az irgalmas szamaritánusról. Lukács X, 23—37. — Prot. ev. Luk. 18., 9—14. — Görög ev. A gazdag ifjúról. Máté 19. r., 79. sz.

8 Vas.	C12. Cirjék vt.	C11. Lász.	☾	Hűs szél,	4 46 7 25	7 06	7 54
9 Hétfő	Viann. János	Emőd	☾	tikkasztó	4 47 7 23	8 17	8 13
10 Kedd	Lőrinc vt.	Lőrinc	☾	meleg idő,	4 48 7 21	9 26	8 32
11 Szerd	Zsuzsanna	Tibor	☾	nagy	4 50 7 19	10 32	8 53
12 Csüt.	Klára sz.	Klára	☾	szárazság-	4 51 7 18	11 42	9 16
13 Pént.	Ipoly, Kassz. †	Ipoly	☾	gal.	4 53 7 16	d. u.	9 44
14 Szom	Ozséb vt. †††	Ozséb	☾	☉ 3 óra	4 54 7 14	1 40	10 18

33. Kat. ev. Mária a legjobb részt választotta. Luk. X, 38—42. — Prot. ev. Márk 7., 31—37. — Görög ev. A gonosz szőlőművelőkről. Máté 21. r., 87. sz.

15 Vas.	C13. N. B. Ász.	C12. Már.	☾	28 p. regg.	4 54 7 13	2 36	10 59
16 Hétfő	Joakim	Abrahám	☾	A hőség	4 56 7 11	3 28	11 48
17 Kedd	Jácint hv.	Anasztáz	☾	továbbra	4 57 7 10	4 13	éjjel
18 Szerd	Ilona cs.	Ilona	☾	is igen	4 59 7 08	4 52	0 46
19 Csüt.	Lajos pk.	Huba	☾	nagy, utána	5 00 7 06	5 26	1 50
20 Pént.	*Sz. István kir.	István kir.	☾	gyakori	5 02 7 04	5 55	2 59
21 Szom	S. Franciska	Sámuel	☾	záporosók.	5 03 7 02	6 22	4 12

34. Kat. ev. Jézus a gondviselésben való bizalomra int. Máté VI, 24-33. — Pr. ev. Luk. 10., 23-37. — G. ev. A menyegzőre hivatott vonakodása. Máté 22. r., 89. sz.

22 Vas.	C14. Timót	C13. Meny	☾	☉ 1 óra	5 04 7 01	6 46	5 27
23 Hétfő	Beniti Fülöp	Farkas	☾	47 p. éjjel	5 05 6 59	7 10	6 42
24 Kedd	Bertalan ap.	Bertalan	☾	Az idő	5 07 6 57	7 35	8 01
25 Szerd	Lajos kir.	Lajos	☾	továbbra is	5 08 6 55	8 03	9 19
26 Csüt.	Zefirin p.	Izso	☾	meleg,	5 10 6 53	8 35	10 39
27 Pént.	Kal. József †	Gebhard	☾	néha	5 11 6 51	9 13	11 59
28 Szom	Ágoston pk.	Ágoston	☾	hűvös eső.	5 12 6 50	9 57	d. u.

35. Kat. ev. A naimi ifjú feltámasztása. Lukács VII, 11—16. — Prot. ev. Lukács 17., 11—19. — Görög ev. Ker. János haláláról. Máté 14. r., 57. sz.

29 Vas.	C15. K. Ján. fejv	C14. Ern.	☾	☉ 0 óra	5 13 6 48	10 52	2 23
30 Hétfő	Limai Róza	Róza	☾	55 p. éjjel.	5 15 6 46	11 56	3 21
31 Kedd	Rajmund	Erika	☾	Nyári idő,	5 16 6 44	éjjel	4 08

Hold fényváltoz

☾ Újhold
1 óra 37' Z
delután; hűs, na
tovább fokozód

☾ Első neg
14-én 3
28 perckor reg
erős záporosók
hítik a nagy fo
ságot.

☾ Holdtölte
én 1 óra
perckor éjjel
felhős idő végr
tisztul és meleg
hoz.

☾ Utolsó neg
29-én 0 óra
perckor éjjel;
mérsékelt mele
később hűs idő

Időjárás tapasztalás szer

Közönségesen jó i
mutat: Ha a juhok
eslén is vígan ugrá
nak a mezőn. Ha h
mosh eső után a bag
éjjel igen luhognak
szél a napjárást követ
változik. Ha a ha
reggel sokáig a fale
ken megmarad.

1-én a nap hossz
óra 58 p.; a hó
géig 1 o. 35 p. fe

Izraelita napt

- 30. S. Reeh 5 P.
- Ros Khodes
- 1. Elul Ros Kh.
- 7. S. Sottim 6. P
- 14. S. Ki Theze
- 1., 2. P.
- 21. S. Ki Thova
- 3., 4. P.

Ant-Mihály-hava **SZEPTEMBER** (30 nap) Őszelőhó

Évszázad és nap	Róm. kath. és új görög naptár	Protestáns naptár	C	Planéták állapota	Nap		Hold	
					kelete ó. p.	nyug. ó. p.	kelete ó. p.	nyugta ó. p.
Szerd	Egyed	Egyed	☾	további	5 18	6 41	1 06	4 44
Süt.	István kir.	Rebeka	☾	kellemes	5 19	6 39	2 19	5 13
Ént.	Manszvétpk. †	Hilda	☾	napok.	5 20	6 38	3 33	5 37
Szom	Vit. sz. Róza	Rozália	☾	☉ 11 óra	5 21	6 36	4 47	5 58

Kat. ev. A vízkóros meggyógyítása szombaton. Luk. XIV, 1—11. — Prot. ev. Máté 6., 24—34. — Görög ev. Egy ember előhívá szolgálait. Máté 25. r., 105. sz.

Sas.	C16. J. Lőrinc	C15. Vikt.	☾	54 p. éjjel	5 23	6 34	5 58	6 17
Hétfő	Ilda	Zakariás	☾	Hűvös	5 24	6 31	7 07	6 37
Kedd	Kassai vért.	Regina	☾	éjszakák,	5 26	6 29	8 14	6 57
Szerd	*Kis B.-Assz.	Mária	☾	nappal	5 27	6 27	9 21	7 20
Süt.	Kläver. sz. P.	Ádám	☾	felhős és	5 28	6 25	10 25	7 46
Ént.	Tol. Miklós †	Erik	☾	hűvös az	5 29	6 23	11 27	8 17
Szom	Prot. és Jácint	Teodóra	☾	időjárás.	5 31	6 22	d. u.	9 11

Kat. ev. A főparancs. Máté XXII, 34—46. — Prot. ev. Luk. 7., 11—17. Görög ev. A kananei asszonyról. Máté 15. r., 62. sz.

Sas.	C17. Mária n.	C16. Guid	☾	☉ 9 óra	5 32	6 20	1 18	9 40
Hétfő	Notburga	Ludovika	☾	57 p. este.	5 34	6 18	2 06	10 34
Kedd	Sz. † felmag.	Szerénke	☾	Szép	5 35	6 16	2 47	11 35
Szerd	Fájd. Sz. K. ††	Nikodém	☾	csendes	5 37	6 13	3 22	éjjel
Süt.	Kornél p.	Edit	☾	napok,	5 37	6 12	3 54	0 42
Ént.	Sz. Fer. s. †††	Ludmilla	☾	változó.	5 39	6 09	4 22	1 53
Szom	Kup. sz. J. ††	Titusz	☾	hűvös	5 40	6 07	4 48	3 13

Kat. ev. Jézus meggyógyít egy inaszakadtat. Máté IX, 1—3. — Prot. ev. Luk. 14., 1—11. — Görög ev. A csodás halfogásról. Luk. 5. r., 17. sz.

Sas.	C18. Január vt.	C17. Vilh.	☾	éjelek.	5 42	6 05	5 12	4 21
Hétfő	Euszták	Friderika	☾	☉ 0 óra	5 43	6 03	5 35	5 40
Kedd	Máté ap.	Máté	☾	☉ 32 p. d. u.	5 45	6 00	6 06	6 59
Szerd	Móric vt.	Móric	☾	Esős.	5 46	5 58	6 36	8 21
Süt.	Tekla sz. vt.	Tekla	☾	Őszkezdet.	5 47	5 57	7 13	9 43
Ént.	Fogolyk. M. †	Gellért	☾	Szeles,	5 48	5 55	7 57	11 02
Szom	Gellért vt.	Kleofás	☾	termékeny	5 50	5 53	8 49	d. u.

Kat. ev. Páldabeszéd a királyi menyegzőről. Máté XXII, 1—14. — Prot. ev. Máté 22., 34—46. — Görög ev. Az ellenség szeretetéről. Luk. 6. r., 26. sz.

Sas.	C19. Ciprian, J.	C18. Juszt.	☾	jó idő.	5 51	5 50	9 50	1 16
Hétfő	Kozma és D.	Adalbert	☾	☉ 6 óra	5 53	5 48	10 58	2 06
Kedd	Vencel kir.	Vencel	☾	43 p. regg.	5 54	5 47	éjjel	2 45
Szerd	Mihály főa.	Mihály	☾	Hűvös,	5 55	5 45	0 10	3 16
Süt.	Jeromos ea.	Jeromos	☾	szeles idő,	5 56	5 43	1 22	3 41

Hold fényváltozásai.

☉ Újhold 4-én 11 óra 54 perckor éjjel; többnyire szép, szélcsendes napokat hoz.

☾ Első negyed 12-én 9 óra 57 perckor este; változó, majd esős, hűvös időt hoz.

☉ Holdtölte 20-án 0 óra 32 perckor délután; termékeny, csendes, később esőt hoz.

☾ Utolsó negyed 27-én 6 óra 43 perckor reggel; nappali meleggel, majd borult idővel.

Időjárás

tapasztalás szerint.

Jó idő következik: Ha a hónap elején sok futócsillag látszik. Ha nem esik harmat, vagy ha esett is, hevenyében felszárad. Ha az éjelek rendkívül hidegek. Ha a tejút az égen igen tisztán látszik.

Rossz idő: Ha a galambok vízben fürödnek és későn repülnek haza.

1-én a nap hossza 13 óra 23 p., a hó végeig 1 óra 41 p. fogy.

Izraelita naptár.
Szept.

28. S. Nezávim
5. 6. P. 4
1. Thisri 5698. 6
2. Újév 2. napja 7
3. Zom'ed.-böjt 8
6. S. Vajecikl 11
10. Jom Kppur 15
13. S. Haaszinu 18
15. Szukkoth 1. n. 20
16. Szukkoth 2. n. 21
20. Sabbath 25
21. Hosana rabb. 26
22. Sem. azareth 27
23. Szimkh. th. 28

Mindszent-hava

OKTÓBER (31 nap)

Ös-A

A hó és hét napjai	Róm. kath. és új görög naptár	Protestáns naptár	☾	Planéták állapota	☉ Nap		Hold	
					kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyugta ó. p.
1 Pént.	Remig pk.	Malvin	☾	nappal	5 58	5 40	2 34	4 02
2 Szom	Örzőangyalok	Petra	☾	még	5 59	5 38	3 43	4 22
40. Kat. ev. A kafarnaumi tisztviselő fiának meggyógyítása. Ján. IV, 46—53. Pr. ev. Máté 9, 1—8. — Gör. ev. Az özvegy fiának feltámasztása. Luk. 7. r., 30. sz.								
3 Vas.	€20. Lis. Teréz	€19. Helg	☾	meleg.	6 01	5 36	4 52	4 41
4 Hétfő	Assisi Ferenc	Ferenc	☾	☉ 0 óra	6 03	5 34	5 59	5 02
5 Kedd	Placid vt.	Aurél	☾	☾ 58 p. d. u.	6 03	5 33	7 06	5 23
6 Szerd	Brunó hv.	Brunó	☾	Hűvös.	6 05	5 31	8 11	5 49
7 Csüt.	Rózsafüzér	Amália	☾	borus idő,	6 06	5 29	9 14	6 17
8 Pént.	Magy. N.-A.	† Etelka	☾	utána	6 08	5 27	10 14	6 54
9 Szom	Dénes pk.	Dénes	☾	verőfényes	6 10	5 25	11 09	7 36
41. Kat. ev. Példabeszéd a szívtelen szolgáról. Máté XVIII, 23—35. — Prot. ev. Máté 22, 1—14. — Görög ev. A magvetőről. Lukács 8. r., 35. sz.								
0 Vas.	€21. B. Ferenc	€20. Ged.	☾	szép őszi	6 11	5 23	11 58	8 27
11 Hétfő	Placidia	Brigitta	☾	idő.	6 12	5 21	d. u.	9 23
12 Kedd	Miksa	Miksa	☾	☉ 4 óra	6 13	5 19	1 19	10 26
13 Szerd	Ede kir.	Kálmán	☾	☾ 47 p. d. u.	6 15	5 17	1 51	11 34
14 Csüt.	Kallszt p.	Helén	☾	Szeles.	6 17	5 15	2 20	éjjel
15 Pént.	Teréz sz.	† Teréz	☾	nagy eső,	6 18	5 13	2 46	0 44
16 Szom	Gál ap.	Gál	☾	utána	6 20	5 11	3 11	1 58
42. Kat. ev. Szabad-e adót fizetni a császárnak? Máté XXII, 15—21. — Prot. ev. Ján. 4, 47—54. — Görög ev. A dúsgazdag és Lázár. Luk. 16. r., 83. sz.								
17 Vas.	€22. A. Marg.	€21. Hedv	☾	hűvös az	6 21	5 09	3 36	3 19
18 Hétfő	Lukács ev.	Lukács	☾	időjárás.	6 22	5 08	4 04	4 32
19 Kedd	Alk. Péter	Lucius	☾	☉ 10 órs	6 24	5 06	4 34	5 53
20 Szerd	Vendel	Iréne	☾	☾ 48 p. éjjel.	6 25	5 04	5 08	7 16
21 Csüt.	Orsolya vt.	Orsolya	☾	Többnyire	6 27	5 02	5 51	8 40
22 Pént.	Kordula sz.	† Előd	☾	esős,	6 28	5 00	6 41	9 57
23 Szom	Ignác pátr.	Gyöngy.	☾	ködös,	6 30	4 58	7 41	11 06
43. Kat. ev. Az elüljáró leányának feltámasztása. Máté IX, 18—26. — Prot. ev. Máté 18, 23—35. — Görög ev. Az ördögök kiűzése. Luk. 8. r., 38. sz.								
24 Vas.	€23. Ráfaelfőa.	€22. Sal.	☾	szeles,	6 31	4 57	8 49	d. u.
25 Hétfő	Mór pécsi pk.	Blanka	☾	nedves	6 32	4 55	10 01	0 45
26 Kedd	Dömötör	Dömötör	☾	idő.	6 34	4 54	11 14	1 18
27 Szerd	Szabina vt.	Szabina	☾	☉ 2 óra	6 35	4 52	éjjel	1 46
28 Csüt.	Sim. és Jud. ap.	Sim., Jud.	☾	☾ 20 p. d. u.	6 37	4 50	0 25	2 08
29 Pént.	Nárcisz pk.	† Zenó	☾	Reggel	6 39	4 48	1 35	2 28
30 Szom	Rodr. Alfonz	Kolos	☾	dér,	6 40	4 47	2 40	2 59
44. Kat. ev. Te vagy-e a zsidók királya? Ján. XVIII, 33—37. — Prot. ev. Máté 22., 15—22. — Görög ev. Iarros leányának feltámasztása. Luk. 8. r., 39. sz.								
31 Vas.	€24. Kr. király	€23. Ref. e.	☾	borult,	6 41	4 46	3 50	3 07

Hold fényváltás
 Újhold 0 óra 58 perckor délután; verőfényes, hűvös időt hoz. Első 12-én 4 perckor déltől többnyire szél, hideg idővel. Holdtölte 18-én 10 perckor este; nevéves, némderes időt hoz. Utolsó 27-én 26 perckor déltől borult, nedves, viharos időt hoz.

Időjárás tapasztalás sz
 Langy időt vár. Ha a fák őszszel szor virágozni kez. Ha szent Mihály gubacsok üresek vízenyösek. Ha a rak őszszel sovány. szent Mihály kór. eső esik s szelek vagy délnyugatról. — Kora télre. Ha júliusban a halmaikat szokott. marább összehordj.

1-én a nap h 11 óra 42 p., a h géig 1 óra 40 p.

Izraelita nap

27. Beresith
 30. Ros Khodes
 1. Markh.R.K
 4. S. Noakh.
 6. Seni böjt
 9. Khamisi böj
 11. S. L.-Lekha.
 13. Seni böjt
 18. S Vajere
 25. S. Kh. Szaral

S-András-hava

NOVEMBER (30 nap)

Őszutó

Évszázad és napjai	Róm. kath. és új görög naptár	Protestáns naptár	Planéták állapota	Nap		Hold		
				kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyugta ó. p.	
1856	Mindenszentek	Marianna	♄	őszi	6 42	4 44	4 55	3 28
Kedd	Halottak n.	Achill	♄	időjárás.	6 44	4 42	6 00	3 52
Szerd	Hubert pk.	Győző	♁	☉ 5 óra	6 46	4 40	7 04	4 19
Csüt.	Bor. Károly	Károly	♁	16 p. regg.	6 48	4 39	8 04	4 52
Pént.	Imre herceg	Imre	♁	Kellemet-	6 49	4 38	9 01	5 33
Szom	Lénárd hv.	Lénárd	♁	len szeles,	6 50	4 37	9 53	6 21

Hold fényváltozásai.

☾ Újhold 3-án 5 óra 16 perckor reggel; enyhe napokat, reggel ködöt, zord, hideg éjeleket hoz.

☾ Első negyed 11-én 10 óra 33 perckor délelőtt; gyakorl esővel, széllel és köddel.

☾ Holdtölte 18-án 9 óra 10 perckor délelőtt; többnyire zord, borult időt, éjjel fagyot hoz.

☾ Utolsó negyed 25-én 1 óra 4 perckor éjjel; az idő többnyire mérsekelt hideg.

7. Kath. ev. Példaceszéd a konkolyról. Máté XIII, 24—30. — Prot. ev. Máté 18—26. — Görög ev. Az irtalmas szamaritánusról. Lukács 10. r., 53. sz.

Vas.	635. Eng. pk.	624. Rezső	♁	esős,	6 52	4 35	10 37	7 15
Hétfő	Gottfried	Gottfried	♁	később	6 54	4 34	11 17	8 15
Kedd	Tivadar vt.	Tivadar	♁	enyhül az	6 55	4 32	11 50	9 19
Szerd	Avell. András	Luther	♁	idő.	6 57	4 31	d. u.	10 27
Csüt.	Márton pk.	Márton	♁	☉ 10 óra	6 58	4 29	0 46	11 37
Pént.	Márton p.	Jónás	♁	☾ 33 p. d. e.	6 59	4 29	1 11	éjjel
Szom	K. sz. Szan.	Szaniszló	♁	Szeles,	7 00	4 28	1 35	0 50

7. Kath. ev. Példabeszéd a mustármagról. Máté XIII, 31—35. — Prot. ev. Máté 24, 15—18. — Görög ev. Az esztelen gazdagról. Lukács 12. r., 66. sz.

Vas.	626. Jozafát vt.	635. Klem	♁	naponta	7 02	4 26	2 01	2 04
Hétfő	Nagy Albert	Lipót	♁	esőzés,	7 04	4 25	2 29	3 22
Kedd	Ödön pk.	Ottmár	♁	mérsekelt	7 05	4 23	3 01	4 43
Szerd	Cs. Gergely	Hortense	♁	hideg.	7 07	4 22	3 38	6 07
Csüt.	Pét. és Pál baz.	Ödön	♁	☉ 9 óra	7 09	4 21	4 26	7 30
Pént.	Erzséb. assz.	Erzsébet	♁	☾ 10 p. d. e.	7 10	4 21	5 24	8 45
Szom	Val. sz. Félix	Jolán	♁	Ködös,	7 11	4 20	6 31	9 49

7. Kat. ev. A végpusztulás előjele. Máté XXIV, 15—35. — Prot. ev. Máté 25, 1—46. — Gör. ev. A 18 éve beteg asszony meggyógyítása. Luk. 13. r., 71. sz.

Vas.	627. Sz. M. bem	636. Oliv.	♁	többnyire	7 12	4 19	7 41	10 39
Hétfő	Cecilia vt.	Cecilia	♁	hűvös,	7 14	4 18	8 59	11 18
Kedd	Kelemen pk.	Kelemen	♁	később	7 15	4 17	10 14	11 48
Szerd	Ker. János	Emma	♁	enyhe.	7 17	4 16	11 26	d. u.
Csüt.	Katalin vt.	Katalin	♁	☉ 1 óra	7 18	4 15	éjjel	0 34
Pént.	Ber. sz. János	Milos	♁	☾ 4 p. éjjel	7 20	4 14	0 35	0 53
Szom	É. sz. Mária	Virgil	♁	Borult,	7 20	4 14	1 42	1 12

8. Kath. ev. A világ vége. Lukács XXI, 25—33. — Prot. ev. Máté 21, 1—9. — Gör. ev. Nehéz a gazdagnak üdvözülnie. Lukács, 18. r., 91. sz.

Vas.	61. Pign. hv.	61. Stef.	♁	később	7 21	4 13	2 48	1 33
Hétfő	Szaturnin	Noé	♁	hideg	7 23	4 13	3 46	1 55
Kedd	András ap.	András	♁	esős idő,	7 24	4 12	4 55	2 21

Időjárás tapasztalás szerint.

Hosszú és kemény tél következik: Ha július augusztusnál melegebb október hideg s annak másik felén délnyugatról keletkezett viharok voltak. Ha a madarak ősszel kövérek. Ha sok komló, makk és keménymagú gyümölcs termett. Ha november hó száraz és nem fagyos.

1-én a nap hossza 10 óra 2 p.; a hó végéig 1 ó. 16 p. fogy.

Izraelita naptár.

- Nov.
- 30. Ros Khodes 4
 - 1. Kiszlev R.Kh. 5
 - 2. S. Toldoth 6
 - 9. S. Vajeze 13
 - 16. S. Vajislakh 20
 - 23. S. Vajesev 27
 - 25. Khan. kezdet 29

Karácsony-hava

DECEMBER (31 nap)

Téle

A hó és hét napjai	Róm kath. és új görög naptár	Protestáns naptár	☾	Planéták állapota	☉ Nap		Hold		Hold fényvált
					kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyugta ó. p.	
1 Szerd	Elegy pk.	Elza	☾	változó	7 26	4 12	5 57	2 53	☾ Újhold 11 óra 1
2 Csüt.	Bibiana vt.	Aurélia	☾	hideg.	7 27	4 11	6 55	3 30	☾ kor éjjel; h
3 Pént.	Xav. sz. Fer. †	Olivia	☾	☉ 11 óra	7 28	4 11	7 49	4 16	☾ esőt, északi
4 Szomb	Borbála vt.	Borbála	☾	☾ 11 p. éjjel.	7 30	4 10	8 35	5 0	☾ és utána hav

49. Kat. ev. Ker. Sz. János kérdése a fogságból. Máté XI, 2—10. — Prot. ev. Lukács 21, 25—36. — Gör. ev. A tíz bépkoklosról. Lukács 17. r., 85. sz.

5 Vas.	C2. Szabb. ap.	C2. Vilma	☾	Téli	7 31	4 10	9 16	6 07	☾ Első neg. 2 óra 1
6 Hétfő	Miklós pk.	Miklós	☾	idő,	7 33	4 09	9 52	7 10	☾ kor éjjel; zim
7 Kedd	Ambrus pk.	Ambrus	☾	később	7 34	4 09	10 23	8 16	☾ napokat, fagy
8 Szerd	Szeplőt. fog.	Mária	☾	esőre for-	7 35	4 09	10 50	9 24	☾ leket és havazá
9 Csüt.	Four. sz. Péter	Natália	☾	dul, utána	7 36	4 09	11 15	10 34	☾ Holdtölt. 7 ó
10 Pént.	Melkiades p. †	Judit	☾	hideg.	7 37	4 09	11 38	11 45	☾ perckor este;
11 Szomb	Damáz p.	Árpád	☾	☾ 2 óra	7 38	4 09	d. u.	éjjel	☾ hóvizatart és

50. Kat. ev. Ker. Sz. János kilétét tudakolják. János I, 19—28. — Prot. ev. Máté 11, 2—10. — Gör. ev. Egy ember nagy vacsorát szerze. Luk. 14. r., 76. sz.

12 Vas.	C3. Ottilia sz.	C3. Gabr.	☾	12 p. éjjel.	7 39	4 09	0 27	0 59	☾ mény hidege
13 Hétfő	Luca sz.	Luca	☾	Többnyire	7 39	4 09	0 56	2 16	☾ Utolsó n. 24-én 3
14 Kedd	Nikáz pk.	Szilárdka	☾	fagyos,	7 40	4 09	1 29	3 35	☾ 20 perckor de
15 Szerd	Valér Kánt. ††	Johanna	☾	hideg,	7 40	4 10	2 10	4 58	☾ többnyire hav
16 Csüt.	Ételka cs.	Albina	☾	zimankós.	7 41	4 10	3 02	6 17	☾ hideg téli idő
17 Pént.	Lázár †††	Lázár	☾	☉ 7 óra	7 42	4 10	4 04	7 27	☾ Időjárás
18 Szomb	Grácián ††	Augusztá	☾	52 p. este	7 43	4 10	5 17	8 26	☾ tapasztalás s

51. Kath. ev. Ker. Sz. János fellépése. Luk III, 1—6. — Prot. ev. Ján. I, 19—28. Görög ev. Jézus Krisztusnak nemzetségekönyve. Máté 1. r., 1. sz.

19 Vas.	C4. Pelágia	C4. Viola	☾	Komor,	7 43	4 11	6 34	9 12	☾ Ha december é
20 Hétfő	Timót vt.	Teofil	☾	hóvizatar	7 44	4 11	7 52	9 47	☾ végén s egész ja
21 Kedd	Tamás ap.	Tamás	☾	várható.	7 44	4 12	9 08	10 15	☾ langy idő van, a
22 Szerd	Zenó vt.	Zenó	☾	Téikezdet	7 45	4 12	10 21	10 38	☾ cius végéig eltár
23 Csüt.	Viktória	Viktória	☾	Zord idő.	7 45	4 13	11 30	10 59	☾ karácsonyig sz
24 Pént.	Ádám.Éva †††	Ádám.Éva	☾	☉ 3 óra	7 46	4 13	éjjel	11 19	☾ nul hideg van, a
25 Szomb	Nagykarács.	Karácsony	☾	20 p. d. u.	7 46	4 14	0 43	11 39	☾ szokott engedni.

52. Kat. ev. Simeon jóvendölése. Lukács II, 33—40. — Prot. ev. Máté 23, 34—37. — Görög ev. Az Úr anyaga megjelenék Józsefnek. Máté 2. r., 4. sz.

26 Vas.	C Sz. Istv. I. vt.	C. Istv. I. vt.	☾	Éjjel fagy,	7 47	4 14	1 49	d. u.	☾ Ién a nap h
27 Hétfő	János apost.	János	☾	nappal	7 47	4 15	2 48	0 26	☾ 8 óra 46 p.;
28 Kedd	Aprószentek	Kamilla	☾	hideg idő,	7 47	4 16	3 50	0 55	☾ 19 perccel
29 Szerd	Tamás pk.	Dávid	☾	később	7 47	4 17	4 49	1 30	☾ azután 3 p.
30 Csüt.	Dávid	Zoárd	☾	beáli a	7 48	4 17	5 44	2 13	☾ Izraelita na
31 Pént.	Szilveszter p. †	Szilveszt.	☾	havazás.	7 48	4 18	6 33	3 03	☾ 30. S. Mikez R.

- 30. S. Mikez R.
- 1. Tebeth R.K.
- 2. Szóth. Kha
- 7. S. Vajigas
- 10. Jer. o. b.
- 14. S. Vajekhi
- 19. Sobebim b
- 21. S. Semoth

Százesztendő's jövendőmondó!

Előljáró beszéd.

Köszöntlek világnak Te legárvább népe,
Évnek fordulóját im megint megérve!
S csillagokból nézve tudom a jövendőt,
S elmondom, hogyan várd ezt az új
esztendőt!

Tél.

Jobb sors köszönt reánk, sok bajunk-
nak vége,
Szép telekben van a szebb tavasz
reménye.
Hótakarón csillog téli nap sugára,
Őszi vetésünknek válik ez javára.
Nem lesz hosszú a tél, nagyon figyelj
rája,
S készülj idejében tavaszi munkára.

Tavaszi.

Időt-leső évszak minden magyar tavasz,
Erre a tavaszra se akad majd panasz.
Eső meg napsugár idén is lesz bőven,
Ahogy elég volt az elmúlt esztendőben
Mindegyik napodat imádsággal kezd-
jed,
Ő nem hagy el Téged, ad majd munka-
kedvet.

Nyár.

Igyekvő gazdának jó lesz aratása,
S följebb is megy majd a termények-
nek ára.
A gabona mellett gyümölcs is lesz
bőven,
Ránk tekint az Úr is az új esztendő-
ben.
Bármily verejtékes a gazda munkája,
Méltó jutalom rá az Isten áldása.

Ősz.

Szelid őszi napfény édes szőlőt érlel,
Tele lesz a szívünk új hittel, remény-
nyel.
Jó lesz a magyar bor, híre eljut messze,
Bízva mehetünk ki dolgozni a hegyre.
Idejében végezd el mindenik munkát,
Hogy boldogan élvezd majd annak
jutalmát.

Utóhang.

Ilyen jó jóslással búcsúszom magyarom,
Ne hagyj a földedből semmit se par-
lagon.
Dolgozz szorgalmasan, rendületlen hit-
tel.
Aki segít magán, segíti az Isten.

Névnapok jegyzéke betűrendben.

Ábel január 2.
 Ábrahám márc. 20, jún. 15, okt. 6.
 Ádám december 24.
 Adél december 24.
 Adelheid december 20.
 Adolf febr. 11, máj. 11, jún. 17.
 Adorján március 4.
 Ágnes január 21, március 18, április 20.
 Ágota február 5.
 Ágoston máj. 28, aug. 3, 28.
 Akos június 22.
 Aladár február 15, június 29.
 Alajos június 21.
 Albert április 7 és 23.
 Alfonz aug. 2, okt. 30.
 Alfréd július 19, november 14.
 Amália júl. 10, okt. 7, nov. 20.
 Ambrus december 7 és 20.
 Anasztáz április 15, dec. 25.
 András február 4, május 15, november 10 és 30.
 Anna febr. 19, jún. 2, júl. 26.
 Antal január 17, február 12, május 10, június 13, július 28, szeptember 2.
 Antónia április 19, június 13.
 Aranka december 2.
 Armin április 7, december 28.
 Arnold július 18, december 1.
 Aron április 16.
 Árpád január 5.
 Artúr január 7.
 Attila március 10.
 Augusztó március 29.
 Aurél június 15.

Balázs február 3.
 Barnabás június 11.
 Bálint január 7, február 14.
 Béla április 23.
 Benedek március 21.
 Benjámin március 31.
 Benó március 31.
 Bernardin május 20.
 Berta július 23.
 Bernát május 20, augusztus 21, június 16, július 15.
 Bertalan augusztus 24.
 Blanka augusztus 10.
 Bódog január 14, május 30, júl. 29, okt. 24, nov. 20.
 Boldizsár január 6.
 Bonifác május 14, június 5.
 Bonaventura július 14.
 Borbála december 4.

Carolina június 14, nov. 4.
 Cecília június 3, október 21, november 22.
 Ciprián szeptember 14 és 26.

Dániel február 16, július 21, november 23.
 Dávid december 29.
 Dénes április 6, október 9, november 27, decemb. 26.
 Demeter október 26, nov. 7.
 Dezső február 11, május 23, november 15, decemb. 18.
 Domonkos aug. 4, október 14, december 20.
 Dorottya február 6, június 5, szeptember 9.
 Dömötör április 9, okt. 26.
 Döme szeptember 27.

Edmund november 16.
 Eduárd március 18, május 27, október 13.
 Elek február 11, július 17.
 Elemér november 1.
 Emánuel március 26.
 Ella február 10, március 24.
 Emília április 5, november 21.
 Emil ápr. 3, máj. 28, nov. 21.
 Emma április 19, június 29, szeptember 22.

Ernő január 12.
 Erzsébet július 8, november 19, december 5.
 Ervin augusztus 25 és 25.
 Eszter május 24.
 Ételka február 5, decemb. 16.
 Éva december 24.

Fübián január 20.
 Farkas szept. 1, október 31.
 Fanni március 9, augusztus 20, október 4.
 Félix január 14, május 21, november 20.
 Ferdinánd május 30.
 Ferenc január 29, április 2, június 16, október 4 és 10, december 3.
 Flóra július 29, november 24.
 Franciska március 9.
 Frigyes március 6, július 18.
 Fülöp május 1 és 26, aug. 23.

Gabriella február 10.
 Gábor március 24, április 7, november 2.
 Gáspár január 6, auguszt. 27.
 Gellért szeptember 24.
 Genováva január 3.
 Gergely március 12, május 9 és 25, november 17.
 Gertrud március 17.
 Géza február 25, novemb. 23.
 Gizella május 7.
 Guidó március 30, szept. 12.
 Gusztáv április 22, aug. 2.
 Gyárfás június 19.
 György április 24, május 5, december 8.
 Gyöző február 28.
 Gyula április 12, május 27.

Hajnalka július 19.
 Hedvig október 17.
 Helén augusztus 18.
 Henriette március 16.
 Henrik január 16, július 12.
 Hermann április 7.
 Hermin április 13.
 Hilda november 18.
 Hildegárd szeptember 17.
 Hubert március 20, nov. 3.
 Hugó április 1.

Ida szeptember 4, novemb. 3.
 Ilka november 3.
 Ignác február 1, július 31, december 15.
 Illés július 20, augusztus 9.
 Ilona május 22, augusztus 18, november 3.
 Imre november 5.
 Ince július 28.
 Ipoly augusztus 13.
 Irma március 26.
 Irén március 25, ápr. 5 és 28, május 17, decemb. 15.
 István augusztus 3 és 20, szeptemb. 2, novemb. 23, december 26.
 Iván június 24.
 Izabella január 4.
 Izidor április 4, május 15.
 Izsák május 15, decemb. 20.

Jácint július 16, szept. 11.
 Jakab május 1, július 25.
 Janka május 6.
 János jan. 27, febr. 8, márc. 8 és 30, május 6, 16 és 21, június 12 és 24, július 12, aug. 29, október 20 és 23, nov. 24, december 27.
 Jenő július 13, november 17.
 Jolán november 18.
 Jónás november 12.
 József február 4, március 17 és 19, május 8, június 20, aug. 27, szeptember 18.

udit július 30, december 10.
 Júlia február 16, május 22, június 19.
 Julianna február 16.
 Julián január 9.

Kajetán augusztus 7.
 Kamilla július 27.
 Karolina jún. 14, nov. 4.
 Kariol július 18.
 Kálmán október 13.
 Károly január 28, március 2, november 4.
 Katalin február 13, április 30, november 25, decemb. 6.
 Kázmér márc. 4 és 22, ápril 16.
 Kelemen január 23, nov. 23.
 Keresztély május 12.
 Kiliát április 26.
 Klára augusztus 12 és 18.
 Klótid július 13.
 Kolozs november 8.
 Konrád február 19, nov. 26.
 Kornélia március 31.
 Kristóf március 15, július 25.
 Krisztina júl. 24, aug. 5.

Lajos augusztus 19 és 25.
 László június 27.
 Laura április 11, június 28.
 Lázár december 17.
 Leó április 11, június 28.
 Lénárd november 6.
 Lipót november 15.
 Livia február 12.
 Loránt augusztus 10.
 Lőrinc aug. 10, szept. 5.
 Luiza június 9 és 21.
 Lukács október 18.
 Lukrécia június 7.
 Lydia augusztus 3.

Mánó március 26.
 Malvina október 7.
 Magdolna júl. 22, aug. 3.
 Marcel jan. 16, jún. 17 és 18.
 Margit február 26, június 10, július 13.
 Matild március 14.
 Mária szeptember, Kisasszony utáni első vasárnap.
 Márk április 25, június 18, október 17.
 Márta július 27 és 29.
 Márton november 11 és 12.
 Máté szeptember 21.
 Mátys február 24, aug. 21.
 Mária április 9, július 22, augusztus 5.
 Medárd június 8.
 Melánia január 7.
 Menyhért január 6.
 Mihály május 8, szept. 29.
 Miklós márc. 23, szept. 10 és 29, december 6.
 Miksa október 12.
 Mór január 15, február 21.
 Móric február 21, szept. 13.
 Mózes szeptember 4.

Napoleon augusztus 15.
 Natália december 1.
 Nándor május 30, október 19.
 Nárcisz október 9.
 Nesztor február 26.
 Norbert június 6.

Oktávia március 22.
 Olga június 21.
 Orbán május 25.
 Orsolya október 21.
 Oszkár december 1.
 Ottó márc. 23, nov. 18.
 Otília december 13.
 Ottókar november 4.
 Orszi, lásd Erzsébet.
 Özön november 16.
 Oszéb március 5, augusztus 14, december 16.

Paula január 26, máj. 25, jún. 15 és 25, 7, június 26 és 30.
 Petronella május 31.
 Péter-Pál június 29.
 Péter január 31, febr. április 16 és 29, máj. augusztus 1, október 5, július 1.
 Pius május 5, július 1.
 Piroksa január 18.
 Pongrácz február 1, máj. 25, június 15, szeptember 14.
 Rafael október 24.
 Rachel július 11.
 Rebeka március 9, aug. 23.
 Regina szeptember 7.
 Remig október 1.
 Reszó április 17.
 Richárd február 7, ápr. 16, máj. 22, jún. 16.
 Rókus augusztus 16.
 Róza augusztus 30.
 Rozália szeptember 4.
 Rózsa március 8.
 Rudolf április 17.
 Rupert március 27.

Salamon febr. 8, október 8.
 Sámson július 28.
 Samu augusztus 26.
 Sándor február 26, márc. 18, május 3.
 Sára január 19.
 Sarolta július 5.
 Sebestyén jan. 20, dec. 25.
 Serena június 28.
 Simon január 5, február 10, október 28.
 Sixtus március 28.
 Szaniszló május 7, nov. 25.
 Szever február 21.
 Szidónia június 23.
 Szigrid február 15.
 Szilárd március 11.
 Szilveszter december 31.
 Sylvia november 3.

Tamás március 7, szept. 22, december 21 és 22.
 Terézia október 15.
 Terézke október 3.
 Tekla szeptember 23.
 Teodóra április 30.
 Tibor április 14.
 Titusz január 4.
 Tivadár április 20, novemb. 9, szeptember 19.
 Tóbiás január 13, szept. 10.
 Tódor február 6, nov. 9.

Uldal május 16.
 Ulrik július 4.

Valér január 29, dec. 15.
 Vazul június 14, márc. 2.
 Vendel október 20.
 Vencel szeptember 28.
 Veronika január 13, február 10, július 9.
 Viktor február 26, július 13, október 23.
 Vilma október 25.
 Vilmos január 10, április 23, június 25.
 Vince január 22, április 24, július 19.

Vladimir július 24.
 Wolfgram március 20.

Xavér december 3.
 Xenia január 12.

Zakariás március 15, szept. 10.
 Zoltán március 8.
 Zsigmond május 2.
 Zsófia május 15.
 Zsuzsánna febr. 19, augusztus 11.

Gazdasági teendők egész éven át.

Összeállította : Kovács Jánosné Münnich Mária.

Január havi gazdasági teendők :

Otthon. Vessünk számat, előző évi gazdálkodásunkról, vizsgáljuk meg, vajjon nem követtünk-e el olyan hibát, amelynek jövőbeli kiküszöbölése célirányos. Gondoskodjunk magtárunk tisztántartásáról és szellőztetéséről. Az eladásra szánt gabonaneműeket rostáljuk meg. Hozzáfoghatunk a vetőmag tisztításához is. Gazdasági szerszámainkat vizsgáljuk át, a hibásakat javítsuk ki, lyukas zsákainkat foltozzuk.

Házi állataink körül. Az istállókat tartsuk tisztán, naponta szellőztessük. Jóságainkat, szép idő esetén hajtsuk ki néhány órára a szabad levegőre. Vemhes tehenünket ne csak szálás, hanem gumós takarmányokkal is etessük. Állatainkat ne itassuk túl hideg vízzel, mert így könnyen megbetegszenek. A baromfiakkal tojásképzés céljából etessünk zöldségféléket, herélszétet, húslisztet, korpát vagy darával kevert burgonyát is.

Méhesben. Kisérjük figyelemmel, vajjon méhesünk közelében nem fészkelnek-e egerek, ha igen állítsunk fel csapdát. Vizsgáljuk meg a méhek

eleségkészletét, amennyiben hiányt szenvednek, pótlásul adjunk nekik cukrot vagy mézet. Hozzákezdhetünk a régi hibás kasok kijavításához, esetleg új kaptárak építéséhez is.

Mezőn. Ha jó út van, hordjuk ki a trágyát a szántóföldre. Velésünket nézzük meg, ha jégkéreg fedi, töressük azt fel állatok ráhajtatásával, nehogy megpálják.

Gyümölcsösben. Tisztítsuk meg a fákat a száraz gallyaktól, a talált hernyófészkeket szedjük le és mindjárt égessük el. A fák törzsén levő sebeket kenjük be tapasszal.

Kertben. Trágyázzuk meg veteményes földünket. Megkezdhetjük a melegágyak készítését. Gondoskodjunk idejében vetőmagvak megrendeléséről. Szedjük rendbe kerti szerszámainkat.

Pincében. Az új borokat fejtsük le. Az új hordókat tisztítsuk, majd kénezzük ki. Erős hideg esetén a pince nyílásait tömjük be, de ne feledkezzünk el, az időnkénti szellőztetéséről.

Február havi gazdasági teendők :

Otthon. Folytassuk a vetőmag tisztítást. Kezdjük meg tengeri készletünk lemorzsolását. A csöves kukoricát forgassuk meg. A szükséges új gépeket, gépalkatrészeket rendeljük meg.

Házi állatok körül. Tenyészállata-

inkat bőségesen takarmányozzuk. Iga-vonóállataink megfelelő abrakolásáról se feledkezzünk meg, mert csak így bírják a tavasszal meginduló munkákat. Az istállót naponként szellőztessük, állatainkat gyakran almozzuk. Kotlóink elültetését megkezdhetjük.

Méhesben. Melegebb időben a méheket engedjük ki. Gondoskodjunk a kasok tisztántartásáról s a gyenge családok etetéséről.

Mezőn. Folytassuk a trágya kihordást. Az olvadás következtében előntött földekről, vezessük le a vizet. Kedvező idő esetén a vetés megkezdhető. Először zabot vessünk, mert ez kíván legtöbb nedvességet a csírázáshoz.

Gyümölcsösben. Folytassuk a fák tisztogatását, oltóágak szedését. A fák kornyékét ássuk fel és trágyázzuk meg.

Március havi gazdasági teendők:

Otthon. A vetőmag rostálását, gabonakészletünk forgatását, a tengeri morzsolást folytatjuk. Kifogyott liszt-készletünket, őrléssel pótoljuk.

Házi állataink körül. Igásállatainkat takarmányozzuk megfelelően. Lovainkat ellés után, legalább három hétig ne fogjuk be erősebb munkára. A még le nem ellett kancákat jártassuk meg naponta. Ügyeljünk a borjas fejőstehénre, etessük gyakran szárított répaszelettel. A malacokat gyakran engedjük ki a szabad levegőre. Új libákat a hó elején, pulykákat ellenben csak a hó végén ültessük el.

Méhesben. Kedvező idő esetén ki lehet bocsátani a méheket. Az anyátlan kasokat távolítsuk el. A gyenge kasokat továbbra is etetni kell. Ha jó idő után, tartós hideg következik, takarjuk be a kaptárakat.

Mezőn. Vetésekről az álló vizet ve-

Szép idő esetén megkezdhetjük az oltást.

Kertben. Készítsünk melegágyat és vessünk bele salátát, uborkát, hónapos retket, petrezselymet. A szabadban telelő növényekről a hó végén már levehetjük a takarót.

Szőlőben. Ha jók az utak, folytassuk a trágyahordást, enyhe idő esetén a nyitást megkezdhetjük.

Pincében. A pince általános tisztántartása mellett, gondoskodjunk a hordók kénezéséről és a borok feltöltéséről.

zessük le. A tavaszi szántást megkezdjük és mielőbb elvetjük a tavaszi búzát, zabot, árpát, nehogy száraz tavasz esetén, a nedvesség elpárologjon a földből. Az erősen fejlett vetést legellessük]

Gyümölcsösben. Megkezdjük a gyümölcsfák ültetését; ügyeljünk, hogy a fák megfelelő távolságra kerüljenek egymástól. A barackfák visszametszhetők. Az esetleg megmaradt hernyófészkeket sürgősen irtsuk ki.

Kertben. Szabadban vethetünk: petrezselymet, sóskát, salátát, borsót, retket, hagymafajtákat. Jó idő esetén a téli takaró alatt levő növények takaróit vegyük le.

Szőlőben. Nyitást, metszést folytatjuk.

Pincében. A még le nem fejtett borokat lefejtjük, a hordókat utána töltögetjük.

Április havi gazdasági teendők:

Otthon. Forgassuk gabonakészletünket, nehogy beleessen a zsizsik. A tél folyamán megrongált épületeket javítsuk ki. Ilyenkor esedékes a kut tisztítása is. Rendeljük meg a permetezéshez szükséges rézgálicot.

Háziállataink körül. Fel nem hágott kancáinkat vigyük mén, folyató tehenünket pedig bocsássuk bika alá.

Gondoskodjunk az állatok fokozott takarmányozásáról.

Méhesben. Kedvezőtlen időjárás esetén, etessük méheinket. E hóban van ideje a műrajkészítésnek.

Mezőn. Vessük el a répát, kukoricát, végül a burgonyát. Nedves tavasz esetén a buza és lucernaföldet boro-náljuk meg. A buza vetéseket legellessük.

Gyümölcsösben. A fagy által szenvedett ágakat, visszanyessük. Ha a fákon, túl sok a virágbimbó, egy részüket csipjük le. Szárazság esetén öntözzük gyümölcsfáinkat.

Kertben. Enyhe időben, ültessük ki a melegágyi növényeket, szárazságban gyakran locsoljunk.

Szőlőben. Megkezdjük a vesszők ültetését. A karózással egyidejűleg a kötözést is végezzük el. Kapáljuk meg szőlőnket.

Pincében. Gondoskodjunk új hordók beszerzéséről. Az új borokat másodszor fejtsük le.

Május havi gazdasági teendők:

Otthon. A magtárt, padlásokat tisztogassuk, szellőztessük ki. Gondoskodjunk zsákkészletünk felfrissítéséről.

Házi állataink körül. A februári csikók elválasztandók. Elválasztáskor az anyának csak szénát és vizet, a csikónak pedig dara vagy korpából készült hig keveréket adjunk. Ne feledkezzünk meg a csikók naponkénti járattatásáról. Tehenünkkel — ha kijár a csordával — otthon, száraz takarmányt etessünk.

Méhesben. A rajzáshoz szükséges kaptárakat, tartsuk készenlétben. Rajzásnál legyünk éberek. A tavaszi hordást pergezzük ki.

Mezőn. Árpa, burgonya, kender, len, köles vetését fejezzük be. A kapásnövények első kapálását elvégezzük.

Gyümölcsösben. Szárazság esetén, gyümölcsfáink töve körül, hintsünk szalmát, hogy a föld nedvességének párolgását csökkentsük. Fordítsunk nagy gondot a cserebogarak irtására.

Kertben. Ügyeljünk a veteményes gyomlálására, öntözésére. Vethetünk még uborkát, tököt, borsót, dinnyét, késői burgonyát. A melegágyból ültessünk ki mindent a szabadba.

Szőlőben. E hónap teendői, a kapálás és karózás mellett, a permetezés. A tavaszi fagy erejét, füstöléssel csökkenthetjük.

Pincében. Folytassuk a borok lefejtését, feltöltögetését. Szellőztessük gyakran a pincénket.

Junius havi gazdasági teendők:

Otthon. Gazdasági gépeinket vizsgáljuk át, a hibákat javíttassuk meg.

Házi állataink körül. Lovainkkal etessünk zöldféléket; etetés után azonban pihentessük őket. Meleg időben ne hajtunk túl gyorsan. Csordára kijáró tehenünket, kibocsátás előtt mindig itassuk meg. Kotlókat ne igen ültessünk már.

Méhesben. A kaptárak közelében, lapos tálcaikon, tartsunk állandóan vizet, méheink számára. Folytassuk a pergetést.

Mezőn. A széna betakarítása után elérkezik a repce, majd a buza aratásának ideje. Az aratást akkor kell megkezdeni, mikor a buza általánosságban

zsenedülésnek indult, ily módon a teljes beéréskor már befejezzük munkánkat és pergés veszteségei nem szenvedünk. Tengerit, krumplit, megkapáljuk.

Gyümölcsösben. Gyümölcsfáink köré — száraz időben — lányért formálunk és ezt naponként töltjük tele vízzel. A beérett gyümölcsöket óvatosan szedjük és szállítsuk piacra, nehogy megtörődvé veszítsen értékéből.

Kertben Szárazságban minden este öntözzük meg veteményesünket. A melegágyak fedőlapjait véglegesen távolítsuk el. Gyakran gyomláljunk, a megserepesedett földet pedig kapálással lazítsuk fel. Téli retek, saláta vetésének most van az ideje.

Szőlőben. Elvirágzás után a termő-

hajtásokat, visszametszük. Kötözés után hozzálátunk a permetezéshez, majd kapáláshoz.

Pincében. Nagy meleg esetén a pincét éjjel szellőztessük. Gondoskodjunk hordókészletünk felújításáról.

Július havi gazdasági teendők:

Otthon. Ha a múltban elmulasztot-tuk volna, most takarítsuk ki magtárunkat. A betakarítandó gabona számára készítsünk helyet.

Házi állataink körül. Erősen igénybe vett lovainkat, jól takarmányozzuk, munka végeztével, esténként usztasuk meg a Körösben. Az először folytatandó üszöket bocsássuk bika alá. Sertéseinket bugattassuk fel. A baromfiakat hajtsuk ki a tarlóra, hogy az elhullott gabona szemeket felszedegessék.

Méhesben. Óvjuk méheinket minden zavaró körülménytől, hogy nyugodtan folytathassák mézgyűjtő munkájukat. Itató vizüket napjában többször cseréljük.

Mezőn. Ha nincs közeli cséplésre kilátás, keresztbe rakott buzánkat, hordjuk asztagokba, egy-egy asztagra 150—300 keresztet számítva. A tarlót

sürgősen ugaroljuk fel. A repce földet előkészítsük vetésre, a tengerit megkapáljuk, megritkitjük.

Gyümölcsösben. Nem értékesíthető gyümölcsünket befözve vagy aszalva tegyük el télire. Gondoskodjunk, kellő mennyiségű lekvár főzéséről is. Irtsuk a darazsakat.

Kertben. A beérett veteménymagvakat gyűjtsük össze, tisztítsuk meg, megfelelően osztályozva tegyük el. Szabad időben szedjük értékesíthető gyögynövényeket.

Szőlőben. E hora esik a harmadik kapálás ideje, ezáltal a cserepes földet meglazítjuk s azt a szőlő tövére huzva, csökkentjük a nedvesség elpárolgását.

Pincében. Ha a pince túl meleg, gyakori locsolgatással csökkenthetjük hőmérsékletét. Folytassuk a hordók tisztítását, javítását, kénezését.

Augusztus havi gazdasági teendők:

Otthon. Kitisztított magtárunkba behordjuk a termést. A legértetebb és legjobb fajsúlyu búzából tegyünk félre vetőmagot. Felesleges gabonánkat, amennyiben megfelelő az áralakulás, értékesítsük.

Házi állataink körül. Felhevült állatainkat ne itassuk hideg vízzel. Sertéseinket hajtsuk ki a kiszáradt tarlóra. A tyuktojás télire való gyűjtését megkezdhetjük.

Méhesben. Ha nincs méhlegelő etessük méheinket. A heréket pusztítsuk. Mézfelesleget, pergessük ki.

Mezőn. Learatjuk a beérett kölest és a tavaszi repcét. Hozzákezdünk a kukorrépa szedéséhez. Elvetjük az őszi

repcét. Itt az ideje az őszi takarmánynövények vetésének.

Gyümölcsösben. Pusztítsuk a hernyókat és pillangókat. Gyűjtsük az elhasznált gyümölcsök magvait.

Kertben. Betakarítjuk a beérett veteménymagvakat. Gyakran gyomláljunk és öntözzünk.

Szőlőben. A begyepesedett szőlőt, kapáljuk meg, végezzük el a harmadszori permetezést. Az érett csemege szőlőt értékesítjük, szállításánál ügyeljünk a gondos csomagolásra.

Pincében. Szűretre előkészítjük a szükséges eszközöket, a hibásakat kijavíttatjuk.

Szeptember havi gazdasági teendők:

Otthon. A vetőmag rostálását folytatjuk. Gabona készletünket gyakran megforgatjuk. Téli tüzelő szükségletünk biztosításáról, gondoskodunk.

Házi állataink körül. Lovainkat az őszi munkák megkezdése előtt jól abrakoljuk. Tehenünknek csordára hajtás előtt és után, adjunk kevés száraz szénát. Válogassuk ki sertésállományunkból a hizónak valót. Csak a tenyésztésre szánt baromfiakat tartjuk meg télire, a többieket értékesítsük. Eladásra szánt szárnyasok hizlalását megkezdhetjük.

Méhesben. Erősen népes családokat kevésbé népes családokkal egyesítjük. Áttelelésre minden családnak 8–12 kg. mézet hagyunk, a többit pedig pergessük ki és értékesítsük.

Mezőn. Megkezdjük az őszi vetőszántást, ügyelve arra, hogy a föld porhanyóssá legyen. Néhány napi ülepe-

dés után, elvetjük a búzát, rozsot. A vetést, lehetőleg géppel végezzük, mert így a vetés egyenletesebb és kevesebb vetőmag kell. Vetés után kezdjük meg a tavaszi vetések alá szükséges ugarlást.

Gyümölcsösben. A fák töveit ássuk körül. A fák törzsére hernyófogó gyűrűket tegyünk. A beérett téli gyümölcsöt gondosan leszedjük és elraktározzuk.

Kertben. A vetemény magvakat gyűjtjük. Gondoskodjunk a télire szükséges zöldségek vermeinek előkészítéséről. Az üres veteményágyakat trágyázzuk meg.

Szőllőben. A csemegeszőlőt gondosan leszedve és csomagolva értékesítjük. Készüljünk elő a szüretre.

Pincében. A borokat harmadszor lefejtjük, a pincét kitakarítjuk és helyet csinálunk az új termésnek.

Október havi gazdasági teendők:

Otthon. Gabona készletünket megforgatjuk. A lakóház és gazdasági épületek tetőzetét csináltassuk meg. Most van az ideje a káposzta savanyításának.

Házi állataink körül. Lovainkat fokozatosan fogjuk be, száraz takarmányra. Télire csak a jó tejelő tehenet tartjuk meg a gyenge tejelőt adjuk el, ne fogyassza a drága takarmányt. A sertéseket felbugattatjuk. Hizóinkat rendszeresen etetjük.

Méhesben. Hűvös őszenél a méhkas röplyukait szűkítsük meg. Az üres lépeket szedjük ki. A mézfelesleget pergessük ki.

Mezőn. Az őszi vetést fejezzük be. A letört zsemgés kukoricát elraktározás előtt szárítgassuk és azután is szellős helyre tegyük. A takarmányrépa veremelését végezzük el. Kívájt utainkat töltögessük fel.

Gyümölcsösben. Gyümölcsfáinkat trágyázzuk meg. A fa ágait tisztogassuk meg, a száraz ágakat vagdaljuk le és égessük el. Csak gyümölcskészletünk legjavát értékesítsük, mert csak így számíthatunk jövőben is vevőink pártfogására.

Kertben. A téli ágakat hozzuk rendbe. Vessünk téli salátát, spenótot petrezselmet. A kiürült vereményágyakat ássuk fel.

Szőllőben. Csak meleg őszenél halogassuk a szüretelést. Hűvös időben mielőbb kezdjük meg azt. Állóképes szőlőt, száraz, szellős helyen raktározzuk el. Értékesítésre alkalmatlan szőlőt, sajtoljuk ki.

Pincében. Hordóinkat használat előtt meszes vízzel mossuk ki, majd tiszta vízzel öblítsük át. A szüretelésnél használt eszközöket tisztán rakjuk el.

November havi gazdasági teendők:

Otthon. Eladásra szánt gabonát rostáljuk meg, gabonakészletünket forgassuk meg. Az udvarban levő szénaszalma kazlakat, dróttal kössük le. Fagyveszélynek kitett vízvezeték, szivattyus kutakat fonjuk be szalmával. Ha még nem rendeltünk volna, gondoskodjunk téli tüzelőanyagról. Kezdjük meg a tengeri morzsolást.

Házi állataink körül. Felesleges lovainkat adjuk el. A vemhes kancákat fokozott mértékben abrakoljuk. Az istállót gyakran szellőztessük. A tyúkólatat tisztítsuk ki, meszeljük be. Szárnyasok tömését folytatjuk.

Méhesben. Frissítsük fel méhállományunkat. A kaptárakat kitakarítás után fedjük be télire. Ügyeljünk, hogy a kasokban elégedő ür maradjon levegő számára.

Mezőn. Kijárt utaink javítását folytatjuk. Megkezdjük a trágyahordást. Mélyen fekvő földünket egyengetjük, csatornázzuk.

Gyümölcsösben. Gyümölcsfák ültetését megkezdhetjük. Tavaszi ültetéshez gödröket ásunk. A fákat megmettszük. A fákon levő sebeket bevonjuk kátránnyal. Irtjuk a hernyófészkeket.

Kertben. Téli veteményeinket takarjuk le. Ásást, trágyázást folytatjuk.

Szőlőben. Most van az ideje az olfáshoz, dugványozáshoz szükséges vesszők szedésének. Födést, döntést elvégezzük.

Pincében. A megerjedt borokat feltöltögetjük. Gyengébb minőségű borainkat házasítással feljavítjuk. Hideg esetén a pince nyílásait betömjük.

December havi gazdasági teendők:

Otthon. Gabona készletünket rostáljuk, forgassuk. Magtárunkat szellőztessük. Gazdasági szerszámainkat vizsgáljuk át, a hibásakat javítsuk meg. Az épület javítási munkálatait befejezzük. Zsákokat, ponyvákat megfoltozzuk.

Házi állataink körül. Uvjuk állatainkat a meghűléstől, túl hideg takarmánnyal ne etessük, vízzel ne itassuk. Gondoskodjunk az istálló szellőztetése mellett, annak kellő hőmérsékletéről. Lovainkat patkoltassuk meg. Kihizlalt sertésünket leöljük és feldolgozzuk.

Méhesben. Vizsgáljuk át a méhesünket. A gyengébb családok etetéséről gondoskodjunk. A röplyukakat be-

fedjük, de úgy, hogy azért levegőzhessen.

Mezőn. Folytassuk a trágya hordást. A szántóföldet borító megfagyott hóréteget, állatok ráhajásával feltöretjük.

Gyümölcsösben. A fákat tovább tisztogatjuk. Pusztítjuk a hernyó fészkeket. Permetezzünk. Szerszámainkat kijavítjuk.

Kertben. Vetemény magvak osztályozását folytatjuk. Előkészítjük a melegágyakat.

Szőlőben. Trágyát hordunk. A karóállományunkat felfrissítjük.

Pincében. Új borokat lefejtjük, feltöltögetjük. Jó áralakulás esetén készletünk egy részét eladjuk.

Szabott árakon — mégis olcsón —

a szövetkezeti boltokban

Beköszöntő.

1936. évi Szövetkezeti Családi Tanácsadónkat olvasóink örömmel vették. Ez a szeretetteljes fogadtatás buzdított bennünket arra, hogy jubileumi esztendőnk után, most ismét letegyük tagjaink családi asztalára.

Kiadványunkat büszkén adjuk közre, mert annak minden sorát a magunk erejéből nyomattuk ki. Tudjuk ugyan, hogy a tartalmat illetőleg vannak még kívánnivalók, reméljük azonban — olvasóink kritikája nyomán — ezek jövőbeli kiküszöbölését.

Megnyugvással tapasztaltuk, hogy az elmúlt esztendőben környékünkön a szövetkezeti eszme mind nagyobb teret hódított s a lakosság tulnyomó többsége támogatja és méltányolja a szövetkezetek munkásságát.

Szövetkezetünk 1936-ban lendületes fejlődésnek indult, forgalma megsokszorozódott s ma már a község több pontján működő fiókjával biztosítani tudja tagjai szükségleteinek zavartalan kielégítését.

Ezuton is köszönjük hűveinknek lelkes támogatását és kérjük, hogy ezt a jövőben se vonják meg tőlünk. Vezetőségünk ezzel szemben ígéretet tesz, hogy megingathatatlan hittel tovább harcol szövetkezetünk munkatervének megvalósításáért, mely minden tag boldogulását jelenti.

A mielőbbi siker érdekében azonban szükséges, hogy minél nagyobb tömegek vonuljanak a szövetkezeti lobogó alá, kérünk tehát minden barátunkat, legyen hirverője a szövetkezeti összefogás szent eszméjének, s rokonait, ismerőseit is nyerve meg ügyünknek.

Az új esztendő, új életet jelent; felejtjük el tehát egymás vétkeit s minden indulatot félre téve, testvéri szeretettel fogjuk meg egymás kezét s induljunk el a nagy szövetkezeti építő munkára, s meglátjuk Isten is megáldja az alkotó kéz munkáját!

Magyar Testvérünk! **Hallgass a hívó szóra és jöjj közzénk!** Boldog új évet kívánva szeretettel köszönt és vár az

IGAZGATÓSÁG.

EMLÉKEZZÜNK

Hajnali imádság.

Irtó: GYULA DIÁK

*Most minden alszik. Ránk borul anyásan
millió éves csillagsátorod.*

*Nagyur! Ős-Isten! -szunnyadó mélységben
tehozzád kiált egy virrasztó fiad,
hozzád kiált egy apró magyarod:*

*Hol vagy? Tekints le felhőid mögül!
Legyen számunkra egy szemrebbenésed,
Nagy árvaságunk, elmúlt jószerencsénk
magyarok Apja, nem fáj már Tenéked?*

*Most kell, hogy halljad a rimánkodásom,
hisz minden alszik, a bűn is pihen,
ne rejsd szentséges orcád én előttem,
milliók szíve most az én szívem!
Szava vagyok egy sütyedő világnak
s kiáltó torka minden magyaroknak:
Isten-Ur! Nimródnek veszendő törzsére
virrad-e reggel és virrad-e holnap?*

*Meotisz-tónak kincses vizéből
kikelő nap, a magyarok napja?
Derül-e fény még keleti tájon,
turáni pusztán, szittyá-lapályon?
Látsz-e még minket magyarok Apja?*

*Ne üss már minket verő kezeddél
s ne üzz el innen: Tisza-mentéről!
Hová mennének? Hisz úgy elszakadtunk*

*Emese asszony édes mellétől...
Hová is lennénk? Tibeti puszták
szent legelője elsülyedt régen,
Homokba fulladt füve virágja
s most vad vihar verdesi, vágja
s lángoló menykő csattog az égen...*

*Ne üzz el minket, hová is mennénk,
nem vár minket turáni pusztá.
Vándor, kolompos barmaink nyomát,
sátrunk helyét és hontalan, nomád
tüzünk hamvát a szél már rég befujta.*

*Itt jó minékünk. Tisza vize édes,
a fü kövér s a kis tüzünk melengét.
Nagyur, Ős-Isten, mégis hull a könnyünk
és fájnak a lelkek és fájnak a lelkek.
Sátrunkba bujt a siralom és bánat,
Sajogva cseng a gulyátnk kolompja,
Hajlong a füz s a rezgő nyárfa lombja.
S panasza van most a furulyának.*

*Ne hagyj elveszni, erős Isten-Ur
s küldd el minékünk újra a Napot!
És küldj hitet és küldj erőt...
Kitárt karokkal és kinyílt szívekkel,
Keletre néznek, ha szürkül a reggel
s várnak esengve, fényoszomjas vakok,
Nimród fiai: árva magyarok.*

Előszó.

Irta: HARSÁNYI PÁL esperes.

Mikor egy nagy, több évszázados erdőben járunk, tavasszal lebüvöl bennünket a zöldelő lombfakadás, az ezerhangu madárdal, — ősszel a hulló levelek utánozhatatlan szinpompája: — mindenkor azonban uralja lelkünket az ÓSERŐ, mely az átölelhetetlen széles-ségű, századok viharát átélt, hatalmas lombkoronájú tölgyfákba bizonyosodik meg.

Szép a zöldelő lombfakadás, szép a hervadó falevelek szinpompája, szép a zengő madárdal, omde mindez csak elröppenő költészet, a tegnapi és mána muló gyönyörűsége. Fenséges az erdőt az az őserő teszi, mely a zugó viharokkal dacoló, a zordon fagyos télnak ellent álló évszázados fában bizonyosodik meg, mely minden tavasszal új szépségeket teremt.

Szép és drága nekem még emlékeiben is Gyoma községének minden nyíl egyenes utcája, minden utat szegélyező zöldelő fája, kedves ligetének minden zengő madárdala, kanyargó Körösének minden hullámverése, — mégis mindenekfelett szép, drága és felejthetetlen az az ÓSERŐ, mely buzatermő földjében minden esztendőben új aranykalászt termel, mely lakosságának acélos tekintetében, izmos karjában, történelmi multjában s próbáltatásos jelenében, mint a magyarság élni akarásának és élni tudásának őserője jelentkezik.

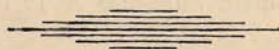
Óh hányszor döntötte össze lakóházait a Körösnek tajtékozva rohanó áradata, a régmult időkben a visszabályozás előtt, — óh hányszor száguldott rajta keresztül tatár, török, rác idegen hordája, hogy csak füstölő romok mutatták ott a kialudt életet, óh hogy sebezte hátát véresre a háboru vérzivatarra, felfordulás, raboló megszállás korbácsütése, Trianonnak gyásza: — és mindig új erőre kelt, hullámsirjából megépült, szétszórattatásából újból összekerült, a füstölő romok felett új épületet épített, mert benne volt az az őserő, melyet Madách úgy fejezett ki, hogy ember küzdj és bizva bízzál!

Ezt az őserőt látom én megnyilvánulni a kereskedelmi életben is a szövetkezet terén.

A kereskedelem bizonyára nem szűk, zárt és elhatárolt terület. Nagy és széles mező, mely mindenki számára nyitva van, de épen azért kell, hogy nyitva legyen az őс magyarság számára is s kell, hogy neveljük jövőndő nemzedékünket e téren magunk pedig gyámolítsuk a magyar feltámadást egyenesen nemzetépítő törekvéseiben!

Öröm és jól eső hírveés magyar lelkem számára a Gyomai Termelők Szövetkezete nagyszerű sikere. Öröm és jól eső érzés magyar lelkem számára, hogy Kovács János és igazgató társai fel tudták lángoltatni a romok felett való építésnek, az élni akarásnak őсerejét!

Ha eleink ez őсerő birtokában annyiszor ujjá építették, poraiból is megelevenítették, sirjából is feltámasztották Gyomát, — a ma élő nemzedék a magyar testvéri szeretet örök munkáló őсerejével építse meg a magyar kereskedelmet, általa a magyar boldogulást, a magyar feltámadást!

Szövetkezetünk 1936. év mérlegén.

A végtelen Idő homokóráján ismét lepergett egy esztendő. Év végén a jó gazda számot vet elmult évi munkájáról, megvizsgálja vajjon helyes irányelvek mellett vezette-e gazdaságát?

Szövetkezetünknek is be kell számolni évi munkájáról s mint-hogy 931 tag vagyónáról van szó beszámolómat nyilvánosan tesszük közzé.

Az év legjelentősebb eseménye kertgazdasági szakosztályunk megalakítása. Célja, hogy tagjainkat megismertessük a kerti gazdálkodás helyes irányelveivel s ezáltal lehetővé tegyük számukra, néhány holdnyi földjük minél gazdaságosabb kihasználását. Szeretnők, ha különösen munkás tagjaink foglalkoznának szívesen a kerti gazdálkodással, hiszen ezen a téren Hazánkban még nincs tulzsufaltság. Az ország különböző kertgazdaságaiban sok ezer idegen fajtájú munkás dolgozik, akik a magyar föld nyújtotta kenyéren tisztességesen megélnék, ugyanakkor viszont hány és hány munkásnak nincs elhelyezkedési lehetősége!

A magyar munkást nem azért nem alkalmazzák a bolgár kertészetben, mert nem szorgalmas és törekvő munkaerő, hanem azért,

mert hiányzik az itt megkívánt szakértelme. Amennyiben tehát munkás tagjainkat kertgazdaságunkban átképezzük ezekre a munkálatokra, minden bizonnyal elhelyezkedést találnak. Ez a legfőbb hivatása kertgazdasági szakosztályunknak s ennek alapján most már bejelentjük, hogy kertészetünkben a jövőben bemutatókat fogunk rendezni és megfelelő szakelőadás keretében — gyakorlatilag is megvilágítva — ismeretjük a kerti gazdálkodás kívánta ismereteket. Ez nemcsak a munkásoknak előny, hanem a törpe és kisbirtokosoknak is, mert ha földjüket szakismeretek birtokában kerti módra művelik, akkor sokkal nagyobb jövedelemre tehetnek szert, mint gabonanemű termesztése esetén.

Kertgazdaságunk első esztendeje főleg berendezkedéssel telt el. Megvettük a szükséges szivattyukat, motorokat, üvegrámákat, szerszámokat stb. Ezek segítségével a jövőben már könnyebben eleget tehetünk oktató céljainknak. Nagy kár ugyan, hogy bérletünk nem a köves ut mentén fekszik s így esős időben nehezen megközelíthető. Reméljük azonban, hogy a község nemesen gondolkodó és előrelátó képviselőtestülete illetőleg előljárósága célkitü-

zéseinket méltányolva — ezirányu kérésünket jóindulattal kezelve — bérbé fogja adni számunkra az Endrődi ut mentén fekvő földje egy részét s így hivatásunkat teljes mértékben sikerül majd be-tölteni.

Kertgazdaságunkkal kapcsolato-san köszönettel kell adoznunk Kovács János ügyvezető igazgatóknak; ugyanis az Ő páratlan agilitása hívta életre ezt a szakosztályt s kereskedelmi szaktudá-sának köszönhető az értékesítés kérdésének sikeres és előnyös megoldása.

Elismeréssel tartozunk Ailer Márton kertgazdasági főnöknek is, azért a páratlan szeretetért, mellyel a termelés ügyeit vezette s az utunkba gördülő akadályo-kat elhárítani igyekezett. Műkö-désünk ebben az évben csak úgy volt lehetséges, hogy Kovács Já-nos és Ailer Márton kamatmentes tőkét bocsájtott rendelkezé-sünkre.

Kertgazdaságunkhoz ez az év nagyon mostoha volt, mert bár a kert Encseff György kertgazda-sági vezető szívós munkája és szakszerű vezetése mellett — a legszebb termést hozta, anyagilag még sem értünk el eredményeket, mert a zöldségárak katasztrófiá-lisan alakultak. Azonban mindezek ellenére nincs okunk panaszra,

ugyanis most már teljesen beren-dezkedtünk s így a következő esztendőben még hasonló árak mellett is hasznot tudunk produ-kálni.

Szövetkezetünk ez évben meg-kapta a Dréher sörgyár gyomai körzetének képviselőjét. Ezen meg-bizátásunkat mindjárt tagjaink ér-dekeinek szolgálatába állítottuk s a magas sörárakat letörtük. A sör fogyasztói árának, mintegy 30 százalékos mérséklésével lehetővé tettük, hogy még a legszegényebb családok is fogyaszthattak sört. A sörárak leszállítása miatt az ellentétes érdekek táborából ter-mészetesen sok támadás ért ben-nünket, szövetkezetünk azonban ezzel mit sem törődik, hanem nyugodt lelkiismerettel megy azon az uton, mely a fogyasztók boldogulásához vezet.

Szép eredménnyel dicsekedhetik vendéglő üzemünk is. Foky Ferenc üzletvezető tehetséges veze-tése és helyes üzletpolitikája mel-lett forgalmunkat sikerült meg-háromszorozni, ugyanakkor büsz-kén mondhatjuk, hogy tagjainkat a legolcsóbb ár mellett a legjobb italárakkal láttuk el.

Üzleteink is lendületes fejlő-désnek indultak. Kovács János ügyvezető igazgató fáradhatatlan kitartással irányította a boltok ügyeit. Megerősítette a szabott

Minőséget, legolcsóbban!

Szövetkezeti boltokban!

árak rendszerét, megkimélve ezzel a vevőket az alkudozással járó felesleges időpazarlástól. Nagy gondot fordított az árukészlet racionalizálására; különös jelentőséggel bír vasraktárunk berendezése. Boltjainkban ma már a vidéken szükséges csaknem mindennemű árucikket lehet kapni.

Állandósítottuk a vásárlási és szorgalmi visszatérítést, ennek folyományaképen ca. 4000 P-öt adtunk vissza tagjaink illetőleg vásárlóinknak.

A szövetkezeti boltok szolid üzletvitelük révén, ma már fogalommal lettek Gyomán és Endrődön. A vevők bizalma napról-napra fokozódik, mert tudják jól, hogy pénzükért mindenkor teljes ellenértéket kapnak.

Szövetkezetünk tanujelét kívánta adni, hogy megboldogult Gömbös Gyula Önagyméltósága által hirdetett nemzeti eszmék alapján áll, e célból a Nemzeti Egység Pártjának — az együttműködés előmozdítása végett. — Horthy Miklós ut 40 szám alatti székházának egyik helyiségét teljesen ingyen átengedte. Itt nemcsak a NÉP, hanem a szövetkezeti tagok is összejöhetnek s alkalmuk nyílik az egymással való eszmecsere mellett az önképzésre és szóra-kozásra is.

Karitatív tevékenységet is fejtettünk ki. A szegények között jelentős összeget osztottunk szét és a Főméltóságú Asszony akciójára is nagyobb összeget juttattunk.

Az eredmények kivívása sok

munkát igényelt. A vezetőség Feiler Ernő legfőbb irányítása mellett erejének minden cseppjét a szövetkezet céljainak szolgálatába állította. Azonban a tervek és elgondolások csak úgy hatályosulhattak cselekvésekké, hogy alkalmazottaink pontosan teljesítették kötelességüket. Elismerésünket kell nyilvánítani nekik — a nyilvánosság előtt — becsületes szorgalmas munkájukért, melyet bármily fárasztó is volt az, zokszó nélkül végeztek el. Kovács Rózsi, Tari Elekné, Veres Irma üzletvezetők, Bartik Mária, Bucsi Lidia, Gecsei Rózsi, Kiss Endre kiszolgálók derekas munkát végeztek. Egyik sem a fizetésért dolgozott, hanem elsősorban a szövetkezeti eszme és szövetkezetünk iránt érzett lelkesedéstől áthatva. Szorgalmukat szövetkezetünk honorálni kívánja, s jóléti alapjukra méhszorgalommal tartalékol, lerakva ezzel a jövőbeli nyugdíjintézet alapköveit.

Örömmel tapasztaljuk, hogy működésünket nemcsak tagjaink, hanem a nagyközönség is rokonszenvvel kíséri s hiveink tábora napról-napra nő. Megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy barátaink támogatása folytán szövetkezetünk Gyoma kereskedelmi életében erőt képvisel és áralakulás tekintetében jelentős szerepe van. Ennek az erőnek tudata lelkesít bennünket a további munkára.

Eredményeink igazolják altruizmusunkat és méltóvá tesznek bennünket tagjaink illetőleg vásárlóink jövőbeli támogatására is!

M e g h ü l é s n é l
gyomorbántalmaknál
legbiztosabb háziszser a
valódi kisüstön főtt pálinka.

Úgyes háziasszony kevés
pénzért hozzájuthat, ha

hulladék gyümölcsseit kifőzeti pálinkának a

G y o m a i S z e s z f ő z ő S z ö v e t k e z e t b e n

Tisza István út 97. sz.

1 liter pálinka főzési díja csupán 1.35 Pengő.

Most már nem gond a pálinkafőzés,
mert a főzési díját nem kell teljes egészében kifőzés után
lefizetni, hanem csupán az átvett mennyiséget, a többi
ugyanis beraktározható a Szövetkezetnél és innen az év fo-
lyamán — a szükséglethez mérten — bármikor elszállítható.

A szeszfőző szövetkezet
olcsó főzési díj mellett, nagy kényelmet
biztosít feleinek, mert a főzéshez nem kell
tűzifát adni, sem a cefrét kihordani.

Lépjünk be tagul a szövetkezetbe!

Tagoknak 1 liter pálinka főzési díja 1.25 Pengő.

Uj szövetkezeti formákat a magyar gazdasági életbe.

Irta: BAKOSS LÁSZLÓ
gazdasági akadémiai rendes tanár.

Jellemző sajátossága a mai idők gazdasági életének, hogy egyre jobban és egyre többen felismerik a szövetkezeti tömörülés szükségességét úgy a hitel és a termelés, mint a fogyasztás és értékesítés terén. A nemzeti vagyoni egészségesebb megoszlásának, a tőkeerős és tőkeszegény osztályok közötti kirívó különbségek mérséklésének, a mindennapi kenyér igazságosabb megoszlásának leg-erősebb támaszai ma az életképes szövetkezetek. Így, amíg egyrészt kiegyenlítőleg hatnak az ugyanazon foglalkozású egyes társadalmi osztályok szegényebb és gazdagabb rétegei között, másrészt gátat szabnak annak, hogy az ipar, a kereskedelem, vagy a földművelés közül bármelyik a többi rovására aránytalanul jobban érvényesülhessen.

Szegény ember számára a szövetkezet az a hívogató hajlék, amely neki az élet viharával szemben jótékony meleget adó szobát és puhább fekvőhelyet biztosít!

Amidőn örömmel állapíthatjuk meg azt, hogy a szövetkezetek száma és jelentősége minden vonalon emelkedőben van, egyben tudnunk kell azt is, hogy a szövetkezeti élet fejlődésének még számtalan olyan lehetőségei vannak, amelyek ma még kiaknázatlanok és megteremtésre várnak.

Ennek azonban két lényeges előfeltétele az, hogy egyrészt meg legyen az egyes emberekben a hajlandóság arra, hogy saját sorsuk megjavítása érdekében részt vegyenek a szövetkezeti élet fokozottabb kiépítésében, — másrészt pedig az, hogy legyenek olyan jóakaratu, önzetlen, becsületes gondolkodású egyének akikre a tagok magukat rábízhatják, akik tisztában vannak a különféle szövetkezetek szervezésének, vezetésének, irányításának módozataival. Ez utóbbi cél vezérelte a magyarvári gazdasági akadémiát, amidőn a főiskolával kapcsolatosan megalkotta az *Avaria Iskola-szövetkezet keretét*. Módot adott ezzel érdeklődő hallgatóinak, akiknek nagy része a vidéki életben nyer ugyanis majd elhelyezést, hogy gyakorlati alapon sajátíthassa el a szövetkezeti munkakör különböző kivánalmait s így rendelkezésére álljanak a szövetkezetekbe tömörülni akarók szélesebb rétegeinek.

Talán nem lesz érdektelen, ha pár szóval ismertetem ennek az alig pár éve fennálló szövetkezeti keretnek célkitűzéseit és eddigi munkásságának eredményeit.

A cél tehát az, hogy egészen kis méretekben ugyan, de tényleges környékbeli szövetkezeti tagokkal mentől több formáját mutassa be a szövetkezeti életnek.

Ennek megfelelőleg osztályokra tagozódik, amelyek mindegyike külön önnálló szövetkezeti keretként működik. Így van: 1) „Baromfitenyésztő osztálya“, 2) „Gyümölcsfa ápolási és védekezési osztálya“ amelyek ma már szép eredménnyel dolgoznak.

A jövőben pedig szándékában van megszervezni: 3) a „Folyékony gyümölcs termelési és értékesítési osztályát“, 4) az „Állategészségügyi osztályt“, 5) a „Háziipari osztályt“, stb.

Vezetője mindegyik osztálynak egy-egy szakmabeli akadémiai tanár, kinek munkájában segédkeznek az akadémia hallgatói közül azok, akik ezirányu érdeklődést mutatnak. Tagjai pedig Óvárról és a szomszédos községekből önként jelentkező csatlakozni akaró egyének.

Az alábbiakban részletesen ismertetni fogom az Avaria Iskola-szövetkezet Baromfi Osztályának működési módját és eddigi eredményeit, — míg a többi osztályok célkitűzését és működésének formáját ez alkalommal csak röviden foglalhatom össze.

1. A *Baromfitenyésztő Osztálynak* Magyaróvárról és a közelfekvő 5 más községből 20—25 tagja van.

Ezek 80 százaléka kis tenyésztő, kiknek állománya 15—50 drb.

között váltakozik, 2—3 tenyésztőnek 150—200 db-os állománya van. Így évente mintegy 600—1000 drb. törzsállat és 2000—3000 drb. növendék állat áll a szövetkezet gondozása alatt.

Célja az, hogy a kis tenyésztőket tömörítse, munkájuk eredményét mennél jövedelmezőbbé tegye. Ezt a következő eszközökkel valósítja meg:

a) *Megszabja a tenyészhető állatok fajtáját.* Így jelenleg: vagy tisztavérű sárga magyar parlagi, vagy rhode island fajta tyukot tenyészhetnek csak a tagok, mert ezek tenyészegyeidei értékesíthetők itt a legjobban.

b) Gondoskodik a szövetkezet jóminőségű tenyészanyag beszerzéséről.

Kiváló tenyészetekekből a jelentkezők részére *tenyésztojást vásárol.* Ezzel biztosítja, hogy a tagok megfelelő fajtájú és jó termelőképes állományt nevelhessenek.

c) Gondoskodik az állatok vérfriessítéséről, amidőn az évenkénti állami kakascere akció révén olcsó kedvezményes áron megfelelő fajtájú, jóminőségű *tenyészkakasokat* tömegesen *szerez be.*

d) Minden év tavaszán keltető telepén jelentkező tagjai részére előre megállapított áron *bérkeltetést végez,* amelyhez a tenyész-

**Élesztőt? Vegyünk a szövetkezeti boltokban!
Itt kézzel nem fogdossák, hanem
Hygiénikusan, adagoló géppel szelik**

tojást vagy a tagok adják, vagy a b) pontban említett módon a szövetkezet szerzi azt be.

Fennállása óta 7000 drb., — a múlt tavaszon 1200 drb tojást keltetett ki. A kikelt csibéket a kelési arányszám szerint elosztva — egy napos korban viszik el a tagok.

e) A különböző időszakoknak megfelelőleg a szövetkezet *takarománykeverék recepteket állít össze*, hogy a tojástermelés fokozását ezzel a lehetőség határáig emelje. Ennek alapján a keveréket a tagok maguk is elkészíthetik, de a kicsinyben drágán vásárolható *fehérjedus abrakoltató részeket*, ha elegendő jelentkező van, a szövetkezet *meghóztatja* s így azt 20—25 százalékkal olcsóbban kaphatják meg.

f) Tagjait állandó *ingyenes szaktanáccsal látja el*. Lakóhelyeiken többször felkeresi őket, az észlelt hibákat közli. Tanácsokat ad ólépítésekre, fertőtlenítésekre, betegségek elleni védekezésekre növen-

dékes nevelésére stb. vonatkozólag. Fontosabb esetekben gyűléseken közösen oktatja ki a tagokat, vagy körleveleket küld hozzájuk.

g) *Beszerzi és kiosztja a tenyészállatok megjelöléséhez szükséges lábgyűrűket és szárnyjelző táblákat.*

Az eddig felsorolt a—g pontokban megveti az alapját annak, hogy a szövetkezetekbe tömörült kis tenyésztők ugyan úgy gazdálkodhassanak, mint egy önálló nagyobb baromfitelep, hogy mint az, jóminőségű tenyészállatokat nevelhessenek, jóminőségű keltető tojást hozhassanak forgalomba s azokért a piaci árnál magasabb árakat kaphassanak.

Ennek előfeltételei közé tartozik a felsoroltakon kívül még az is, hogy a tagok állatai a budapesti Országos Állategészségügyi Intézet állandó ellenőrzése alatt álljanak.

h) Ezért a szövetkezet, mint *erkölcsi testület együttesen kérte az*

A forrás szelleme

Egy jó szellemnek tudták be a régiek a forrásvizek bámulatos gyógyhatását, amit tapasztaltak, de megérteni nem tudtak. Ma már tisztában vagyunk avval, hogy nagy gyógyító tartalmuk, radióaktivitásuk, elektromos vezetőképességük teszi a különböző betegségeknel utánozhatatlanná, pótolhatatlanná a gyógyvizek kitűnő hatását. A forrásszellem, a természet különösen pazarul látott el gyógyító hatású tartalommal egy magyar forrást, mely az epebajoknál (epekö, epehólyaghurut, epehólyag, hurutos sárgaság) 4—6 hetes ivókúrák keretében használva biztos eredménnyel jár. Ez a forrásvíz a Mira glaubersós gyógyvíz.

Kérdezze meg orvosát!

Kapható a szövetkezeti boltokban.

állami ellenőrzés bevezetését. Ennek keretén belül a budapesti Állategészségügyi Intézetből kiküldött állatorvosok évente a szükséghez mérten egyszer, vagy többször kiutaznak s a legveszedelmesebb lappangó betegségekre: a *tyuktifuszra* (más néven fertőző fehér hasmenés) és a *tuberkulózisra megvizsgálják* minden tag törzsállományát és tenyésztésre nevelt növendékállatait. A vizsgálat eredményét a szövetkezettel közlik, a szövetkezet pedig tovább értesíti tagjait. Így módjában áll mindenkinek a betegsége hajlamos (abban szenvedő) állatait még akkor kiselejtezni, amikor az még értékesíthető és így nem fertőzi a többi állatokat. Csak ilyen vizsgálatnak alávetett állomány tenyészkakasait veszi meg az állam kiosztás céljából és csak ilyen állomány tojásait veszik át a keltetőtelepek.

A szövetkezet fennállása óta 6692 darab állatot vizsgáltatott meg.

i) Minthogy így az összes előfeltételeknek pontosan megfelel, a szövetkezet minden évben felajánlja a földművelésügyi minisztériumnak tisztavérű és egészségesen nevelt növendék kakasait az állami tenyészkakas csereakció céljaira.

Igy a kakasok minőség szerint 4—7 pengő között értékesül-

nek darabonként 6—8 hónapos korban.

Az első négy évben 981 darab tenyészkakast adtunk át mintegy 4900 pengő értékben. Ezidén 600 darab kakast nevelünk, aminek várható ára kb. 2800 pengő.

j) Legközelebbi programunk az, hogy főlőslegesen, keltetésre alkalmas tojáskészleteinket összegyűjtve az állami keltetőtelepek valamelyikénél értékesítjük, amikor is a rendes piaci árnál 3—6 fillérrel fog az jobban értékesülni.

k) A vágni való csirke és a mustra tyukok értékesítését külön meg nem szervezhetjük, mert ahhoz a szövetkezet mérete kicsi, hogy elegendő állandó árut tudna a piacra biztosítani. Ezért e téren oda törekszünk, hogy résztvegyünk a budapesti külkereskedelmi hivatal által időnkint rendezett baromfi exportvásárokon.

Hasonló okok miatt megszervezetlen egyelőre a tömegtojás értékesítése is.

A szövetkezet költségeit a lebonyolított ügyletek után számított kis százaléku jutalékokból fedezi.

2. A gyümölcsstermelési osztály működési körzete Magyaróvár város kül- és belterülete. Gondozása alatt áll 100—125 tagnak mintegy 6500 gyümölcsfája. Célja a viszonyoknak megfelelő, jó minőségű, egységes fajtájú facsemeték be-

A szövetkezeti boltok áruja, mindig megbízható!

szerzése, elszaporítása. Irányítja, vagy csekély díjazásért szakképzett munkásaival el is végezteti a be-telepítés, ápolás, gondozás munkáit. Különösen fontos a gomba és rovarkárok ellen közös védekezési munka. A szükséges védekező szereket a szövetkezet közösen meghozatja, s kívánatra kiképzett munkásaival és saját munka-gépeivel a jelentkezés sorrendjében a védekező munkákat is elvégezteti.

3. *A folyékony gyümölcs termelési osztály* kiegészítője lesz a gyümölcsstermelési osztálynak s a gyümölcsstermékek jobb értékesítésének módját lesz hivatva szolgáltatni.

4. *Az állategészségügyi osztály* megszervezését oly módon gondoljuk el, hogy a beküldött hullákat az állatorvos mérsékelt áron felboncolja, szükség esetén bakteriologiai vizsgálatot végez és a bajt megállapítva a védekezési és kezelési eljárásokat előírja.

Szükség esetén oltóanyagot hozat, oltásokat önköltségi áron végez. Szakma körében tagjait állandó szaktanácscsal látja el.

5. *A háziipari osztály* tervezett

feladatköre az, hogy szakképzett munkavezetők irányításával a különféle háziipari ágak elsajátítására rövid pár hetes tanfolyamokat tartson. Ilyenek pl.: a bőrök házi kikészítése, gyapjuszövés, kosárfonás és más házi eszközök készítése kukoricaháncsból, szalmából és fűz vesszőből stb.

A tagul jelentkező egyének részére a szükséges nyersanyagot közösen beszerzi s gondoskodik kész áruik értékesítéséről.

Az elmondottakban röviden ismerttettem az „Avaria Iskola Szövetkezet” eddigi tényleges munkáját és jövő célkitűzéseit.

Amit eddig tettünk, a magunk erejéből tettük, minden külső támogatás nélkül. Fülleres jutalékokból gyűjtöttük azt az összeget, ami munkánk elvégzéséhez szükséges volt. Igaz, hogy a fejlődés utja így lassabb, nehezebb, a látható eredmény talán csekélyebb, de, mert célunk az, hogy hallgatóink a szövetkezetek fejlődésének útját a való életnek megfelelően gyakorlatilag tanulmányozhassák — azt hiszem, bátran kimondhatom, hogy nem végeztünk hiába való munkát!

CSAK FELNŐTTEKNEK!

A napi munkában, gondban elfáradt szervezet rendszerint a felnőtt korban, a 40. év előtt kezdi felmondani a szolgálatot. Az emésztés, az anyagcsere, a vérkeringés salakjai hol itt, hol ott okoznak zavarokat. Jó megelőzni, ha pedig már megvannak, gyógyítani az ilyen bajokat, amíg nem késő. Az epe, máj, gyomor, cukorbetegségeket, a tulhizást megelőzi, gyógyítja, a vérkeringési, emésztési, anyagcserezavarokat szünteti a Mira glaukóberes gyógyvízzel való kura.

Kérdezze meg orvosát!

Kapható a szövetkezeti boltokban.

Finnország a szövetkezetek hazája.

Írta: Dr. KOVÁCS MÁRIA

Európa északi részében, tengerek közé ékelve fekszik az ezer tő hazája Finnország. Bár a finnek itt Európában legközelebbi rokonaink, általában keveset tudunk róluk, mert szelidek, csendesek, nem beszélgetnek magukról, pedig Európa egyik legéletreméltebb nemzete. Alig 20 éve szabadult fel ez a kis ország az orosz járomból, de ez a rövid idő elegendő volt számunkra, hogy szorgalmukkal, becsületes munkájukkal egy nagyra hivatott állam alapköveit rakhassák le. Abban a csodálatos fejlődésben, melyen az ország az utolsó 20 év alatt keresztül ment — az oroszán rész a szövetkezeteknek jutott. Bámulatraméltó bölcsességgel, józansággal látták meg azt a régi igazságot, amit nagy Széchenyink is hirdetett: „Ami egynek lehetetlen, az sokaknak könnyű”. Érdekes, hogy a gazdag és hatalmas Amerika csak most kezdi belátni a szövetkezés szükségességét, mikor ezen kis állam mögött már eredményekben gazdag mult van!

Mindenki világosan látja, hogy mai társadalmi, gazdasági életünkben nagy eltolódások vannak. Egyik oldalon a mammut jövedelemmel bírók, másik oldalon a mindennapi kenyérért véres verítéket hullató emberek tömegei állanak. Ezen nagy szakadékok áthidalására alakultak a szövetkezetek. Itt minden egyes

tagnak egyenlő kötelessége, de egyenlő jogai is vannak. Tapasztalatom szerint azok az országok, hol a szövetkezeti élet virágzik — gazdagok, jólétben élők, míg azokban, hol a szövetkezés fontosságát föl nem ismerték, szegénység, nyomor honol. Elég ha csak rámutatok a két szövetkezeti ország Dánia és Finnország és a szövetkezetek nélkül álló Lengyel-Magyarország közötti nagy különbségre. Nincs jogunk panaszkodni, hogy gazdálkodóink emberhez nem méltó körülmények között élnek, hiszen mindez saját könnyelműségünk, mulasztásunk gyümölcse! A mai nagy szövetkezeti propaganda ellenére is parasztjaink, nem értik meg a kor szavát, mutatja az, hogy szövetkezeteink tulnyomó többsége állami támogatást kénytelen igénybe venni. Valljuk meg őszintén, annak, hogy nincs virágzó szövetkezeti életünk elsősorban gazdálkodóink maradi gondolkodása az oka. Szeretnének egyenlő jövedelmet egyenlő teherviselés nélkül! Nem hajlandók anyagi áldozatot hozni és vállalni a kockázatot. Mindaddig, míg be nem látjuk az egyenlő teherviselés, egyenlő jövedelem elvét, addig hazánkban a szövetkezeti élet fejlődése elé áthatolhatatlan akadály tornyosul.

Hogy mit jelent a szövetkezés, azt megtanulhatjuk a finnek példájából. Náluk a gazda-

sági életet a szövetkezetek nagy-szerűen kiépített hálózata irányítja. Az ország egész lakossága, kivétel nélkül szövetkezetekbe tömörül. Finn paraszt nem ad el sem veszt mástól, mint saját szövetkezetétől. A szövetkezetek, azonban nemcsak adás-vevéssel foglalkoznak, hanem ezek irányítják, oktatják a földmivéseket, hogy a mezőgazdasági termelést minél olcsóbbá, intenzívebbé tegyék. De ott a paraszt sem elenkezik ám! Ott nem hallani: „Az apám is így

csinálta, nekem is jó lesz“ kijelentéseket, hanem örömmel használja fel, az állami laboratórium kísérleteinek legújabb eredményeit. Hogy ennek a tervszerűen irányított oktatásnak mit köszönhet a gazda, az kitűnik abból, ha összehasonlítjuk a gránit altalajjal és 9 hónapos téllal küzdő Finnország terméseredményeit a kitűnő minőségű földű magyar gazda produktumával.

Az 1930-as év adatai alapján átlagos termés hektáronként:

Buza	Finnországban	16·10 q.	Magyarországon	13·50 q.
Rozs	”	15·60 ”	”	11·10 q.
Árpa	”	12·30 ”	”	13 10 q.
Zab	”	13·10 ”	”	10·60 q.
Burgonya	”	110·60 ”	”	67·70 q.
Cukorrépa	”	248·00 ”	”	197·00 q.

Látjuk tehát, hogy a finn gazda a földrajzi fekvés, viszontagságos időjárás és rossz minőségű földje ellenére, tanultságával, hangyaszorgalmával lényegesen többet tud termelni, mint a magyar paraszt az istenáldotta fekete humuszon!

Nemcsak a földmivelés, hanem az állattenyésztés terén is megelőznek, ezek a csendes, halkszavú, de szorgalmas, szívós északi testvéreink. Az állattenyésztéssel foglalkozók is szövetkezetekbe tömörülnek, melyeknek célja, hogy kereszteződés révén olyan állatokat produkáljanak, melyek kevés takarmányozás mellett a legnagyobb hasznot biztosítják. A tehénnemesítő csoport egyik versenyén például olyan 19 éves tehén szerepelt, melynek évente 4999 kg. teje volt 4·21 százaléku

zsirtartalommal. Jellemző a finnek fejlett állattenyésztésére, hogy míg nálunk a tehenek évi átlagos tejhozama 2190 kg. addig a finneknél 4449 kg., tehát több mint a kétszerese! A tejtermékek feldolgozásával közel 700 tejszövetkezet foglalkozik kb. 74.000 szövetkezeti taggal. Így válik lehetővé, hogy az ország évi vajtermelésének 80 százaléka a szövetkezetekből kerül ki. A finn vaj és sajt a világpiacon Svájc, Hollandia, Dánia termékeivel versenyzik. Hogy valamelyik üzem kapzsiságból rossz minőségű árut ne szállíthasson, megalapították a tejszövetkezetek központját a VALIO-t. Ez ellenőrzi a kiszállított áru minőségét, tisztaságát és csomagolását.

Az ország legnagyobb termelő és fogyasztási szövetkezete az

ELANTO. Ezt 1905-ben 19 tag 184 finn márka tőkével alapította, (a finn márka kb. 10 fillér). Az intézmény fokozatos fejlődésen ment keresztül. Először kenyérgyárat alapított az ország legdrágább helyén a fővárosban Helsinkiben. Később kávéházat, husfeldolgozó gyárat, fűszer, textil, bőrkereskedést, szikviz, cipő, konzerv, asztalos, gépgyárat, gőzmosdát, cukrászdát, villanytelepet létesített. Ötletes módon tökéletes üzleti berendezéssel ellátott autók, — mint mozgó áruházak — az ország legelhagyottabb részeit is felkeresik, így juttatván el áruikat a legkisebb faluba is.

A finn anyaszövetkezetet a Pellervo-t dr. Hannes Gebhardt a helsinki egyetem fiatal tanára 1899-ben alapította meg barátai-val. Mint egyetemi tanár kezdett foglalkozni a finn paraszt problémáival. Ezen tanulmányozás közben érlelődött meg benne az a gondolat, hogy a gazdák egyet-

len boldogulási lehetősége a szövetkezetekbe való tömörülés. A szövetkezeti eszme harcosaként nemzetének megbecsülhetetlen szolgálatokat tett. Az általa alapított szövetkezet a többiek keletkezésénél segítségére volt a gazdatársadalomnak, őket tanácsokkal látta el. A Pellervo nevű folyóiratában pedig a szövetkezetekkel kapcsolatban lévő aktualitásokról irt.

Az ő munkájának eredményeként a különböző nevű szövetkezetek gombamódra szaporodtak el. Ilymódon a finn gazda a közvetítő kereskedelem szíjolyozó karmaiból megmenekült; most már a mezőgazdasági termékek értékesítését maguk a termelők végzik a szövetkezeteken keresztül, a fogyasztó is itt szerzi be szükségleteit és a paraszt munkás eszközeit.

Ma Finnországban a következő üzletágu szövetkezetek vannak:

554 fogyasztási szövetkezet	457.000 taggal
1427 hitelszövetkezet	134.400 taggal
682 tej és tejtermelő szövetkezet	72.600 taggal
2704 egyéb: tojás, állatértékesítő, telefon, biztosító stb szövetkezet.	

A magyar és finn gazdasági élet összehasonlítása tagadhatatlanul a mi hátrányunkra dől el, bár adottságainknál, körülményeinknél fogva vezető helyet kellene elfoglalnunk. Kétségtelenül ma a parasztság nem él olyan életet, mint azt megérdemelné és ez azért van, mert a föld hasznát nem a művelői, hanem idegen egyének élvezik. A gazdatársadalom ma még fél sorsának irá-

nyítását kezébe venni. Pedig nem segít rajtuk semmiféle jóakaratu ankétezés sem. Sorsának jobbrafordulását csak akkor éri meg, ha a közvetítő kereskedelmet kiiktatva terményeit egyenesen a fogyasztónak juttatja. Oh bár akadnának olyan lelkes emberek, kik életüket tennék arra, hogy ezt a civódó egymást tépő, magyar gazdatársadalmat egységbe tömörítsék.

A szem leggyakoribb betegségei.

Irta : Dr. MIHÁLYHEGYI GÉZA

szemész főorvos.

A szem elhelyezésénél fogva uralja az arcot és annak jellegét erősen befolyásolja. Ezért a szem betegségei a velük együtt járó kellemetlen kísérő tüneteken kívül annyira feltűnőek, hogy mindenki könnyen észreveszi. A szembeteg embert sokan kerülnek és óvakodnak tőle a fertőzéstől való jogos félelmükben. Máskor azonban egészen enyhe és külsőleg nem is látható szembetegségek is megzavarják az embert munkájában, illetve hivatásának gyakorlásában.

Nagyon sokszor jelentkeznek szemorvosnál betegek, akik arról panaszkodnak, hogy könnyezik, kivörösödik és váladékos a szemük : sokszor csipést, szurást és fájdalmat is éreznek, a szemhéjak kissé megduzzadnak, a szem reggelre beragad. Ezen elváltozások a szem komoly megbetegedésére utalnak, amelynek oka többnyire a szembe jutott baktériumokkal való fertőzés, vagy poros, füstös, füledt levegőben való tartózkodás.

Súlyosabb szemgyulladás keletkezik, ha valakinek gennyes váladéka akár saját, akár más szemébe jut és azt fertőzi. Ilyen fertőzés történhet tisztátalan szivacs és törülköző útján is. Újszülötteknél gyakori, hogy az anya gennyes folyással járó betegségével fertőződik a szemük. A szem ilyenkor erősen gennyezik, a szemhéjak erősen megduzzadnak, a beteg nagy fájdalmat érez és alig tudja kinyitni szemét. A legnagyobb baj ilyenkor, ha a szaruhártya is megbetegedik és rajta kifehélyesedés keletkezik, ami később teljesen elgennyedhet. Az ilyen súlyos elváltozások következményeként a látás erősen romlik, sőt a szem látását el is vesztheti.

A vakoknak kb. egyharmad része az elhanyagolt gennyes szemgyulladás következtében került szomorú helyzetébe. Bármily gondos és szakszerű kezelésben részesül a beteg, a gyógyulás hetekig is eltarthat és súlyos károsodások maradhatnak vissza.

Mivel ezen veszedelmet és a fertőzés forrását jól ismerjük, megfelelő gondossággal a bajt megelőzhetjük. Legfontosabb, hogy akinek gennyezéssel járó betegsége van, ne nyulkáljon a szeméhez, mivel betegségével fertőzheti. A környezetére is vigyáznia kell, nehogy azokat is fertőzze. A beteget ápoló személyzetet pedig a legnagyobb óvatosságra kell inteni. Ha az egyik szem megbetegedett, a másikra

védőkötést szoktak feltenni, nehogy a betegség arra a szemre is átterjedjen.

Az újszülöttek szemébe ezen betegség megelőzése céljából lapis odatot (ezüst nitrát) kell cseppenteni. Erre a törvény kötelezi a szülész nőket és mióta ezen cseppentő eljárást gyakorolják, az újszülöttek gennyes szemgyulladásának száma erősen megfogyott. Szigorúan ügyelni kell arra is, hogy az újszülöttek fürdetésénél a fürdővíz a gyermek szemébe ne jusson, mert ez is a fertőzés forrása lehet.

Az egyik legjobban elterjedt fertőző szembetegség a trachoma, vagy egyptomi szembetegség. A görög, római és arab orvosok már az ókorban ismerték. A világ minden részében előfordul és már a legrégebb feljegyzések is megemlítik. Talán éppen ezért mondják róla, hogy „olyan régi, mint a Nilus, a Számum és a sivatag“. Leginkább Egyiptomban van elterjedve, ahol a lakosság 95—100 százaléka trachomás. Napoleon egyptomi hadjáratában résztvevő sereg kétharmada betegedett meg trachomában és hazavonulásuk közben magukkal hurcolták és terjesztették a betegséget.

A trachoma általában a szegényebb néposztályok között fordul elő. Rossz és túlszűfolt lakások a nyomor, piszok és tudatlanság elősegíti a betegség terjedését. Terjedésénél a talaj és klimatikus viszonyoknak is szerepe van, amit az is bizonyít, hogy az északi és magaslati országokban alig van trachoma, míg a mélyen fekvő mocsaras, lapályos területeken gyakoribb.

Magyarország egyes vidékein jobban van elterjedve. Különösen az Alföld, Zala, Somogy és Pest-vármegyékben. Hazánkban a trachomának mint fertőző betegségnek hatósági bejelentése kötelező, mégis igen sokan kikerülik az ellenőrzést.

A trachoma kétségtelenül fertőző betegség, a beteg szem váladéka által, vagy a beteg tisztátalan tárgyai: törülköző, szivacs, mosdó, ágynemű útján fertőz. Olyan enyhe tünetekkel kezdődik, hogy a beteg hónapokig észre sem veszi, azonban a fertőzés ezen idő alatt már lehetséges.

A fertőzés a kötőhártya váladékának átvitelével történik. A szemorvosok és a bakteriologusok lázas kutatása ellenére a kórokozó baktériumát még nem sikerült megtalálni. Igen gyakoriak a családi, intézeti és kaszárnyai fertőzések, ahol hosszú időn keresztül nap-nap után sok alkalom van a kórokozó beoltására.

**A Szeszfőző Szövetkezet által főzött pálinka
kristálytisztá, zamatos!**

Ha valamelyik családtag trachomában szenved, egymásután megbetegednek a többi családtagok is. A rossz egészségügyi viszonyok, a lakásban való zsufoltság igen kedveznek a betegség terjedésének.

A trachomás egyének katonai szolgálatra is alkalmatlanok. Hogy mégis felhasználják szolgálataikat, a világháboruban munkaosztásokat állítottak össze a trachomás hadkötelesekből és utépitésre, valamint hasonló fontos közmunkára használták fel őket.

A trachomás gyermekek váladékos szemükkel nem látogathatják az iskolát, mivel a fertőzés lehetősége miatt hosszabb időre kizárják őket onnan. Egyes trachomás vidékeken nagy számban lévő beteg gyermekekre való tekintettel külön trachomás osztályokat állítottak fel.

A trachoma igen hosszantartó és a legjobb orvosi kezelés dacára is elhuzódó, nehezen gyógyuló szembetegség. Ha gyógyul is, hegeseések maradnak vissza és a betegség könnyen kiújulhat.

Többnyire olyan enyhe tünetekkel kezdődik, hogy sokan alig veszik észre. A szem kivörösödik, könnyezik és váladékos lesz. A szemhéjak kissé megduzzadnak, ezáltal a szem álmos tekintetet nyer. A legjellegzetesebb tünet a trachomás csomók keletkezése a kötőhártyán. Később a csomók helyén hegek keletkeznek, ezek zsugorodnak és a szemhéjkat befelé görbitik, miáltal a szempillák a szaruhártyát surolják. A befordult szempillák surolják a szaruhártyát és szaruhártya fekélyt okoznak, vagy a trachomás szaruhártyagyulladás keletkezését segítik elő. Az ilyen trachomás szaruhártyagyulladás a betegség egyik súlyosabb formája. Ezen szaruhártya elváltozások nyomán homályok maradnak vissza, amelyek a látást lényegesen rontják.

A trachomás beteg hosszú ideig munkaképtelen, gyógyulása után pedig nagyfokú munkaképesség csökkenés állhat be. A gyógykezelése nagy költséggel és idővesztéssel jár. Részben a fenti okokból, részben pedig az egyéneknek a fertőzésétől való megvédése céljából az államok felismerve a trachoma elleni védekezés fontosságát, mindenütt erélyes intézkedéseket tesznek ezen népbetegség terjedésének megakadályozására. Főként azért is, mivel nemcsak a betegek gyógykezelése, hanem a munkaképtelen betegek és családjuknak segítése súlyos teherként jelent az államháztartásra.

MEINL

kávé

tea
kakaó

eredeti csomagolásban a
szövetkezeti boltokban

Hazánkban is állami feladatnak tekintik a trachomás betegek kórházi kezelését és ezenkívül az állam trachomás vidékeken külön erre kiképzett orvosokkal végezteti a lakosság időszakos ellenőrző orvosi vizsgálatát és a betegek kezelését.

Évente többször vizsgálják az iskolásgyermek, gyári munkások, katonák, fegyencek, árvaházak és az elmeorvosi intézeti ápoltak szemeit. A betegeket azonban csak akkor tiltják el a munkából, vagy az iskolából, ha a szemük váladékos. Igen sokat várunk a népesség szociális viszonyainak lakáshigiénéjének javulásától és a tisztaság emelésétől. A nép felvilágosítása szintén igen fontos tényezői ezen fertőző betegség terjedésének megfékezésére.

A kórházakban a trachomás betegek külön szobákban vannak elhelyezve és ezen elkülönített szobákban is az egyes betegeknek külön-külön használati tárgyaik vannak, nehogy egyesek a lefolyt betegség után újra fertőződjenek.

A váladékos trachomás beteg gyermeket nem szabad az iskolába engedni. Az utókezelésben részesülő, de már nem váladékos beteg gyermekeknek megengedhetjük az iskola látogatását. A beteg gyermek hozzátartozóit is meg kell vizsgálni, a kezelésre és a védekezésre kioktatni, betegségük esetén pedig szintén kezelésbe venni.

A családban élő trachomás betegnek külön mosdót, törülközőt kell tartani és ügyelni kell arra, hogy ne fertőzze a közösen használt tárgyakat: a kilincset, széket, asztalt. Különös gondot kell fordítani az olyan egyénekre, akik fertőzött vidékről jönnek. Az amerikai Egyesült Államokban a bevándorlókat partraszállásuk előtt hatósági orvos a legszigorúbban megvizsgálja trachomára és a legcsekélyebb gyanu esetén sem engedélyezi a partraszállást.

Hogy a trachoma elleni küzdelemnek külföldön milyen fontosságot tulajdonítanak, azt az is bizonyítja, hogy Japánban, ahol a trachoma a vakság okai között 15 százalékban szerepel, az 1919. évben törvény útján léptették életbe a kényszerkezelési kötelezettséget. Természetesen a törvény végrehajtásáról is gondoskodtak és e célból ma már 1268 kezelő intézet áll a betegek gyógyítása szolgálatában.

Az ismertetett intézkedések természetesen hamarosan éreztetik üdvös hatásukat. Hazánkban a Torontál-vármegyében 1883-ban három megvizsgált járásban a lakosság 4-5 százalékát találták trachomásnak. A védekezési és kezelési rendszabályok bevezetése után szép ered-

A szövetkezetek, mindannyiunk javát munkálják.

Lépünk be tagul a szövetkezetekbe!

mény mutatkozott. Ugyanis 1899. évben ugyanezen három járásban a lakósságnak már csak 1·2 százalékát találták trachomás szembetegnek.

Elégtelen rossz táplálkozás mellett a szaruhártyán táplálkozási zavarok jelentkeznek, amelyek mélyreható elváltozással járnak. A szaruhártya hámja, sőt egyes lemezei is elhálnak. Ha pedig baktériumok jutnak ezen területre, súlyos gennyes gyulladás keletkezik, aminek leggyakoribb következménye a vakság. Az ilyen szomorú lefolyású szembetegség leginkább súlyos megbetegedések után, vagy pedig mesterségesen és rosszul táplált csecsemőknél fordul elő.

Sápadt, gyenge gyermekeknél, de felnőtteknél is gyakran látunk olyan kötőhártya elváltozást, amely a szem kivörösödésével, erős könnyezéssel és fénykerüléssel jár. Ezen említett tüneteken kívül kölesnyi csomócskák képződnek leginkább a szaruhártya szélén. Gyermekeknél a fénykerülés olyan nagy, hogy szemhéjaikat görcsösen összeszorítják és sötét szobába vagy sarokba bujnak. (Ótvaras, lymphatikus szemgyulladás.)

Súlyosabb e betegség olyankor, amikor a szaruhártyára terjed és ott fekélyek keletkeznek, mert e fekélyek gyógyulása nyomán még a legjobb esetben is szürkés homályok maradnak vissza, amik a látást lényegesen rontják. Ezeket a homályokat később semmiféle kezeléssel nem lehet eltüntetni.

A betegség kiujulásra igen hajlamos még a felnőtt korban is. A kezelést okvetlenül szakorvosra kell bízni. A kiuulás megelőzésére igen fontos a napfényen, friss levegőn és a szabadban való tartózkodás. A jó táplálkozásnak is nagy szerepe van és különösen ajánlatos a zöldségek és nyersgyümölcsök fogyasztása. Ugyancsak nagy gondot kell fordítani a tiszta, világos, napfényes és száraz lakásra.

A szem kezelésére sokszor a Kalomel porának behintését rendelik. Ezen behintő kezelést bárki könnyen elsajátíthatja, ha azonban a beteg jódot szed, nem szabad a Kalomel port a szemébe hinteni, mivel a jód a kötőhártyán kiválasztódik és a behintett Kalomel porával higanyjodid képződik, ami erős gyulladást okoz.

Tavasszal és ősszel szokott jelentkezni a tavaszi kötőhártya-hurut, ami kínzó viszketéssel jár. Azt tartják egyesek, hogy a betegséget az ibolyántuli sugarak káros hatása okozza és ezért védő szemüveg viselését ajánlják. Egyes esetekben a levegőváltozás, magaslati éghajlat a betegséget igen előnyösen befolyásolja.

DRÉHER SÖR FOGALOM!

Községünk egészségügyi feladatai.

Irta: Dr. VINCZE ENDRE

községi orvos.

Mikor egy község egészségügyével foglalkozunk, akkor tulajdonképen az általános közegészségügyről beszélünk, vagyis olyanról, amely intézkedéseivel a lakóság összeségének érdekeit szolgálja. — Az általános közegészségügy olyan hatalmas terület, amelyben folytonosan lehet bolyongani, kutatni és mindig találunk benne újabb és újabb művelésre alkalmas terepet.

Magyarországon a közegészségügyi kerettörvény az 1876. évi XIV. t. c. Ez bizony hatvanéves már és sok tekintetben módosításra szorul, amit az időközi miniszteri rendeletek pótolnak is. Ez a törvény olyan széles körben öleli fel a közegészségügy feladatait, hogy annak bizony még hatvan év után is igen sok része nincs végrehajtva, részben nemtörődömségből, részben a községek fukarkodásából kifolyóan. Jelenlegi belügyminiszterünk vitéz leveldi Kozma Miklós Öméltósága átérzve azt az óriási szükségét, amely különösen a szintizta magyar alföld közegészségügye terén — a régi k. u. k. szellem következményeképen — mutatkozott, Dr. Johan Béla államtitkárával olyan hatalmas munkát kezdett el, amely az elhanyagolt alföld közegészségügye szempontjából beláthatatlan, örvendetes javulást hozó következményekkel jár.

A poros Alföld közepén fekszik Gyoma községünk is, amelyre nézve szintén vonatkoznak az előirt rendeletek. De szükség is van rájuk. Ha tudtunk áldozatot hozni a jó járdáinkért, miért nem tudnánk áldozni a legdrágább vagyunkért az egészségünkért. Itt azonban a legtöbbször drákói vasszigorral, igen gyakran büntetéssel lehet csak eredményt elérni, mert a maradi vaskalaposság sokszor utját állja a józan észjárásnak. Pedig igen sok emberi élet volna megmenthető egy kevés jóindulat és megértés árán. Ha ez a megértés és jóindulat minden polgárunkban megvolna az egészségügy iránt, csodaszámban menő dolgokat leletne felmutatni rövid időn belül kevés áldozattal.

Ezért községünk legégetőbb feladata volna szerintem a vízvezeték megépítése. Ez óriási horderővel bir egészségi szempontból.

MEINL kávé-tea-kakaó

a

SZÖVETKEZETI BOLTOKBAN

Tessék csak elképzelni, hogy a tiszta, szennyezetlen ártézi vizet a lakásunkban frissen a vízcsapról kapnánk, nem volna kitéve a fertőzés veszélyének. Azonban megoldódna az utcai locsolás kérdése és ami szintén fontos, tűzveszély esetén mindenütt kellő mennyiségű, bő viz állna rendelkezésre. Hogy ezt nem lehetetlen keresztül vinni, arra példa Orosháza község, ahol vízvezeték szintén nem volt. A lakósok úgy oldották meg maguk között, tehát nem parancs szóra, hogy 10—15-en összefogtak és saját költségükre kutat furattak a község különböző pontjai és azt csöveken elvezették a lakásukra. Ha már most csatlakozni óhajtott valaki hozzájuk, úgy azt megfelelő belépési díj lefizetése ellenében megengedték. Így csakhamar annyi ilyen kut létesült, hogy Orosháza ezidő szerint vízvezetékekkel rendelkező boldog községeink közé tartozik.

Ezt nálunk is meglehetne csinálni ilyen alapon és mindjárt portalánítani tudnánk utcáinkat és ezzel nagy lépést tennénk a tüdővész leküzdése terén is. Ha már ennél a betegségnél tartunk, megemlítem, hogy a gyomai járásban a gümőkóros halálozási arányszám az 1932. évi kimutatás szerint az országos átlag fölé emelkedett és Békésmegyében a legrosszabb helyre került. Igaz, hogy ez Endrőd község rossz halálozási statisztikája miatt van, mert míg Gyomán a halálozási szám 1·6 ezrelék, addig Endrődön 3·2 ezrelék.

Másik nagy horderejű feladat volna egy egészségház felállítása, ahol általános egészségügyi tanácsadáson kívül a szülő-otthon és a „Stefánia“ csecsemővédőegyesület helyi szerve is elhelyezést nyerne. — Ezen egészségvédő házban történne a felvilágosító tanácsadás, tüdőbetegek, nemibetegek, házasulandók, stb. számára. — Ez az a terület ugyanis, ahol meg lehet előzni a bajt. Igen sok családi tragédiát lehetne ezen intézménnyel megelőzni, nem is említve azokat a sok-sok ezreket, ami a községnek maradna meg azon a réven, hogy a kellőképen kioktatott serdülő ifjúság nem szaporítaná a sok elmebeteg számát, akik csak terhet jelentenek az egészséges munkakerőkre. Én azt hiszem, amit egy község 10 év alatt elkölt elmebetegek ápolására, abból az összegből felépülhetne lenne egy ilyen egészségvédő ház és akkor bekövetkezne az, hogy 10 év múlva nem szerepelne ilyen kiadási tétel a költségvetésben.

Fontos feladat volna egy napközi otthon létesítése, hogy az a munkásasszony, aki kis csecsemőjét, vagy gyermekét senkire nem

Vasárut, jót—olcsót? A szövetkezeti boltokban!

tudja reábizni odahaza, ide elvinné és nyugodtan tölthetné be munkakörét, mert tudná, hogy gyermeke biztos helyen van és nem történik semmi baja.

Szükséges volna egy tüdőbeteg fektető, vagy nevezzük napozónak. Itt tanulná meg az a tüdőbeteg azt, hogy hogyan kell neki élnie otthonában, ha gyógyulni akar. Szinte beleidegződne a tisztaság iránti szeretet, nem kételkedne a veszedelmes bacilusok létezésében, hanem igen bölcsen szót fogadna és óvná a családját a súlyos betegségtől mert ezen a téren kétségbeejtő állapotok uralkodnak.

Sok hasonló kérdés volna még ezenkívül, de én csak a leg-szükségesebbekre óhajtottam e rövid értekezés keretében reámutatni. Örömmre szolgál, hogy mindezen kérdésekkel hál' Isten községünk érdemes előjárósága állandóan foglalkozik és az bizonyos, hogy népünket jellemző okossággal ezeket a hiányokat megfogja valósítani. Akkor elmondhatjuk, hogy mindent elkövettünk és megtettünk szegénységünkben is Isten áldotta fajtánkért és hazánkért, mert ez az út Nagy-Magyarország felé.

Pekkk

takarmánykiegészítő

**Anyá- és
növendék
állatoknak
t o v á b b á a**

**gyors és express
hizlalásnál
nélkülözhetetlen!**

CHINOIN-UJPEST

A fertőző gyermekbetegségekről és azok megelőzéséről.

Irta : Dr. HOFFER JÓZSEF
gyermekgyógyász, főorvos.

Fertőző betegségeknek nevezzük mindazokat a megbetegedéseket, amelyek érintkezés, vagy pedig közvetítő tárgyak vagy személyek útján terjednek a beteg emberről az egészségesre. A betegség továbbvitele, vagyis a fertőzés történhetik a beteggel való *közvetlen érintkezés*, kézfogás, kézcsók, csók stb. útján. Létrejöhet azonban a fertőzés a beteggel való érintkezés nélkül is. A fertőző anyagot, a kórokozót ugyanis továbbíthatják a beteggel érintkezésbe került egészséges személyek — anélkül esetleg, hogy ők maguk megbetegednének — ugyancsak *tárgyak* is, így a beteg ruhaneműje, ágyneműje, evőeszközök, pohara, törülközője, könyve, ujságja, játékszerei, a beteg szobájának butorzata, padlója, általában minden olyan tárgy, mely a beteggel érintkezésbe jutott.

Sőt közvetítheti a fertőzést a beteget környező *levegő* is, amelyben a benne lebegő porszemecskéken tapadhatnak meg fertőző csírák, vagy pedig a beteg lélegzése, köhögése, tüsszögése során kerülnek a levegőbe kis nyálkacseppcskék, melyek szintén tartalmazhatják a kórokozót. Ha az egészséges egyén ilyen fertőzött levegőt belélegez, megtörténik a fertőzés. Ennek az ugynevezett *cseppfertőzésnek* főleg az olyan fertőző betegségek létrejöttében van szerepe, amelyeknél a légzőszervek bántalmái együtt járnak a bajjal s esetleg éppen legkiemelkedőbbek a betegség tünetei közül. Így például cseppfertőzés útján terjed a szamárhurut, az influenza, a tuberkulózis, a kanyaró stb. Vannak aztán oly fertőző betegségek is, melyeknek okozója apró *állatok, rovarok* közvetítésével jut az emberbe. A kiütéses tifusz kórokozóját például tetvek, bolhák, a maláriáét pedig bizonyos szunyogfajta viszi át az emberre.

A fertőző betegségek a *gyermekkorban aránylag igen gyakoriak*, aminek magyarázata több körülményben rejlik. A csecsemőnek, a kisdednek jóval *kisebb az ellenállóképessége*, a betegséggel, fertőzéssel szemben, mint a nagyobb gyermeknek és a felnőttnek. Másrészt a kis gyermek számára igen könnyen nyílik *fertőzési lehetőség*. Napról-napra sok játszópajtással érintkezik az udvaron, az utcán, parkban, a gyermekkertekben, napközi otthonokban, óvodában, iskolában. Lehetséges, hogy a játszótársak, vagy iskolatársak egyike valamely fertőző betegséggel fertőződött, de — minthogy e betegségnek nyilvánvaló tünetei még nem fejlődtek ki nála — kisebb, jelentéktelenebb tünetektől eltekintve, még egészségesnek látszik. A fertőző baj kór-

okozóját azonban már magában hordja s a vele érintkező, vagy környezetében megforduló egészséges gyermekek számára a fertőzés kuforrása lehet.

Megkönnyíti a gyermekkorban a fertőzés bekövetkezését az a körülmény is, hogy a gyermek nem tud vigyázni a kellő *tisztaságra*, kezével, ujjjaival akaratlanul is piszkálja magát, orrát, száját. Ez által az orrában, torkában, vagy egyébütt esetleg jelenlévő fertőző baktériumok az ujjaira kerülnek, ezekről pedig a kis pajtása kezére, ruhájára vagy képeskönyvére s így rövid uton megtörténik a betegség átoltása. Az egészséges kisgyermek a kezére jutott fertőző anyagról nem tudhat, s a rossz szokásnak ő is hódolván, ujját szájába, orrába dugja s már be is vitte vele a baj okozóját.

A gyermekkorban előforduló fertőző betegségek közül a legfontosabbak a *vörheny*, a *kanyaró*, a *diftéria* és a *szamárköhögés*. Ezek azok a fertőző betegségek, amelyek a kisgyermekek közt nagy számban fordulnak elő s a tapasztalat és a statisztikai adatok szerint gyakran okozzák a gyermek halálát. A lefolyás szempontjából enyhébb megítélés alá esnek a gyermekkori fertőző bajok közül a *bárányhimlő* a *rubeola* (rózsás kiütés) a *gyermekbénulás* (gyermekparalízis) és a *fültőmirigylob*, (mumps.) Ezek ritkán végződnek halállal, néha azonban különböző egyéb betegségek társulhatnak hozzájuk s ezek teszik komolyabbá a bajt. A gyermekparalízis pedig azért jelent súlyos veszélyt, mert a baj kiállása után a gyermek egy, vagy több végtagja bénulttá válik s ez a bénulás a gyermeket esetleg egész életén végigkíséri.

Vannak azután oly fertőző betegségek is, melyek nem speciális gyermekbetegségek, hanem gyermekeknél és felnőtteknél egyaránt előfordulnak, korra való tekintet nélkül egyformán észlelhetők. Ezek közül sok gyermek pusztulását idézi elő a *vérhas*, és az *influenza*, de rendszerint súlyos lefolyásu gyermekkorban a *hastifusz* is. Az elhuzódó, ugynevezett krónikus fertőző betegségek közül a gyermekekre is nagy veszélyt jelent a *tuberkolózis*.

Ha meggondoljuk, hogy a különböző fertőző betegségek a gyermek egészsége, szervezetének fejlődése, sőt élete szempontjából mennyi hátrányt s veszedelmet hozhatnak magukkal, tisztán állhat előttünk annak a feladatnak fontossága, hogy a gyermekeket a fertőző betegségektől minden rendelkezésre álló eszközzel megvédjük. Szü-

MEINL KÁVÉ — FOGALOM!

lőnek, óvónőnek, tanítónak, tanárnak, orvosnak szent kötelessége mindent megtenni a gyermekeket fenyegető *fertőző betegségek elhárítása, megelőzése* érdekében.

Elsősorban legyünk tisztában azzal, hogy *nincs* olyan fertőző gyermekbetegség, amelyen *minden* gyermeknek kivétel nélkül előbb-utóbb át *kell* esnie. Igaz ugyan, hogy vannak gyermekbetegségek — így például a kanyaró, szamárhurut, — amelyeket csak *nehezen lehet elkerülni*, de bizonyára mindnyájan ismerünk embereket, akik felnőttek anélkül, hogy gyermekkorukban a kanyarót, vagy a szamárköhögést megkapták volna. Kétségtelen tehát, hogy ép úgy az említett, mint a többi fertőző betegség elkerülésére megvan a lehetőség.

Éppen azért a legnagyobb mértékben helyteleníteni kell sok szülőnek azon meggondolatlan eljárását, hogy amikor gyermekei közül egyik kanyaróban, vagy vörhenyben, vagy más fertőző bajban megbetegszik, nem különíti el a beteg gyermeket az egészségesektől, hanem az utóbbiakat szándékosan, állandóan a beteg gyermek mellett tartja, sőt *egy ágyba fekteti az egészségeset a beteggel* mondván, „essenek át rajta valamennyien egyszerre, legalább nem kell azután féltetni őket.“ Ez az eljárás a legnagyobb *helytelenség* és kiméretlenség a gyermekkel szemben. Senki sem tudhatja előre, senki sem jósolhatja meg, hogy ez vagy az a gyermek biztosan meg fogja-e kapni egyszer ezt, vagy azt a fertőző betegségét. Igenis mindig fennáll a lehetősége, sőt valószínűsége annak, hogy gyermekünk a fertőző betegségeket, de legalábbis azoknak nagy részét elkerülheti. Szándékosan kitenni tehát a gyermeket a fertőzés veszélyének nem egyéb, mint *bűn annak egészsége ellen, kockára tétele az ő zsenge életének.*

És itt jól jegyezzük meg azt a kétségtelen tényt is, hogy *minél fiatalabb* korban esik a gyermek valamely fertőző betegségbe, annál biztosabb, hogy az a betegség *sulyosan* meg fogja őt viselni s annál könnyebben történhetik meg, hogy a fiatal, fejlődésben lévő, gyenge szervezet nem fog tudni megküzdeni a kórral, s áldozatul esik. Viszont *minél későbbi* években, minél fejlettebb korban kapja meg a gyermek a fertőzést, annál több a valószínűség arra, hogy a betegség kimenetele *nem lesz kedvezőtlen*, a már erősebb szervezet komolyabb ártalom nélkül fog átesni a bajon.

Arra kell tehát törekednünk, hogy a gyermekeket, különösen pedig a kicsinyeket a fertőzési lehetőségektől mindenképen megóvjuk. A legfontosabb feladat ezen a téren a fertőzés forrásának, tehát magának a *fertőző betegségnek idejekorán való felismerése*. Fontos ez a betegnek megfelelő gyógykezelése érdekében, de nem kevésbé fontos a beteg környezetének a fertőzéstől való megvédése szempontjából is. Hogyan lehet a fertőző betegséget *korán* felismerni? Ehhez szaktudás szükséges, amivel csak a szakképzett orvos rendelkezik.

Bármilyen baja van gyermekünknek, ne várakozzunk, ne forduljunk tanácsért a szomszédasszonyhoz, vagy a javasasszonyhoz, hanem hívjuk el hozzá az orvost. *Minél hamarabb kerül orvos kezébe a beteg, annál könnyebb lesz rajta segíteni*; minél korábban részesülhet a megfelelő gyógykezelésben, annál biztosabban meg lehet előzni a kellemetlen következményeket.

Ha az orvos megállapította, hogy a gyermek betegsége *fertőző jellegű*, egyidejűleg meg fogja adni a család számára a szükséges utmutatásokat, melyek pontos és szigorú betartása okvetlenül szükséges ahhoz, hogy a ragálynak más egyénre való áterjedése megelőzhető legyen. Ezért az orvos utasításait ne vegyük fölösleges zaklatásnak, hanem magunk is igyekezzünk jó akarattal segítségére lenni a járványos baj tovaterjedésének meggátlására irányuló munkájában.

Első teendő a fertőző beteg *elkülönítése* a családtól, főleg a gyermekektől. Súlyosabb betegség, különösen vörheny, diftéria, tifusz stb. esetén legokosabb a beteget kórházban elhelyezni, mert így a tökéletes elkülönítés biztosítva van. Ha a beteget *otthon* ápoljuk, célszerű az egészséges testvéreit olyan rokonhoz elvinni a betegség tartamára, akinél gyermek nincs. Amennyiben erre mód nincs, a beteget az egyik szobában úgy különítsük el, hogy vele kizárólag az a személy érintkezzék, aki őt ápolja, ez az ápoló személy viszont a család többi tagjával kerüljön minden érintkezést. Talán nem kell külön hangsúlyoznunk, hogy fertőző beteghez, akár gyermek, akár felnőtt *látogatót bebocsájtani szigorúan tilos*. Ha nincs más családtag, akire a beteg állandó gondozását lehet bízni, s a családanya ápolja a beteget, mihelyt belép a betegszobába, vegyen ott azonnal magára valamilyen *felsőruhát*, vagy *köpenyt* és kösse be fejét kendővel, amely ruhadarabokat a szobából való távozás előtt ismét tegyen le. Így elkerülhető az, hogy valamilyen fertőző anyag tapadjon arra a ruhára, melyben az egészséges családtagok közt tartózkodik.

A fertőzés továbbvitelének megelőzését szolgálja az alapos *fertőtlenítés* is. Mielőtt az ápoló személy a betegszobát elhagyja, feltétlenül mosson kezet langyos, szappanos vízzel, törölje meg, s utána kevés tiszta alkohollal dörzsölje végig kezeit, hogy az azokra került fertőző csírákat elpusztítsa. A beteg külön evőeszközöket, külön mosdószereket és törülközőt használjon, amelyeket külön kell tartani és tisztítani. Vannak fertőző betegségek, melyeknél a beteg által használt éjjeli edényt is megfelelően fertőtleníteni kell szublimátos vízzel, vagy lysololdattal. A beteg által használt fehérneműket külön kell kimosni s beáztatni szappanoldatba.

A beteg felgyógyulása után *a szobát s minden a beteggel érintkezésbe jutott tárgyat fertőtleníteni kell*. Ebben a hatóság is segítségünkre jön. A fal és padló, a butorok, ruhaneműek fertőtlenítése

különféle módon történik. Értéktelen tárgyakat leghelyesebb elégetni. Fontos a fertőtlenítés szigorú keresztülvitele, mert a beteget környező tárgyakra rátapadt fertőző anyag életképességét sokáig megtarthatja s így később kiinduló pontja lehet újabb megbetegedésnek, esetleg egész járványnak is. A gondos fertőtlenítést tehát nemcsak családtagjaink, hanem többi embertársunk iránti kötelességünk is előírja.

Bármely fertőző betegség fellépése esetén a legnagyobb foku *tisztaságot* kell minden családnak szem előtt tartani, mert anélkül nem lehet megakadályozni 'azt, hogy a betegség tömegesen jelentkezék, járvánnyá fajuljon. Különösen fokozottan ügyeljünk ilyenkor gyermekeink tisztántartására. Ha egy időben több helyütt lépett fel a betegség, ne engedjük a gyermeket az utcára, játszótérre, általában olyan helyre, hol többen vannak együtt, mert itt mindig lehet *alkalom a fertőzésre*. Az iskolákat, óvodákat járvány idején a hatóság bezárja, hogy ezuton is meggátolja sok gyermek gyakori érintkezését. Nyers gyümölcs, forrázatlan tej, víz is közvetítheti a járványt, ilyenkor tehát minden élelmiszert alaposan meg kell főzni s csak így adni a gyermekek kezébe. Általában bármilyen fertőző betegség fellépése esetén *kérjük ki minden tekintetben az orvos szakszerű tanácsait és utbaigazításait*, mert a kellő óvrendszabályok elmulasztásával vagy be nem tartásával családunknak, barátainknak, embertársainknak egészségét tesszük kockára.

Az a nagy pusztítás, amelyet a fertőző betegségek a gyermekek soraiban állandóan végeznek, az orvostudósokat oly eljárás kutatására ösztönözte, amelynek alkalmazásával a gyermekeket a fertőző betegségekkel szemben *védté* lehetne tenni. Közismert dolog, hogy a himlőt, — amely szintén járványos fertőző betegség, — az orvosok a himlőelleni védőtásnak a gyermek első életévében való elvégzése után ma már teljesen kiküszöbölték a nálunk otthonos betegségek sorából. Néhány év óta hasonló *védőtást* adnak az orvosok a gyermekeknek a 2—3-ik életévben a diftéria elleni megvédés céljából is. Ez az u. n. *diftéria-anatoxin oltás*, melynek révén a gyermeket mintegy 4—5 év tartalmára védetté tudjuk tenni diftériával szemben úgy, hogy akkor sem kapja meg e betegséget, ha ki van téve ilyen fertőzésnek. A vörheny, a tuberkulózis elleni védettségre ugyancsak széleskörű kísérletek folynak hasonló védőtásokkal, biztató eredményekkel.

Reméljük, hogy az orvosi tudomány további haladása és fejlődése ezen a téren mind több lehetőséget fog nyújtani arra, hogy a csecsemőink és gyermekeink életét állandóan fenyegető különböző fertőző kórokkal szemben minél eredményesebben vehessük fel az elhárításukra, *megelőzésükre* irányuló küzdelmet.

Az arcápolásról.

Irta; Dr. SZEILE VIKTÓRIA
O. T. I. orvos.

Az arcápolás még ma is a kozmetika egyik leglényegesebb része. Az orvosnak kötelessége azt hangsúlyozni, hogy nem elég különleg kezelni a bőrt, mert ahogy a szem a lélek tükré, úgy a bőr a testi állapot tükörképe. Nagyon sok betegség hagy nyomot a bőrön, különösen ha elhuzódó lefolyásu. Ma már közismert tény, hogy vérszegénység, epebántalmak, gyomorsav zavarok, petefészek és pajzsmirigy rendellenességek ráírják magukat a bőrre. Ezért az arcápolásnál, ha a bőr nem tiszta, mindig ezek után kell kutatni elsősorban, különben hiábavaló munkát végeztünk.

A beteg arcbőr ápolásáról itt nem írok, mert ezt esetenként előírja az orvos-kozmetikus. Itt csak általános utasításokat óhajtok adni az egészséges arcbőr mindennapi ápolásával kapcsolatban. Ezt már azért is szükségesnek tartom, mert a vidéki közönség nem mehet olyan könnyen orvos-kozmetikushoz, se szépitőintézetbe, sőt miután az egyes hetilapok szépségápolási rovataiban a legellentétebb dolgokat olvassák, emiatt elég sok bajt is csinálnak.

Az arcbőr hibái lehetnek veleszületettek, ilyenek az értágulós anyagjegy, másképen tűzfolt, kisebb-nagyobb szemölcsök, amelyek néha rosszindulatu daganattá alakulhatnak. Lehetnek szerettek is a bőrhibák, ilyenek a szeplők, orrpirosság, ráncosodás, idő előtti szőrösödés, pattanás, stb. A veleszületett és a szerzett bőrhibák egyrésze végleg megszüntethető, mint pl. szeplő, szemölcs, pattanás, egyesekkel szemben állandóan kell küzdeni.

Bármi módon történik az arcápolás, a legelső parancsolat, hogy csak frissen mosott kézzel nyuljunk az arcunkhoz és feleslegesen sosem éritsük bőrünket. Továbbá csakis ártalmatlan szereket használjunk szépitéshez és mennél többet hagyjuk a bőrt pihenni, tülön-tul használt szépségcikkek, mint pl. sok puder és ruzs nélkül. Ez nem jelenti azt, hogy a száraz bőrt ilyenkor nem lehet egy zsiros kenőccsel bekenni, mert ez csak előnyére van a bőrnek, ha tiszta, nem tömi el a pórusokat, ellenben táplálja a bőrt. Hogy milyen szépségápoló szereket használjunk, ahhoz előbb tisztában kell jönni a bőr minőségével. A sima, bársonyo tapintatu bőr a szépség-ideál. Ha a bőr tulzsiros, vagy száraz, akkor ezt ellensúlyozni kell. Mivel a bőrnek ezen tulajdonságai a bőr faggyumirigy működésével állnak szoros összefüggésben, ezért zsiros bőröknél a bőr-mirigyek elválasztásának a csökkentésére kell törekedni, száraz bőrnél pedig a hiányt megfelelő kenőcsökkel kell pótolni. Külön kell megemlékezni azokról a bőrökről, amelyek a homlok, orr és az áll tájékán zsirosak,

kétoldalt pedig szárazak. Ezeknél kombinált kezelési módot kell alkalmazni,

A száraz arcbőrt hetenként kétszer gőzöltessük kamilla-tea forrázat felett, egy gőzölés ne tartson öt percnél tovább és ügyeljünk arra, hogy a gőz ne legyen tulforró. A gőzölés után az arcbőrt le-töröljük és egy tápláló zsíros kenőccsel kenjük be. A kenőcs csak úgy tudja hatását kifejteni, ha abban olyan anyagok vannak, amelyek a bőrt felpuhítják és a zsír felvételére alkalmassá teszik. Ezért nem használhatunk erre a célra tiszta olajat, mert ez csak megáll a bőr felületén. A száraz arcbőrt keveset kell mosni, legfeljebb naponta egyszer langyos vízzel és tulszírozott szappannal. Napközben erre a célra szolgáló tisztító kenőccsel lehet levenni a port és a piperezereket. A zsíros kenőcsöket apró, ütögető mozdulatokkal vigyük a bőrre, ahonnan tíz perc múlva a felesleget le lehet törölni. Így aztán éjjel nem zsírozza az ágyneműt és nappal puderozásra alkalmas. A puder használatánál óvakodjunk a tulságosan tapadó puderektől, mert ezek nem engedik meg eléggé a bőrlégzést, különösen, ha sok rizsport tartalmaznak. Sajnos a legjobb gyári puderekben is van elég rizspor, pedig ha megizzad a bőr az ilyen puder alatt, úgy a puderszemcsék elcsirizednek és valósággal széjjelrobbantják a pórusokat. Ezért csak garantált tiszta és ismert összetételű pudert szabad használni.

Köztudomásu, hogy a száraz arcbőr igen könnyen ráncosodik. Ha időelött jelenik meg a szem alatt a retteget szarkaláb, akkor előszőr szemorvossal nézessük meg magunkat, mert ha beteg a szem, akkor szemüveg állandó vagy időleges viselésével ez a ráncosodás rövidesen elmulik. Ha a ráncosodás csak az egyik szem körül jelentkezik, akkor különösen gyanus az illető szem látásérőssége. Azonkívül a szem környékét állandóan puhítsuk jó bőrtápláló kenőccsel. Az arcbőr rugalmasságát maszírozással fokozhassuk. Intézetben különböző készülékekkel végzik és megvan ennek a határozott módszere ha kézzel végezzük is. Otthon naponta öt percig csak csipkedő, ütögető mozgásokkal szabad ezt csinálni, bezsírozott ujjheggyel, különben a helytelen irányu simítások, csak kitágítják a bőrt.

A zsíros arcbőrt naponta legalább kétszer kell mosni kénes, szalicilos vagy szalicil-homokos szappannal és meleg vízzel. Ha pattanásos a bőr, akkor ügyeljünk arra, hogy mosás közben ne nyomjuk ki a pattanásokat, mert a gennyet így széjjelkenjük az arc-

**Ha jó pálinkát akar, főzze ki cefréjét
a Gyomai Szeszfőző Szövetkezetben!**

bőrön. A mosást mindég ovatosan végezzük, ne huzzuk és ne dörzsöljük a bőrt különösebben, mert a szappanhab és a melegvíz nélkül is kifejti a maga tisztító hatását. Ha a szappanhabot öt percig a bőrön hagyjuk, akkor annak a hatása erősebb. A mosdóvíz legyen meleg és ha nagyon kemény a víz, akkor felforralt esővizet használhatunk erre a célra vagy pedig városban forralt vízvezetéki vizet, amibe egy-két kávéskanál szódadikarbónát teszünk egy mosdótál vizbe. Ajánlatos a zsiros arcbőrt kamillateával gőzölni, úgy, mint ahogy azt a száraz arcbőr kezelésénél is megemlítettem. Ha a kezelés következtében a bőr kissé kiszárad, akkor hagyjuk el a kénszappan használatát és csak egyszerű közömbösített szappannal mossuk a bőrt és kénes puder helyett szárító pudert használjunk.

Ha csak az arc közepe zsiros, akkor kénszappanos mosást csak itt végzünk, a habot itt is rajta hagyjuk, viszont az arc oldalsó részeit csak langyos vízzel mossuk le. Minden mosdás után hideg vízzel pocskoljuk le a bőrt. Ilyenkor kétféle krémet és kétféle pudert kell használni, az arc oldalsó részeinek zsiros krémet, a közepre száraz nappali krémet kénpuderrel. az oldalsó részére pedig enyhe hatású zsiros pudert tegyünk. Néha az orrszirosság két-három hét alatt elmúlik ilyen kezeléssel, és akkor egyszerűbb lesz a kezelés. Bőrszirosságnál kitűnő segítőeszköz a napfürdő és a kvarcolás, — főleg akkor, ha sok pattanás és mitesser is van a bőrön. — Pattanásos arcbőrnél mindig kutatni kell a kiváltó belső bajok után. Helytelen előítélet az, hogy a serdülő fiatalság bőrét elhanyagolják, már csak azért is, mert az alapbaj a vérszegénység, renyhe bélműködés és egyéb gyomor-zavarok nem kerülnek kezelés alá. Sokszor nincs is tudatába a roszbőrű egyén, hogy milyen belső zavarai vannak, csak ha elhatalmasodik a baj, akkor veszi azt észre. Ha időben fordul orvoshoz, akkor helyes étrendi előírás után esetleg egy jó vas és arzén-kúra kapcsolatán nemcsak a bőre szépül meg, hanem gyomorzavarok és a vérszegénység is meggyógyul.

A napozásra vonatkozólag azt kell tudni, hogy a legjobban gyógyít és barnít a délelőtti és a kora tavaszi nap. Különösen ideges embereknek ajánlatos a kora tavaszi napozás, mert azok a nyári forró napot nem tűrik. Sose kezdjük el mohón a napfürdést, első napon csak tíz percig süttessük magunkat, azután tíz percenként fokozhassuk a napfürdő tartalmát. Száraz arcbőrűek zsiros kenőccsel

**Zöldpaprikát, karfiolt, káposztát zöldségneműt
legjobb minőségben — olcsón szállít
a Gyomai Termelők Szövetkezeti kertgazdasága!**

védjük bőrüket a tulságos kiszáradás ellen, zsiros arcbőrük pedig arcvizvel puhítsák csak a bőrüket. Könnyen elkészíthető erre a célra a következő összetételű arcviz: egy evőkanál glicerin, egy evőkanál 96 fokos szesz és négy kanál víz. Ha a napozás szeplőképződést vált ki, akkor erős napozással igyekezzünk a bőrt egyenletesen lebarnítani, így nem látszik a szeplő. Ha ez nem sikerül, mint ezt gyakran látjuk, nagyon szőke és vörös egyéneknél, akkor az első tavaszi napsütéstől kezdve fémvédő kenőcsökkel és puderekkel akadályozzuk meg a szeplőképződést. A túl nagy és kenőkurának ellentálló szeplőket ma elektromos uton el lehet távolítani. A szeplőt ne tévesszük össze a májfoltokkal, ami rendszerint az gyakran fagyással kapcsolatos. Az ilyen orr pirosságban van mindig egy kis lilás színárnyalat és főleg akkor jelentkezik, ha hidegről meleg helyiségbe lépnek. Egyetlen orvossága a kvarcfénykezelés, amit ősszel a hideg idők beálta előtt kell végezni, tíz-tizenöt besugárzás kell ahhoz, hogy megakadályozzuk a vörösség terjedését. A tél folyamán is lehet egy ilyen fénykezelést végezni. Egy télen nem mulik el ez a baj, de két szezon alatt véglegesen megszűnik rendszeres kezelés után. Ha az orrvörösség étkezés után jelentkezik, akkor rendszerint emésztési panaszokkal kapcsolatos. Ilyenkor nem szabad egyszerre tulsokat enni, kerülni kell a tulforró fűszeres ételek fogyasztását, valamint az alkohol és feketekávé élvezetét. Jót tesz néha forró kéz és lábfürdő, mert ezek elvonják a vért a fejből. Ha egy-két heti ilyen kezelés után nem javul az orrvörösség, akkor orvoshoz kell fordulni, aki egyéb külső és belső kezelési módokkal ezt okvetlenül megszünteti. Nagyon gyakori panasz, különösen fiatal lányok részéről a tulságos elpirulás, bár ez nem megy szépséghiba számba, néha annyira bántja az illetőket, hogy a társas érintkezésbe éppen emiatt félszegekké lesznek. Ennek mindig lelki okai vannak, amire egy-két orvosi rendelő-órán belül az orvos az illetőt ráveszi és megnyugtatja, úgy a panaszok rövidesen enyhülnek.

A szemölcsökre vonatkozóan annyit óhajtok megjegyezni, hogy házilag azokat sose bántuk, mert a maró anyagok az egészséges bőrt is megégetik és rutító heget hagynak maguk után. A szőrszálakat az arcról sose szedjük ki csipesszel, mert ez a tépegetés megerősíti a gyökeret, sőt a szőrszálak számát is megszaporitja. Ezért tiszta ollóval nyirni kell, mindaddig, amíg nem áll módunkban orvosnál elektromos uton ezt eltávolítani.

A mai nő álszeméremből vagy nemtörődömségből kifolyólag nem hanyagolhatja el a külsejét, kellő izléssel elkerüli a szépségápolásban a tulságokat és a divathóbort szeszélyeit. Viszont a jólápoltság tudatára minden nőnek szüksége van, mert ez felfokozza önbizalmát és így bátrabban néz szembe a kritikára mindig kész környezetével.

A Telekkönyv.

Irta: DOBOSY KÁROLY
kir. járásbíróági telekkönyvvezető.

Bizonyára sokan ismerik e szót „telekkönyv“, de annak fogalmával, fontosságával, — eltekintve azoktól, akiknek bármely vonatkozásban kenyerük a vele való foglalkozás, — kevesen vannak tisztába. Közép s ezzel egyenrangú iskolák sem foglalkoznak ennek ismertetésével. E sorokat azok részére szántam, akiket a magasabb iskola, vagy foglalkozás nem ismertetett meg a telekkönyvvel, a telekkönyvet vezető hatósággal. Az élet az, hol legtöbb ember vagy mint hitelező, vagy mint vevő ismerkedik meg a telekkönyvvel, illetve a telekkönyvet vezető hatósággal. A kellő ismeret hiánya sok embert csalódásba, anyagi romlásba visz. Ezt megóvándó, azt a célt kívánom szolgálni, hogy szives olvasóim előtt feltárjam a telekkönyv fontosságát, a telekkönyvi hatóság intézményének célját.

Tehát mi is az a telekkönyv? A telekkönyv az a közhitelű könyv, amely minden talpalatnyi földet nyilvántart. Megmutatja azt, hogy az ingatlanok, legyen az ház, szántó vagy szőlő, mennyi a terület, kik és milyen arányban tulajdonosai. Megmutatja azt, hogy az ingatlan tulajdonosának mennyi adóssága van.

A telekkönyv szempontjából mindenki csak azt mondhatja magának, ami a telekkönyvben tényleg a nevére van írva. Ha valaki ingatlant vesz, az nem elég, hogy a szerződést megcsinálják és kifizeti annak árát, mert hiába ül a vevő nyugodtan a megvett ingatlanban, ha telekkönyvileg nincs a nevére írva. Amíg a telekkönyvben a régi tulajdonos nevéen áll az ingatlan, addig azt a régi tulajdonos rosszhiszeműen másnak újra eladhatja, vagy arra kölcsönt vehet fel.

Ugyanigy vagyunk a kölcsönöknél is. Ha például én kölcsönt adok Kiss Istvánnak, — akinek háza is van, — erről ő nekem írást ad, ez még nem elég a telekkönyv szempontjából. Akármilyen becsületes ember Kiss István, kell, hogy beleegyezését adja ahhoz, hogy az általam adott kölcsön telekkönyvileg is biztosítást nyerjen, vagyis telekkönyvileg bekebeleztessek, mert csak az a kölcsön van teljesen biztosítva, amelyik telekkönyvileg a javamra be van kebelezve.

A törvény annak a jogait védi, annak ad elsőbbséget, aki azt telekkönyvileg is biztosította. Ime tehát fontos, hogy mindenki úgy

vételi mint kölcsön ügyleteit a telekkönyvön keresztül bonyolítsa le.

A telekkönyv célja a vagyon és hitelbiztonság nyújtása.

Régebbi időkben, amikor még telekkönyvek nem voltak, napi-rendűek voltak a perek, hogy eldöntessék, kié a birtok. Ma már jól vezetett telekkönyveink mutatják az ingatlanok tulajdonosait s törvényeink védik azok jogait. Akik a telekkönyvben mint jó-hiszemű tulajdonosok bekezerültek, nem kell rettegniök, hogy kicsuszik a talaj a lábuk alól.

A hitelezőket is védi a törvény, de elsősorban csak azokat, kik az adós ingatlanára az adott kölcsönt a fennálló szabályok szerint bekebelezették. Oly módon védi, hogy ha netán adós az ingatlanát eladná, a telekkönyvben bekebelezett tartozást a hitelező az új tulajdonoson is követelheti, mert a bekebelezett tartozásokért felel az ingatlan. Avagy adós ingatlana elárvereztetnék, a befolyó vételárból a telekkönyvben bekebelezett hitelezők a bekebelezés sorrendjében követeléseiket megkapják.

Hogy is intézzük tehát vételi, illetve hitelezői ügyeinket helyesen, hogy jogaink védve legyenek és csalódás, kár ne érjen bennünket?

A telekkönyv nyilvánkönyv, amelyet az arra megszabott hivatalos órák alatt bárki megtekinthet, vagy arról felvilágosítást nyerhet, legyen az a telekkönyv bárkié. Ha tehát valaki ingatlant, — legyen az ház, szántó vagy szőlő, — szándékozik venni, még mielőtt komoly alkudozásba kezdene, ne mulassza el azt, hogy bemenjen a telekkönyvi hivatalba s ott személyesen győződjék meg arról, hogy az általa megvenni kívánt ingatlan tényleg annak a nevében van-e, aki azt neki eladni akarja. Ha igen, kérdezze meg mennyi annak a területe, van-e rajta valami adósság. Ha megveszi az ingatlant, a legnagyobb óvatossággal járjon el a vevő a vételár fizetésénél, mert mindaddig amíg a vevőnek az ingatlan átírása iránti kérelme a telekkönyvi hivatalba be nincs adva, addig a régi tulajdonos, mint már előzőleg említettem is, azt mindig megterhelheti.

Ha valaki a házhelyén házat épített, ne mulassza el soha ennek a telekkönyvben való kitüntetését, mert ezzel a telek értékét emeli s egyben ha bármi okból folyólag sürgős kölcsönre van szüksége, úgy azt könnyebben, gyorsabban s nagyobb összegben kaphat. Ha valaki megnősült, vagy férjhez ment, ne mulassza el,

**Ne alkudozzunk, a szövetkezeti boltokban!
Mert itt semmiért sem kérnek többet,
mint amennyit ér!**

hogy a telekkönyvben a feleségének, illetve férjének neve ki legyen tüntetve. Sohasem lehet tudni, mikor akarja eladni valaki az ingatlanát, vagy mikor akar kölcsönt felvenni. Már pedig ha egy férjzett nő aláír egy kötelezvényt például Kiss Istvánné szül. Nagy Mária s e kötelezvény alapján az ingatlanára, melyet leány korában mint Nagy Mária örökölt, kölcsönt akar kapni, el lesz utasítva a kérelem; nem lehet telekkönyvileg bekebelezni. A telekkönyvi hivatal ugyanis nem tudhatja, hogy a telekkönyvben szereplő Nagy Mária s a kötelezvényt aláíró Kiss Istvánné szül. Nagy Mária azonos személy-e. Ime tehát fontos, hogy a névváltozások a telekkönyvben minden esetben ki legyen tüntetve, mert ellenkezőleg ki vannak téve elutasításnak, kellemetlenségnek.

Ha valaki kölcsönt ad valakinek, azt már nem úgy intézik, mint ezelőtt 150 évvel, amikor még nem volt telekkönyv, akkor még adtak becsületszóra. Ma már a törtető élet, a megélhetésért való verseny üzleti vállalkozásokat termel, melyek közül bizony nagyon sok balul üt ki s a legjobb módú emberek is máról-holnapra földönfutóvá lehetnek. Éppen ezért is a hitelnyújtás szempontjából megbecsülhetetlen szolgálatot tesz úgy az államnak, mint a magánfeleknek a jól vezetett telekkönyv. Egyszerű a teendője mindenkinek. Mielőtt kölcsönt ad vagy hitelt nyújt győződjön meg arról, hogy van-e valami ingatlana a kölcsönt

vagy hitelt kérőnek, illetve az az ingatlan, melyet biztosítékul felajánl nincs-e előző kölcsönök által tulterhelve, mely esetben azután a kölcsön nyújtott összeg veszélyben foroghat. Ha jónak találja vagyonilag leendő adósát, úgy adjon neki kölcsönt, vagy nyújtson hitelt, de ne mulassza el e kölcsönt vagy hitelt telekkönyvileg is biztosítani, mert mint előzően mondtam, a törvény elsősorban csak annak a jogait védi, aki azt telekkönyvileg is biztosította, azaz telekkönyvileg is bekebelezte.

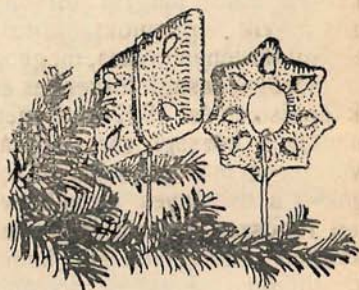
Egy körülményre kívánom még felhívni olvasóim figyelmét. Ne írjuk és ne szerkesszük magunk az okiratot, legyen az adásvételi, avagy hitel okirat. Ne menjünk zugirászokhoz, mert jöllehet egy pár fillérrrel olcsóbban, talán ingyen megcsinálják azt az okiratot, vagy kérvényt, de a tapasztalat azt mutatja, hogy nagyon sok esetben az olcsó munka nagyon drága lett, később nagyon megbosszulja magát az ingyen munka. A perek egész sorozatát szokta maga után vonni. A rosszul szerkesztett okirat egy embert teljesen tönkre tehet anyagilag. Az okirat szerkesztése szaktudást és nagy körültekintést kíván. Minden rosszul szerkesztett mondatot félre lehet magyarázni és kész a per. Az okiratok szerkesztésére és kérvények készítésére egyedül hivatottak az ügyvédek, kir. közjegyzők és községi jegyzők, akiknek tudásuk, hivatásuk és gyakorlatuknál fogva oly körülményekre is kiterjed a figyelmük, amikre a

hozzájuk forduló felek nem is gondolnak, illetve amiről a hozzá nem értők azt hiszik, hogy azok nem bírnak fontossággal.

Tehát bármely vonatkozásban a telekkönyvvel kapcsolatban dolgunk van s már a felek egymás között meg is egyeztek, a telekkönyvi hivatalban meg is győződtek a tényleges telekkönyvi állapotról, csupán az okirat szer-

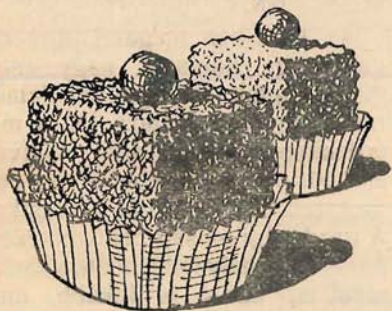
kesztése hiányzik, menjünk ügyvédhez, kir. közjegyzőhöz, vagy községi jegyzőkhöz, ezekben annyival inkább megbízhatunk, mert ők az okirat szerkesztéséért s annak helyességéért felelősek is.

Ennyit kívántam mondani a telekkönyvről s úgy gondolom, hogy ennyit mindenkinek tudni kell, akinek nem is hivatása a telekkönyvvel való foglalkozás.

V Á N C Z A

sütőpor a legjobb

Kapható a szövetkezeti boltokban.

Mezőgazdasági törvényes érdekképviselő.

Irta: VARGA LÁSZLÓ

A magyar agrártársadalom vezetési és irányítási szervezetei évtizedeken át fáradtak azon, hogy a mezőgazdaság és az őstermeléssel foglalkozó lakosság törvényes érdekképviselői szervezethez jusson.

Ezek a törekvések sikerre is vezettek. Az 1920. évi XVIII. t.-c., a háború utáni magyar törvényhozás egyik legdemokratikusabb szellemű törvényalkotása, meghozta a mezőgazdasági törvényes érdekképviselő és 1922-ben megalakultak a községi, városi, járási és vármegyei mezőgazdasági bizottságok s a törvényes érdekképviselői rendszer csúcshintézményei: a kerületi mezőgazdasági kamarák, élükön összekötő országos intézményként az Országos Mezőgazdasági Kamarával.

A mezőgazdasági törvényes érdekképviselői rendszer kiépítését az államélet mai fejlődési korában halaszthatatlanul szükségessé teszi az a körülmény, hogy a XIX. század végén s a XX. század elején a kultur jogállamok polgárai, ellentétes érdekű társadalmi osztályokra különülten, igen nehézvé tették az államvezetés munkáját és minden polgár érdekeinek kielégítésére alkalmas törvények és országos szabályok alkotását. Ezért lépett előtérbe már a múlt század második felében az egyes társadalmi osztályok és foglalkozási ágak külön megszerve-

zésének szükségessége és természetesen a társadalomnak azok a rétegei jutottak előnyösebb helyzetbe, amelyek leghamarabb ismerték fel a szervezettségben rejlő erőnövekedést és leghamarabb építették ki érdekképviselői rendszerüket és intézményeiket, amelyek révén saját érdekeiket hathatósan tudták képviselni, védelmezni és érvényesíteni.

Sajnos, a magyar földműves- és kisgazdatársadalom meglehetősen későn ébredt tudatára az érdekképviselői szervezkedés rendkívüli fontosságának, s bár szabad társulási formában az érdekképviselői szervezet kiépítésére főként a nagybirtokosok és középbirtokosok s általában a szaképzett gazdák eredményes akciókat hajtottak végre, a törvényes érdekképviselői szervezet kiépítésével számos társadalmi osztály és foglalkozási ág évtizedekkel előzte meg az agrárlakosságot.

Az 1922-ben megalakult mezőgazdasági kamarák nagy energiával fogtak törvényes feladataiknak megvalósításához. De a más érdekképviselői által kivívott előnyös pozíciók meghódítása nem mehetett egyik napról a másikra. A gazdasági válság bekövetkezése igen nehéz helyzetbe hozta a kamarákat is, annál is inkább, mert érdekeltségük: a magyar agrártömegek még a mai napig sem

ismerkedtek és barátkoztak meg saját törvényes érdekképviselői szervezetükkel annyira, hogy saját munkájukkal minden vidéken szilárd alapot teremtenének a kamarai törekvéseknek és teljes erejükkel támogatnák a gazdakamara gazdaközérdekű akcióit. Már pedig, mint minden érdekképviselőnek, a mezőgazdasági kamaráknak is csak akkor lehetne eredményes a fellépésük, ha az érdekeltek tömege osztatlanul áll a hátuk mögött s tettel és szóval hatványozza meg a kamarák cselekvésének erejét és szavának súlyát.

A kamara munkásságának az érdekeltség felé, valamint minden más irányban is eredményessé

tétele céljából kívánatos és szükséges, hogy a gazdatársadalom és a kamara között az eddiginél intenzívebb kapcsolatok létesüljenek. Érdeke ez a kamarának, de érdeke az egyetemes magyar gazdatársadalomnak s közvetve az ország egész közönségének. Szükséges, hogy a gazdatársadalom az érdekképviselő fogalmával alaposabban megismerkedjék, hogy a törvényes gazdaérdekképviselői szervezet, azoknak feladat, jog- és kötelességkörét megismerje és így öntudatosan kapcsolódják bele az érdekképviselői munkába saját maga, családja és hazája érdekében.

Hogyan épül fel a mezőgazdasági törvényes érdekképviselő?

A mezőgazdasági törvényes érdekképviselő testületeit a mezőgazdasági érdekeltség választja. A mezőgazdasági érdekeltség sorába tartoznak mindazok, akik a magyar földből, a mezőgazdasági termelésből élnek, tehát mindazok, akik földbirtoknak tulajdonosai, hasznélvezői, vagy haszonbérleti és mindazok, akiknek ugyan földjük nincsen, de munkájukkal kapcsolódnak a magyar földhöz, akár szellemi munkájukkal, mint a gazdaszaktikar, akár két kezük munkájával, mint gazdasági cselé-

dek, napszámosok, mezőgazdasági munkások.

A mezőgazdasági érdekeltséget a törvény értelmében öt csoportban írják össze.

Az I. csoportba tartoznak a mezőgazdasági munkások és cselédek, akiknek tehát földjük nincs, csak munkájuk révén osztoznak a mezőgazdasági termelésben.

A II-ik csoportba tartoznak a 10 kat. holdon aluli törpebirtokosok, vagy ilyen birtok hasznélvezői, haszonbérleti.

**Én csakis a szövetkezeti boltokban vásárolok,
mert tudom jól, hogy szabott árak mellett
teljes ellenértéket kapok!**

A III-ik csoportba tartoznak a 10 kat. holdnál nagyobb, de 30 kat. holdnál kisebb birtokosok, haszonélvezők, haszonbérletiek.

A IV-ik csoportba, akiknek birtoka 30 kat. holdnál nagyobb, de 100 kat. holdnál kisebb, vagy ilyen birtokot haszonélveznek, vagy haszonbérletieknek,

Az V-ik csoportba, akiknek birtoka 100 kat. holdnál nagyobb, vagy ilyen birtokot haszonélveznek, haszonbérletieknek.

Az agrárlakosság tehát öt csoportba sorozottan vesz részt a törvényes mezőgazdasági érdekképviselet községi, illetve városi testületei tagjainak megválasztásában. Ezt a testületet községi, illetve megyei városi mezőgazdasági bizottságnak nevezik, s hogy hány tagból áll, az egyes községek, illetve megyei városok mezőgazdasági bizottsága az a községben, illetve városban lakó választók számától függ. Legalább 10 és legfeljebb 20 tagból áll.

A községi, illetve városi mezőgazdasági bizottsági tagok választása az öt választói csoport szerint külön-külön történik, úgy, hogy mindegyik választói csoport a mezőgazdasági bizottság tagjainak egyötöd részét választja meg a saját csoportjába tartozó választók sorából.

Az egyes járás területén megalakult községi mezőgazdasági bizottságok tagjaik sorából ugyancsak az ötös választói csoport arányának szigorú betartásával járási mezőgazdasági bizottságot választanak.

Az egyes vármegyék területén

megalakult járási mezőgazdasági bizottságok és megyei városi mezőgazdasági bizottságok ugyancsak az öt választói csoport számárnyának pontos betartása mellett vármegyei mezőgazdasági bizottságot választanak, saját tagjaik sorából.

Az egyes kamarai kerületekhez tartozó vármegyei mezőgazdasági bizottságok s ha van a kerületben törvényhatósági joggal felruházott város, akkor annak mezőgazdasági bizottsága is, saját tagjaik sorából, az egyes választói csoportok egyenlő arányának betartásával, választják meg a kerületi mezőgazdasági kamara tagjait.

A Tiszántuli Mezőgazdasági Kamarai tagjait tehát a Békés vármegyei, Bihar vármegyei, Hajdu vármegyei, Jásznagykun-Szolnok vármegyei, Szabolcs vármegyei és Szatmár vármegyei mezőgazdasági bizottságok, valamint Debrecen sz. kir. város törvényhatósági mezőgazdasági bizottsága választják meg saját tagjaik sorából úgy, hogy a kamara tagjainak egyötöd része a 10 holdon aluli törpebirtokosok (haszonbérletiek, haszonélvezők) sorából, egyötöd része a 10—30 holdas birtokosok (haszonbérletiek, haszonélvezők) sorából, egyötöd része a 30—100 holdas birtokosok (haszonbérletiek, haszonélvezők) sorából, egyötöd része pedig a 100 holdon felüli birtokosok (haszonélvezők, haszonbérletiek, gazdatisztek) sorából kerül ki.

Az ország területe öt mezőgazdasági kamarai kerületre van beosztva, tehát öt kerületi mezőgazdasági kamara működik.

Az öt kerületi mezőgazdasági kamara az öt választói csoport egy forma arányának betartása mellett, egyenként 15 rendes tagot választ a Budapesten székelő Országos Mezőgazdasági Kamarába.

Ahhoz tehát, hogy valaki az Országos Mezőgazdasági Kamarának választott rendes tagja lehessen, szükséges, hogy községében, illetve városában a mezőgazdasági bizottság tagjává megválasszák, onnan a járason és a

vármegyén keresztül, a kerületi mezőgazdasági kamara tagjává választassék s a kamarai tagok az Országos Mezőgazdasági Kamarába delegálják.

A mezőgazdasági törvényes érdekképviselő tehát a községi, városi, járási, vármegyei, illetve törvényhatósági jogú városi mezőgazdasági bizottságokból, a kerületi mezőgazdasági kamarából és az Országos Mezőgazdasági Kamarából áll.

A mezőgazdasági bizottságok feladat-, jog- és kötelességköre.

A mezőgazdasági bizottságok 12 év óta vannak megalakítva. Sajnos, kevés kivételtől eltekintve országosan az a helyzet, hogy eddigi életük alatt legnagyobb részben nem tudták betölteni azt a hivatást, amit a törvény elébük tűzött, törvényadta jogaikkal nem tudtak kellőképpen élni, törvény-szabta kötelességeiket nem tudták megfelelően teljesíteni. Kétségtelen, hogy a járási és vármegyei mezőgazdasági bizottságoknál, azoknak működése elé alig leküzdhető akadályokat gördített az a körülmény, hogy a bizottsági ülésekre más községek-ből kellett összejönniök azoknak a tagoknak, akik nem a járás, illetve a vármegye székhelyén laktak. Ez az akadály azonban nem állott fenn a községi és városi

mezőgazdasági bizottságoknál, mégis ezeknél sem volt tapasztalható legtöbb helyen érdemleges tevékenység.

Ennek oka nagy általánosságban az, hogy a mezőgazdasági bizottsági tagok legnagyobb részben nem ismerték jogaikat és kötelességeiket.

A mezőgazdasági bizottságok feladat-, jog- és kötelességkörét az 1920. évi XVIII. t.-c. 16--20 §-ai a következőkben jelölik meg:

16. §. A mezőgazdasági bizottságok működésük területén a mezőgazdaság, mezőgazdasági lakosság és mezőgazdasági munkásság egyetemes érdekeinek képviselőit hivatottak.

Ennélfogva jogosítva vannak tárgyalás alá venni mindazokat a

**Ha igazán jó kisüsti pálinkát akar
főzze ki cefrójét
a Gyomai Szeszfőző Szövetkezetben!**

kérdéseket, melyek területünkön a mezőgazdasági termelést, a gazdasági rendet a mezőgazdasággal kapcsolatos beszerzést, értékesítést, hitelügyet, közlekedést, továbbá a gazdák, mezőgazdasági munkások és cselédek helyzetét, egymáshoz való viszonyukat, valamint a gazdatársadalmi és népjóléti viszonyokat érintik.

Ama közigazgatási hatóság előtt, amelynek hatósági területére kiterjedőleg működnek, jogosítva és hivatva vannak feltárni az említett érdekeket, javasolni és szorgalmazni a szükségesnek látszó hatósági intézkedéseket, rendszabályokat vagy szabályrendeleteket, másrészt pedig saját hatáskörükben kezdeményezni a célszerűnek látszó intézményeket.

17. §. Minden mezőgazdasági bizottság saját működési területén köteles figyelemmel kísérni a közigazgatási hatóságoknak azokat az intézkedéseit, amelyek a mezőgazdaságra vonatkoznak és azt a körülményt, megtörténne-e olyan időben a mezőgazdaságot érintő törvényes intézkedések, amikor azokat a mezőgazdasági érdekei megkövetelik.

Tapasztalataihoz képest megkereséseket és javaslatokat intézhet az illető közigazgatási hatósághoz.

Jogorvoslat közérdekből.

A mezőgazdasági bizottságok a közigazgatási hatóságoknak és a közigazgatási hivataloknak, minden olyan határozatait és intézkedéseit ellen, amelyekről azt tartják, hogy területükön a mezőgazdaság

vagy a mezőgazdák, gazdasági munkások és cselédek egyetemes érdekeire sérelmesek, vagy az említett érdekeknek meg nem felelnek, az érdekelt felek részére nyitva álló határidőben fellebbezéssel élhetnek mindazokhoz a hatóságokhoz, amelyekhez a sérelmes határozat, vagy hatósági intézkedés szabály szerint fellebbezhető.

Hivatali megkeresések.

18. §. A közigazgatási hatóságok és hivatalok a mezőgazdasági bizottságok megkereséseit és javaslatait tárgyalás alá venni azoknak, valamint fellebbezéseiknek elintézéséről az illető mezőgazdasági bizottságot értesíteni kötelesek.

Véleményezések.

19. §. Az intézkedésre hivatott közigazgatási hatóságok és hivatalok az egész hivatali területükre kiterjedőleg működő mezőgazdasági bizottság véleményét kötelesek kikérni minden olyan általános természetű intézkedés előtt, amely a mezőgazdaság vagy az azzal foglalkozók egyetemes érdekeit érinti s amely intézkedéseknél a mezőgazdasági érdekek különleges mérlegelésének helye lehet.

A bizottság véleményének közlése az ügy természete és elintézésének sürgőssége szerint záros határidőhöz köthető: a vélemény közlésének elmaradása azonban a hatósági intézkedést nem késleltetheti s a hatóság részére mulasztás indokául nem szolgálhat.

A véleményadásra felszólított mezőgazdasági bizottság álláspontja az intézkedésre hivatott hatóságot vagy hivatalt nem kötelezi, de az attól eltérő intézkedés a véleményt adó bizottsággal is oly időben közlendő, hogy alkalma legyen közérdekből esetleg fellebbvitellel élni, ha ennek a fennálló szabályok szerint helye van.

Megkeresések.

20. §. Minden mezőgazdasági bizottság köteles tárgyalás alá venni és késedelem nélkül elintézni mindazokat a megkereséseket, amelyeket hatóságok, köz-

hivatalok, más mezőgazdasági bizottságok, mezőgazdasági kamarák, gazdasági egyesületek, vagy más gazdatársadalmi szervezetek a köz érdekében hozzájuk intéznek.

Minden községnek, városnak, járásnak és megyének meg van tehát a maga törvényes gazdaérdek-képviselői testülete, meg vannak azok a keretek, amelyeket étellel, eleven erővel kellene csak megtölteni, hogy a mezőgazdasági termelés és az agrárlakosság sorának jobbrafordulásán munkálkodhassanak.

Hogyan működjenek a mezőgazdasági bizottságok ?

Saját tapasztalataimból leszűrt véleményem, hogy a mezőgazdasági bizottságok működését elsősorban a bizottság munkája iránti érdeklődés hiánya bénította meg. A megalakult mezőgazdasági bizottságok legtöbb helyen megpróbálkoztak az érdemi munkával, de már a második-harmadik ülésen a bizottsági tagok nagyrésze távol maradt s így a további munka lehetlenné vált. Ezen a bajon, eltekintve a bizottsági tagok és az elnök személyének kiválasztásától, azzal lehetne segíteni, ha a mezőgazdasági bizottsági gyűlések iránt az egyes községek agrárlakosságában sikerülne érdeklődést

kelteni. Tehát ne csupán a mezőgazdasági bizottsági tagok ülésessenek, mert így az agrárlakosság nagy része nem lesz abban a helyzetben, hogy a mezőgazdasági bizottságról tudomást vegyen, hanem a község egész gazdatársadalma gyűljön össze azon alkalmakkor, mikor a gazdatársadalmat közelről érintő, fontosabb kérdések kerülnek megtárgyalásra. A vonatkozó törvény erre módot ad, mert a mezőgazdasági bizottsági ülések általában nyilvánosak. A tanácskozásokban bárki résztvehet, aki az agrárlakosság sorából éppen leginkább érti a kérdést és érdemben legjobban hozzá tud

**1 liter pálinka főzési díja 1.25 pengő
a Gyomai Szeszfőző Szövetkezetben.**

ához szólni, mert a törvény szerint a mezőgazdasági bizottság tárgyalásaiba az egyes kérdések szakértőit bevonhatja.

Ha a községi, illetve városi mezőgazdasági bizottságok a község egész agrárlakosságának bevonásával megrendezett gazdaggyűlések keretében tartják meg üléseiket, bizonyára fel fog ébredni a mezőgazdasági bizottsági rendes tagokban a felelősség érzet éppen úgy, mint az önbizalom és ambíció, mert hiszen ha egyes kérdések felett szavazásra kerül a sor, a mezőgazdasági bizottsági rendes tagok döntenek el a gazdaggyűlés határozatait. Felesleges is talán említenem, hogy az ilyen nagy gazdaggyűlések keretében tartott mezőgazdasági bizottsági üléseken

hozott határozatoknak más lesz a hatása, a súlya és az átütő ereje, mintha egy szűk, 10—20 tagú bizottság zárt üléséből erednek azok.

Igy lehet biztosítani annak a lehetőségét is, hogy a mezőgazdasági kamarák gazdaközérdekű akcióiról a mezőgazdasági bizottságok útján az egyes községek és városok agrárlakossága megfelelően tájékozódhassék, valamint azt is, hogy a kormányzat, vagy törvényhozás gazdaközérdekű intézkedései az agrárköztudatba idejekorán és megfelelően átültethetők legyenek.

Amelyik mezőgazdasági bizottság munkásságában erre az útra lép, működésének eredményei nem maradhatnak el.

A kamarák feladata.

Köztudomású, hogy a mezőgazdasági törvényes érdekképviseleti rendszer anyagi megalapozottsága a mezőgazdasági kamarai illetékekből ered. Minden földtulajdonos gazdának, valamint a földbérlő gazdáknak adókönyvébe 1922-ben egy új tétel került be: a mezőgazdasági kamarai illeték. A magyar gazdát mindenkor érdekelte, hogy az általa befizetett közpénzek milyen célra használtatnak fel s így annál csodálatosabb, hogy a mezőgazdasági kamarákról, azoknak hatásköréről és feladatairól aránylag csak igen kevés gazda tájékozódott. Ennek a tájékoztatatlanságnak tudható be az, hogy nagyon sokan egészen téves fogalmakat alkottak maguknak a

mezőgazdasági kamarákról s mást várnak azoktól, mint amire törvényes felhatalmazásuk alapján a kamarák képesek és hivatottak.

A téves fogalmak tisztázása céljából az 1920. évi XVIII. t.-c. 34. §-át idézem, amely a kamaráknak a feladatát következőkben jelöli meg:

„34. §. A mezőgazdasági kamarák feladata az, hogy a mezőgazdaság fejlesztése körül segítségére legyenek a kormányzatnak és a földművelésügyi igazgatásnak, másfelől pedig, hogy az ország közgazdaságában és társadalmában előmozdítsák és képviseljék a mezőgazdaság, a birtokosok és mezőgazdasági munkások egyetemes érdekeit.

Kötelességük tehát állandóan figyelemmel kíséreni, tanulmányozni és feltárni területükön mindazokat a jelenségeket, amelyek az ottani mezőgazdasági termeléssel és az ottélő mezőgazdasági lakosság helyzetével összefüggnek. Feladatuk továbbá, hogy megfigyeléseik alapján megjelöljék területükön a birtokmegoszlásnak azt az alakulását, a gázdálkodásnak azokat az irányait és módjait, amelyektól a termelésben legtöbb eredmény s a mezőgazdasági lakosság minden rétegére legkedvezőbb helyzet várható.

Figyelemmel kell kíséreniök más közgazdasági ágak, nevezetesen az ipar, kereskedelem, közlekedés, pénzügy és vámpolitika fejlődését és a kamara területéhez tartozó vidék termelésére és mezőgazdasági helyzetére gyakorolt kihatásait.

A tapasztalathoz képest szükség szerint megfelelő társadalmi, közigazgatási, kormányzati és törvényhozási intézkedéseket javasolhatnak, vagy pedig saját hatáskörükben a termelés helyes szervezésére és egyáltalán a gázdálkodás eredményességének emelésére megfelelő intézményeket, berendezéseket létesíthetnek és fenntarthatnak."

Az egyes mezőgazdasági kamarák anyagi ellátottsága nem nyújt

lehetőséget arra, hogy saját hatáskörükben a termelés helyes szervezésére és a gázdálkodás eredményességének emelésére megfelelő intézményeket, berendezéseket létesíthessenek és fenntarthatassanak, ezért a kamarák leginkább csak azon törvényadta jogokkal tudnak élni, hogy a szükség szerint megfelelő társadalmi, közigazgatási, kormányzati és törvényhozási intézkedéseket javasolnak.

E sorok írója 10-ik éve áll a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara szolgálatában s így nyugodt lelkiismerettel állíthatja, hogy a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara sohasem nézte ölbetett kezekkel a magyar mezőgazdasági termelés és agrártársadalom helyzetének súlyos leromlását, hanem mindenkör teljes erejének megfeszítésével teljesítette azokat a kötelességeket, a melyeket a törvény ráruházott és teljes mértékben élt mindenkör az agrárérdekeltség érdekeinek védelmére mindazokkal a jogokkal, a melyeket a törvény számára biztosított.

A kamarakerület helyzetét állandóan figyelemmel kísérte, pontos és kimerítő helyzetképeket tárt a tiszántúli mezőgazdasági termelés és agrártársadalom helyzetéről az intézkedésre hivatott és illetékes tényezők elé, mindenkör konkrét javaslatokat és tervezete-

Szabott árrendszer !

A vevő kényelmét, nyugalmát szolgálja !

ket tárván elő a helyzet romlásának megakadályozására, valamint a javulás előfeltételeit biztosító intézkedésekre.

Mint a törvény idézett soraiból megállapítható, a kamarák hatásköre a javaslatkérdésnél megszűnik, a javaslatok megvalósítása más tényezőknek elhatározásától függ. Hogy a mezőgazdasági kamarák hivatásukat ezideig hogyan töltötték be, arról csak azoknak lehet és szabad kritikát gyakorolniok, akik ezt a munkásságot ismerik, az íránt állandóan érdeklődtek és figyelemmel kísérték.

A kamara hivatala.

A törvény értelmében a kamara szervezetét alkotják:

1. A kamarai tagok közgyűlése.
2. A kamara igazgató választmánya.
3. A kamarai szakosztályok és bizottságok.
4. A kamara elnöksége.
5. A kamarai tisztviselők.

Természetesen a kamarai tisztviselők azok, akik állandóan és kizárólag a gazdaérdekképviselettel, a kamarai ügyekkel foglalkoznak s akiknek együttese alkotja a kamara hivatalát.

A kamara tisztviselőit a kamara közgyűlése választja. Élükön a kamarai igazgató áll, aki a hivatal felelős vezetője.

A kamara hivatala tehát nem hatóság, nem állami hivatal, hanem a gazdatársadalom saját intézménye, melyet maga tart fenn és melynek munkáját maga ellenőrzi és irányítja.

A kamara hivatala hajtja végre a kamara közgyűlésének, igazgató választmányának, szakosztályainak, bizottságainak és elnökségének határozatait. A kamarai tisztviselők öntik formába a szervezet minden fórumának megnyilatkozásait.

A kamarai tisztviselők látják el tulajdonképpen az érdekképviseleti szervezet többi fórumainak irányítása, ellenőrzése, megbízása és akaratnyilvánítása alapján mindazokat a feladatokat, amelyekre a törvény a kamarák elé tűzött. A kamarakerület mezőgazdaságának állandó figyelemmel kísérése, tájékozódás, adatgyűjtés, a helyzetkép összeállítása és feltárása, a gazdasági zavarok és bajok okainak felkutatása, elméleti és gyakorlati tanulmányozása, a tapasztalatok és megállapítások alapján javaslatok és tervezetek kidolgozása, az ügyeknek szakszerű beállítása, s az egyes kamarai fórumok elé előkészítése a kamarai tisztviselők feladata.

A kamara személyes képviselője a kamarai elnökön kívül csaknem kizárólag a kamarai tisztviselőknél keresztül nyilvánul meg, a kamarai tisztviselők vesznek részt a gazdagyűléseken, szakértekezleteken, más gazdaszervezetekkel, valamint hatóságokkal folytatott tárgyalásokon, megbeszéléseken.

Magával az érdekeltséggel, tehát az egyetemes agrártársadalommal a kamara hivatalán keresztül történik az érintkezés, a kamarához személyesen vagy írásban fordulók a kamarai tisztvise-

lőktől kapják meg ügyes-bajos dolgaikban a tájékoztatást, felvilágosítást és utbaigazítást.

A kamara hivatala az agrártársadalom minden tagja számára nyitva áll, bizalommal fordulhat oda bármely gazda, földműves, cseléd, vagy munkás, egyforma készséggel fog ügyének elintézésénél találkozni. A kamarai hivatal díjtalanul áll mindenkinek rendelkezésére, teljesen ingyen ad tanácsokat, felvilágosításokat minden mezőgazdasági kérdésben.

A Tiszántuli Mezőgazdasági Kamarának igazgatóján kívül hét fogalmazási tisztviselője van s a kamara működési területe hét törvényhatóság területére terjed ki. Akik tehát a kamarai tisztviselők vidéki kiszállásait reklamálják, gondolják meg azt, hogy a kamarai hivatal folyó ügyeinek ellátása a kamarakerület egyetemes és folyamatos gazdaérdekképviselete az aránylag nagyon kevés számú kamarai tisztviselőket rendkívül igénybe veszi s fizikailag ugyszólván teljesen lehetetlen, hogy a kamarakerület több, mint 400 községével a személyes érintkezést is megfelelően fenntarthassák.

Egy ilyen hatalmas érdekképviseleti terület és ilyen nagyszámú érdekelttség mellett leginkább csak a sajtó útján tud a kamara érdekeltségének széles rétegeivel kap-

csolatot teremteni és fenntartani. Ezért a kamara állandóan nagy gondot fordít a sajtószolgálatra úgy a budapesti, mint a debreceni, valamint a kamarakerületben megjelenő vidéki lapokba minden fontosabb gazdaközérdekű kamarai akcióról közléseket ad le, de ezenkívül saját kiadásában két lapot jelentet meg, a „Tiszántuli Gazdák“-at és a „Tiszántuli Mezőgazdasági Kamara Hivatalos Közlöny“-ét. Sajnos, azt kell itt megállapítanom, hogy a letűnt évtized során az agrárérdekltséggel sajtó útján szorosabb érintkezés felvétele nem bizonyult eléggé járható utnak. A jövőben tehát fokozottabb érdeklődést kell a gazdaközönség körében a kamara kiadásában megjelenő lapok iránt felkeltetni, hogy a gazdatársadalom minél szélesebb rétegei, minél alaposabban tájékozódhassanak a gazdaérdekképviseleti munkásságról, hogy így az egyes kérdésekben egységes agrár közvélemény alakulhasson ki.

Egyetlen gazdakörből, olvasókörből, gazdatársadalmi alakulat asztaláról sem szabad hiányoznia a „Tiszántuli Gazdák“-nak a Tiszántul egyetlen mezőgazdasági szaklapjának.

Az új választás.

A magyar törvényes mezőgazdasági érdekképviseleti testületek

MEINL TEA
KAVÉ
KAKAÓ

MINŐSÉG!

tagjainak választása, megbízatása hat évre szól, tehát hat évenként történik a mezőgazdasági bizottsági és kamarai tagok újraválasztása.

Az eddig megtartott két választás alkalmával legtöbb helyen ugyszólván semmi érdeklődés nem nyilvánult meg a gazdaérdekképviseleti választások iránt. A választásra jogosultaknak elenyésző csekély hányada nyilvánította akaratát. Elsősorban ez a teljes közöny az oka annak, hogy mezőgazdasági törvényes érdekképviselet alsóbb szervei: a mezőgazdasági bizottságok igen sok helyen még csak meg sem kísérelték, hogy törvényadta jogaikkal éljenek, még kevésbé, hogy törvénszabta kötelességeiket a gazdaközérdekek szolgálata terén teljesítsék. Az agrárlakosság nagy részének még csak sejtelve sincs arról, hogy milyen hatalmas erőforrás lenne küzdelmes sorsának intézésénél a mezőgazdasági bizottságok országos hálózata, ha a mezőgazdasági bizottsági választások iránt érdeklődésével, a bizottsági tagok megfelelő kiválasztásával, a gazdatömegek eleven erejével töltené meg az eddig élettelen, jórészt csak „papiros” szerveket.

Ismételten is előfordult, hogy egyesek, jórészt tájékozatlanságból

vagy a gazdától idegen érdekek szolgálatában támadást intéztek a mezőgazdasági kamarák ellen. Azoknak, akik nincsenek megelégedve a mezőgazdasági kamarákkal, jó lesz tudomásul venniök, hogy a mezőgazdasági kamarák tagjait a magyar gazdatársadalom választja, ha akarja: titkos szavazással, a mezőgazdasági bizottságukon keresztül, tehát a kamarákat megváltoztatni kizárólag a magyar gazdaközönségnek van módjában.

Gondosan válasszák meg tehát minden községben, minden választói csoportban, azokat az egyéneket, akiket bizalmukkal a községi, vagy városi mezőgazdasági bizottsági tagsági helyekre beválasztanak, mert a községi mezőgazdasági bizottsági tagok előtt nyílik meg a lehetőség, hogy a járási és vármegyei mezőgazdasági bizottságokon keresztül mezőgazdasági kamarai tagokká lehessenek.

A kamarai tagoknak egyötöd része kerül ki csupán a 100 holdon felüli birtokosok és földbérlok sorából, tehát különösen fontos az, hogy ebből a csoportból, amely vagyoni függetlenségénél, magasabb értelmiségénél és szakképzettségénél fogva legnagyobb részt kérhet és vállalhat a kamarai munkásságból, olyan egyének

MEINL

kávé

tea

kakaó

a nagyigényű fogyasztók számára

választassanak meg kamarai tagokká, akik a mezőgazdaság egyetemes érdekeiért a közélet terén már eddig is munkálkodtak és érdemeket szereztek.

A törvényes mezőgazdasági érdekképviseleti testületek minden tagjára komoly és felelősségteljes munka vár, tehát akiket gazdátársaik bizalma valamely érdekképviseleti testület tagjává emel, vessenek számot magukkal s ha nem érznek magukban képességet és hivatást arra, hogy a rájuk váró feladatokat lelkiismeretes gondossággal tudják majd ellátni, ne vállalják ezeket a posztokat. Az érdekképviseleti választásoknál sem pártpolitikai, sem felekezeti szempontok nem lehetnek irányadók és nem érvényesülhet-

nek, hanem kizárólag a magyar mezőgazdaság és a magyar gazdátársadalom egyetemes érdekei tartandók szem előtt.

Csakis így képviselhetik a mezőgazdasági kamarák az egyetemes magyar gazdátársadalmat s hogy ez tényleg így legyen, annak minden előfeltétele tételes törvénnyel van biztosítva. A jövőben tudnia és éreznie kell minden egyes gazdának, hogy aki a kamarát támadja és bántja, az az egyetemes magyar gazdátársadalmat s annak minden egyes tagját támadja és sérti, tehát minden öntudatos gazdának a legerélyesebben kell visszautasítania az ilyen, mindenkor idegen érdekeket szolgáló kísérleteket.

Izléses báli meghívót, kereskedelmi nyomtatványt rendeljen a

Turul Sajtóvállalat kft.

n y o m d á j á b a n

Könyv és lapkiadás

Budapest, VI. Székely B.-u 18.

A szövetkezi biztosítás üzletágai.

A biztosítás fogalma és célja.

A biztosítás az a gazdasági be-
rendezkedés, amelynek keretében
az egyén gondoskodhatik arról az
anyagi fedezetről, amelyre szük-
sége lehet előre nem látható, de
bekövetkezhető károk esetén. Ilyen
előre nem látható, de kártokozó
események minden ember életé-
ben bekövetkezhetnek. A biztosít-
ás alapja az előrelátó gondos-
kodás, motivumai a meglevő ér-
tékek konzerválásának szándéka,
a saját magunkról és szeretteink-
ről való gondoskodás, tehát bene
a gazdasági megfontolások er-
kölcsei szempontokkal kapcsolód-
nak. A biztosítás kétoldalú szer-
ződés. A biztosított díjat fizet a
biztosítónak azért, hogy utóbbi
vállalja helyette az esetleg bekö-
vetkező és kárt okozó esemény
kockázatát, tehát ha az esemény
tényleg bekövetkezik, annak —
sokszor igen súlyos — anyagi
következményeit nem ő, hanem
a biztosító viseli. A biztosítási
üzlet lényege a kockázat elosztása
sok ember között azon az elvi
alapon, hogy amit nem bír el az
egyes ember, azt az összesség
könnyen elviselheti. Minél nagyobb
a biztosított felek száma, annál
kisebb a kockázat, amely belőle
az egyesre jut.

A biztosítás ágai:

Életbiztosítás. Az életbiztosítás-
nál két főtipust szoktunk meg-
különböztetni a kifizetett célnak
megfelelően. Az első esetben azért
köt valaki életbiztosítást, hogy egy

meghatározott időpontban bizo-
nyos előre meghatározott idő-
pontban bizonyos előre meghatá-
rozott tőkéhez jusson. Ez az u. n.
elérési biztosítás, amelyet főképpen
azok szokták igénybe venni, akik
nem számíthatnak nyugdíjra. A
másik eset az, amikor valaki ki-
zárólag azért köt biztosítást, hogy
esetleges elhalálozása esetén hoz-
zártartozói (család, szülők, gyer-
mekek) bizonyos tőkéhez jussanak
és így meglegyenek kimélve a
gondoktól, nélkülözésektől. Ez az
u. u. halálesetre szóló biztosítás.
A leggyakoribb életbiztosítási mó-
dozat az u. n. vegyes tőkebiztosít-
ás, amely nem egyéb, mint az
előbb említett két módozat kom-
binációja. Tehát ebben az esetben
maga a biztosító fél kapja kézhez
az előre megállapított összeget,
ha a biztosítási tartam lejártakor
még életben van, ha azonban
ezen tartam lejártá előtt bármikor
elhalálozna, hozzátartozói kapják
a biztosított összeget. Természe-
tesen ezeken a primitív életbizto-
sítási módozatokon kívül még egy
sereg, az élet minden viszonyla-
tához alkalmazkodó egyéb módo-
zat van, amelynek felsorolására
nincs terünk. Elég, ha megemlít-
jük a járadék-, kiházasítási- és
házastársak közötti kölcsönös biz-
tosítást. Az életbiztosítást általá-
ban úgy tekintik, mint a taka-
rékosság legcélszerűbb és legcél-
ravezetőbb formáját. Lényegében
nem egyéb mint kényszertakaré-
kosság, mert periodikusan vissza-
térő díjfizetési kötelezettségeivel

a felet a takarékosagra mintegy kényszeríti. Össze szokták hasonlítani a takarékbetéttel, amellyel szemben megvan az a kétségtelen előnye, hogy a kitűzött cél megvalósítását abban az esetben is lehetővé teszi, ha a fél elhal. Hozzá tartozói ebben az esetben is hozzájuthatnak a teljes tőkéhez. Igaz ugyan, hogy az életbiztosításnál a fél nem nyulhat hozzá a már befizetett összeghez, mint a takarékbetétnél, de ez sok esetben előny, ezenkívül a biztosító intézetek a már hosszabb ideje érvényben levő biztosítások kötvényeire kölcsönöket szoktak folyósítani. Viszont előnye az, hogy a felet a vállalt díj erejéig a takarékosagra rászorítja. Nálunk az életbiztosítás még gyermekcipőben jár. Nem így Angliában, de különösen az Egyesült-Államokban ahol mindenki erkölcsi kötelességének tarja, hogy a családjáról ezen az uton gondoskodik. A lipcsei új városháza tornyán ezt a felirást olvashatjuk: mors certa, hora incerta, ami annyit jelent, hogy a halál bizonyos, csak az órája bizonytalan. Gondoljunk erre és jusson eszünkbe, mi lesz családjunkkal, ha az Isteni Gondviselés elszólít bennünket földi pályafutásunk szinteréről. Csonkamagyarország lakosainak száma 1926-ban 8,457.852 lélek volt. Ezzel szemben ugyanebben az év-

ben csak 251.566 orvosi vizsgálattal kötött életbiztosítás (haláleseti és vegyes tőkebiztosítás) volt érvényben, tehát száz lakásra kéreken 3 életbiztosítás esett. Ugyanebben az évben Csonkamagyarországon elhalt 139.905 ember, akik közül 59.962 volt kereső egyén. Közülük hátramaradottjairól biztosítás útján gondoskodott 1798 egyén, nem gondoskodott 58.164 egyén. Ez bizony elég szomorú statisztika!

Kössünk életbiztosítást!

Az életbiztosítással kapcsolatban meg kell emlékeznünk az u. n. népbiztosításról, mely a szerény jövedelmű kisembereket akarja részesíteni a biztosítás áldásaiban. Ezeket a biztosításokat rendszerint kis összegekre kötik alacsony díjakkal és általában orvosi vizsgálat nélkül, míg a rendes életbiztosításnál általában orvosi vizsgálatra van szükség. Keretében a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél igen nagy népszerűsége tettek szert a fixfizetéses közalkalmazottak (postások, vasutasok, rendőrök, pénzügyőrök) érdekében rendszeresített, u. n. testületi biztosítások havi pár pengő díjjal. Megemlítjük, a családi biztosítást, amelynek keretében egyetlen ügylettel a család minden tagjáról történik gondoskodás. A népbiztosítás legismertebb válfaja a te-

Minőséget, legolcsóbban?

Szövetkezeti boltokban!

metkezési segélybiztosítás, amelynek keretében havi pár pengő díjért mindenki, aki még nem töltötte be ötvenedik életévét, 100—500 pengő temetkezési segélyt biztosíthat hátramaradottjainak.

Tüzbiztosítás. Csonkamagyarországon 1921-től 1926-ig (hat esztendő) 39 964 tüzeset történt, amelynek kapcsán 50.367 egyén szenvedett kisebb-nagyobb kárt. A tűz által okozott kár kerekén 187 millió pengő. Ebből biztosítva volt tűzkár ellen 143 millió pengő érték (76.5 százalék), nem volt biztosítva 44 millió pengő érték (23.5 százalék). A megtérült kár nagyobb része az ipari, a meg nem térült kár nagyobb része pedig a mezőgazdasági biztosításokra esik. Meg kell jegyeznünk, hogy ez a statisztika csak a tényleg előfordult tűzkárookra vonatkozik, tehát a nemzeti vagyonnak azon nagyobb részéről, melyben a tűz nem okozott kárt, amely azonban igen jelentékeny részben nincs biztosítva, nincs benne szó.

Kössünk tűzkár elleni biztosítást!

A gazdaközönség figyelmébe ajánljuk a mezőgazdasági átalánybiztosítást, amelynek keretében az egyes földbirtoktesthez tartozó összes vagyontárgyak, tehát épületek, berendezés, felszerelés, termények, állatállomány, gépek stb. biztosíthatók tűzkár ellen. A mezőgazdasági átalánybiztosítás keretében a biztosítás kiterjed az ajánlati nyomtatványba beírt mennyiségek keretén belül a biztosított

értékekre, akár fogynak, akár szaporodnak és a feladott vagyontárgyak, termés és egyéb mindaddig biztosítva vannak, amíg a birtoktest területén vannak, sőt az állatállomány azon kívül is. A mezőgazdasági átalánybiztosítás különösen két szempontból előnyös a gazdaközönségre. Az egyik az, hogy egy biztosítás keretében biztosíthatja összes vagyontárgyait a másik pedig az, hogy szövetkezetünk a különböző kárveszélyességű értékeket átalánydíjtétel alkalmazásával vállalja, úgy hogy a gazda sokkal kevesebb biztosítási díjat fizet, mintha vagyontárgyait külön-külön biztosította volna.

Tűzkár ellen sok mindent lehet biztosítani. Különösen elterjedt az épületeknek és a bennük elhelyezett tárgyakra, pl. lakásberendezésekre, áruknak, terményeknek, ipari és gazdasági felszereléseknek, továbbá az épületeken kívül elhelyezett tárgyakra és készletekre tűzkár elleni biztosítása. Ennek megfelelően a tűzkár elleni biztosításnak igen sokféle alfaja van. Épületek, ide értve a lakóházakat, ipari gazdasági és más épületeket is, háromféle módon biztosíthatók tűzkár ellen. Az első mód az, amidőn az épületet teljes egészében, a föld színétől kezdve tetőzete legfelsőbb részéig biztosítjuk. A második mód az, a tetőzet és az alapépítmény eléghető részeinek biztosítását foglalja magában, a harmadik mód az, ha csak a tetőzetet biztosítjuk tűzkár ellen. Tekintve azt, hogy a valószínű

kárösszeg a biztosított összeghez viszonyítva legkisebb a teljes építménybiztosításnál, nagyobb a második módozat esetén és legnagyobb akkor, ha csak a tetőzet van biztosítva, a biztosító intézetek a rosszabb kockázat, azaz nagyobb kárvalószínűségnél magasabb díjtételt alkalmaznak. Nagyon fontos az, hogy minden vagyontárgyunk teljes értékre legyen biztosítva. Kár esetén a legtöbb vita abból keletkezik, hogy a vagyontárgy nem volt teljes értékre biztosítva s így a kártérítés is csak a biztosított összeg arányában történhetik (pro rata). A kárvallott nehezen érti meg ilyenkor, hogy ha a teljes értéknek csak a felére biztosított, akkor teljes kárának is csak a felét kaphatja kártérítésül. Hiba az is, ha valaki vagyontárgyait a tényleges értéknél magasabbra biztosítja. A kár bekövetkezése esetén ugyanis a tényleges kárnál nagyobb kártérítést a törvény értelmében ugysem kaphat s így a többlet-érték után hiába fizette a díjat.

A tűzkár elleni biztosításnak nagyon sok válfaja van, amelyek közül a gazdaközönséget leginkább a cséplőgépek és traktorok biztosítása, továbbá az erdőbiztosítás érintik, mely utóbbi kiterjedhet az élő erdőre, vagy a kitermelt, döntött fakészletre. Meg kell még említenünk a gyárak és ipartelepek, árukészletek tűzkár elleni biztosítását, amelynek szintén óriási nemzetgazdasági jelentősége van.

Kössünk jégkár elleni biztosítást!

Jégkár elleni biztosítás. 1924-től 1927-ig (négy esztendő) Csonka-Magyarországon a jégverés elpusztított 107.425 katasztrális hold vetést. Az így veszendőbe ment érték hozzávetőlegesen 25 millió pengő. Csonka-Magyarország mezőgazdasági termelésének értéke 1928-ban kereken 1800 millió pengőre rugott. Ebből biztosítva volt jég ellen 300 millió pengő érték (17 százalék), nem volt biztosítva jég ellen 1500 millió pengő érték (83 százalék). Németországban dr. Manes Alfréd professzor megállapítása szerint a kalászos terményeknek mintegy 80 százalékát, az egész mezőgazdasági termelésnek pedig 60 százalékát biztosítják, nem is szólva azokról az országokról, ahol a gyümölcsöt, virágot, szénát és sarjút is biztosítani szokták jég ellen. A mi eredményünk ezzel szemben elég szegényes, nyilvánvaló tehát, hogy ezen a téren még sok a tennivaló. A mezőgazdasági lakosság széles rétegeinek propaganda útján való felvilágosítása lehetséges és szükséges. Példa erre Bajorország, ahol Moldenhauer professzor megállapítása szerint 1883-ban a mezőgazdasági terményeknek még csak két és fél százaléka volt biztosítva és ez a szám már 1906-ban egyedül a Bayerische Hagelversicherungsanstaltnál 40 százalékra emelkedett. Az utóbbi években a jégbiztosítás nálunk is némi előhaladást mutat. Azonban

a helyzet még mindig nem kielégítő. Holott hazánk eléggé szélsőséges időjárása és a gyakori jégkárak, nemkülönben a mezőgazdaság jelenlegi súlyos helyzete a jégbiztosítást nemcsak kívánatosá hanem egyenesen nélkülözhetetlenné teszik. A Gazdák Bizsositó Szövetkezete, tekintettel a jégbiztosításhoz fűződő nagy köz- és magángazdasági érdekekre, a múlt évben a jégbiztosítási díjakat átlag 10 százalékkal leszállította és az 5 százalékon aluli károk (franchise) megtérítését is vállalta, változatlanul érvényben hagyva azokat a jelenlős kedvezményeket a melyeket már korábban is nyújtott a gazdáknak. Így válik érthetővé, hogy a szövetkezet 1928-ban a jégbiztosításban az összes intézetek között az első helyre került.

Kössünk állatbiztosítást!

Baleset- és felelősség- (szavatolási) biztosítás. 1921-től 1926-ig (hat esztendő) Csonka-Magyarországon különféle balesetek következtében elhalt 15.501 ember. Ebből a számból láthatjuk, hogy napjainkban milyen óriási fontossága van a balesetbiztosításnak. A kenyérért folyó lázas hajszában többé-kevésbé mindannyian ki vagyunk téve a balesetek veszélyeinek, vonaton, hajón, villamoson, az utcán, foglalkozásunk körében, sőt otthonunkban is. Ilyen előre nem látható, de bekövetkezhető baleset ellen nyújt védelmet a balesetbiztosítás, amely megköthető haláleset, állandó vagy

muló munkaképtelenség esetére. A felelősségbiztosítás azok ellen a károk ellen nyújt védelmet, amelyek másoknak velünk szemben is jogosan támasztható kártérítési igényeiből származnak. Ha valaki autójával elgázol egy embert, vagy kidönti valakinek a kerítését, kártérítési igénnyel lépnek fel vele szemben. Ilyen eset az is, amikor a háztulajdonossal szemben jelentenek be kártérítési igényt azért, mert házában tetőzetéről a vihar által lesodort cserép súlyosan megsebesít valakit, vagy háza előtt a fel nem hintett járdán kitöri a lábát a járókelő. A modern városi bérpalotában könnyen történhetik szerencsétlenség akár a lift, a villany- és gázvezetékek kapcsolatban, akár azért, mert a lépcsőház rosszul volt megvilágítva. Ilyen esetekben a háztulajdonossal szemben szoktak fellépni, akit — mivel bírói gyakorlatunk a vétkesség nélküli kártérítési felelősséget kiterjesztette a villamos vezetékek, leszakadt sodronyok és liftek által okozott balesetekre is, — gyakran igen súlyos kártérítésre kötelez a bíróság.

Kössünk baleset- és felelősségbiztosítást!

Betörés-lopás elleni biztosítás. Sajnos, a háborútól és forradalmaktól anyagilag és erkölcsileg megtépázott társadalmunkban igen nagyra nő a bűnözésre hajlamos egyének száma, akik a személy- és vagyonbiztonságot veszélyeztetik. A kereskedő, akinek boltjában és raktárában, az iparos,

akinek műhelyében, a polgár, akinek lakásában van egész vagyonának jelentékeny része, nem nélkülözheti a betöréses-lopás elleni biztosítást. Azok, akik nyaralni mennek, vagy akik vidéki ottho-

nukból visszatérnek a fővárosba, gondoljanak arra, hogy városi lakásukat, vagy vidéki villájukat, házukat saját érdekükben biztosítaniok kell betöréses-lopás ellen.

Miért fizessünk adót?

Irta : Dr. SZÁSZ LAJOS

közszégl adóügyi jegyző.

Hogy őszinte legyek, én nem erről írnék, ha nem lett volna adva a tárgy, amiről írnom kell. Inkább arról szeretnék írni, hogy ha már adót fizetünk, milyen feltételek és módozatok mellett tehetjük azt úgy, hogy reánk nézve a törvényes keretek között a legelőnyösebb legyen.

Hogy miért fizessünk adót?

A saját magunk jól felfogott érdekében.

Hiszen adó mindig volt és mindig is lesz, ha ezelőtt tized, dézsma, porció, robot vagy harács volt is a neve és hol az arra illetékesek, hol a Csák Máté-féle kiskirályok, rablólovagok, a mindent felprédáló labancok és duló törökök harácsolták is össze, mert szükség van rá.

Az országot adó nélkül fenntartani nem lehet. Sok esetben nem is tudjuk, hogy adóztunk, mert vannak látható és nagyon is ismert adók, amiket ezen a címen fizet az adózó az adópénztárakban ingatlana vagy jövedelme után és vannak ugyyszólván láthatatlan adók, mint az ultraviolet sugarak, amelyeket a nélkül lefi-

zet az adózók zöme, hogy tudomást szerzett volna az adózásról. Ide tartozik a borfogyasztási adó is.

Az ember belül a vendéglőbe s egy liter bor idogálása közben el akarja felejteni bánatát s közben nem is veszi észre, hogy a liter boron keresztül a borfogyasztási adótól eltekintve, hány és hányféle adóteher viseléséhez járult hozzá. Ha egy kövér szivarból bodor füstöt eregetünk, szintén adót fizetünk.

Ma már az élet majdnem minden megnyilvánulása adófizetéssel jár.

Az adókra pedig azért van szükség, mert az ország fennmaradása érdekében katonaságot, csendőrséget, rendőrséget kell tartani. Megkívánja ezt az állampolgárok élet- és vagyonbiztonsága is. Nem nélkülözhetjük a különböző hivatalokat, hatóságokat és természetesen a megfelelő tisztviselői kart. Iskolákra, tanítóokra és tanárookra, orvosokra, jó utakra, vasutakra, postára, kórházakra van szükségünk és miből tarthatnánk fent mindezeket, ha nem a különböző címen szedett adófil-

lérekből. Jóllehet sok intézmény, mint a posta, rádió és vasut stb. most már a saját bevételeiből tudja kiadásait fedezni.

Az adók fizetése által egészséges pénzforgalom indul meg az országban, mert az adókat az állampénztárba nemcsak beszedik, hanem azt a szükségletek fedezésére is fordítják.

A befolyó közterheket, legyen az adó, illeték, vám vagy jövedék, az állami élet igazgatását végző tisztviselők fizetésére, utak, új középületek és intézmények építésére fizetik ki és így a pénz újból visszaáramlik oda, ahonnan adó alakjában elvonták s minél gyorsabb a pénz körforgása, annál magasabb az általános jólét s annál kisebb a nyomor és kevesebb van a forradalmi megmozdulásokhoz alkalmas talaj.

Téved az, aki ma már a minél nagyobb adófizetésben a lakosság kárát látja és nem az ország vagy szűkebb hazája: a község boldogulását olvassa ki, annál is inkább, mert az adótörvények ma már eléggé igazodnak a teherbíró képességhez.

A legszegényebb néposztály egy szobás háza után nem fizet házadót, kevesebb a közmunkaváltsága, földadó megtérítésben részesül, a sokgyermekesek, a hadirokkantak, hadiözvegyek, a hadiárva, a Károly csapatkeresztések és vitézségi éremmel rendelkezők adókedvezményben részesülnek, az ipari műhelyek adómentesek, ami által az iparos terhe csökken, az új házak után házadómentesség jár és a ház-

tatarozókat — habár szigoruan megszabott keretek között — szintén adókedvezmények illetik meg.

Viszont a nagyobb jövedelmek egészen a jövedelmek 75 százalékáig progresszív módon vannak adóval sújtva, vagyis minél nagyobb a jövedelem és a vagyon, annál magasabb aránylag az adó is.

Képtelenség volna mindazon adókedvezményeket és könnyítéseket felsorolni, amelyekben a magasabb helyről irányított szociális támogatás világlik ki és amelyek által egyenesen serkentik a lakosságot olyan tevékenységre, amiből úgy saját magának, mint embertársainak csak haszna lehet.

Hogy tovább ne menjünk, nem serkentőleg hat-e az a rendelkezés, hogy a háztulajdonos az új ház után bizonyos évekig házadómentességben részesül és vajjon nem bölcs intézkedésre vall-e az, hogy mikor az új építkezés úgyis sok kiadással járt, az adózó adóterhein könnyít az állam?

Ezen negatív adózással pedig különösképpen munkaalkalmak szaporítása a cél.

Ezzel pedig az állami gondoskodás nemcsak magán az adózón segített, hanem az építkezésre serkentés révén sok iparosnak munkaalkalmat, a kereskedőnek forgalmat, megélhetési és újabb adófizetési lehetőséget nyújtott és végeredményben a pénz egészséges körforgását tette lehetővé.

Az a község boldog, amelynek lakosai aránylag sok adót tudnak fizetni, mert az a község fejlődik, lakosai megtalálják munkájuk és

fáradtságuk gyümölcsét s jóvedelmükből könnyen hozzá tudnak járulni a közterhekhez, aminek végül az az eredménye, hogy a lakosság legszerényebb szükségleteinek kielégítésén kívül a magasabbrendű igényeket, mint a közvilágítási hálózat kiépítését, betonjárdák, kövesutak, kórházak, fürdők, magasabbfoku iskolák, nyilvános könyvtárak, parkok, modern vágóhid építését is meg lehet valósítani, amely intézmények egyfelől a lakosság széles rétegének megélhetést nyújtanak, másfelől pedig további adóforrásokat nyitnak meg.

Közrejátszik természetesen a községek fejlődésében a szerencsés földrajzi fekvés, a határvárosi mivolt, valamint az is, hogy van-e a községnek vasutja, vasuti csomópontja vagy hajózható vizi útja stb.

Békéscsaba város békében nagy lélekszámu, poros alföldi nagyközség volt, de az előbb felsorolt okokból hatalmas várossá fejlődött és csak azért, mert mint határvárosban és vasuti csomópontban, az ipar és kereskedelem óriási fejlődésnek indult s ennek következtében a várost illető adóbevétel sokszorososan meghaladta a békebelit s így elegendő összeg állott és áll ma is a város fejlesztése céljára a város vezetőségének rendelkezésére.

Csepel község fejlődésére a Weisz Manfréd-gyár volt rendkívül nagy befolyással, annyira, hogy a község — ami ugyszólván egyedülálló eset az országban

— nem vet ki a polgáraitra községi pótdát, mert a gyár által fizetett nagy összegű kereseti adó és az alkalmazottak kereseti adója nemcsak hogy bőségesen elegendő a község rendes kiadásainak fedezésére, hanem a község hatalmas fejlődését és a legszélesebbkörű szociális és kulturintézmények létesítését tette lehetővé.

Az adófillérekkel tehát, amint a felsoroltakból megállapítható, a saját boldogulásunkat, a saját igényeink kielégítését mozdítjuk elő s amikor valaki becsülettel lerója közterheit, nagyon tiszteltelmeltó tevékenységet fejt ki. Ezze nemcsak állampolgári kötelességét teljesítette, hanem saját és polgártársai érdekében is határozatosan közreműködött.

A községek vezetőinek tehát elsőrendű kötelességét kell, hogy képezze, hogy igyekezzenek tőlük telhetőleg jó tanáccsal, megértéssel, ügyes kezdeményezéssel az ipart és kereskedelmet előmozdítani, hogy a község polgárai közül minél többen járulhassanak hozzá a közterhekhez és ne csak ellenérték nélkül vegyék igénybe a szükséges és hasznos intézményeket

A község vezetősége sokszor a legegyszerűbb eszközökkel mozdíthatja elő egy község fejlődését s az adófizetési képesség megjavítását, mint ahogy az községünkben is történt.

A község piaca a környező községek lakossága által való látogatottságánál fogva erős fejlődésnek indult, azonban szomo-

ruan kellett tapasztalni, hogy a piactéri bekötő ut nélkül elidegenednek piacunkról az eddig ide szokott baromfikereskedők.

Talán még sohasem dolgozott a község vezetősége és képviselő-testülete olyan megértéssel, oly buzgó igyekezettel és egyetértéssel, mint ezen kétszáz méter hosszúságú bekötő ut létesítésén.

Piacunknak a bekötő ut építése óta is egyre mutatkozó fejlődése a tanubizonyosság arra, hogy ezen rövid utszakasz jelentékeny tényező a község életében s a község lakosságának adófizetési képességét jelentékenyen növelte.

Érdemes úgy ősszel szerdai és szombati délutánokon letekinteni a község háza előtti piactérre és látni a hatalmas tömegű baromfit, amely teherautókon elszállításra

vár és tudni azt, hogy egy-egy baromfi piac 20—30.000 P-vel zárul a község termelőinek javára s ezen összeg jelentékeny része az örök körforgásban, ha az iparoson, kereskedőn és korcsmároson keresztül is, ismét csak az adópénztárba vándorol.

Az adózás tehát manapság nem elviselhetetlen teher számba megy, hanem jelentékeny tényező a községek fejlődésében s elmaradása — mint ahogy az Sárvárrott is történt a műselyemgyártás leépítésével és ennek folyamánaképpen az adóteher csökkenésével — halálba és pusztulásba kerget egy-egy községet.

Annak a községnek a jövőjében és fejlődésében lehet tehát bizni, amelynek lakosai becsülettel lerójják közterheiket.

Kazánrobbanás

okozza, hogy nem fordítanak gondot a kazán falain lerakodott salak, u. n. kazánkö eltávolítására. Az emberi szervezet kazánjában, a gyomorban és belekben is sok salak rakódik le. Annak eltávolítására is ügyelnünk kell, mert a testi kazán szintén felmondhatja a szolgálatot. Kövessük a művelt nyugat példáját, ahol bevett, okos és előrelátó szokás, hogy az emberek legalább hetenként egyszer purgálják magukat. E célra legalkalmasabb a nem kellemetlen ízű enyhén, görcsmentesen ható MIRA keserűvíz, mely megelőzi és gyógyítja az emésztési zavarokat. Árban legolcsóbb.

Kapható a szövetkezeti boltokban.

Ricinustermesztés Magyarországon.

Irta: DR. KIRBACH ERNŐ

okl. mezőgazda.

Hírlapokban, folyóiratokban gyakran találkozunk a ricinustermelés kérdésével foglalkozó cikkekkel, melyek vagy az eredményekről, termelésteknikájáról, közgazdasági jelentőségéről vagy csak kritikájával foglalkozik, mely utóbbi minden felvetődő problémának természetes és szükségszerű folyamánya. Mégis távol állunk attól, hogy valamennyi kérdés és feladat tisztázva illetőleg megoldva lenne.

Eddigi szokásoktól eltérően, nem óhajtom gazdatársaimat hosszadalmas történeti leírásokkal fárasztani, hanem több évi tudományos munkám és gyakorlati tapasztalataim eredménye alapján mind arról beszámolni, ami a gyakorlat és a helyes megítélés szempontjából szükséges.

Mindenek előtt a termelés technikáját ismertetem, melyen keresztül az összes egyéb szokásosan felmerülő kérdésekre a választ könnyen megadhatom.

A ricinus az Euphorbiaceae (kutyatejfélék) családjába tartozó trópusi növény, mely őshazájában 6–10 m magasra is megnő és 5–6 évig hoz termést. Mint egyéves növény megél a mérsékelt égöv alatt is és ahol a kukorica jól beérik, ott magjáért jövedelmezően termelhető a ricinus is. Nálunk megnől $1\frac{1}{2}$ –2 m. magasra. Szárának és leveleinek színe fajtánként változik (zöld vagy lilás.) Levelei hasogatottak, fajtánként változó nagyságban átlag 30 cm. átmérőjűek és spirális állásúak. A hajtások csucsán hozza az egylaki fürtös virágzatokat, ennek felső felén a nő-, alsó felén a himvirágokat, melyeknek elágazó porzói a szőlő virágjaira emlékeztetnek. A magház gömbölyded, háromüregű, minden üregben egy maggal, fajták szerint ritkább vagy sűrűbb tüskékkel, esetleg teljesen sima, éretlen állapotban rózsaszín-zöld vagy hamvas-kék színű. A mag alakja hengeres, lapos lóbabhoz hasonló, a szín fajtánként igen változatos, (fekete, piros, szürke, szürkés-barna rajzolatokkal). A maghéj rideg és könnyen törő. A magbél fehér.

Nálunk legjobban beváltak a ricinus sanguineus fajtái és pedig a sűrű tüskéjű terméstokokkal, melyek koránérők és nagy terméshozamuak. Ezek a fajták azáltal lettek nálunk termelésre alkalmassá, mert terméstokjuk nem pattan fel és magjukat nem szórják szét.

Ahol a korai tengeri jól beérlek, ott a ricinus beérésére biztosan számíthatunk. Tavasszal a késői, ősszel a korai fagyokkal szemben érzékeny. Tavasszal a -1 C° -ot még elbirja, ősszel pedig a $-1-2\text{ C}^\circ$ is. Dombok északi lejtőjére nem ajánlatos vetni. Hogyha tavasszal elég esőt kapott, jól bírja a nyári forróságot. Amikor más szántóföldi növényünk már szárad, a ricinus még mindig üde és erőteljes. Minthogy bokrosan fejlődik és egy zárt táblát képez, a szél nem tehet benne nagy károkat, valamint a talajt sem szárítja ki. Ez egyébként a nap szárító hatásával szemben is áll. A jégverés csak lényegesen kisebb kárt tehet benne, mint más mezőgazdasági terményben. Gyorsan hoz új hajtásokat és azok új virágokat, a fejlődés közben jégverést szenvedett tokok csak azon hasábjának magja pusztul el, melyet erősebb jég ért, míg ugyanazon magház másik két hasábjában a mag rendesen kifejlődik és be is érlik.

Szereti a tápanyagot gazdag, áteresztő és mélyrétegű talajt, szélsőségesen könnyű vagy nehéz talajok nem alkalmasak. Nem kedveli a vizállásos helyeket és azokat, ahol a talajviz magasan áll. Homokon — hacsak nem futóhomok — még mindig jobban megterem mint bármely más szántóföldi növényünk. Szikes földben nem termelhető.

Istállótrágya csak teljesen érett állapotban, ősszel alászántva alkalmazható Műtrágyából a szuperfoszfátot hálálja meg jól, mely a beérésre siettetőleg hat, valamint a minőséget is előnyösen befolyásolja.

Vetésforgó tekintetében nem okoz nehézséget. Még önmaga után is jól megterem, de azért mégis ajánlatos, ha lehet váltani. A ricinust olyan talajba ajánlatos vetni, amely őszi szántásba, valamint tavasszal szükség szerint tárcsázásba, grubbelozásba vagy boronálásba részesült. Általában 80×80 cm. távolságra vessük. Hogyha a talaj táperőben nagyon gazdag, úgy 80×100 cm.-re, ha pedig gyenge, akkor 70×80 cm.-re; nedves időben kb. 3, száraz időben kb. 5–6. cm. mélységre vessük.

Gyakran felvetődött a kérdés termelők részéről a sor ésőtávolságokra vonatkozólag, miért ajánlatos táperőben gazdagabb talajba nagyobb távolságokat alkalmazni és viszont? Erre való tekintettel rövid magyarázattal akarok szolgálni. Minél gazdagabb talajba kerül a ricinus, annál bujább és erősen bokrosodva hajt. Hogyha ilyen talajba sűrűn vetjük, rövid időn belül 2 és fél 3 méterre is felnő, az első és második termelés a sűrűn álló hajtások és ezek levelei miatt annyira el lesz zárva a napsugaraktól, hogy nem tud rendesen kifejlődni sem pedig idejében beérni.

A magszükséglet holdankint kb. 6 kg. amit ajánlatos a vetés előtt 24 órával langyos vízbe áztatni. Ahol ritkák a késői

fagyok, ott március végén, ápris elején, ahol pedig a késői fagyok gyakoriak, ott április közepéig vetjük. Egy fészekbe egy magnál többet nem vetünk. A mag kb. 14 nap múlva mutatja hajtását. Hogy a kívánatos fejlődési fokot elérhessük a talajnak 14 — 15 C°-ra kell felmelegedni. A vetési munka egy napszámnál többet nem vesz igénybe kat. holdanként.

Amikor a sorok már láthatók, megkapáljuk, utána pedig szükség szerint még 1—2-szer, mert olyan szántóföldi növényünk van, mely jobban meghálálná a kapálást mint a ricinus. A kapálás a szerint, hogy kézzel vagy lókapával kombinált kapálást végzünk maximum 8—12 napszámot vesz igénybe.

A ricinus virágjait fokozatosan hozza. A főhajtás végén hozott virág és az ezalatt hajtott oldalhajtások virágjai termésének beérésére teljes biztonsággal számíthatunk, míg a többiek beérése csak egy hosszú és meleg ősz esetében lehetséges. Ezen oknál fogva érthető annak fontossága, hogy minden meddő hajtást és olyan virágot, melynek beérésére nem számíthatunk, kitörjük. Igen jól bevált módszer a gyakorlatban, hogy az alsó leveleket ősszel letörjük, miáltal a mag hamarabb ér, anélkül, hogy a termés minőségben vagy mennyiségben szenvedne.

A termés akkor érett be, amikor a tok varratainál megrepedt, a tokhéj megbarnult és száraz. Ezeket letörjük és odahaza száraz, szellős helyen arasznyi magasságban kiszórva tároljuk. Nedves magot teljesen laposan teregessük szét, hogy ne dohosodjon. Egy kat. hold szedésére — amit gyerekekkel is végeztethetünk — kb. 18 gyermeknapszám szükséges. A szedés nem egyszerre történik, minthogy a virágok sem egyszerre jelennek meg a tövön. Legfeljebb 4—5 szedésre lehet számítani.

Átlagosan jó erőben lévő talajon 8—10 q, gyengébb talajon 5—6 q biztosan elérhető de számos termelőm volt, aki jóval többet is elért. Száraz tüzelésre, a tok trágyázásra használható fel. Állatok etetésére mérgező hatásánál fogva nem használható.

Állati ellenségek vagy gombabetegségek nálunk nem ismeretesek. Dacára nagy terjedelmének, és terméshozamának, a földet mint elővetemény feltűnően jó állapotba hagyja vissza Mélyen járó gyökereivel képes egyrészt a talaj alsó rétegeiből tápanyagot felvenni, másrészt az utónövény gyökereinek utat nyit az alsó rétegekre; zárt

Szövetkezet a magyar falu jövője!

állásánál fogva megakadályozza a nap és szél szárító hatásának kifejtését; gyökerei és levelei pedig mint trágya vasszamaradnak a talajban.

A tokokból a magtermést erre a célra készített speciális tokfejtőgép fejt ki. A tokfejtés lényege, hogy egy álló és egy mozgó korong egymásfelé néző, gumival bevont felületei közé kerül a tokos termés, mely a megfelelő beállítás mellett a száraz gubót annyira megrapeszti, hogy a magtermés kihull, anélkül, hogy azt is megsértené. Egy szélrosta a kiszabadított magot megtisztítja a gumoktól, léha magvaktól valamint egyéb tisztatlanságtól és visszamarad a tiszta mag.

A magban mint legtöbb mezőgazdasági cikkben, az olajipar is minőségi különbségeket állapít meg. A minőség az olaj-, sav-, léhamag- és tisztatlanság százalékaiból tevődik össze.

Termelési kalkulációt szándékosan nem állítok össze, mert azt a termelési leírás alapján minden gazda viszonyainak megfelelően maga állítja össze legjobban.

A jövő lehetőséget a ricinusolaj sokirányú használhatósága és nélkülözhetetlen fontossága (repülők kenőolaja, modern bőripar. stb.) a mai országos és világkereskedelmi helyzete alapján megjósolja, hogy a gazda milyen mértékben rendezkedhet be ennek a cikknek termelésére.

Magyarország átlagos ricinus olajszükséglete 60 vagon, ami normális időjárás esetében 2500 kat. hold terméséből állítható elő. (Ausztria átlagos szükséglete évente 80 vagon. Németországé 700 vagon, Európa összes szükséglete évente 4500 vagon — 187.500 kat. hold termése) Ez a szükséglet abban a mértékben nő, amint a gyorsjáratú gépek használata, a speciális bőrkészítmények előállítása és textiliparunk fejlődik.

MIndezideig úgy Magyarország, mint a legtöbb európai állam olajszükségletét Braziliából vagy Indiából hozott ricinusmagból fedezte. Minthogy a ricinusolaj a repülők kenésénél igen nagy fontosságú, harcászati szempontból a múlt háború és az olasz zárlatok tanulságain okulva, minden állam törekszik nélkülözhetetlen ricinusolajszükségletét oly termelőhelyről fedezni, honnan hasonló zárlati rendszabályok nem zavarhatják. Ausztria, Svájc, Belgium és ezen államoktól északra fekvő országok piacára oly mértékben számíthatunk, amily mértékben a magyar ricinusmag vagy olaj az illető piacon árban versenyképes illetőleg amennyire az illető ország szükségletének ellátását Magyarországon keresztül akarja biztosítani.

Remélem, hogy ez az új termelési ág az országnak a termelésére alkalmas vidékein a magyar gazdatársadalomnak meghozza azokat az előnyöket, melyeket saját kísérleteim alkalmával reméltem és eredményeiben élvezhettem.

Az alföldi fásításról.

Az 1923. évi t. c. az u. n. alföldfásítási törvény, előírja, hogy az Alföldön erdőket s gazdasági fásításokat kell létesíteni.

A kormány ezen intézkedésével elsősorban az ország, de főként az Alföld nagy fahiányán óhajt segíteni, de célja ezzel az is, hogy az Alföld szélsőséges éghajlatán is javítson bizonyos lehetőségek határai között.

Tudjuk, hogy az Alföld amugy is kevés esőjéből sok kárbavész az erős felmelegedés, de különösen az esőzések után fellépő szárító szelek következtében. A fasorok, fapászták, erdők ezeknek a szeleknek erejét törik meg, káros hatását csökkentik, s így a szántóföldek, rétek növényzete a lehullott esőt jobban hasznosítja. A nagyobb kiterjedésű erdők között, azok közelében a felmelegedés sem olyan túlzottan nagy s a harmatképződés is könnyebben megindulhat.

Az *erdőtelepítések* elsősorban a más gazdasági műveléssel jövedelmezően nem használható területeken tervezetnek. Az ilyen új telepítésű alföldi erdők az első főhasználat évéig földadómentességet nyerhetnek.

Gazdasági fásítás alatt értendők a fasorok, fapászták s az erdőhöz tartozó facsoportok.

A gazdasági fásítások közé tartoznak a legelőkön tervszerűen létesítendő fásítások is, a kisebb birtokosokat azonban főként a törvénynek az a rendelkezése érdekli, hogy minden tanyabirtokos köteles a tanyabelsőséget (ház, udvar, szérűskert) legalább egy sor fával körülültetni, s ezenfelül minden olyan birtokos, akinek egy tagban legalább 50 kat. holdnyi szántója, vagy legalább 20 kat. holdnyi rétje van, azt is köteles fasorokkal beszegélyezni.

Ez a fásítás minden birtokosra kötelező, ezért a leghelyesebb, ha mindenki mielőbb önként fogantatosítja a tanyák s a földek körül-fásítását.

Az állam ezen fásítás támogatására az államerdészeti csemetekertekben ingyen adja ki a szükséges csemetéket vagy suhángokat.

Homokos talajra, vagy laza fekete földbe akácot ültessünk; ha a talaj kötöttebb akkor kanadai nyárfát, szilt, kőrist, tölgyet, a szikes talajra pedig tölgyet, japán akácot, kanadai nyárfát, kőrist, szilt, telepítsünk, míg az erősebben szikes helyre a vadvörte, tamariskát, ezüstfa (olajfűz) való.

A talajt az ültetendő fasor helyén legalább 2 m. széles pásztaban, erdősítésnél pedig az egész területen, jól meg kell művelni (felásni vagy megszántani) s az így előkészített földbe ültessük a csemetét.

Tavaszi ültetésnél a talajelőkészítés ideje az előző év ősze, őszi fásítás esetén pedig legalább egy hónappal az ültetés előtt végzendő el ez a munkálat.

A csemeték gyökerét az elültetésig mindenkor óvni kell a kiszáradástól, tehát amikor a csemetekertből hozzuk, a gyökerét takarjuk (szalmával, nyirkos zsákkal stb.) s hazaérkezvén, azonnal helyezzük a csemetéket frissen ásott árokba, a földet huzzuk rá a gyökerére s így maradjon az elültetésig. A gyökeret csonkítani nem szabad, csak a roncsolt gyökérvégeket kell levágni.

Ültetéskor jó mélyen ásott gödörbe, természetes helyzetben álló gyökérrel helyezzük a csemetét, s így huzzuk rá a földet s ezt úgy nyomkodjuk vagy tapossuk le, hogy a csemete szilárdan álljon. Az akác csemetéket a leghelyesebb ültetés után töre vágni; a suhángoknak csak az ágait kurtítsuk meg.

Az elültetett fasor pásztyáját több éven át kapáljuk, — s ha van mód rá (pl. a tanya körül) a szárazságban öntözzük is a csemeték, suhángok tövét- és minden károsítástól óvjuk meg a fáinkat.

Megjegyzendő, hogy az 1935. évi IV. t. c. 310 §-a értelmében a fasort a földbirtokok közös határvonala mentén úgy kell létesíteni, hogy egyik fasor se essék a határvonalhoz egy méternél közelebb.

Az alföldfásítás célját szolgáló államrendészeti csemetekertek Békés megyében a következő helyeken vannak: Békéscsaba, Gyoma, Orosháza és Vésztő. Ezen kívül évről-évre más-más helyen létesítenek ideiglenes csemetekertek is, hogy a gazdák közelebről kaphassanak csemetét, s lehetőleg a saját fuvarjukkal mehessenek érte.

A csemeteigénylések az őszi ültetéshez az azt megelőző nyáron július 31-ig, s a tavaszi ültetéshez az előttelevő év őszi október 31-ig adandók be a békéscsabai m. kir. erdőfelügyelőséghez s ugyanitt nyerhető minden, az alföldfásításra vonatkozó utbaigazítás is.

Milyen a jó feleség?

A mintafeleség legyen vidám, mosolygó, főzön jól, tartsa rendben a házatáját, főképpen azonban óvja, ápolja a családjá egészségét. Ha családjában valaki elrontotta a gyomrát, akkor gondoljon arra, hogy van egy forrásvíz, amelynek nem kellemetlen az íze, olcsó az ára, amely rendbehozza a gyomrot, megszünteti az emésztési zavarokat és gyorsan, de enyhén, görcsmentesen hajt. Ez a forrásvíz az alföldi Mira keserűvíz.

Kapható a szövetkezeti boltokban.

Mit termeljünk Gyoma és környékén, hogy bővebben arathassunk?

Irta: CSERMÁK KÁLMÁN

gróf Bethlen Ödönné telekpusztai gazdaságának tisztartója.

A bő aratás, más szóval többtermelés, az utóbbi években minden országnak, de különösen Magyarországnak elsőrendű problémája lett.

Gyomán és környékén mit termeljünk? Erre csak azt mondhatom, hogy ezen az aszályosságra hajlamos vidéken igényesebb kulturnövények termesztése (len, kender, cukorrépa stb.) másfél évtizedet meghaladó itteni tapasztalatom szerint — legtöbbször csak várakozáson aluli termést adhat. Akinek jó összetételű és jó termő erőben lévő földje van, azt nem akarom ilyen vállalkozástól elriasztani, mert ilyenekkel is lehet próbálkozni, különösen akkor, ha öntözési lehetőség is van.

A bő aratás lehetősége azonban nem azon fordul meg, mit, hanem azon, hogy miként termeljünk. Itt mindenesetre sok kívánnivalót hagy maga után a kis emberek gazdálkodási módszere. Ezek a kérdések a szaklapokban napirenden vannak s a kormányzat és arra hivatottak, igen sokat foglalkoznak ezzel a kérdéssel. Gyökeres megoldást — anyagi eszközök nélkül — tudtommal még senki sem tudott ajánlani. Ezt a kérdést én sem tudom megoldani; cikkem keretében tehát arra törekszem, hogy gazdatiszti tapasztalataim alapján tanácsokkal szolgáljak.

A nagybirtok kétségkívül jobbat és többet termel, mint a kis birtok. Ezt a vetésforgók betartása, a növényfajták helyes megválasztása és a talaj mély művelés termőerőben tartása illetve trágyázása által éri el. Ezek a lehetőségek a kisbirtokosnál is adva vannak, csak akarat és szorgalom s egy kis társulási hajlam kellene a megvalósításukhoz.

Gyoma vidékén a kétnyomásos rendszer uralkodik, ami egy igen külterjes formája a gazdálkodásnak. Ez pedig: 1. őszi kalászos. 2. tengeri. Csak itt-ott elvétve láthatunk tavaszi kalászosot vagy takarmányt.

Erről Hensch Árpád híres magyaróvári akadémiai tanár a következőket írja: „Ezen vetésforgó a magyar Alföld némely vidékén nagyon elterjedt, de a természettől gazdag talajt, illetve bő trágyázást kíván, azonkívül elegendő természetes legelőkkel való rendelkezést tételez fel. A talajt igen kizsarolja. Egyoldalúsága miatt csak lokális jelentőségű olyan rendszer, amit nagyobb gazdaságok csak mellékforgóként, szükségből szoktak alkalmazni.“

Ime itt van már az első akadálya a bő aratásnak! Vidékünkön a bő trágyázásról szó sincs és rétekekkel sem rendelkeznek a kis birtokok azonkívül takarmányt is csak nagyon kis területen termelnek. Trágya igen ritkán kerül a földekre, mert azt tőzegnek kiformálva elfűtik vagy sok esetben eladják. Itt a bajon lucernások létesítésével lehetne némileg segíteni s több állatot kellene tartani.

A lucerna vidékünkön jól tenyészik s ha jó földre került még magtermést is ad. A növényfajták helyes megválasztásánál a kormányzat nagyban segítségére van a kisgazdának. Nekik nem kell kísérletezni, hogy melyik buza vagy tengeri fajta vált be valamelyik vidéken a legjobban. Ezt elvégzik a nagyobb gazdaságok és a legmegfelelőbbet állami vetőmag akció keretében kiösszák a kisgazdák között.

A buza fajták közül környékünkön a Bánkutiak váltak be a legjobban s melyeket a vezetésem alatt álló telki gazdaság is szaporít a M. kir. Növénytermelési Hivatal felügyelete alatt. A múlt évben csupán 600 q-át helyeztünk el több községnél, ami elenyésző csekélyesség — ugyanis a kisgazdák egyrésze nem veszi igénybe, pedig a bő aratásnak ez is egyik fontos kelléke.

A mai világversenyben azonban nemcsak a mennyiségre, hanem a minőség javítására is törekedni kell, ugyanis a külföldi vevőink ma már nem a fajsulyt, hanem elsősorban a sikértartalmat nézik s ha ez jó, akkor 1—2 pengővel többet is adnak érte. A telki gazdaság 1935. évi buzatermés feleslegét 18.35—18.85 P-ös áron adta el, akkor amikor Gyomán csak 15 P volt a buza ára.

A Bánkuti buza hibájául rójják fel, hogy nem fagyálló, pedig ez nem fedi a valót, a telki gazdaságban ugyanis a múlt évi fagyok után még a gyengébb földjein is 8 mázsás átlag termés volt, holott 600 holdon kizárólag Bánkuti buza volt elvetve. Ezzel kapcsolatban sietek megjegyezni, buzát különben sem lehet arra kitenyészteni, hogy májusban a kalászhányás előtt -6 fok hideget, minden károsodás nélkül elviseljen.

Legértékesebb tulajdonsága a Bánkuti buzának rozsdáállósága és korai érése. A telki tavalyi 8 mázsás termés is a korai érésnek köszönhető, ugyanis a június 28—30 közötti rekkenő hőség már beért állapotban találta, így nem tudott olyan kárt tenni, mint a későbben érő buzákban. Aki saját vetőmagját használja vetésre, az rostálja meg azt kellőleg, lehetőleg selectorral. Igen fontos tényező még az okszerű csávázás, miután az üszög a buza értékét és hozamát csökkenti. Tapasztalatom szerint sok kisgazda egyáltalában nem csávázza vetőmagját s ha igen, akkor nem mindig helyes módon. Legtöbbször úgy láttam csávázni, hogy 2 százalékos kékkő oldattal leöntötték a buzát majd összekeverték. Ez a módszer helytelen, mert nem öli meg az üszögspórákat.

Amerikában csávázó helyek vannak, hol okszerűleg végzik a vetőmag csávázását megfelelő szerekkel. Ezt a rendszert nálunk is helyes lenne meghonosítani a Gyomai Termelők Szövetkezete vállalkozhatna ilyen csávázó állomás berendezésére!

Most rátérek a másik főterményünk a tengeri termelésnél követendő eljárások taglalására. Környékünkön ahány gazda van, annyi-féle tengerit vet. Pedig ez óriási hiba, ugyanis export szempontjából csakis az egyforma (standar) minőségű áru jöhet számításba. A nem egyfajta tengeri vegyes vagy szedett név alatt kerül piacra és jóval olcsóbban a standard árunál.

Ebben az évben a M. kir. Növénytermelési Hivatal felhívta a nagyobb gazdaságokat, hogy az „F” jelű (Fleischmann Rudolf kompolti növénynevelő által kitenyésztett fajta) tengeri vetőmag szaporítására, amely kukorica vidékünkön is jól bevált. A telki uradalom vállalkozott is 30 hold termelésére, ebből a következő esztendőben már a környékbeli gazdák is kaphatnak vetőmagnak valót. Ajánlom, hogy aki csak teheti vegye ezt igénybe.

Ez az „F” jelű tengeri aranylófogu, bőtermő fajta. Szára nem durva, tehát csutkája, valamint csalamádénak vetve — jó takarmány, előnye még, hogy korán beérik.

Ne higgye azonban senki, hogy ha nemesített vetőmagot vet, akkor az mindjárt többet is terem. Bővebb termésre csak úgy számíthatunk, ha a földjét megfelelően megmunkáljuk. A kulturnövények még igényesebbek ugy a talaj, mint a munkával szemben.

A tengeri vidékünkön, sajnos nagyon mostoha gyerek. Ezt tapasztalom itteni tartózkodásom óta folytonosan. Sok gazda földjét csak tavasszal szántja fel, ez esetben a talaj nem képes télen át elegendő nedvességet tartalékolni, pedig erre — szárazságra hajlamos vidékünkön — a növénynek feltétlenül szüksége volna. A kukoricát errefelé többnyire barázdába vetik. Ez ellen különösebb kifogást emelni nem lehet, ugyanis ez kellő sortávolságot ad igaz ugyan, hogy a vetés és alátakarás nem lesz egyenlő, de viszont lehetővé teszi az ekekapázást.

Amennyiben a föld őszzel megszántatik, akkor tavasszal ismét szántani vétek — különösen, ha nem gazos — mert ez esetben a föld könnyen kiszárad és a mag nem kel ki.

Mindig friss a sör

a Termelők Szövetkezete főraktárában!

Erősen kifogásolható vidékünkön, a tengeri kézi munkája. A legtöbb esetben a tengeri nem akkor kapja a munkáját, amikor szükséges lenne, hanem akkor, mikor a gazda ráér más dologtól, vagy éppen eszébe jut. Így tengerit nevelni, hogy az bő termést is adjon nem lehet. Nagy hiba még, hogy a kukoricát nem trágyázott földbe vetik, pedig enélkül jó termés el sem képzelhető! Az okszerű tengeri művelést e cikk keretében, helyszüke miatt nem tudom ismertetni csupán az alapvető hibákra kívánok rámutatni.

Kikelés után a tengerit azonnal meg kell fogasolni, utána jön mindjárt az első kapálás; a sorközöket végezhetjük lókapával, a növényközöket pedig kézi kapával. Tekintsük szabálynak, hogy a tengeri legalább két kézi kapálást kapjon. Arra nézve, hogy kapálni általában hányszor kell, szabályt felállítani nem lehet, általában előnyös minden nagyobb eső után, vagy a föld megkeményedése, elgyomosítása esetén kapálni. A növények feltöltögetését feltétlenül kerülni kell, ez az itteni viszonyok szerint csakis káros lehet s a megdőlés veszélyével szemben egyáltalában nem véd. Ennek az eljárásnak csak nedves talajon van haszna, ahol a kiszáradást akarjuk elősegíteni. Az egyezést akkor végezzük, amikor a tengeri 4—5 levelelben van; legyünk tekintettel a fajtára, hogy minden egyes növénynek meg legyen a tenyészterülete.

Tul sűrű tengeri nem adhat jó termést, nagy gondot kell tehát fordítanunk a fattyazásra. Legyünk tekintettel arra, hogy vannak alig fattyazandó fajták, viszont vannak olyanok melyeket többször is kell fattyazni. Ha ezt nem tartjuk szem előtt, akkor a fattyuhajtások a növény fejlődését erősen visszavetik.

Nem lehet eléggé ajánlani, hogy ha a tengeri közé lókapával már bemenni nem lehet és a földje gazos — a gyomlálást vegezzük el, mert ha ezek a gyomok beérnek — egyik másik — 10—40.000 csiraképes maggal fertőzi meg földünket

Környékünkön egyes gazdák tengeriföldjükön mesterségesen tenyésztik a gyomot, pedig ezek rengeteg értékes tápanyagot kivonván a földből, a tengeri növényt fejlődésében hátráltatják. Ez a termés-csökkentő hatás folytatódik! A tengeri földet ugyanis redszerint buzával vetik be, mikor azután a buza kikelt nagynehezen, az ilyen tengeri után vetett buzákban sokkal több a gyom, mint a buza. Ezt sajnos igen gyakran látni!

Igyunk szövetkezeti bort!

Egészséges, üdit, beteget erősít.

A tengeri kapás növény, melynek az volna a célja, hogy a következő kalászos vetés részére gyommentes és jól előkészített ágyat adjon s mégis ennek éppen az ellenkezője történik. Így azután természetesen nem lehet bő aratás. Az ilyen gyomos föld a futrinka és drófféregnek is igen kedvez s az illető ilyenkor nem tudja, vajjon hol van a hiba. Itt azután nincs mesgye, ugyanis hiába jó és gondos gazda, a szomszéd baj az ő vetését is veszélyezteti. Hogy a gaz a tengeri közül ki legyen irtva, ezt a legritkább és legkivételebbsébb esetek közzé kell sorolni.

E helyen még arra is figyelmeztetnem kell gazdatársaimat, hogy a mesgyéken és árokpartokon tenyésző gyomnövényeket irgalmatlanul ki kell irtani, mert sok kártevő rovar — mikor a termés lekerül a szántóföldről — ide vándorol és ezeken szaporodik és tenyészik tovább.

A tengeri betakarítást illetőleg csak arra hívom fel a gazdák figyelmét, hogy a tengeri tövet és szárat május hó 15-ig okvetlenül használják fel s amennyiben megmaradna valamennyi, azt égessék el. Ezt különben rendelet is előírja. Aki ezzel kapcsolatosan a hatóságot ki akarja játszani, az elsősorban magának, majd a köznek árt.

A tengeri másik állatlensége a drófféreg. Ez ellen vetésforgóval és a földek tisztántartásával lehet védekezni.

Fentebb röviden vázoltam a tengeri és buzatermelésnél szem előtt tartandó tudnivalókat. Láthatjuk, hogy a bő aratásnak, milyen sok előfeltétele van, ezek látszólag talán kicsiségeknek tűnnek fel, pedig csupán ezek betartása esetén számíthatunk arra, hogy a föld meghálálja két kezünk munkáját. Bizonyosfoku tudás, szorgalom és kitartás kell csupán és akkor az eredmény nem maradhat el.

A nagy magyar szegénységben néhol egy kis vigaszt, előnyt is találunk. Pl. ma már nem kell kevés pengőnket külföldre vinni, hanem az orvosok tanácsa szerint, kis kiadással épp olyan jó hatású kurát tarthatunk itthon, mint amiért külföldön százakat fizetünk. Epe-, gyomor-, májbajok esetén, tulhízás ellen 6 hetes kurát kell tartani a Mira glaubersós gyógyvízzel, amikor is reggelenként, éhgyomorral, 2—3 deci langyos gyógyvizet fogyasszunk.

6 hetes kúra 18 pengő.

Az egész nagy gyógyeredményű kúra alig pár pengőbe kerül.

Szerezzük be a szövetkezeti boltokban !

Szükségtakarmányok.

Irta: FREYTAG BÉLA
okl. gazda

Nehéz tél előtt áll a magyar állattartó gazda. A szálatakarmány kevés, minőségileg gyenge, sőt egyes vidékeken ilyen is alig termelt. Szemesabrák sok helyütt még a gazdasági szükségletet sem fedezi, nemhogy eladásra kerülne. Az abrak és műtakarmányok ára megfizethetetlen és a velük való tejtermelés, hizlalás, ritka kivételes esetektől eltekintve csak ráfizetéssel jár. Az állatárak részben a világgpiaci árak alakulása következtében esnek. Ilyen körülmények mellett az idei év takarmányozási kérdései takarmányozási gondokkal nehezítik az amugyis ezer bajjal küzködő magyar gazda életét. Mit tegyen tehát, hogy elkerülhesse állatainak elkótyavetyélését? Hogyan használja fel okszerűen mind azt, amit a természet talán „ingyen adott” ami eddig legtöbbször csak a szemébe és alomba került? Hogyan alakíthatja át értéktelenné látszó gazdasági melléktermékeit értékes és hasznalhajtó takarmányokká? Ezekre a kérdésekre kívánnék felelni és gazdatársaimnak tapasztalataim szerint a gyakorlatban jól bevált tanáccsal szolgálni.

Hazánk minden vidékén termelünk tengerit tehát ennek szártermése több-kevesebb mennyiségben mindenütt rendelkezésre áll. A tengeriszár nagy általánosságban nem ismeretlen mint takarmány de az okszerűtlen felhasználása miatt a legtöbb helyütt nem eléggé érlelt vagy csak végső szükségben elővett takarmány. Pedig jól betakirítva kellőképen előkészítve többet ér a gyöngébb minőségű réiszenánál, a megöregedett és kiégett lóhere és lucernánál. Takarmányértékét jellemzi, hogy 100 kg. félig nyers tengeriszár tartalmaz 1–2 kg. emészthető fehérjét 15.6 kg. keményítőértéket, míg pl. az érés előtt álló zöld őszi buza emészthető fehérjetartalma 0.2 százalék, keményítőértéke pedig 7. Tárolása, feletetése történhetik szárazon, szálasan, vagy pedig zombolyázva (vermelve, füllesztve.) Ha idő és felkészültség hiányában nem áll módunkban zombolyázva elraktározni, úgy a tengericső törését nyomon kell követnie a tengeriszár kivágásának és betakarításának még mielőtt a szél és az eső a szárban de főleg a levelekben levő értékes táplálóanyagokat értéktelenné teszi. A kivágott szár felkötéséhez használhatunk avult zsupszalma köteleket vagy erdős vidékeken az utak mellett mindenütt található szalagszárat. A felkötés után a kévüket tövükre állogatva hordjuk össze darabos csomókba. Ezeket a munkákat általában minden gazda elszokta végezni már a további talajművelés érdekében is de abban a hitben, hogy jó munkát végzett, a szárcsomókat nem egy esetben kint hagyja egész őszön és télen át akaratlanul a mezőn. Hogy aztán az eső, a hó, a fagy át-meg átjárja, hogy a szél széjjeldöntögeti,

Hogy belőlük a legértékesebb táplálóanyagok pl. a cukor, a fehérje a fenti káros hatás következtében kilugozódnak, hogy a kötés alatt a kvévek széjjelrothadnak, sajnos mindezzel igen sokan nem törődnek. Megszabadulhatunk mindezekről akkor, ha a felkötés után az egész tengeriszártermést akár a tábla (dülő) szélén, akár a majorunkhoz közel összehordjuk és annak rendje-módja szerint kazalba rakjuk, az egész kazlat pedig szalmával (lehetőleg rozsszalmával) pupos tetőre beszalmázzuk.

Vannak vidékek, ahol a tengericső beérését nem várják be, hanem annak terörése előtt két három héttel a tengeri tövet levágják akként, hogy a cső feletti zöld szárat és levélrészeket lecsonkázzák és azt így félig zöld állapotban takarmányozzák fel. Tagadhatatlan, hogy ebben a fejlődési szakban adja a tengeriszár a legértékesebb és legizletesebb takarmányt. Ha azonban a nagy tömeg miatt ezt naponta feltakarmányozni nem bírjuk, leghelyesebben tesszük, ha a levágott részeket akár szálasan, akár felaprítva az általam majd alább közölt módon — bevermeljük, mert ez az eltartási mód igényel legkevesebb berendezkedést és munkát. — Ez esetben a szár és a levélrészek magas víz- és cukortartalma mellett sózás és öntözés nélkül is biztosíthatjuk a későbbi kívánatos áterjedést, a szárok megpuhulását és a takarmány izletességét. Ezzel szemben azonban kell bizonyos hátrányokkal is számolni. A csonkázás következtében ugyanis a növény gyorsított kényszerérésre van szorítva, melynek következménye a hiányos szemfejlődés, a töppedt szem, nagyobb mennyiségű másodrendű cső, kisebb csírázási százalék és a szemek alacsonyabb fehérje- és keményítőtartalma.

Igen jó eltartási mód a zombolyázás is. Ezt általában ismerik a gazdák, de lényegével, fiziológiai és kémiai vonatkozásával sajnos kevesen vannak tisztában. Pedig a takarmánynak hibátlan gyors és tökéletes eltartása főképen ezek ismeretén mulik. Ennek biztosítása érdekében ha kissé hosszabban is, de foglalkozni kell a zombolyázás erjedéstani részével és gyakorlati keresztülvitelével.

Azzal, hogy a növény szárát, levelét levágjuk, azok még nem szűnnek meg élni, mert sejtjeik tovább is lélekeznek, folyik az oxigén- és szénsavcsere. Ez a folyamat hőtermeléssel jár. A zombolyakazalba rakott takarmánytömeg részben a saját súlyával, részben emberi beavatkozással a növényi részek közé került levegőt a kazalból nagy mértékben kiszorítja s a kazal tömődött lesz. Minél jobban sikerül a kazalból a levegőt kiszorítani, annál kevésbé melegszik fel a takarmánytömeg. Már pedig a kisebb mérvű felmelegedésre kell törekednünk, mert ez kisebb erjedési veszteséggel jár, mint az erős felmelegedés. Igyekeznünk kell megközelítenünk az u. n. hideg erjesztést, melynél 20 C° körüli a kazal belsejének hőmérséklete. Ezt az ideális hőmérséket azonban zombolyai kazalban alig sikerül

elérni. Ugyanakkor a kazalba hordott növényi részekhez (szár levél) tapadt baktériumok szaporodni kezdenek, egyesek károsan fogyasztják a takarmány táplálóanyagkészletét, míg mások azt előnyösen felbontva még értékesebbé és könnyebben emészthetővé változtatják át. Ezeknek a baktériumoknak eredményes működése sokféle feltételhez van kötve pl. az egyik baktérium oxigén nélkül nem élhet (aërob) míg a másoknak halála az oxigén (anaërob), egyiknek éltetője a víz, a másik már a nyirkosságtól is elpusztul. Ugyanigy viselkednek a hővel szemben is. Tehát ha a zsombolyázott takarmányban a legjobb ilyen bomlasztó és átalakító baktériummunkát kívánunk megindítani, ha ezzel az erjedésnek nevezett folyamattal oly állapotba kívánjuk a zsombolyázott takarmányunkat hozni, amely a természetes, az eltartás előtti állapotot legjobban megközelíti, akkor a mi szempontunkból kívánatos baktériummunkálatokat azzal kell biztosítani, hogy ezeknek a baktériumoknak az életfolyamatát és működését megismerve, olyan körülmények közé juttatjuk őket, amelyek között ezt a munkát a leg-tökéletesebben és leggyorsabban bírják kifejtetni. Ez utóbbiak szempontjából ezek a mikroorganizmusok (apró lények) több csoportba oszthatók.

Ilyenek pl a penészgombák. Mindenütt megjelennek, ha elegendő táplálóanyag és levegő áll rendelkezésükre. A szerves táplálóanyagot, ha ez nyirkos, széjjelbontják alkotórészeire. Ezek tehetik a legtöbb kárt takarmányainkban. Minthogy azonban a levegő és a hő hiánya halálukat jelenti, az ellenük való védekezés nem nehéz.

A szeszes erjedést előidéző és a levegőben állandóan repkedő spórák a takarmányban levő cukrot bontják fel szeszé és szénssavvá, működésüket azonban 45°C -nál megszüntetik.

Ecetsavas erjedést előidézők a takarmányban levő cukrot szeszé, majd ecetsavvá alakítják át. Működésük legelőnyösebb $25\text{--}35^{\circ}\text{C}$ hő mellett, 50°C -nál elpusztulnak. Jelenlétük csak bizonyos mértékben kívánatos. Oxigén nélkül nem élhetnek.

A vajsavas erjedést előidézők 35°C -nál működnek legjobban, 45°C -nál alig élnek, ezen felüli hő mellett elpusztulnak. Oxigén nélkül élnek. Működésük a takarmány erjesztése szempontjából nem kívánatos. Jelenlétüket kellemetlen, szurós, savanyu szag jelzi.

Tejsavas erjedést ugyancsak az oxigén nélküli baktériumok idézik elő. $35\text{--}40^{\circ}\text{C}$ hő mellett a takarmány keményítő- és cukortartalmát változtatják át tejsavvá. 55°C -nál elpusztulnak. Működésük a takarmány helyes erjesztése szempontjából kifejezetten kívánatos.

Ezek után világos, hogy ha mással nem, a takarmány felmelegedésének és a levegő kiszorításának szabályozásával irányítani bírjuk ezeknek a baktériumoknak életét és működését. Éppen ezért célszerű a zsombolyakazal hőmérséke, a beléje szurt két méteres vasrud vagy

egy fémcsőben elhelyezett úgynevezett kazal hőmérő alkalmazásával. A hőmérsékletnek gyors a vagy megengedett határokon túli emelkedését a levegő kiszorításával szabályozhatjuk akként, hogy a zombolyázott takarmányt vagy állattal tipratjuk vagy pedig fedőszalmával való betakarás után fokozatosan a reálapátolt földdel nyomtatjuk. Ha a kazal belső hőmérséklete az $50-55^{\circ}\text{C}$ -ot meghaladta, a további felmelegedést a levegő teljes kiszorításával akadályozzuk meg. Ezt elérjük, ha a kazaltető minden négyzetméterére kb. 500 kg. súlyt vagy földet alkalmazunk. Ezzel munkánkat be is fejeztük és a takarmány 6-8 heti erjedés után fogyasztható. Arra ügyeljünk, hogy a zombolyakazal belső hőmérséklete 60°C -ig ne emelkedjék, mert akkor megindul a uővényi szervesanyagok bomlása, ennek további következménye a takarmány elszenesedése és teljes elértéktelenedése. Arról, hogy a zombolyázási eljárásunk sikerült-e vagy nem, egyszerű eszközökkel is meggyőződhetünk, ha a zombolyakazalból (lehetőleg a közepéből) szénavonó vaskapoccsal néhány csomót kiszakgatunk. A jó zombolyakazal belső tartalmának színe rozsdásbarna, szaga pedig kissé savanykás és a frissen sült kenyér héjának szagára emlékeztet.

Hogyan történik már most a tengeriszár bezombolyozásának gyakorlati keresztülvitele? Hogy a betárolásra kerülő tengeriszárral minden értéket a legnagyobb mértékben megmenthessünk, mint már említettem, a tengericsöveket száron fosztva szedjük le, mert így a tengeriszár legértékesebb része: a tengericsuma is belekerül a zombolyakazalba. A tengeritörés után azonnal kezdjük meg a száravágást, annak behordását és bezombolyázását. A zombolyakazal tökéletes és penészmentes áterjedését csak úgy biztosíthatjuk, hogy ha a tengeriszárat feltépetjük vagy felszecskázzuk. Ahol akad szártéppógép, ez a megoldás lehetséges, ahol nincsen, ott helyettesíthetjük cséplőgéppel is akként, hogy csak a dobot és a szalmarázót járattuk, minden második verőlécet a dobról leszerelünk és magas dobfordulatszám mellett a tengeriszárat szalaszgabona módjára etetjük a gépbe. Ez a munka erősen igénybe veszi a cséplőszekrény csapolásait és a dobcsapágyakat, miért is ha van ócska vagy kiselejtezett cséplőszekrényünk, erre a célra inkább azt használjuk. Mind a szártéppóval, mind a cséplőszekrényvel végzett munka a mi szempontunkból minden mással szemben a legjobb, mert ezek a szárat a rostok hosszában tépik szét, 10-20 cm-es szeletkékre és így az egyébként kárbavesző és az állat által visszahagyott izcsomók (internódiumok) a tépés folytán eltűnnek.

Ha ilyen felszereléssel nem rendelkezünk, biztosan akad erre a célra szecskavágó. Munkája olcsóbb, de lassabb az előbbieknél. Mint-hogy azonban a szárat keresztben darabokra vágja, nem szaggatja, a zombolyakazal ülepedése nem egyenletes, a levegő kiszorítása és

így az erjedés nem tökéletes, a feltakarmányozása pedig igen sok „ízék” meghagyásával jár.

A felapritott anyagot földszint alatti veremben vagy földfeletti ugynevezett zombolyakazalban raktározhatjuk. A veremben való raktározás tökéletesebb áterjedést biztosít, a falak melletti romlás egészen csekély, de viszont az eljárás helyhez-kötött és költséges. A kazalban való összerakás helyhez nem kötött, kényelmesebb, gyorsabb, de nagyobb romlási százalékot eredményez.

Mindezek gyakorlati keresztülvitele — tekintet nélkül a raktározás módjára és formájára — a következő:

a felvágott szár alá 30—40 cm vastagon szalmát, lehetőleg lassabban korhadó rozsszalmát terítünk. A feltépett szárat 100—120 cm. vastagságban rétegezzük, amely munka alatt azt gyerekekkel, esetleg lovakkal állandóan tiportatjuk és időközönként vizifecsken-dővel vagy vedrekből kézzel locsolva gyengén sós vízzel öntözzük. A rétegezés vastagsága azonban állandóan csökkenjen úgy, hogy az utolsó réteg már ne legyen több 15—20 cm-nél. Ha a raktározás veremben történik, úgy ezt a rétegezést vezessük fel a föld színe fölé, kb. 100—120 cm magasan; számítva arra, hogy a befedő föld súlya alatt a takarmány időben ugyanis rokkanni fog. Ha a raktározás a föld felett zombolyakazalokban történik, akkor feltételezve az állandó tiportatást, a kazlat ne rakjuk 300—350 cm-nél magasabbra, mert a magasabb kazalnak nemcsak a földdel való betetőzési munkálatai is költségesebbek, hanem a lerokkanás után is nagy oldalfelületek érintkeznek esővel, széllel esetleg hóval, amelyeknek hatása következtében a faltól számított 15—20 cm-es vastagságban a takarmány penészes lesz és értéktelenné válik. Mielőtt a vermet vagy a zombolyakazlat leföldelnénk, a takarmányt tetőzzük be 60—80 cm vastagon rozsszalmával. A leföldelésnek fokozatosan 8—10 nap alatt kell történnie olyképpen, hogy az első nap négyzetméterenként mintegy 250—300 kg friss földet rakjunk a kazalra, aztán hagyjuk a kazlat két-három napon át pihenni. Utána másodnaponként mintegy 50 kg földet hordjunk még fel mindaddig, amíg négyzetméterenként a tetőföld el nem éri a kb. 500 kg-ot. Ezután gyengén locsoljuk meg az egész földtetőt és ha lehet mezitlábos gyerekekkel sároztassuk azt le. Ha az időjárás következtében a tetőföld megrepedeznék, a repedéseket sárral tömjük be. Az így elkészült zombolyakazlat kazalmet-szővel vágjuk körül úgy, hogy az oldalfalak a fenék felé keskenyedjenek. Ha a zombolyakazal vagy a verem fedési munkálataival végeztünk, egy ásónyom mélyen árkoljuk azokat körül az esővíz és a csapadék levezetésére, de úgy, hogy a kiásott földet nem a szabad területre, hanem a kazal vagy verem felé hányjuk fel.

Egyesek izesítés céljából a tengeriszár közé hulladékabrákot,

ocsut rostaaljat, répafejet vagy répalevelet, szőlőtörkölyt ajánlanak bekeverésre. Nem tisztázott kérdés még, hogy az erjedés következtében ezek a pótanyagok nem veszítenek-e táplálóanyagukból és nem idéznek-e elő az erjedés alatt esetleg nem kívánatos folyamatokat. Azért ezeket az izesítő anyagokat célszerűbb a napi takarmányozás alkalmával felhasználni. Másodrendű tengerit, tököt, répát, tarlórépát, minden aggály nélkül keverhetünk közéje, de ezt is talán inkább csak olyan esetben, ha azokat dér csipte vagy megfagytak, illetve amikor ezek eltartására más lehetőségünk nincsen.

Keverék szálas takarmányok készítésénél ma számításba jöhet minden, ami még zöld vagy félig zöld a határban és a jószággal egyébként etethető. Pl. a késő vetésű köles, a pohánka, a fehérmustár, a csibehur, a cirok, a csicsóka. Ezeket még ha szálanként is kell összekapargatnunk, szedjük össze, zombolyázzuk le azonnal, mert az idej takarmányszük esztendőben megéri ezt a munkát. „Elkásásodásuk“ ellen rétegezzük vastagon pelyvával vagy tavaszi szalmával, sőt kiválóan használható erre a célra maglucerna vagy maglóhereszalma, biborhereszalma, borsótörek is. Ezek a nyers és zöld takarmánnyal az erjedés alatt „összeérnek“ és belőlük igen izletes kielégítő téli-takarmány válik.

Elfogadható szükségtakarmány a késői burgonyának zombolyázott szára is. Főleg ipari burgonyát termelő vidékeken jöhet számításba. Az összehordásnál ügyeljünk arra, hogy az földmentes legyen. Kazalban erősen rétegezzük csekélyebb értékű takarmányfélésekkel (pl. törekkkel, pelyvával), mert ezek nélkül nemcsak hogy elkásásodik, de teljesen el is rothad. A feletetésnél fokozatos adagolást alkalmazunk. Még tanácsosabb más takarmánnyal keverten etetni, mert kesernyés ize miatt a jószág csak lassan szokik hozzá. Méreg (Solanin) tartalma miatt, amely bár a zombolyázás következtében erősen csökken — mégis bódulást, emésztési zavarokat, sőt elvetélést is okozhat, ha a jószágot etetésére nem fokozatosan hanem átmenet nélkül fogjuk rá.

A napraforgótányér, a csicsókaszár zölden zombolyázva mint tömeg (terimés, ballast) takarmány, kevés abrakkal keverve takarmányszük esztendőben ugyancsak megfelelő takarmány. Megszáradt, többől-vágott és kévébe kötött csicsókaszár elsőrendű juhtakarmány.

Keverék takarmányok zombolyázásánál szerepelhet még minden maradéktakarmány, dércsipte lucerna, megfagyott csalamádé, kertgazdaságból visszamaradt sárgarépa, káposzta, tök, felmagzott saláta, magugorka, be nem érett dinnye, hullott gyümölcs. Nem egy esetben egy korai váratlan fagy is arra kényszerített bennünket, hogy a veszett fejszének nyelét megmentendő, ezeket mint takarmányokat értékesítsük. Mindezt azonban csak veremben raktározhatjuk felszecs-kázva pelyvával igen vastagon rétegezve olyképen, hogy ezen kívül

még a veremnek a belső falát is 50—60 cm. vastagságban szalmával és törekkkel béleljük ki. A verem leföldelését lassu ütemben végezzük, hogy a kiszivárgó nedvességet a pelyvaréteg felszivhassa. Ezekből készített erjesztőverem 5 hét alatt felbontható, de hosszú időre, a tél végére el nem tartható.

A friss szőlőtörköly cukorban gazdag lévén, inkább mint izesítő takarmány jön számításba. Nagyfoku csertav (és tannin) tartalma miatt székdugulást, bélgyulladást okoz, ha nem óvatosan etetjük. Erjesztve ne essük! A pálinkafőzés után visszamaradt törköly jóval értékesebb takarmány a friss törkölynél, mert a kifőzés során sok értékes táplálóanyag jut benne feltárássra. Így etetve káros étrendi hatását nem igen tapasztalták és ha a kocsány részeit kirostáljuk, a visszamaradt szőlőburok és a zsirban gazdag magrészei fejősöknek és növendékjószágoknak még mint gyenge abrak is adhatók.

Ahol a természet és az időjárás mostoha ott téltakarmányként állandóan szerepelnek a lombtakarmányok. Ezek közül legértékesebbek a nedvességet kedvelő berekfák (rekettye, fűz, éger) lombjai gyengébb ágai, de értékes a mogyoró, az akác és a cserlomb is. Karinthiát, Bukovinát, Albániát járt katonáink csodálkozással látták, hogy a nagy gonddal összegyűjtött ilyen egyetlen téli szalastakarmányon jó kondícióval telelt ki az ottani lábasjószág. Dalmáciában és Isztriában pedig állandóan használt téltakarmány a szőlőlevél sőt az ősszel előre levágott és kellőképpen be nem érett szőlővenyige is. Természetesen ilyen tekintetben csak azok a fajták jöhetnek számításba, amelyek rézgálic kezelést nem igényelnek és feltakarmányozásukat az ezzel való permetezés nem akadályozza. Nálunk egyébként csak mint különlegességek kerülhetnek szóba épügy, mint a círokszár veremlése és besavanyítása vagy a kiáztatott vadgesztenye etetése, pl. állat- és vadaskertekben.

A tavaszi szalmák általában, mint takarmány szalmák élnek a köztudatban és így is használatnak. Az idén valószínű kevesebb fog majd belőlük az alomba kerülni.

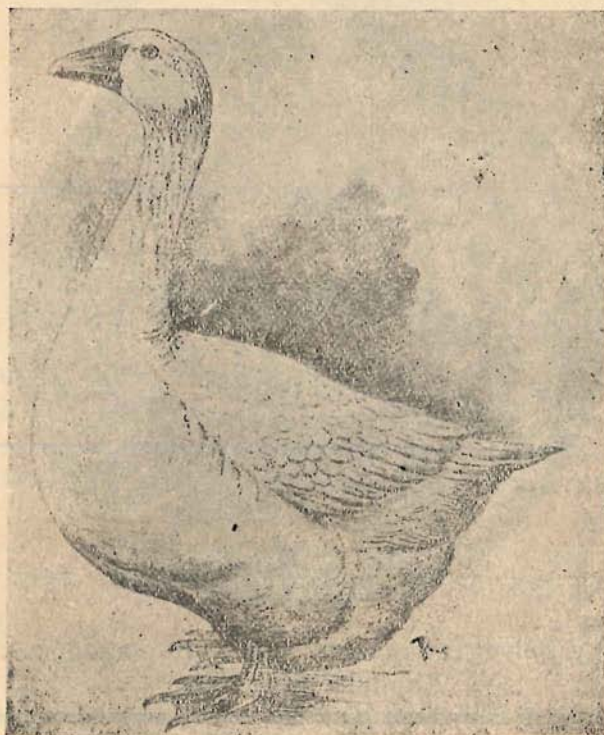
Az őszi szalmák takarmányként legfeljebb a juhászatokban szerepelnek. Rendes években feltakarmányozásukra nem is kerül a sor. Az ugynevezett feltárási eljárással használati értékük nagyban nő, de legtöbb esetben akkor sem áll arányban a szükséges befektetésekkel, vagy a gazda teherbírásával.

A magyar gazda sok rossz esztendő megért a világháború után. Évek óta nehéz küzdelmet folytat a mindennapi kenyérért. Dolgozik, veritékezik, lemond az utolsó falat kenyerről, mert szereti a földjét, az állatját és a szebb, a boldogabb jövő, egy jobb sors reményében tengi a maga hét szűk esztendejét. Adja az Uristen, hogy ez az idej inséges tél legyen gazdáink hét szűk esztendejének az utolsó nehéz tele.

Az emdeni lud.

[Irta : WINKLER JÁNOS m. kir. gazdasági tanácsos.

Amint a közlekedési eszközök javulása következtében a baromfi-kereskedelem az egyes országok között élénkebb lett, egyre jelentkeztek kívánságok, amelyek nagyobb ludak forgalombahozatalára irányultak. Ekkor terelődött a figyelem a toulousi és az emdeni ludra. A toulousi lud a délfraanciaországi viszonyokhoz lévén akklimatizálva, csak nehezen szokta meg és szokja meg ma is még a zordabb északi klímával járó legelőket és így a parlagi ludak nemesítésére kevésbé bizonyult alkalmasnak. Tenyésztettek ellenben a Kelet-Frizlandban fekvő Emden város környékén egy ludfajtát, amely nagytestű, hosszunyaku és általában minden tekintetben eltér a közönséges parlagi lud külemétől. Az angolok figyelme terelődött először az emdeni ludak felé, nagyobb mennyiséget importáltak belőlük és néhány évtized során a toulousi lud vérének céltudatos bekeresztése által olyan hatalmas fajtát tenyésztettek ki, amely ugy sport,

mint a gazdasági tenyésztésnek ideálul szolgál. Az emdeni lud eredetileg kiváló gazdasági értékét, kiváló termékenységet és igénytelen-séget megtartották amellet, hogy a testnagyságot jelentékenyen növelték. Az angoloktól a németek vették át az emdeni lud tenyésztését és ma nagy verseny folyik a két nemzet között az elsőbségért. A különbség az angol és a német emdeni ludak között abban van, hogy a németek a toulousi ludtól öröklött tokát és a melicsont irányát jelző lebernyeszerű kidudorodást, amit a németek „Kiel“-nek neveznek, letenyésztették.

Az emdeni lud tollazata fehér, de a tiszta fehér szín csak a második év után alakul ki, mert a fiatal állatokon még egyéves korukban is láthatók szürke tollak. Érdekes megfigyelni, hogy az egyéves emdeni ludak között előfordulnak tiszta fehérszínű egyedek és ezek többek megfigyelése szerint többnyire gunarak, míg a fiatal tojók tollzatában csaknem mindig láthatók szürkés árnyalatu tollak.

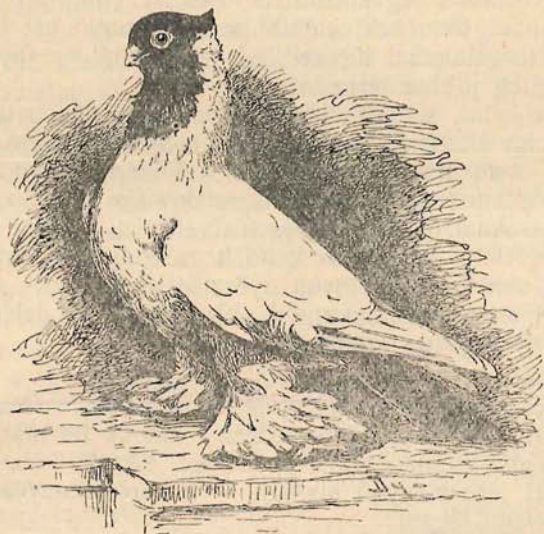
Ügyeljen e bélyegzőre a paszta felületén.

Igy bélyegzett paszta nem válik ragadóssá.
Kapható mindenütt.

Ez a színváltozás előfordul úgy a német, mint az angol emdeni ludnál. A többi ludfajtáktól azáltal különböztethető meg legkönnyebben, ha a nyakát és a haslebenyét figyeljük. A nyak hosszú, erős, szépen ivelt és hattyuszerű. A hasnak feltűnő nagy kettős lebernyéje van, amely a két láb között lelóg és minthogy a far felé látszik huzódni, az állatoknak ferde tartást kölcsönöz.

A schmalkaldeni szerecsenfejű galamb.

Tollazatában emlékeztet a szerecsenfejűre és a Latztaubera. A fej és nyak hátulso részén levő tolldisz következtében hasonlít a parókás galambhoz, s ezért nevezik schmalkaldeni parókásnak. Ez a galamb csak fekete rajzzal fordul elő. A tollazat fehér kivéve a fej, a nyak elülső része és a farok. Tenyésztese nagy nehézséget okoz. A vérfrissítésre nagyobb gondot kell fordítani, mint más galamboknál. Egy csapat szerecsenfejű galamb igen érdekes és sajátságos látványt nyújt.

Baromfitenyésztési utmutató.

Irta; BÁLDY BÁLINT m. kir. gazd. felügyelő.

Az ország érdeke ugy kívánja, hogy magyar gazdáink a jövőben az eddiginél mindenből többet és jobbat termeljenek, mert a világpiacokon megindult nagy versengésben azon országok termékei fognak győzni, amelyek legértékesebbek, a legjobbak lesznek.

A jó Isten olyan területre vezérelt bennünket, — magyarokat — hol a talaj, éghajlati és csapadék viszonyok, de egyéb körülmények is lehetővé teszik a legváltozatosabb és legkitünőbb minőségű növényi és állati termékek előállítását. Lássunk hát hozzá, a folyton fokozódó szorgalommal törekedjünk mindenből mennyiségileg többet és minőségileg jobbat termelni.

Termelésünk a főbb állattenyésztési és növénytermelési ágakban már nagy általánosságban jónak mondható. Nem karoljuk azonban föl és nem használjuk még ki kellőképen mindazon termelési ágakat, melyeknek az előállítási és értékesítési lehetőségei pedig igen jók s így azoknak okszerű bevezetésével sokat javíthatunk sorsunkon.

A megfelelő helyen és kellő hozzáértéssel bevezetett baromfitenyésztés, méhészet, házinyultenyésztés, gyümölcs-, zöldség- és virágtermelés mindmegannyi újabb bevételi forrást jelent a törekvő és haladó magyar gazda számára.

A szülőkre, papokra, tanítókra, jegyzőkre és a földmivelő népünk összes nevelőjére és vezetőjére vár a sürgős feladat, hogy hazafias kötelességből eredő lelkesedéssel hívják fel mindenki figyelmét a fenti hasznos termelési ágra, melyek között — országos viszonylatban elért eredményei alapján — a baromfitenyésztés bir a legnagyobb jelentőséggel.

A baromfitenyésztés minden fontos tudnivalóját átadjuk e hasznos kis füzetben azzal, hogy tanuljunk és tanítsunk belőle!

Neveljünk általa minél több lelkes ujjításokra törekvő gazdát hazánknak.

1. Hazai baromfitenyésztésünk jelentőségei és eredményei.

Nagy kincsünk a baromfitenyésztésünk! A közel 35 milliós létszámú magyar baromfiállomány évente mintegy 200 millió pengő értékű baromfihúst, tojást, tollat és egyéb mellékterméket termel, mely hatalmas összeg csaknem teljes egészében, évről évre, a legszegényebb néposztály, a kiscgazdák között osztódik szét, mivel az ország baromfiállományának 85 százalékát ők tartják. Ezért oly fontosak a népies baromfitenyésztetek!

Az évente előállított mintegy 200 millió pengő értékű magyar baromfitermékeknek körülbelül két harmadát az ország területén belül

fogyasztjuk el s egy harmadát (60—80 millió pengő értékkel) évről évre a külföldön értékesítjük.

Baromfitenyésztésünk fejlődésének és életrevágóságának nagyságát mutatja, hogy az egyenlőre megcsonkított Kisország elérte Nagy-magyarország kivitelét s ezzel az eredményével összes mezőgazdasági termékeink között — kivitel szempontjából — a második helyet foglalta el. Csak gabonafélékért kapunk évente többet a külföldtől. Baromfikivitelünk fokozhatására minden reményünk megvan, mert a tőlünk vásárló országok baromfifogyasztása folyton emelkedik.

A 35 millió drb. baromfi egy évben elfogyaszt 4—5 millió métermázsa gabonát s ezzel nagyot segít mind nehezebbé váló gabonaértékesítésünkön. Közel 500.000 métermázsa elhullot magvat pedig a veszendőből mentenek meg évente a szorgalmasan kapargáló baromfiak. Ha mindehhez hozzászámítjuk felbecsülhetetlen hasznukat, melyet gyommag és rovarirtással érnek el, bátran tarthatjuk a baromfiakat a leghasznosabb háziállatainknak.

Különösen a magyar tanyavilágnak a jólétét és életszínvonalának emelését érthessük el az ésszerűbb és jobban felkarolt baromfitenyésztéssel. Gazdasszonyaink nagy szeretettel foglalkoznak a baromfiakkal, mert ezek kitűnő hussal, tojással és tollal látják el a ház népét, ezenfelül meg a legszükségesebb háztartási költségekre, gyakran a ruhára és egyebekre is a baromfiak adják a pénzt.

Végül fokozzuk azért is a magyar baromfitenyésztést, hogy menél több szorgos asszony és gyermekkezet foglalkoztathassunk általa

2. Milyen irányban fejlesszük tovább baromfitenyésztésünket ?

A magyar baromfihus, libamáj és zsir kitűnő minőségét az egész világon jól ismerik és kedvelik, valósággal csemegeszámba megy az odakint. Ennek titka abban rejlik, hogy a kitűnő magyar baromfiak szabad, nagy területen nevelődnek fel, hol bőségesen szedegethetik a legértékesebb és legtermészetesebb takarmányokat (magvakat, rovarokat és fűféléket), melyeket aztán odahaza mindenkor bőségesen pótolnak a hus és zsir képzésére nagyon jó tengerivel.

Nem kevésbé fontos az is, hogy a hosszú évszázadok alatt igen jó magyar baromfiállomány alakult ki nálunk, melyet a jövőben főleg egyöntetűbbé kell tennünk. Ennek elérésére ne tőrjünk meg udvarunkon többféle színben az egyes baromfiféleségeket és tartsuk elsősorban a következő fejezetben ajánlott fajtákat és válogassuk azokat.

Baromfihustermelésünk fokozására általában neveljünk fel több állatot és vezessük be az igen jól fizető korai csirke, kacska és liba nevelést. Baromfihustermelésünk nagy fontossága jól kiviláglik abból, hogy összes baromfikivitelünknek 35 százaléka a tyukfélek husára esik, míg a ludak, pulykák és kacsák husára 25 százalék jut. Ez összesen 60 százalék.

A magyar baromfitojásról egyenlőre kevesebb jót mondhatunk el. Ugy a hazai, mint a külföldi kereskedők is elismerik a magyar baromfitojás kitűnő ízét és zamatját, nagyon értékes beltartalmát, de folyton panaszolják a tojás apróságát, sokféleségét, gondozatlanságát és megbizhatatlanságát. Mivel pedig összes baromfikivitelünk 30 százaléka tojásból ered, így egyik legsürgősebb teendőnk legyen a magyar baromfitojást jobb minőségre megjavítanunk.

A feladat nem nehéz. Szigoruan tartsuk a jövőben szem előtt, hogy csakis 2—3 éves tyukok legnagyobb, legformásabb és legbaránabb héju tojásait keltessük ki, miáltal tyukállományunk pár év leforgása alatt általában igen nagy és szép barna héju tojásokat fog termelni. Valamint a jól tejelő tehén a tejelőképességét, vagy a sokat malacozó anyasertés a szaporaságát, úgy a sokat és nagy barna tojásokat termelő tyuk a tojóképeséget is nagyrészen átadja utódjainak. Egy kis törődéssel és kiválogatással pár év alatt kitűnő tyukállományra tehetünk szert, különösen, hogyha tenyésztésre meghagyandó kakasainkat állandóan nagy és barna tojásokból keltetjük ki és neveljük föl.

A tojásokról a piszkos foltokat törülgessük le (de sose mosuk meg az egész tojást) és mindenkor tisztán és frissen vigyük azokat eladásra. Az apró és előregedett tojásokat fogyasszuk el ott-hon és nagy, valamint friss tojásokat adjuk el.

Tolltermelésünknek is igen nagy a jelentősége, mert összes baromfikivitelünknek 10 százalékát ez adja. Tolltermelésünk fő értéke a lud- és kacsatollakból tevődik össze. Így hazafias kötelességünk legyen csakis a legértékesebb tollu ludakat és kacsákat tartani. Általában törekedjünk mennél több tollat szárazon koppasztani s a különféle színű és minőségű tollakat mindenkor különválasztottan kezelni. Tarsuk az értékes tollat eladásig száraz és szellős helyen, hogy az meg ne molyosodjék és minőségben meg ne romoljék.

A felsoroltakból világosan láthatjuk, hogy milyen irányban haladjunk. Ne tévesszük szem elől, hogy a külföldre kikerülő minden darab baromfi és tojás, minden szál magyar toll odakint a magyar érdekekért fog versenyezni, tehát jól válogassuk meg azt!

3. Melyik baromfifajtákat tartsuk ?

Könnyű a felelet. Tartsuk mindazon fajtákat, melyeknek segítségével értékeesebb hust, értékeesebb tojást és értékeesebb tollat termelhetünk. A magyar baromfiállomány világviszonylatban is elsőrendű. Hosszu évszázadok folyamán az ősi magyar államok — különféle behatásokra — kitűnökké váltak.

Tyukfélélkből tartsuk a javított, nemesített magyar tyukokat, mert ezek a mi céljainknak legjobban megfelelő, kettős termelésű (hus és

tojás irányu) gazdasági állatok. Igen értékes állomány ez, melyet azonban szüntelenül javítsunk tovább. Általában válogassuk ki közülük a nagyobbtestű, 2 kg. körüli testsúlyu, mélyebb testű, rövidebb lábú, finom csontozatu, nagyobb és egyszerű taraju, piros füllebenyű, széles lábállásu, élénkebb természetű, élelmesebb, edzettebb, gyorsabb növekedésű és gyorsabban tollasodó egyedeket.

Válogassuk ki a magyar tyukokat egyöntetű tollszinben s egy udvaron vagy tanyán csak kendermagos, vagy csak sárga, vagy csak fogolyszínű, vagy csak fehér színben tartsuk őket. Az ilyen állomány mindenkor értékesebb lesz és jobban disziti házunk tájékát is. Elsősorban sárga lábú, sárga csőrű és sárga bőri tyukokat és kakasokat tartsunk, másodsorban fehér láb-, csőr- és bőrszínűeket. Szürke, fekete, zöldes és tollas lábuakat, valamint a fekete és tarka tolluakat ne szaporítsuk. Tegyük külsőleg is értékesebbé a magyar tyukállományunkat.

Tyukállományunk vérfelfrissítésére és továbbnemesítésére szerezzünk be 3—4 évenként megfelelő tollszinű és értékes tojásu nemesített magyar vagy külföldi kakasokat, melyekkel javítsuk tovább állományunkat. A külföldi fajtákat tiszta vérben ne törekedjünk szaporítani, hanem használjuk fel azokat okosan keresztezésre. A kapott keresztezési utódokból tartsuk meg elsősorban a magyar jellegűeket. De ne feledjük azt, hogy a mai értékes magyar állomány előállításában sokat segítettek a külföldi fajták.

Nemesítő keresztezésre felhasználhatjuk a következő külföldi fajtákat: sárga, vörös és fogolyszínű magyarokhoz a vörös izlandit, kendermagosakhoz a plimutot, fehérkekhez a leghornokat. Nagyobb testű husállatok előállításához igen jók a fehér és sárga orpingtonok.

Tyukféléből vidéken tartsuk azt a szint, mely ott a legkeresettebb. Olyan vidéken, hol sok a szárnyas ragadozó, ott lehetőleg ne tartsunk fehérket, mert azokat a ragadozó messziről meglátja.

Pulykákból a bronzokat szaporítsuk, mert ezt vásárolja legszívesebben legnagyobb vevőnk, az angol. Nagytestű, fehér husu állatok ezek. Ahol a nagykereskedő a fehérket keresi inkább, ott azokat szaporítsuk. A kivitelre nevelt pulykáink legyenek tisztítottan és páronként (1 kakas és 1 tojó) együtt átlagban legalább 10 kg-osak.

**A saját javát munkálja, aki vásárlásaival
a szövetkezeteket támogatja!**

Ludakból legkeresettebbek és legértékesebbek a fehér tollu nemesített magyar ludak, melyeknek sulya hizottan és tisztítottan darabonként 5—6 kg. legyen. A kereskedelem általában nem szereti a nagyon nagy ludakat, emellett azok rendszeren nehezebben szaporíthatók is. Tartsuk a teljesen fehér tollu és mennél többet tojó ludakat.

Ugy a hazai, mint a külföldi vásárlóink is kedvelik a minél nagyobb testű, fehér tollu és zsirra jól hizlalható kacsákat. A fehér magyar kacsák gyors növekedésűek, kitűnő husuak, jól hizlalhatók, jól szaporíthatók, tojásuk és tolluk igen értékes, de nagyon kicsi a testük. Válogassuk ki közülük a mennél nagyobbakat és azokat időnként keresztezük a világ legértékesebb hus- és zsirkacsájával, a fehér-tollu, legnagyobb testű pekingivel. A magyar kacsákat tojás termelésre is nagyon jól kiválogathatjuk, de kiválogatásuknál a zöldes tojásukat selejtezzük ki.

Gyöngytyukokból a legértékesebbek és legkeresettebbek, egyben legsajátosabbak is a szép sötét kékes szürkék, ighát ezeket szaporítsuk és válogassuk ki azokat mennél nagyobb testre és minél több tojásra.

A földmivelesügyi miniszterium évről évre kioszt kakasokat, gácsérokat és gunarokat, vérfelfrissítésre és nemesítő felhasználására. Vegyük azokat mennél többen igénybe a járási m. kir. gazdasági felügyelők útján. Javítsuk ezekkel tovább a magyar baromfi állományt. A kapott nemes állatok utódjait ne vágjuk le, hanem adjunk abból ismerőseinknek is, hogy ezáltal gyorsabban és kevesebb költséggel haladhasson az állam telepítési munkája. Állatbeszerzésnél forduljunk bizalommal a gödöllői állami baromfitelephez, hol a hasznos baromfifajták mindegyikét a legkitűnőbb minőségben szaporítják. Ugyaninnen mindenki díjtalanul kap felvilágosítást és szaktanácsot is

4. Baromfiudvarok és baromfikifutók.

Ott folytathatunk legeredményesebb baromfitenyésztést, ahol szárnyasainkat nagy és szabad területen járathatjuk. Itt tudunk legolcsóbban és legjobb minőséget termelni. A magyar baromfitenyésztés igazi otthona ighát a tanyákon és tágas udvarokon van. Szűkebb, sivárabb, zártabb udvarokon is tarthatunk — megfelelő etetéssel — tyukféléket és kacsákat, de 10—12 udvarnégyzetméterenként legfeljebb egy darabot.

Gondoskodjunk arról, hogy a baromfiudvarok lehetőleg zöldek legyenek, mert a friss zöld mindenkor éltető eleme a baromfinak. Vessük be az udvarokat finom szálu és alacsony növésű fűmagvakkal (angol és rétipерje, sovány perje, fehér here, szarvas kerep, lucerna, komlóslucerna, vörös és juhcsenkesz stb.) mert a tojások termékenységéhez és jó minőségéhez, valamint az állatok megfelelő növekedéséhez ez nélkülözhetetlen.

Továbbá ültessük be az udvarokat gyümölcsöző bokrokkal (ribizli, egres, málna, szőlő, mogyoró stb.) és magas törzsű, értékes termései gyümölcsfákkal. Ezek alját azonban lucernával ne ültessük be.

5. Milyen baromfiólakat építsünk ?

Hazánkban általában igen mostohán ólazzák a baromfiakat. A legtöbb eredménytelenség, betegség és elhullás oka az, hogy a baromfiakat sötét, nedves, hideg és huzatos, de nem szellőztethető, be nem meszelhető és így tisztán nem tartható ólokban helyezzük el, ahol szegény állatok a tetvek, kullancsok és legkülönbébb ragályanyagok nagy tömegével kényszerülnek együtt élni.

Tavasztól őszig nagyon jó hely tyukjaink és pulykáink részére a fa teteje, különösen, hogyha kedveltebb helyekre kar vastagságu, hengeres ülőrudakat helyezünk el vízintesen s efölé zsuppból, nádból vagy egyéb olcsó fedő anyagból kis födelet teszünk, hogy az esőtől ne szenvedjenek a szabadban alvó baromfiak.

Ősztől tavaszig azonban megfelelő ólban teletessük a baromfiakat, mert így kevesebb takarmánnyal is többet fognak termelni és jobban teletnek ki, minek következtében a tavasszal eredményesebben lesznek szaporíthatók. Legjobb eljárás, hogyha éven át megfelelő ólban tartjuk szárnyasainkat.

Lássuk csak, milyen is legyen a jó baromfi ól. Anyaga lehet vert fal, rakott fal, vályog téglá, égetett téglá és különféle faanyag. Amihez legolcsóbban jutunk, abból építsünk. Legmegfelelőbb ha csapott féltetőt csinálunk, melyet könnyen ragaszthatunk hozzá egy meglévő épülethez. A tetőzetet csináljuk nádból, zsuppból, deszkára szegelt bőrlemezéből, cserépből vagy palából. Ereszt 40—50 cm. szélességben mindenkor hagyjunk. Az ól menyezetét deszkázzuk, nádazzuk és vakoljuk be, minek következtében a menyezet és tető közötti levegőréteg télen melegebbé, nyáron meg hűvösebbé teszi ólunkat. A síma menyezetben nem bujhatnak meg az élősdiék sem.

Hogy ólunk jó száraz legyen, építsük azt 40—50 cm. magas földtöltésre. Az ól ajtaja és ablaka nézzen dél, délkelet vagy délnyugat felé, de soha északnak. Magassága legyen elől 180—200 cm, hátul 140—160 cm. Szélessége 2-3-5 méter, az ól nagysága szerint. Jegyezzük meg jól, hogy egy négyzetméter ól alapterületen elfér 4—5 darab tyuk, 3—4 darab kacsá, 2—3 darab lud vagy pulyka. Eszerint méretezzük az ólat.

Bármilyen anyagból is csináljuk az ólat, azt belülről simára vakoljuk, hogy jól meszelhessük és fertőtleníthessük azt. Az élősdiék az ilyen ólban sosem tudnak elszaporodni.

Az ól hátsó fala előtt 80—100 cm. magasan és egy magasságban helyezzük el egymástól 35—40 cm. távolságra — a hengeres

ülőrudakat és ezek alatt 30—35 cm-el mélyebben helyezünk el deszkázatot vagy bádogot, melyet állandóan szórjunk be homokkal vagy száraz földdel. Így a sok éjjeli trágya erre hull le és innen könnyen kigereblyézhetjük azt. A trágyafelfogó deszka alatt a kacsák és a ludak jól megalhatnak, nem hull rájuk a trágya. A behelyezett deszka vagy bádog lappal nagyobb is lesz az ólunk.

Az ólban helyezünk el megfelelő számmal fészkeket, melybe tavasztól őszig tehetünk homokot (ezt a tetvek nem szeretik), de télre tegyünk szalmát. Végül helyezünk el az ól eresze alá egy kis földbe-süllyesztett ládát és dobjunk abba homokot és mennél több fahamut, hogy a tetvek ellen jól fürödhessenek abban állataink. Téltre tegyük az ólba a ládácskát.

Új ólat csak akkor építsünk a baromfiaknak, hogyha egyáltalában nincsen olyan helyiségünk, amelyet e célra átalakíthatnánk. Nagyon jó baromfiólat választhatunk el az istállók belsejében, hol télen is meleg helyen lesznek szárnyasaink. Üresen álló pincék, kamrák, aklok, alacsonyabb padlások mind igen könnyen átalakíthatók erre a célra. Csak fontos, hogy világosak, szellőztethetők, télen melegek, nyáron hűvösek és könnyen meszelhetők legyenek. Könnyen tudjon belejutni az állat és a kezelő ember.

Szükségből megfelelnek a verem ólak is, mert elég melegek a télen. Ezeknél az ajtó fölé tegyünk kisebb és levehető üveg ablakot, mely alatt legyen apró lyuku dróthálót. Télen hagyjunk az ablakon kis nyílást, hogy túl ne melegedjen a verem.

A nagyon hideg ólokat télen rakjuk körül tengeri szárral, nád-dal vagy szalmával, esetleg szalmás trágyával.

Növendék kacsákat és libákat tarthatjuk jó időben a szabadban is, alacsony kerítések mögött. A növendék pulykáinknak készítsünk ülőléceket a szabadban és azokon aludjanak. Az ülő lécek fölé azonban kis tetőzetet készítsünk valami olcsó anyagból, hogy a hideg eső ne verhesse meg őket.

Végül jegyezzük meg, hogy a baromfiólakat évente javítsuk meg és folyton gondozzuk. Különösen annak belső falát időnkint kis meszes habarccsal vagy sárral simítsuk be, hogy rajta repedések ne legyenek. A tél előtt közvetlenül, naposabb időben erősen meszeljük be az ólat és annak agyag padlózatát cseréljük ki 5—10 cm. mélyen.

6. Fontosabb tenyésztési tudnivalók.

Ebben a fejezetben felsoroljuk mindazt, amit ha szem előtt tartunk, már is sokkal eredményesebb lesz baromfitartásunk.

Továbbtenyésztésre csakis teljesen fejlett, korai keltetésű és az elérendő célnak legmegfelelőbb állatokat használjuk fel. Görbe mellcsontu vagy hibás állatokat ne szaporítsunk.

Az előregedett állatokat selejtezzük ki, mert azok keveset termelnek és a legtöbb betegséget terjesztik.

Tojó állataink mellett a keltetési időben elegendő him állatot (kakast, gunarat és gácsért) tartunk, hogy a tojások termékenyek legyenek. (Lásd a következő fejezeteket!) Ha több him állatra van szükségünk, akkor azok között legyenek öregek és fiatalok vegyesen.

3–4 évenként gondoskodjunk baromfiállományunk vérfelfrítéséről. E célból szerezzünk be megbízható helyről keltető tojásokat vagy naposcsirkéket és az azokból felnevelt him állatokkal keverjük a régi állományunkat. Vagy pedig szerezzünk be idegen vérű kifejlett him állatokat.

Keltetésre használjuk föl elsősorban a 2–3 éves állatok legszébb és nagy tojásait. Jércék után csak szükségből keltessünk. Keltessünk korán (február, március és április hónapokban). 10–14 napnál nem idősebb tojásokat, melyeket elültetésig tartunk szellős helyen fekvőhelyzetben és naponta forgassuk azokat meg a hosszabbik tengelyük körül. A tojásokat vastagabbik végénél belül látható lég-hólyagocská nem a tojások fiasságát mutatja, hanem a tojások korát. Mennél kisebb az, annál frissebb a tojás. 50 filléresnél nagyobb lég-hólyagu tojások keltetésre már kevésbé alkalmasak.

Télen tartsuk meleg ólban a szaporításra használandó állatainkat és etessük azokat okszerűbben, hogy már a tél folyamán vagy legalább is nagyon korán tavasszal kezdjék el a tojást, mikor is korán fognak kottlani azok. Így aztán lesznek korai keltetésű állataink, melyeket jó áron tudunk majd értékesíteni. A korán keltetett jércék a nyár végén, ősszel és télen is fognak tojni értékes tojásokat.

A tojások termékenységre különösen jó hatása van a zöld fűfélék, kerti zöld levelek, csirázott magvak, megnedvesített lucerna, lóhere, akác és csalán szénalevél etetésének.

Kotlóinkat válasszuk meg jól. A legértékesebb tojásokra már kipróbált kottlókat ültessünk. A nem nagyon mély kottlófészkeket helyezük el csendes, középhőmérsékletű helyen, hol a kottlónk nyugodtan ülhet. Készítsük el a fészket szénából vagy puhára dörzsölt szalmából és tegyünk az aljába a tetvek ellen mennél több fahamut és elültetés előtt magát a kottlót is alaposan dörzsöljük át fahamus homokkal. Az így tetűtlenített kottló alá tegyünk mindenkor csakis annyi tojást, amennyit az jól be tud takarni. Hidegebb időben, valamint a kisebb kottlók alá kevesebb tojást rakjunk. Egy tyukkottló alá tehetünk 15–20 drb. tyuktojást, 20–25 drb. gyöngytyuktojást, 10–15 kacsá vagy pulykatojást. Egy pulykakottló alá tehetünk 15–20 drb. pulyka vagy kacsá tojást, 20–25 drb. tyuktojást. Egy ludkottló alá tegyünk 10–12 drb. ludtojást.

A fészken ülő kottlónak adjunk enni tengerit, mert ettől lesz a

legtüzeesebb. A friss víz állandóan legyen a fészek közelében, ugy-
szintén egy kisebb homokos, fahamu porfürdő, melyben a fészekről
leszálló kotló megfürödhet. Nagyon ajánlatos a porfürdőbe negyed-
rész kénport is tenni. A fészekről levett kotlókat mindenkor a sza-
badban etessük, itassuk, hogy büzös trágyájukat kinn szórják el.

A nagyon vastag héjju tyuktojások, kacsa- és ludtojások sok-
szor éppen a vastag tojáshéj miatt nem kelnek ki jó eredménnyel.
Sok a fulladás az ilyen tojásoknál. Ennek megelőzésére ajánlatos az
ilyen tojásokat a keltetés utolsó hetében naponta egykétyszer langyos
visszel (40—50 C fokos) permetezni, sőt megfürösztetni is. De a ned-
vesítés után a kotlót azonnal tegyük vissza a tojásokra.

8—10 nap után az elültetett tojásokat — sötét szobában —
tartsuk a lámpa elé és az üresen maradtakat vegyük ki a kotló alól.

A tojások kikelésének napján ne zavarjuk a kotlót.

Nagyobb állományt keltető gazdáink barátkozzanak meg a gép-
keltetővel is. Olcsón és részletfizetésre szerezhetünk be kitűnő kel-
tető gépeket, melyekkel bármely időben — tehát mindenkor a legjobb
időben — s nagyobb mennyiségű tojást keltethetünk ki. Keltető gé-
pekből 100—150 tojásosnál kisebbeket ne vegyünk. Gépbeszerzés
előtt kérjünk tanácsot a gödöllői állami baromfiteleptől. Gépekkel
keltethetünk tyuk, kacsa, lud és pulyka tojásokat is.

A magyar baromfitartás hazájában — a Nagyalföldön — igen
áldásos munkát fejtenek majd ki a nagy bérkeltető állomások, hol
bármely időben és olcsón keltethetik ki a gazdák keltető tojásaikat.

A kikelt kis apró állatokat teljes felszáradásig hagyjuk az any-
juk alatt, vagy egyéb meleg helyen s csak a teljes felszáradás után
5—6 óra múltán adjunk nekik enni. Legmegfelelőbb legelsőbben
egy kevés apró kavicsot és apróra tört faszéndarát adni a kicsinyek-
nek s utána vizet, majd egyéb takarmányokat.

Csirkéinket és az egyéb növendék baromfiakat tartsuk száraz
és eléggé meleg ólban, de ne kényeztessük őket, hanem mielőbb
szoktassuk azokat a szabadba. Amíg harmatos és hideg a fű regge-
lenként, a kotlót tegyük borító alá, ne engedjük szabadon kalandozni.

Gondoskodjunk arról, hogy növendék állataink mindenkor meg-
kapják a nekik legmegfelelőbb takarmányokat, a friss vizet és az
udvar egy szárazabb helyén létesített jó porfürdőt, hol száraz homok,
mennél több fahamu és kénpor legyen összekeverve. A kotlóknak
adjunk mindenkor külön is enni. Csirkéinket és kis pulykáinkat szok-
tassuk minél előbb ülőlécekre.

Jelöljük meg már kikeléskor a legjobb állataink tojásaiból kikelt
csirkéket, hogy azokat elsősorban tarthassuk meg. De jelöléskor ne
vágjuk le a kis állatok ujjait, hanem az ujjak közötti hártyát hasit-

suk be más más két ujj között. Ilyen jelöléssel tudjuk megkülönböztetni a saját állatainkat a szomszédokétól is.

7. A tyukfélék tenyésztése.

Baromfitenyésztésünk legelterjedtebb ága a tyuktenyésztés, mert a tyukféléket csaknem mindenütt tarthatjuk. Mégis a korlátlan tanya-világ és a gazda udvarok adják a tyukfélék igazi hazáját, hol azok a takarmányuk jó részét megkereshetik és így a legnagyobb hasznot itt adják. Egészen kicsi, zárt udvarokon is tarthatunk kisebb számmal tyukot, de itt nagyobb hasznot ne várjunk tőlük, hanem elégedjünk meg azzal, hogy a rájuk fordított költséget friss tojásukkal és jó husukkal fizetik vissza.

Törekedjünk olyan tyukfélét tartani, amelyik husával és tojásával egyaránt hasznot ad. E kettős cél elérésére legmegfelelőbbek a a nemesített magyar tyukok, melyeknek tovább nemesítését tartjuk hazafias kötelességünknek. Először is egy tanyán vagy egy udvaron válogassuk ki őket egyféle tollszinben. Milyen szép is egy csapatban csupa sárga, csupa kendermagos, csupa fehér vagy csupa fogolyszínű állatot látni, szép sárga lábakkal. És mennyivel értékesebb is az ilyen állomány.

Azután meg válogassuk a kitünő magyar tyukokat mennél nagyobb, mennél több, szebb és minél barnább tojásokra! Ennek megkönnyítésére szereljünk föl csapófészkeket és jelöljük meg az állatokat megszámozott szárnyjelzőkkel vagy lábgyűrűkkel.

Állományunk vérfelfrissítésére 3—4 évenként szerezzünk be megbízható helyről tojásokat s ebből neveljünk fel kakasokat. Időnként kereszttezhetjük is állományunkat a megfelelő színű és nagy tojású külföldi fajtákkal (vörös islandi, kendermagos plimut, fehér leghorn, sárga és fehér orpingtonokkal), de ügyeljünk arra, hogy a keresztézést tulzásba ne vigyük s a kapott utódok közül mindenkor a magyar jellegűeket tartjuk meg.

Hogy tyúktenyésztésünket eredményesen folytathassuk, különösen ügyeljünk a következőkre:

Tartsunk elegendő számú és jól megválogatott kakasokat. 10—15 tyúkonként, de legfeljebb 20 tyúkonként legyen egy jól fejlett kakasunk. Több kakast ha tartunk, legyen azok között öreg és fiatal vegyesen és az öreg kakast a keltetési idő megszűnte után értékesítsük. Kakasokat mindenkor a legtöbbit tojó tyúkjaink a legnagyobb és legbarnább tojásaiból neveljünk föl.

Tyúkokat és kakasokat 2-3 évnél idősebb korig ne hagyjuk meg, mert ezen idő után már kevés hasznot adnak s mint öreg állatok rendszerint a legtöbb fertőző betegség terjesztői lesznek. Az igen sokat tojó és nagyon értékes tojásokat termelő, valamint a na-

gyon jó csirkenevelő tyúkokat is kivételesen legfeljebb 3-4 éves korig tartsuk meg. Tyúkokat mindenkor már májusban vagy júniusban selejtezzük, ahogy a tojás termelést abbahagyták. A tyúkok felét vagy egyharmadát évente pótoljuk jéréccével.

A tyúktojásokat február, március hónapokban és április hó első felében keltessük ki. A későbben keltetett cirkékből tenyészállatokat ne neveljünk.

Keltetésre mindenkor a 2-3 éves tyúkok legszebb tojásait használjuk föl s egy kotlós alá legfeljebb 15-20 darab tojást rakjunk.

A kotló alól kikerült kis csirkéknek a teljes felszáradása után adjunk először is kevés apróra tört faszénderát (gyomortisztításra) és finom kavicsot a begy és a zúza (zúzógyomor) részére. Majd pár óra múltán adjunk finomra őrölt darákat vagy koptatott kölest és vizet. Igen jól nevelhetjük fel csirkéinket búza, tengeri, árpa vagy zabdarán. Ahogy növekednek, úgy naponta mind kevesebbszer kapjanak enni és mind nagyobb szemű darákat. Első héten naponta 5-6 szor etessünk, a 6-ik héten már elegendő 2-3-szor etetni. Hogy szépen fejlett csirkéink legyenek, engedjük azokat mindenkor a szabadba, hogy ott mennél több rovart és fűfélét szedhessenek. Aki ezt nem teheti, az adjon cirkéinek apróra vagdalt zöldet, melyet kissé megnedvesítetten keverjünk búza korpához és finom darához és adjunk ebbe a keverékbe 2-3% olcsó takarmány meszet is.

Etessük csirkéinket mindenkor 3-5 cm magas és alul élben végződő — V keresztmetszetű — fa vagy bádog vályucskából.

Hogy a magyar tyúkok országos átlagban oly keveset tojnak, ennek fő okát az egyoldalú tengeri etetésben keressük! A tengeri ugyanis hizláló takarmány s ha csak azt etetjük tyúkjainkkal, úgy azok elnehezdednek és kevesebbet tojnak. Adjunk tehát a tengeri helyett búza ocsut, árpát vagy zabot, esetleg kissé nedvesített búzakupás keveréket is naponta és vágjunk abba zöldet és tegyünk ehhez 2-3 százalék (azaz 100 kg-hoz 2-3 kg) olcsó takarmány meszet.

Különösen fontos télen adni tyúkjainknak kissé langyos, nedves búzakupás keveréket, melybe adhatunk konyhahulladékot, főtt burgonyát, szárított és apróra dörzsölt akác vagy csalánlevelet esetleg incerna, lóhere vagy bükköny széna levelet. Télen esti etetésre adhatunk tengerit is, mert az jó meleget fejleszt: ugyancsak kizárólagosan tengerivel etessük a kotló tyúkjainkat is, mert attól jó tüzesek lesznek. Aki kedveskedni tud tyúkjainak télen szárított cserebogárral, selyemhernyó bábbal, vagy húslisztel, annak minden bizonynyal jobban fognak tojni tyúkjai a télen.

Egy 2 kg. körüli tyúk naponta 8-10-12 deka takarmányt fogyaszt el; mennél többet talál meg a szabadban, annál kevesebbet kell adnunk a zsákból.

Jól jegyezzük meg, hogy az okszerűbb takarmányozással és bőségesen adott vízzel több és nagyobb tojásokat termelnek a tyúkok és jobban fejlődnek a növendék állatok!

8. Pulykatenyésztés.

A tanyavilágnak alig nélkülözhető baromfitenyésztési ága a pulykatenyésztés. A tanyavilágon nevelhetjük a legjobb minőségű pulykát, a legolcsóbban. Mivel külföldi vásárlóink leginkább szeretik a bronz pulykát, így ezt tartjuk elsősorban. Ez a legértékesebb pulykaféleségünk.

Pulykáink elhelyezése nem nehéz Tavasztól őszig apraja-nagyja kinn alhat a szabadban elhelyezett ülőléceken, de a kis pulykákat megvörösödésig — 8-10 hetes korig —, valamint a magpulykákat télen tartjuk száraz, meleg ólban.

Fontos tudnunk, hogy 6—8 tojó pulykánként legyen egy jó kakasunk, hogy a tojások termékenyek legyenek. De ügyeljünk arra is, hogy a kakas pulykákat legfeljebb 1—2 éves korig tartjuk meg, a tolyó pulykákat 3—4. évig.

Hogy évről évre szép és nehéz pulykákat nevelhessünk, jól jegyezzük meg, hogy a továbbszaporításra felhasználandó állatokat (magpulykákat) mindenkor 2—3 éves tojók tojásaiból keltessük ki. Ezek tojásait összeszedéskor jelöljük meg, tegyük azokat külön kotló alá és az ezekből kelt kis pulykákat lábujjaik közti hárttyák áthasításával jelöljük meg,

Engedjük pulykáinkat a kedvelt rejtett helyükön tojni, de a tojásokat — egy kivételével — naponta szedjük össze, mert így többet tojnak. Ugyanis, ha több napon át több tojáson ülhet a pulyka, úgy hamar elkotlik s keveset tojik. A pulyka kitünően kelti ki és neveli föl az alája tett 15—20 darab tojást.

A kis pulykákat felneveléskor főleg a megfázástól óvjuk. 10—12 hetes korig esténként száraz, meleg ólban alhassanak, de azután már az öreg pulykákkal együtt alhatnak a szabadban elhelyezett ülőléceken is. Legkönnyebben megfáznak 8—10 hetes korban, mert a nyakuk vörösödik és ekkor fáznak. Hideg, nedves reggeleken és erősen szeles időben ne engedjük a szabadba a kis pulykákat.

A kis pulykák takarmányozása egyszerű. Fontos, hogy mindenkor friss és egészséges takarmányt kapjanak. A kotló alól kikerült

**Élesztőt? Vegyünk a szövetkezeti boltokban!
Itt kézzel nem fogdossák, hanem
hygiénikusan, adagoló géppel szelik**

kis pulykáknak teljes felszáradás után adjunk először is apróra törött faszén darát és finom homokos kavicsot. Majd utána adhatunk kissé megfőzött vagy csak megáztatott finom darákat, (buza, tengeri, árpa, zab) vagy héjtalan kölest. Ugyancsak adjunk nekik vizet vagy fölözött tejet. Az első 10—14 napban ne álljon előttük egész nap víz, hanem etetéskor itassuk őket. Már a második-harmadik napon kapjanak a kis pulykák a fenti főzött vagy áztatott darákhöz keverten finomra vagdalt zöldet (hagymaszár, csalán, töklevel káposzta félek) és 2—3 százalék takarmány meszet. Ebből a keverékből kapjanak aztán 8—10 hetes korig körülbelül naponta 3—4 óránként aszerint ahogy emésztenek. Fontos, hogy sohse lakjanak tulzottan jól és mindég legyen jó étvágyuk. A takarmányt adjuk kis élben végződő „V” keresztmetszetű vályucskából.

Amíg pulykáink kicsinyek, addig a kotló pulykának adjunk külön is enni, nehogy elege kicsinyei elől a finomra vagdalt takarmányt.

8—10 hetes kor után növendék pulykáink az öregekkel együtt kapjanak reggel zölddel kevert eleséget, melybe sok búzakupát is adhatunk s délben meg este adjunk egész szemű magvakat. Aszerint kapjanak többet vagy kevesebbet a zsákból, amint találunk a mezőn. Fontos, hogy állandóan a legelőn lehessenek.

Pulykáink részére is szórjunk el az udvar egy szárazabb helyén faszéndarát és homokos kavicsot, hogy abból kedvükre fogyaszthassanak.

November elején válogassuk ki a jövő évi tenyészpulykákat, a többi meg zárjuk szűkebb udvarra vagy ólba, hol keveset mozoghatnak és ott naponta 2—3-szor etessük őket áztatott tengeri vagy árpadarával. Hogy jobb étvágygal egyenek, etetés előtt — legalább egy fél órára — engedjük az eladandó pulykákat szabadon futkározni és repdesni. Arra törekedjünk, hogy december elején piacra adhasuk pulyka fölöslegünket, mert ekkor már megkezdik azok összevásárlását a külföld számára.

Magpulykáinkat a télre helyezzük el melegebb ólakba s azok kapjanak reggel kissé langyos keveréket, melyben legyen mennél több buza, korpa, különféle darák és szárított, de nedvesített lucerna, lóhere, bükköny, akác vagy csalán levél. Ehhez keverjük mindenkor 2—3 százalék takarmány meszet is. Este adjunk buza ocsut, tengerit vagy árpát, de egyszerre csak egyféléit. Ügyeljünk arra, hogy különösen másodéves pulyka kakasaink a tél folyamán el ne hizzanak, mert akkor sok lesz utánuk a terméketlen tojás.

3—4 évenként gondoskodjunk pulykáink vérfelfrissítéséről, hogy szép és nagy pulykákat nevelhessünk.

9. Ludtenyésztés.

Ahol csak arra alkalmas legelőink és tarlóink vannak, miket

egyéb állatokkal hasznosítani nem tudunk, ott vezessük be a hasznos ludak tenyésztését. Hál Istennek alig van gazdaudvar, hol nem találunk meg a pár darab magludat, melyek után évről évre felnevelik a 10—12 darab libát. Nemcsak kitünő husával és zsirjával hálálja meg a lud a ráfordított költséget és munkát, hanem igen értékes tollával is. A legértékesebb toll, a ludtoll.

Ludjaink megválasztásánál is alkalmazkodjunk az országos szempontokhoz. A nagykereskedelem és a külföld legszivesebben veszi meg a fehér tollu, hizottan és tisztottan 5—6 kg. súlyu ludakat, ighát ezeket tartjuk és szaporítsuk. A fehér tollu, nemesített magyar lud a világ egyik legkitünőbb ludfélesége lévén, becsljük meg azt. Növekedése és hizása gyors, szaporítása könnyü, legelésző képessége nagyon jó, hus-, zsir és toll minősége elsőrendü.

A ludak elhelyezése nem ad nagyobb gondot. Egyszerü és alacsony ólakban tarthatjuk azokat, esetleg tyukféléllel és egyéb baromfiakkal együtt. A tyukok ülöléce alá tegyünk deszkát vagy bádogot, hogy a trágya arra huljon és akkor az alatt alhatnak ludjaink. Különbén is csak a magludainkat télen és a kis libáinkat kora tavasszal, 8—10 hetes korig kell ólban elhelyeznünk, egyébként ludjaink tavasztól-őszig kint alhatnak a szabadban, 50-60 cm magas kerítések mögött.

Tenyézludjainkat általában több éven át meghagyhatjuk szaporításra. A 2—3 éves gunarak és a 4—6 éves tojó ludak még nagyon jól szaporitanak. A legéleterősebb és legszebben fejlett ludakat a 2—3 éves tojók tojásaiból nevelhetjük fel. Ighát magludakat első sorban ezek tojásaiból keltessük.

Amig a kisebb testü ludaknál 4—5 tojót számíthatunk egy gunárra, addig a nehezebb testü ludakból legfeljebb 1—2 tojót adjunk egy gunárhoz, ha azt akarjuk, hogy a tojások jó fiasak legyenek.

Általános panasz, hogy ludjaink keveset tojnak. Megfelelő kiválogatással ezen a bajon segíthetünk. Válogassuk ki a többet tojókat és első sorban azok tojásait keltessük ki. 10 és 50 tojás között van a tojás termelő képessége, tehát érdemes lesz válogatnunk.

A ludkötők igen jól keltenek és nevelnek, használjuk hát első sorban azokat tojásaik kiköltésére. Hagyjuk őket abban a fészekben kelteni, amelyikben tojtak. 10—12 darab tojásnál többet ne tegyünk egy ludkötő alá s az igen nagy testü ludakat ne ültessük meg. Szükségből pulyka alá is tehetünk 10—12 darab ludtojást, sőt a tyukkötő alá is adhatunk 4—5 darabot. Pulyka és tyukkötő alatt a tojásokat a második héttől kezdődően nedvesítsük s a tyukkötőnek segítsünk megfordítani a nagy tojásokat, mert azt ő — rövid nyakával — nem tudja megtenni.

A ludtojások termékenységeire igen jó hatással van, hogy a a tojásrakás idejében tojóludjaink kapnak friss zöldet, vagy pedig kissé

megnedvesített lucerna, lóhere, bükköny, akác, vagy csalán széna levelet.

Fordítsunk mindenkor nagy gondott kis libáink és ludjaink okos szerű takarmányozására. Jól jegyezzük meg, hogy a ludak kizárólagosan növényevők, tehát fűfélékkel és magvakkal élnek. A kotló alól kikerült kis libáknak adjunk először faszén darát és finom homokos kavicsot. Majd kapjanak utána kissé megnedvesített darákat, apróra vagdalt zölddel keverten és utána vizet. Már pár napos korban kapassuk rá kis libáinkat a legelésre. 4—6 hetes korig adjunk naponta 3—4 óránként buzakorpás, árpa, zab vagy tengeri darás és apróra vagdalt zöldes keveréket, melyhez tegyünk mindenkor 2—3 százalék takarmány meszet. Ha jó a legelő, úgy a 6 hetes kornál idősebb libáknak és az öreg ludaknak adjunk reggel és este egy kevés árpát, zabot vagy tengerit. Télen a magludaknak adjunk reggel kissé langyos-nedves keveréket, áztatott szénalevéllal és mésszel keverten, este tengerit vagy egyéb szemet.

Libáink és ludjaink etetését általában ahhoz szabjuk, hogy mit és mennyit találnak a legelőn. Vizükről azonban mindég gondoskodjunk.

A jól fejlett ludakat 10—12 hetes korban kopasszuk meg először, majd utána 12 hetenként másodszer, esetleg harmadszor is. Egy 5—6 kg-os lud után évente kapunk 20 deka tollat, melyből közel 5 deka a pehely toll. Kopasztásnál csak a mell, alsónyak, has és hát tollait hagyjuk meg. Az utóbbit azért, hogy a megkopasztott állat szárnya ne essen le. Október és május hónapok közötti időben nem szabad kopasztani.

A megtépett, értékes ludtollat tegyük vászon zsákokba (a pehely tollakat természetesen külön) és tartsuk szellős, napos helyen. A molytól óvjuk meg.

Ludjainkat értékesítsük vagy 10—12 hetes pecsenye korban 3.5—4 kg sullyal vagy pedig a teljesen kifejlett ludakat megtömjük és úgy adjuk el. Utóbbi esetben 4 hétnél tovább ne tömjük a ludat, mert a mája is elzsírosodik és a sütesnél összeesik. A 4 hét alatt egy ludba beletömjünk 23—30 kg. sós vízben puhára áztatott és kissé megszírozott tengerit. Ezzel a ludunk 40—60 százalékkal gyarapszik. A tömés alatt levő ludjainknak adjunk bőven friss vizet és tegyünk abba mindenkor homokos kavicsot. Egy külön kis vályucskában meg adjunk durvább faszén darát.

**A Szeszfőző Szövetkezet által főzött pálinka
kristálytisztá, zamatos!**

Nagyobb tömegű állatok tömésénél igen jól használhatjuk az olcsó tömőgépet.

A ludak nemét a következőkből állapíthatjuk meg. A gunárnak rendszeren nagyobb a teste, hosszabb és vékonyabb a nyaka, magasabb a láb állása és élesebb a hangja. Az 5—6 hónapnál idősebb fiatal gunárnak a csavaros ivarszervét már kinyomhatjuk. Fektesük a hátára és ujjainkkal erősen nyomjuk a végbélnyílás körüli részt s a himvessző kijön.

10. Kacsatenyésztés.

Hazánkban mindenütt megtaláljuk a kacsákat, ahol egy kis álló víz, vagy folyócska vagy csak egy kis vizes árok van. A rovarban gazdag állóvizeink a kacsatenyésztésre. Azonban jegyezzük jól meg, hogy különösen a kisebb testű kacsákat fürdővíz nélkül is haszonnal tarthatjuk.

A kacsákat kítűnő husáért, zsirjáért, tolláért és ujabban tojásáért tartjuk. Aszerint válasszuk a kacsá faját, amilyen céllal azt tartani akarjuk. Az országos szempontok azt kívánják, hogy kacsákból a mennél nagyobb testűeket és feltétlenül a fehér tollúakat tartsuk. A hazai és külföldi fogyasztó közönség egyaránt ezt keresi.

A szaporításra kiválogatott magkacsákat már az ősszel válogasunk össze, hogy egymást megszokják. Hogy szép és nagy kacsákat nevelhessünk, 3—4 évenként frissítsük fel azok véréit.

A nagyobb testű kacsáknál minden 4—5 tojóhoz, a kisebb testűeknél pedig minden 6—8 tojóhoz adjunk egy gácsért, hogy utánuk jó termékeny tojásokat kapjunk. Tojó kacsákat megtarthatjuk 2—3 évig, a gácsérokat meg 1—2 évig.

Kacsáink közül is szaporítsuk mindig a jobb tojókat és keltetésre itt is elsősorban a 2—3 éves tojók tojásait használjuk fel. A kacsá nagyon ritkán kotlik meg, tehát annak tojásait tyuk vagy pulyka kotlókkal keltessük ki. Egy tyuk alá 10—12 drb, egy pulyka kotló alá meg 20—22 drb. kacsatojást tegyünk. A kacsatojásokat is igen ajánlatos a kotló alatt, a második héttől kezdődően nedvesíteni.

A kis kacsákat 3—4 hetes korig óvjuk a megfázástól. Tartsuk azokat éjjelre száraz és meleg ólban és almozunk alájuk mennél gyakrabban. A kikelés után legelőször ezeknek is adjunk apró faszén darát és finom kavicsos homokot, de utánna azonnal adhatunk kissé dedvesített darás keveréket, apróra vagdalt zölddel és 2—3 százalék takarmány mésszel. Ezzel a keverékkel etessük kis kacsáinkat egészen 6—8 hetes korig, közben fokozatosan szoktassuk azokat az egész szem fogyasztására.

Jól jegyezzük meg, hogy a mohón faló kiskacsáknak etetéskor mindig adjunk inni is.

Kacsáinkat értékesíthetjük 10—12 hetes korban, 2 kg. körüli sullyal pecsenyének, 4—5 hónapos korban, mint huskacsákat vagy pedig a teljesen kifejlett kacsákat 2—3 hétig tömjük sós vízben puhára áztatott tengerivel. Egy kacsába beletömhetünk 15 kg. körüli tengerit, mikor is elérünk 40—60 százalékos sulyszaporodást.

A teljesen kifejlett kacsákat évente kétszer megkoppaszítjuk és utánuk kapunk 12—15 deka tollat az állat nagysága szerint.

11. Gyöngytyuktenyésztés.

A legjobban fizető külföldi piacok minden mennyiségben s mindenkor magas áron szívesen megveszik a kitünő husu magyar gyöngytyukokat, így hát arra alkalmas, szabad tanya-területeken és nagyobb gazda udvarokon vezessük be tartásukat az eddiginél sokkal nagyobb mértékben.

A legszorgalmasabb rovar és maggyűjtő gyöngyösöket engedjük kedvükre elkalandozni, továbbá a szabadban aludni és a bokrok alatt vagy a vetésben eltojni. Egy kakasra számítsunk 5—6 darab tojót. A tojásokat naponta gyűjtsük össze és azokból a legnagyobbakat, — lehetőleg öreg tojók után — keltessük ki. A nagyon rosszul és türelmetlenül keltő gyöngyösök tojásaiból 20—25 darabot tehetünk egy tyukkotló, vagy 30—35 darabot tehetünk egy pulykottló alá.

A kis gyöngyösök, valamint az öregek takarmányozása és gondozása teljesen egyezik a közönséges csirkével és tyukéval, járjunk el aszerint. Fontos megjegyeznünk, hogy a kis gyöngyösöket este korábban etessük meg és utána engedjük még szabadon járni. Egyben nagyon óvjuk a kényes nyaku kis gyöngyösöket a nagyon tűző naptól.

2—3 éves korban selejtezzük ki az öreg gyöngyösöket.

A kakasokat általában a következőkről ismerhetjük meg. Nagyobb a fejük és a sisakjuk, állebenyűk kékes. A hátsó nyak és hátollai fényesebbek. A kakasok a szabadban állandóan figyelnek örködnek és a folyton rikácsoló-tukácsoló tojók mellett alig lehet hallani halk szavukat. Az állatok végbélnyílását ha kinyomjuk, ott megláthatjuk a kakasok hengeres hímveszőjét.

Országos és saját érdekből is tartsunk mennél több hasznos gyöngytyukot, még pedig a sötétebb, kékes szürke színben,

12. Hogyan védekezzünk a baromfi betegségek ellen.

Sok millió pengő értékű baromfi pusztul el évről évre s ezáltal sok nemzeti vagyon semmisül meg. S különösen elszomorító a dologban az, hogy ennek a nagy nemzeti kárnak az okozásában egyaránt vesz részt a sokféle fertőző betegség mellett a baromfitartók hanyagsága, nemtörődömsége és tudatlansága. Folyton sirunk és panaszkodunk, hogy baromfiaink évről évre elpusztulnak, de azért

nem jut eszünkre, hogy a baromfiakat rendesebben ólozzuk, gondozzuk, óljukat takarítsuk, fertőtlenítsük stb.

Jól jegyezzük meg, hogy minden baromfiudvarban ott leselkednek a különféle fertőző betegségek ragály anyagai s arra várnak, hogy a hanyag kezelés következtében megbetegedett állatokon fellép-hessenek és pusztító munkájukat elvégezthessék. Törekedjünk minden erőnkkel a betegségek fellépését megakadályozni, mert ez sokkal könnyebb, mint a már pusztító betegséget megállítani. Lássuk csak a legfontosabb tudnivalókat:

1. Tartsuk a baromfiakat száraz, egészséges, világos, jól szel-lyőztethető ólban. Ne zsufoljuk itt őket össze és takarítsunk utánuk rendszeresen. Legalább 2—3 hónaponként meszeljük jól ki az ólat és a benne levő felszerelési tárgyakat. Az ól agyag padlózataát 5—10 cm. vastagon — évenként többször is cseréljük ki.

2. 3—4 évenként frissítsük föl a baromfiak vérét, hogy az el ne korcsosuljon a rokonyenyésztés következtében és így a betegsé-gekre hajlamossá ne vállaljon. Azonban úgy állatot mint tojást csak ismert és egészséges állományból hozunk s az idegen udvarból hozott állatot minden körülmények között legalább 10—12 napra zárjuk külön s figyeljük meg egészségi állapotát.

3. Elvényt, nagyon öreg állatokat ne tőrjünk meg udvarunkon, mert ezeknek csaknem mindegyike telítve van a betegségek fertőző csirájával.

4. Keltetésre használjuk fel mindég a — legjobban fejlett — 2—3 éves állatok tojásait, mert ezekből kapjuk a legéleterősebb utódokat.

5. Figyeljük állományunkat és a beteggyanusakat mindenkor azonnal vegyük ki az egészségesek közül és azokat vágjuk le. Gyó-gyításukkal ne kísérletezzünk. Ha fertőző betegség lép fel a közelben s ezt megtudjuk, zárjuk be a baromfiakat az ólba, ládába, padlásra, istállóba, vagy bárhová és ne engedjük ki azokat mindaddig, míg a betegség el nem vonult.

6. Ha fertőző betegség lépett fel állataink között, azok közül a beteggyanusakat azonnal vágjuk le, a többit vigyük más helyre s a fertőzött helyet erősen fertőtlenítsük forró lugos, vag fahamus vízzel vagy forró mésztejjel. Minden szemetet és piszkot úgy az ólból,

Vasárut, jót—olcsót? A szövetkezeti boltokban!

mint az udvarból az esetleges hullákkal, valamint a kényszervágott baromfiak belső részeivel együtt égessük el, vagy egy méternél mélyebben ássuk el. Nagy hibát követ el az, aki a beteg állatokat vagy a hullát elajándékozta kóbor embereknek, akik aztán a fertőző beleket és egyéb belső részeket rendszerint udvarokba dobálják s így mesterségesen terjesztik a betegséget, mert ez nekik újabb és újabb pecsenyét jelent!

7. Betegségek lezajlása után újból és alapoan fertőtlenítsük az ólat forró lugos vagy fahamus lemosással vagy forró mésszel meszeléssel.

8. Akinek értékesebb, vagy nagyobb baromfiállománya van, az a betegség felléptekor azonnal forduljon állatorvoshoz és kérje annak tanácsát. Aki biztosan akarja megállapítani baromfiái betegségét, az küldjön fel hullát az Országos Állategészségügyi Intézetbe (Budapest, Tábornok ut 2) és ebben a kitünő állami intézményben azonnal megállapítják a betegséget és — kérésre — kimerítő tanácsot adnak.

13. Fertőző betegségek.

A legtöbb betegséget ezek okozzák, mert egyik állatról a másikra könnyen átterjednek. A baromfikolera, vagy népiesen a baromfivész évről évre elpusztítja egész falvak baromfiállományát. Ennek a betegségnek jellemző tünete, hogy a baromfiak gyorsan és tömegesen hullanak el tőle. Védekezésül, a kolera jöttének hírére zárjuk be a baromfiakat, ne engedjük azokat a szomszédok állataival érintkezni. Ojtással ilyenkor legjobb bebiztosítani őket. Ha már fellépett a betegség az udvarokon, akkor a beteg állatokat azonnal irtsuk ki, a többit különítsük el tiszta helyre (istállóba, padlásra, pincébe, ládába stb.) és ott szórjunk alájok 1 cm. vastagon égetett mézspórt. A fertőzött ólat, udvart és felszerelési tárgyakat alaposan fertőtlenítsük és minden hulladékot égessünk el.

A csirkék fertőző fehér hasmenése igen ragályos betegség. Az alig pár napos csirkék egyszer csak gunnyasztani kezdenek, szárnyukat leengedve sirnak, fejüket lehorgasztják, nem esznek, sokat isznak, hasmenésük lesz és tömegesen elhullanak. Ahol ez a betegség fellépett, ott az öreg állatok között fertőzöttek vannak, ezek fertőzött tojásokat tojnak, miáltal a kikelt kis csirkék egy része már fertőzötten jön a világra s rohamosan tovább fertőz.

Mihelyt valamelyik kotló alja csirke között ez a betegség fellépett, azok közül a beteggyanusakat (vagy még okosabban az egész kotló alját) azonnal irtsuk ki, vagy legalább is jól különítsük el. A többit tegyük ugyancsak külön helyre, vagy ládába s ennek alját hintsük fel mézspórral. A betegség megálltáig tartsuk külön a csirkéket.

A csirkék régi helyét alaposan fertőtlenítsük. A fertőzött csirke-

állományból felnevelődött állatokat fogyasztásra mielőbb adjuk el, azokból ne tartsunk meg tenyészállatokat, mert azok újból fertőzni fognak. Állatorvos közbejöttével vizsgáltsuk meg tenyészállataink vérét és a fertőzötteket azonnal irtsuk ki. Keltető tojásokat és tenyészállatokat csakis vérvizsgált és tisztának talált állományból szerezzünk be.

A kokcidiosis, melyet csirkevérhasnak is mondanak rendszeren a 2—6 hetes csirkéket és pulykákat támadja meg és pusztítja el nagy számban. A betegséget különösen a nyálkás, véres hasmenésről ismerhetjük fel. Ugyanugy különítsük el a betegeket és fertőtlenítsünk utánuk, mint a csirkék fertőző fehér hasmenésénél és a kokcidiosisban megbetegedett állományból sohse tartsunk meg tenyészállatokat, mert azok a fertőzést megismétlik.

A baromfigümőkór főleg ott lép fel, ahol sok öreg állatot tartanak. A gümőkóros állatok lesóványodnak és elpusztulnak. A felboncolt hullának a mája és egyéb testrésze tele van kitapogatható kisebb nagyobb gümőkkel. Ezen könnyen terjedő betegségnek a megakadályozására a soványodó állatokat irtsuk ki, általában ne tartsunk meg vén állatokat s ha a betegség nagyobb mértékben pusztít, forduljunk állatorvoshoz. Tuberculin próbával a fertőzött állatokat pontosan megtaláljuk. Alaposan fertőtlenítsük az ólakat és udvart!

A baromfihimlő vagy baromfidiftéria egyazon betegség és különösen ősztől tavaszig betegíti meg a tyukféléket, pulykákat és galambokat. Az állatok fején barnás pörkös kiütéseket, vagy egyik másiknak a szájában sárgás lerakódásokat találunk, melyeket ha lekaparunk, alatta vérzést látunk. Az elhanyagolt állatoknak a szeme is bedagad. Állataink tömegesen leromlanak, a tyukok nem tojnak. Ahol évről évre fellép ezen betegség, ott minden nyáron (július vagy augusztusban) az összes 3 hónapnál idősebb tyukfélét és pulykát, de legalább is a jövő évre meghagyandókat az állatorvos közbejöttével kezeltsük le. A súlyosan beteg állatokat vágjuk le, kezelésükkel ne kísérletezzünk. Az enyhén betegek szájában a lerakódásokat kaparjuk le és a sebek helyét 2—3 naponként kenjük be 10 százalékos jódtinktúra és 90 százalékos glicerinnel (vagy olaj) keverékével.

A baromfiak ragadós nátháját könnyen téveszthetjük össze a difteriával. Főleg a rosszul nevelt, későn keltetett, rokontenyésztett, valamint a helytelenül ólázott fiatalabb állatok őszi és téli megbete-

Minőséget, legolcsóbban!

Szövetkezeti boltokban!

gedése ez. 1—2 naponként vegyük kézbe a nyitott szájon lélekzõ, náthás állatokat és nyomjuk ki orrukból a váladékot. Majd tegyük az állat csõrét jó mélyen, langyos, 3 százalékos bórsav, erõs hipermangán vagy timsós oldatba és bugyborékoltsunk vele. A náthás állományt tegyük meggyógyulásig száraz és meleg helyiségbe. A szokásos módon fertõtlenítsünk.

14. Élõsködõ férgek kártételei.

A piszkos és gondozatlan ólakban és udvarokon a legkülönfélébb tetvek, kullancsok, rühatkák és bélférgek oly tömegesen szaporodnak el, hogy miattok a baromfiaknak nyugalma nincs, sok vért veszítenek, növekedésükben megakadnak, fokozatosan leromlanak, tojástermelésüket beszüntetik és elég nagy számmal elpusztulnak. Az ellenük felhasználható legjobb fegyver, a tisztaság.

A tolltetvek vért ugyan nem szívnak, de álladdó mászkálásukkal agyon izgatják az állatokat.

Az óvantagfélék, tyukpoloskák vagy kullancsok vérszívásukkal már sokkal veszedelmesebbek.

A tetvek és óvantagok ellen vakoljuk simára legalább belülrõl az ól falát és azt mennél gyakrabban meszeljük. Seperjünk sokat és a szemetet égessük el. Tetves állatokat ne vásároljunk! Télen bent az ólban, egyébkor meg az ól fala mellett — az eresz alatt — létesítsünk száraz porfürdõt: homokból, porföldbõl, fahamuból és 5—6 százalékos kénporból. Idõnként az ól nyílásait tömködjük jól be és égessünk el az ólban — elõvigyázatosan — minél több kénrudat vagy kénport

A baromfiak meszes lábát a nagyon elszaporodott rühatkák okozzák. Vegyük kézbe az ilyen beteglábu állatokat és langyos, sűrű szappan oldatba mártott, durva zsákvászonnal puhítsuk és szedjük le a lábakról a szürke lerakódást, majd a vérzõ lábrészeket többször kenjük be kénporral (vagy petróleummal) kevert zsíraddékkal vagy olajjal. Szükségbõl megfelel e célra a tiszta kocsikenõcs is. Seperjünk és fertõtlenítsünk utána

A különféle bélférgek és galandférgek lesoványítják a baromfiakat és a tojótyukokkal abbahagyatják a tojástermelés. Vizsgáljuk meg jól a levágott állatok vékony- és vakbeleit s ha bélférget találunk azokban, úgy egy napig koplaltassuk az állatokat, majd utána etessünk velõk — több ízben — erõs fokhagymás fõzettel kevert darákat, megpörkölt tökmag darákat, vagy egyéb bélféreggüzõ anyagokat. Hogyha nagyobb állományt akarunk vásárolt és erõsebb hatású bélféreggüzõ szerrel tisztítani, akkor annak hatását elõzõleg pár állaton próbáljuk ki. Ezen anyagok nagyobb mennyiségben megölhetik a baromfit is.

15. Értékesítés.

Fordítsunk nagyobb gondot arra is, hogy baromfi termékeinket okosan és az alábbi tanácsok szemmel tartásával értékesítsük.

1. Alkalmazkodjunk a piac és vásárlóink kívánságaihoz s mindenkor a kívánt minőségű és a legjobb árut vigyünk eladásra, mert a vevőnek nem mindegy, hogy mit vesz.

2. Baromfitermékeinket izléses csomagolással és tisztán vigyünk eladásra, mert így szívesebben veszik meg azt. Tisztítsuk meg a tojásokat és mossuk meg az állatok lábát, csőrét vagy taraját. Szállító kosarunk ésládánk, valamint a csomagolásnál használt szalma, széna és pelyva mindenkor tiszta és friss legyen.

3. Legyünk lelkiismeretesek és csak egészséges, kifogástalan árut értékesítsünk. A megbízhatatlan áruért a kereskedő nem fizethet jó árat, mert ezért ő is keveset kap.

4. Termékeinket meggondolatlanul ne adjuk el, hanem érdeklődjunk állandóan az árak iránt. Támogassuk a meglévő szövetkezeteinket s — ha kell — alakítsunk ujjakat is. Ezek hivatottak első sorban a magyar baromfityényszét fellendíteni.

A jól megszervezett kereskedelem mellett legyenek jól megszervezett szövetkezeteink is, melyek irányítani és támogatni fogják termelésünket és értékesítésünket eredményesebbé teszik.

Szövetkezeteink azonban dolgozzanak együtt a meglévő kereskedelemmel, a termelő gazdák és az ország javára!

Adjon a jó Isten eredményes, jó munkát!

Ne vásároljunk olyan helyen ahol alkudozni lehet

mert itt, kisebb értékű áruért többet kérnek,
tehát jóhiszeműségünkkel visszaélnék.

A szövetkezeti boltokban

szabott árak mellett minden cikkért csak annyit kérnek,
amennyit ér!

Takarékos háziasszony

ezért vesz mindent a

Szövetkezetek üzleteiben.

Reggelire — uzsonnára

Áldás kávépótló

cikoria és szemeskávét
nélkül használható

$\frac{1}{8}$ kg. 30 fillér.

**Áldás kávépótlóhoz
csak tej és cukor
szükséges.**

Legyen takarékos !

Használja Ön is !

Kapható: Mindenütt.

Szegedi Boris.

Fur-Fa-Rag-Ta és a szaladószék

Lányok, fiúk, ide figyeljtek. Nem magyarázom néktek merre van Kína, mert azt ti nagyon jól tudjátok, hogy Ázsiában van. Azt se magyarázom, hogy milyen egy kínai, mert azt is tudjátok jól, hogy sárga. Azt is megtanultátok már bizonyára, hogy Peking Kína fővárosa. De hogy Pekingben él Fur-Fa-Rag-Ta, a mókáskedvű ezermester, azt ugye, most halljátok először. Nagy kópé ökelme! Feltalált már sok mindent: repülő sőtártót, lyukaspoharat (amelyik éppen olyan volt szemre, mint egy rendes pohár, csak mikor ajkához emelte a szomszúságtól epedő, — rejtélyes módon — az alján utolsó cseppig mind kifolyt a vágyva vágyott ital.). Feltalált még Fur-Fa-Rag-Ta: meleg jeget, hideg tüzet, ki tudná az felsorolni, hogy mi mindent.

Most csak egyik találmányáról akarok mesélni, amellyel, hogy nagy mondjam, sok vizet zavart kínai barátunk: a szaladószékről.

Tizenkét szék állt Fur-Fa-Rag-Ta fogadószobájában. Egyik szék olyan volt, mind a másik. Illetve egyik mégsem volt egészen olyan, mint a többi tizenegy, mert ha valaki ráült, hát az az egy szék menten kiszaladt alóla és meg sem állt a szoba másik sarkáig.

Jaj volt az olyan látogatónak, akire Fur-Fa-Rag-Ta haragudott. Csak egyet intett az inasának s az mély hajlongások, udvariasságok között a szaladószéket tolt a kellemetlen vendég alá. Hogy mekkorát puffantak szegény vendégek, hát azt elképzelhetitek.

Sok panasz érkezett ezidőtájt a főmandarinhoz, hogy Fur-Fa-Rag-Ta így meg úgy, hiszen a város legtekteintélyesebb polgárait is sorra megtréfálta kínai barátunk.

A főmandarin Peking nagyhatalmu bírása, személyesen akart meggyőződni arról, hogy igaz-e az, amivel Fur-Fa-Rag-Tát vádolják.

Feöltötte sárgaselyem hivatalos kabátját (ami Kinában a legmagasabb tisztviselői méltóságot jelenti) fejébe nyomta sokgombos kalapját s gyaloghintóban az ezermester házához vitette magát.

Látja ám a Fur-Fa-Rag-Ta, hogy közeledik a főmandarin, díszes kísérettel. Nagyon megijedt s ha nem lett volna sárga, hát el-sárgult volna a rémülettől.

Fogd csak inasom, kedves Res-Tek-Rest-Je, ezt a szaladószéket, vidd le a pincébe, rejtsd el annak legsötétebb zugába, nehogy itt találja a főmandarin, — kérjelte szolgáját az ezermester. —

Res-Tek-Rest-Je, akihez nem mindig volt ilyen nyájas a gazdája, sőt néha megcibálta a fülét is, elérkezettnek látta az időt arra, hogy bosszút áljon Fur-Fa-Rag-Tán. Nem a szaladószéket vitte le a pincébe, de éppen hogy a főhelyre állította azt.

Már kopogtatott is az ajtón a főmandarin. Fur-Fa-Rag-Ta alázatosan hajlongva sietett eléje.

Kegyeskedjél belépni ilyen nagy kitüntetésre méltatlan hajlékomba, dicső őseid méltó unokája, legigazabb bíró minden kínaiak között. Foglalj helyet, a sárga hold ezüstözze be életedet, Uram — üdvözölte Fur-Fa-Rag-Ta a főmandarint és az asztalfőnél álló székhez vezette.

— Srrr — mint a puskagolyó szaladt ki a szék a főmandarin alól s meg sem állt a szoba tulsó sarkáig.

Fur-Fa-Rag-Ta nagyot csuklott s a nyelvébe harapott ijedtében.

Tanácsosai állították talpra a főmandarint, aki csontjait tapogtatva, ott a helyszínen a következő ítéletet hozta:

— Ötven botot verjetek Fur-Fa-Rag-Ta talpára. Huszonötöt, mert sok embernek fájdalmat okozott, — a főmandarin ismét végig tapogatta csontjait. — Huszonötöt, mert tehetségével nem az emberiség javát szolgálja, de éppen hogy rosszra használja találmányait.

mert embertársai megtréfálásán jár csak az esze és másoknak fájdalmat okoz.

Mondanom sem kell, hogy az ítéletet tüstént végrehajtották a főmandarin szolgálói. Most már nemcsak a főmandarin, de Fur-Fa-Rag-Ta is sziszegett fájdalmában.

A bölcseségmérő.

Ötven botott veretett a főmandarin Fur-Fa-Rag-Tára, az ügyeskeztü kínai ezermesterre. Huszonötöt, mert embertársainak fájdalmat okozott, huszonötöt, mert tehetségét rosszra használta fel, azaz: találmányaival nem az emberiséget szolgálta.

A verés nem minden esetben javítja meg az embereket, sőt úgy tudom, még a gyermekeket sem. Fur-Fa-Rag-Ta ököpésága nem javult meg. Azt azonban elhatározta, hogy a verést elkerülendő, a jövőben óvatosabb lesz és csinjeit úgy követi el, hogy senkinek fájdalmat nem okoz, de annál több földi jót, aranyat-ezüstöt keres.

Harminchárom nap és harminchárom éjjel szakadatlanul dolgozott Fur-Fa-Rag-Ta, a harmincnegyedik napon hajnalban kész volt művével, a bölcseségmérővel.

„Ilyen még nem volt a világon! — harsogták a hirvivők Peking utcáin. — Fur-Fa-Rag-Ta feltalálta a bölcseségmérőt. Ha valakinek a készüléket, amely olyan mint egy köcsögkalap, a fejére illesztik, a készülékhez csatolt számlap megmutatja, milyen bölcs az illető. Díjazás csak mérés után, aki buta, nem fizet! Rézpenz nem pénz aranypenz, ha sok van, nem baj. Hamispenzverők kimélik a mestert. Aki bölcs, az többet fizet.“

Lurkók, olyat még nem láttatok, csapatostul tódultak az emberek Fur-Fa-Rag-Ta házához, hogy megmérassék a bölcseségűket.

Az ezermester először Dok-Tor-Da-Do-Gó fejére illesztette a készüléket, akit eddig Peking legbutább emberének tartottak. A mäsina százszázalékos bölcsnek mérte.

Dok-Tor-Da-Do-Gó örömeiben száz aranyat fizetett be Fur-Fa-Rag-Ta pénztárába.

Viz-Fe-Jü következett, a város leggazdagabb kutyaszörkereskedője. Most a mérőlap mutatója már a kilencvenes számnál megállt.

— Ugy látszik, tiz számmal kevésbé vagy bölcs, mint Dok-Tor-Da-Do-Gó — jelentette ki Fur-Fa-Rag-Ta.

— Ha tiz számmal kevésbé vagyok bölcs, akkor száz arany helyett elég lesz kilencven is — mondta Viz-Fe-Jü s a markában szorongatott száz aranyból tizet visszacsusztatott a nyadrágzsebébe.

A főmandarin is meghallotta a hrvivők harsogását, nagyon kíváncsi lett a bölcseségmérőre, elstetett hát Fur-Fa-Rag-Ta házához.

— Ha Dok-Tor-Da-Do-Gó egész bölcs, Viz-Fe-Jú csaknem százszázalékos bölcs, milyen bölcs lehetek én? — morfondált magában a főmandarin.

— Mérd meg a bölcseségemet, Fur-Fa-Rag-Ta!

— Megmérhetetlen a te bölcseséged — alázatoskodott az ezermester. De a főmandarin figyelmét nem kerülte el, hogy zavartan pislog.

— Te megint valami turpiságot követtél el — szólt a főmandarin Fur-Fa-Rag-Tá-hoz, akit egy mellétkerembe intett maga után.

Fur-Fa-Rag-Ta térdre vetette magát a főmandarin előtt:

— Legkegyelmesebb bíró egész Kínában, bevallom, a bölcseségmérő csalás. Pénzre volt szükségem, így az emberek hiúságát használtam fel pénzszerzésre. A készülék nem bölcsesség-, hanem butaságmérő, a legostobább ember fején mutatja a legnagyobb számot.

A főmandarin felemelte a földről a még mindig térdeplő Fur-Fa-Rag-Tát:

— Ha nem volnék Peking bírása, azt mondanám, okos vagy, hogy az emberek butaságát pénzszerzésre használod fel. De így nem engedhetem azt, hogy az embereket megcsald. A bölcseségmérő készüléket megveszem. Hivatalnokaim butaságát fogom majd azzal mérni.

Az ébresztővödör.

Fur-Fa-Rag-Ta szolgája, Res-Tek-Rest-Je, minden reggel elaludt.

Hiába korholta gazdája naphosszat, Res-Tek-Rest-Je másnap reggel addig aludt, míg hasára sütött a nap.

— Majd elbánok én veled, te világ lustája! — mondotta szolgájának az ezermester.

A fenyegetést tett követte. Fur-Fa-Rag-Ta elküldte szolgáját a város határába, hogy hozzon két fillérért sót. Amíg a fiu távol járt, Fur-Fa-Rag-Ta felszerelt az ágyára, éppen a feje fölé egy vödört, melyet az ágy kárpitja közé rejtett. A vödört színültig megtöltötte jeges vízzel s egy drót segítségével az ébresztőóra rugójához kötötte.

Négy órakor hajnalban nagy jajveszékelve, csuromvizesen rohant ki az utcára Res-Tek-Rest-Je.

— Jajjjjj!!! Jeges víz a nyakamba, ördög bujt az ágyamba!

Persze a dolognak egy-kettőre hire ment a városban. Az emberek nagyokat nevettek a póruljárt szolgan.

Igaz, hogy nemcsak Res-Tek-Rest-Je volt Pekingben az egyetlen hétalvó. Voltak még számosan ugyanolyan tunyák, mint ő. Azok bizony nem sokáig nevettek.

Jöttek az emberek seregestől.

— Az én szolgálóm is nagyon köszönkező, szerelj fel az ágya fölé egy ébresztővödröt.

— A kisfiam mindennap elkésik az iskolából, nem árt reggelente egy kis hideg zuhany a nyakába.

— A feleségem olyan soká alszik, hogy három órára készül el az ebéd.

— A férjem tíz órakor délelőtt nyitja a boltját.

Ki tudná felsorolni mindazt a panaszt, amit felhoztak azok, akik cselédek, rokonaik, barátai ágya fölé felszereltették az ébresztővödröt.

Fur-Fa-Rag-Ta olyan sok pénzt keresett rövid idő alatt, hogy elhatározta, bizony ő nem dolgozik többet.

Délig heverészett az ágyában. A reggelijét aranytálcán két szolga hozta be mindennap. Kávéházban lebzselet egész délután. Egyik habos kávét a másik után hozatta a pincérrel. Szűrve, dupla habbal.

Ha Fur-Fa-Rag-Ta délig heverészett is, Res-Tek-Rest-Je bezeg fölkelte hajnalban, nehogy az ébresztővödör működésbe lépjen a nyakába zudítsa jéghideg tartalmát.

Meghallotta a főmandarin, hogy Fur-Fa-Rag-Ta, aki olyan szigorúan bánik a szolgálóival, ő maga a megtestesült lustaság.

— Nem tűröm tovább, hogy Fur-Fa-Rag-Ta rossz példát mutasson a város lakosságának — határozta el a főmandarin.

Azon nyomban hívatta az ezermestert:

— Kedves Fur-Fa-Rag-Ta barátom, valaki azt mesélte rólad, hogy olyan ügyes vagy, még bekötött szemmel is fel tudsz szerelni egy ébresztővödröt.

— Tízet is, százat is — hengegett Fur-Fa-Rag-Ta, aki nagyon hiu volt az ügyességére.

— Derék fickó vagy te, Fur-Fa-Rag-Ta A kínai császár parancsára fel kell szerelned egy vödröt. Nagyon nagy ur ágya fölé kell felszerelned. Az a császár urunk óhajtása, hogy te se tudd meg

**A saját javát munkálja, aki vásárlásaival
a szövetkezeteket támogatja!**

soha, kinek az ágya fölé szerelted fel az ébresztővödrot. Én tehát elrendelem, kötözzék be szolgálaim a szemed s bekötött szemmel vezessenek az illető nagyur házába. Remélem, nem neheztelsz, Fur-Fa-Rag-Ta, ezért a furcsa intézkedésemért?

Az ezermester, alázatos hajlongások közepette, nagy örömmel vállalkozott a furcsa utra.

Bekötötték tehát a szemét, zeg-zugos utcákon keresztül vezették. Fogalma sem volt róla, merre is jár.

Másnap reggel három óraker: Zum... Bum... Bumm... Zumbumbumzumum! Ömlött a víz Fur-Fa-Rag-Ta nyakába. Az ezermester ágya fölé szereltette fel az ébresztővödrot a főmandarin.

— A saját vödörrel öntöttek nyakon — siránkozott Fur-Fa-Rag-Ta.

A főmandarin lépett a szobába, nyomában valamennyi tanácsosa.

— Nem is a vödörrel öntöttek magadat nyakon, hanem a lustasággal. Délig heverésztél mindennap az ágyban, a szolgálodat pedig hajnalban fölzavartad.

Fur-Fa-Rag-Ta mosolygott. Mert már a főmandarin nagymamája is rendelt nála egy ébresztővödrot. Ugyanis a főmandarin sem szeretett korán fölkelni.

Nagyszerű Szappan- Nepszerű árban

**LUX TOILET
SOAP**

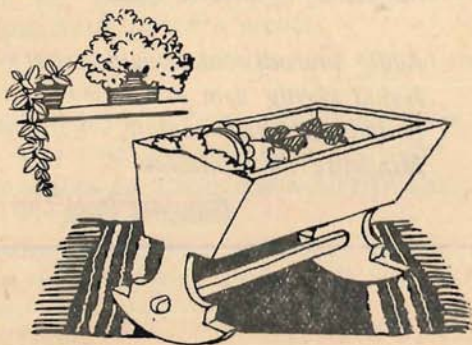
KAPHATÓ MINDENÜTT
Ára 40 fillér

Babaaltató.

Hunyd le babám szép két szemed,
 Altatódalt énekelek.
 Vetek neked ágyat,
 Jó meleget, lágyat,
 Puha lesz a párnád,
 Selyempaplan vár rád.

Hunyd le babám szép két szemed,
 Altatódalt énekelek.
 Lenn a kertben vár ám
 Rád egy szelid bárány
 S ha lehunytad szép szemecskéd,
 Eljönnek az arany kecskék.
 Aludj, aludj, drágám.

Balassáné Radó Lilly

Agi iskolába megy.

*Most iskolába indulok.
Bizony, baba, ez nagy dolog!
Vállamat barna táska fogja,
Nagylány vagyok ám mától fogva!*

*A táska mélyén papiros,
De hozzányulni még tilos!
Ábécés könyv és zöld radír,
Az mindenkinek kell ha ír.*

*Kicsi kosárban hordom itt
Ezentul a tizórait
S biztosan lesz ott sok gyerek...
Szent Isten, hisz ez pityereg!*

*Ne sirj, babuska, kis butám,
Hisz itthon leszek délután
És ha a lecke nem nehéz,
Meglátod, egykettőre kész.*

*Addig maradj csak csendbe', csitt!
Bajod ebédig nem esik,
S amit tanultam ezalatt,
Mindenre megtanítalak.*

Balassáné Radó Lilly

DRÉHER SÖR FOGALOM!

Baloghy Mária :

Adj Isten egészségére!

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy király. Ez a király olyan hatalmas volt, hogyha eltüsszentette magát, az egész ország népének rá kellett mondani: „Adj Isten egészségére.“ Minden ember mondta is, csak a csillagszemű juhász nem akarta sohasem mondani.

Megtudta ezt a király s nagyon megharagudott. Maga elé hívatta a juhászt.

Elmegy a juhász, megáll a király előtt. Ez trónusán ült s igen hatalmas volt, meg rettenetes mérges. De akármilyen hatalmas volt, akármilyen mérges volt a király, a csillagszemű juhász mégsem félt tőle.

— Mondd mindjárt: adj Isten egészségemre! rivalt rá a király.

— Adj Isten egészségemre! szólt vissza a juhász.

— Nekem, nekem, te korhely, betyár te! — lármázott a király.

— Nekem, nekem, felséges ur — felelt amaz.

— De nékem, énnekem! ordított a király és mérgesen verte a mellét.

— Nekem hát, persze, hogy énnekem! — mondta megint a juhász és szeliden verte hozzá a mellét.

Már akkor a király nem tudta, mit tegyen mérgében. Ekkor beleszólt az udvarmester:

— Azt mondd te, tüstént azt mond: adj Isten egészségére, felséges uram! — Ha nem mondd, halál fia vagy!

— Nem mondom én addig, míg a királykisasszonyt nekem nem adják feleségül — felelt a juhász.

A királyleány is ott volt a szobában, királyapja mellett ült egy kisebb trónuson. Olyan gyönyörűséges szép volt, akárcsak egy aranygalamb. De akármilyen gyönyörűséges szép volt, azért elnevette magát a juhász szavára. Mert néki megtetszett a csillagszemű juhász; jobban megtetszett mint, minden királyfi.

A király pedig megparancsolta, hogy vessék tüstént a juhászt a fehér medve tömlőcébe.

El is vitték a drabantok s bevetették a fehér medve tömlőcébe. A medvének két nap nem adtak semmit enni, hogy annál dühösebb legyen. Mikor az ajtót betették, mindjárt megrohanta a medve a ju-

hász, hogy széttépje és felfalja. De mikor csilagszemét meglátta, úgy megijedt, hogy inkább magamagát falta volna be. A legtávolabbi szegletbe kuporodott, onnan nézte, de bántani nem mert. Pedig éhes volt, csak úgy nyaldosta talpát az éhségtől. A juhász meg le nem vette róla a szemét és hogy ébren tartsa magát, nótákat fujt, mert tudta, ha elaludna, a medve rögtön széttépne.

De nem aludt el.

Reggel jön az udvarmester, hogy megnézze a juhász csontjait, hát látja, hogy annak semmi baja. Felvezette a királyhoz, aki rettenetesen megharagudott s azt mondta :

— No most közel voltál a halálhoz. Mondod-e már ; adj Isten egészségemre ?

De a juhász csak azt mondta :

— Nem félek én tiz haláltól sem ! Csak akkor mondom, ha a királykisasszonyt nekem adják feleségül.

— Eredj hát a tiz halálba !

És a király megparancsolta, hogy vessék a juhászt az óriás sündisznók tömlőcébe. Be is vetették a drabantok. A tüskés sündisznóknak egy hétig nem adtak enni, hogy annál gonoszabbak legyenek. De amint a disznók neki rohantak, hogy szertefaldossák, a juhász kivett a szüréből egy Vendel-napkori faragott kis furulyát s elkezdte rajta fujni Szent Vendel nótáját. Erre a sündisznók visszahökkenetek, aztán meg egymásba kapaszkodva táncba ugrottak.

A juhász úgy szeretett volna kacagni, amint azokat a furcsa állatokat táncolni látta. De nem merté abba hagyni a furulyázást. Tudta, hogy akkor mindjárt rárohannának, felfalnák. Mert ezeknek hiába volt csilagszeme, tiz sünnnek nem nézhetett egyszerre a szeme közé. Azért csak fujta a Vendel nótáját előbb csendesen, de azután mindig gyorsabban, míg utoljára olyan frisset furulyázott nekik, hogy nem győzték az aprózást s egészen kifáradva egymásra dültek. A juhász csak akkor nevetett, de úgy nevelt, hogy még reggel is, mikor az udvarmester jött megnézni, maradt-e valami a csontjaiból, a könyvek végig futottak az orcáján a nagy kacagástól.

Az udvarmester aztán elvezette a királyhoz. Ez még mérgesebb lett, hogy még a sündisznók sem tudták elpusztítani a juhászt :

A szövetkezetek mindannyiunk javát munkálják.

— No most közel voltál a tiz halálhoz ; hát mondod-e már : adj Isten egészségemre ?

De a juhász belevágott a szóba :

— Nem félek én száz haláltól sem ! Csak akkor mondom, ha a királykisasszonyt nekem adják feleségül.

— Eredj hát száz halálba ! — kiáltotta a király és megparancsolta, hogy vessék e juhászt a kaszás verembe.

El is vitték a drabantok a sötét tömlöcbe, amelynek a közepén egy mély kut volt, körülrakva éles kaszákkal. A kut fenekén meg egy mécses égett, hogy ha valakit belevetnek, meglássák leért-e a fenekére.

Ahogy odavitték a juhászt, arra kérte a drabantokat, menjenek ki egy kicsit, míg ő belenéz a kaszásverembe : talán még meggondolja magát, mondja-e a királynak : adj Isten egészségére ! A drabantok kimentek, ő pedig felállította a verem mellé fokosát, arra ráakasztotta szűrét, tetejébe meg a kalapját tette. De előbb még a tarisznyáját is felakasztotta, hogy test is legyen a szűrben, akkor aztán kiáltott a drabantoknak, hogy már meggondolta, ő bizony mégsem mondja. A drabantok bementek, belökték a szűr, tarisznyát, meg a kalapot a verembe. Hallgatták mint esett kaszáról kaszára, míg leért s utánnanézték, mint oltotta ki a mécsset. Aztán egész megnyugodva, hogy mostmár vége a juhásznak, elmentek. Az pedig a sötét szögletbe nevetett.

Másnap jön az udvarmester a lámpással, hát majd hanyattesett, hogy meglátta a juhászt. Felvezette azután a királyhoz. Ez akkor még mérgesebb lett, de azért mégis megkérdezte :

— No most már száz halában voltál : mondod-e már : adj Isten egészségére !

De a juhász csak azt felelte :

— Nem mondom én addig, míg a királykisasszonyt nekem nem adják feleségül.

— Tán olcsóbbért is megalkuszunk — mondja a király, mikor látta, hogy semmi módon el nem pusztíthatja a juhászt s megparancsolta, hogy fogjanak be a királyi hintóba. Akkor maga mellé ültette s elhajtattott az ezüst erdőbe. Ott pedig így szólt neki :

— Látod ezt az ezüst erdőt ? Ha azt mondod : adj' Isten egészségére ! — neked adom.

A juhász csak elhült, de azért mégis azt mondta :

— Nem mondom én addig, míg a királykisasszonyt nekem nem adják feleségül !

A király pedig elsomorodott. Odábbhajtattott, elértek az aranyvárhoz. Ott pedig azt mondta ;

— Látod ezt az aranyvárat? Ezt is neked adom, ezüsterdőt, aranyvárat, csak mondd azt: adj' Isten egészségére!

De a juhász, bár ámult bámult, mégis azt mondta:

— Nem mondom addig, míg a királykisasszonyt nekem nem adják feleségül!

Erre a király nagy busulásnak adta magát. Odábbhajtattott a gyémánttőig, ott azt mondta:

— Látod ezt a gyémánttavat? Még ezt is neked adom, ezüsterdőt, aranyvárat, gyémánttavat — mind, mind neked adom, csak azt mondd nekem: adj' Isten egészségére!

Már akkor a juhásznak is be kellett hunyni a csillagszemét, hogy ne lásson. De mégis csak azt felelte:

— Nem, nem, nem mondom addig, míg a királykisasszonyt nekem nem adják feleségül!

Akkor a király már látta, hogy másként nem boldogul vele, hát megadta magát.

No nem bánom, hozzád adom hát a lányomat. De aztán mondd ám nekem igazán: adj' Isten egészségére!

— Mondom hát, hogyne mondanám, persze, hogy akkor mondom!

A király ennek nagyon megörült, kihirdettette, hogy örüljön az egész ország népsége, mert a királyleány férjhez megy. Örült is az egész ország népsége, hogy a királyleány, aki annyi királyférfit kikoszorazott, a csillagszemű juhászt mégis megszerette.

Tartottak aztán olyan lakodalmat, hogy az egész országban mindenki ivott, táncolt, még a halálos beteg is.

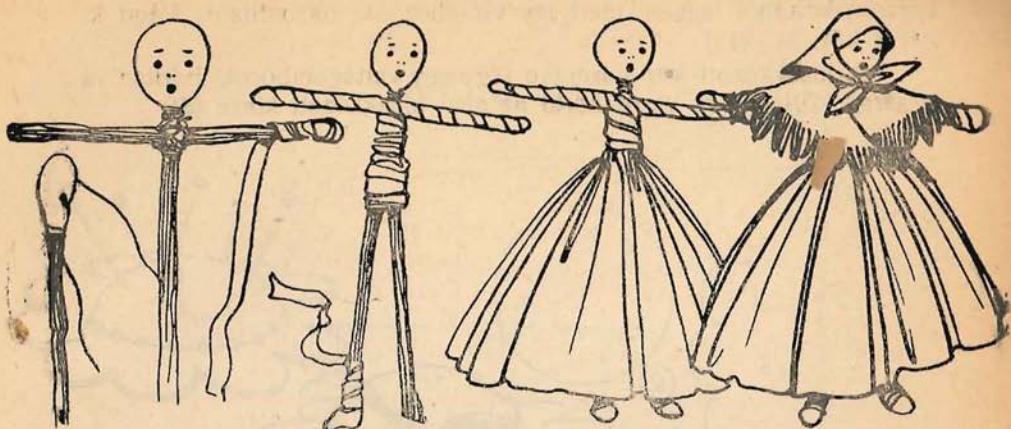
De a király házában volt a legnagyobb vigáság. A legjobb banda ott huzta, a legjobb ételeket ott főzték. Tenger nép ült az asztalok körül, a jókedv a házfedelet emelgette. De amint a vőfély a tormás disznófejet hozza s tisztességesen elmondja:

„A leves elfogyott, itt hozom a tormást,
Melynek erejétől csókolgatjuk egymást —“

s a király maga elé vette a tálat, hogy szétossza mindenkinek a maga falatját, akkor egyszerre csak nagyot tüszentett az erős tormástól.

— Adj' Isten egészségére! — kiáltotta a juhász legelőször és a király úgy megörült rajta, hogy örömeben menten szörnyet halt.

Akkor a csillagszemű juhász lett a király. Igen jó király vált belőle. Soha sem terhelte népét még avval sem hogy kedvök ellenére jót kívánjanak neki. Mégis jót kívánt neki mindenki parancsolat nélkül is. Mert igen jó király volt, hát igen szerették.

Karácsonyi ajándék.

Testvérkének rongybaba.

Egy darab faágnak a felső végét csavargasd be fehér ronggyal, míg csak olyan gömbölyű nem lesz, mint az ember feje. Mindjárt rajzold is rá tintával a két szemet, orrot, száját, füleket. A fej alá, kis távolságban, fektess keresztbe egy másik rövidebb faágat és vászonból hasogatott szalaggal tekerd körül, jó erősen, hogy le ne essen onnan. Kitaláloed-e, mije lett kész a babának? — A két karja.

Végy elő most még egy ágat, illeszd a másik ág mellé, hogy két lába is legyen a babának és ezt is tekerd rá vászonnal egy darabon.

Most öltöztess fel a babát!

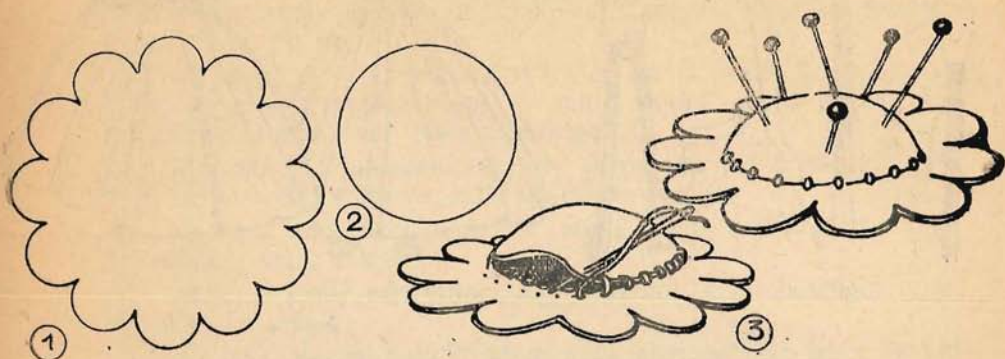
Varj neki bő ráncos szoknyát pöttyös kartonból, kösd be a fejét. Egy kis kendőt (valamilyen szövetdarabot szabj ki háromszögre, rojtozd ki a szélét) boríts a vállára elől keresztbe, hátul megkötve. Ugy-e milyen helyes, takaros baba lett belőle?

Édesanyának: tüpárna.

A tüpárnához végy színes posztó- vagy bársonydarabkát. Eből vágj először egy kisebb tányérnagyságu kört. Hajtsd össze és így cakkold ki a szélét (1). A tüpárna közepe sárga posztó- vagy

bársonydarabból legyen, mert így virághoz fog hasonlítani. Vágd ki azt a kört is (2).

A kicakkozott kör középre tégy egy vattagombócot, borítsd rá a sárga körlapot és varrd körül az alsó kicakkozott körre (3).

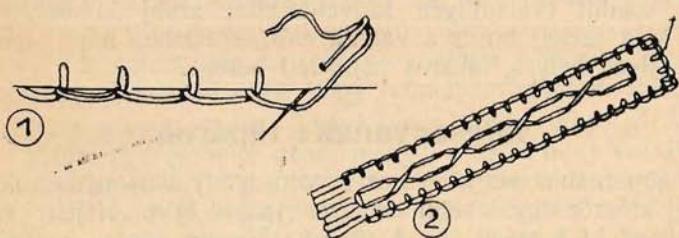
Édesapának: olvasójel.

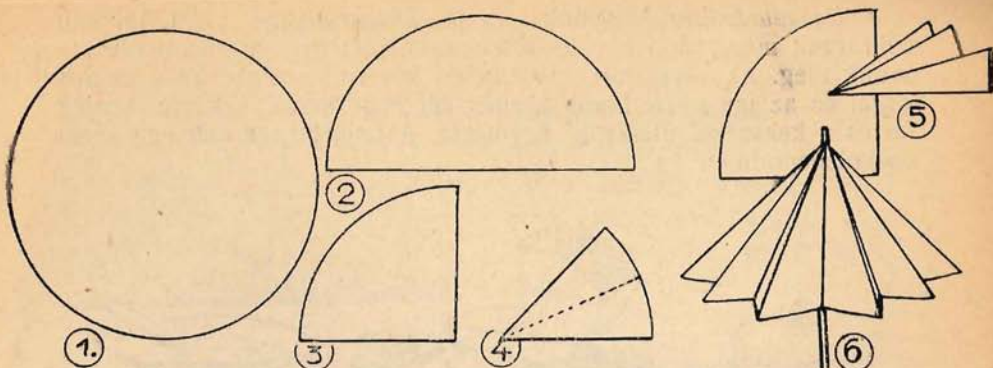
Ha anyukának van egy régi és már nem használt bőrove, kérd el, mert abból igen szép és tartós olvasójelet készíthetsz apuka számára.

A bőrovből vagj le egy 20—25 centiméteres darabot. Gombostűvel szurkáld körül a három szélét, a negyedik keskeny oldalát vagdosd be ollóval.

Keress elő színes berlinerfonalat, fűzd be és huroköltéssel (1) varrd körül a három szélét, mindig oda öltögetve, ahol a gombostű egy kis lyukat hagyott.

Ha ügyes vagy, az olvasójel közepét is kivarrhatod (2).

Hogyan készítsünk esernyőt a babának?

1. Fekete fényes papírból vágj ki két egyforma kis tányérnagyságu kört (1). A fehér oldalakat ragaszd egymásra.
2. A körlapot egymásután négyszer hajtogasd be (2, 3, 4).
3. Bontsd szét az összehajtogatott körlapot.
4. A hajtogatás helyén rakd be (5) úgy, hogy minden hajtás külön álljon.
5. Egy hurkapálcikát törj ketté és a felét tekerd be keskenyre vágott fehér papírcikkal, ez lesz az esernyő nyele.
6. Vágj az esernyő közepén egy kis nyílást és illeszd be a nyelet. Az esernyő ezzel már el is készült (6).

A kis varrónő öt parancsolata.

1. Tanulj meg tübe befűzni!
2. Tanulj meg a cérna végére csomót kötni!
3. Gyűszű, olló, centiméter a varrásnál kéznél legyen!
4. Papirosból szabd ki először, amit varrni akarsz!
5. Próbálás nélkül semmit se varrj össze!

Főzőcske receptek babauzsonnához.

Tejleves. Langyos tejcskébe cseppentsünk egy kevés lekvárt, porcukrozzuk meg ízlés szerint, tálalásnál — gombócnak — néhány szőlő- vagy mazsolaszemet tegyünk bele.

Csokoládétorta. Vegyünk egy jó kávéskanálnyi vaját, jócskán cukrozzuk meg, majd egy félszelet csokoládét gyenge tűzön olvaszszunk meg. Az olvasztott csokoládét keverjük össze jól a cukros vajjal és az így nyert finom krémet két nagy kerek kekszre kenjük fel és a kekszeket illesszük egymásra. A tetejébe teszünk egy szem csokoládépralinét.

Babaszendvicsek. Vágjuk le egy vizeskifli csücskét, azután ferdén szeleteljük fel az egészet. A szeleteket kenjük meg vékonyan vajjal és kérjünk Anyukától reájavalókat. Kis sonka, sajt, szalámidarabkákat fektessünk a tetejére.

Épület és butorasztalos
munkákat tökéletes kivi-
telben olcsón készít

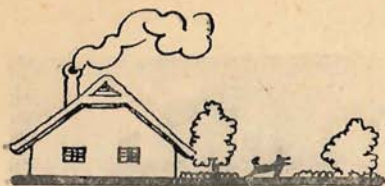
G e c s e y

S á n d o r

a s z t a l o s ü z e m e

G y o m á n

Törpemese

Tul az Óperenciákon
Van egy törpe ház,
Törpe székkal, törpe ágygal,
Este hét kis törpe ágyal,
S künn a kertben törpe Bodri
Rájuk jól vigyáz.

A kis törpék nagyvidáman
Éltek azelőtt.
Hófehérke kismamájuk
Sütött, főzött, mosott rájuk,
Ám egy nap a szép királyfi
Nőül vette őt.

Lakodalmi lakomához
Szunyognóta szólt,
Volt ott ezer finom falat,
De a násznép éhen maradt,
Mert az egész disztrakoma —
Az is törpe volt.

Balassáné Radó Lilly.

A *Gyermekrovatban* megjelent mesék, szemelvények a következő, az Athenaeum könyvkiadó által kiadott ifjúsági könyvekből:

Baloghy Mária: Magyar mesék.

Szegedi Boris: Fur-Fa-Rag-Ta, egy kínai ezermester kópéságai.

Baloghy Mária: Babakönyv. Mese és foglalkoztató könyv a babamamáknak.

Kapható minden könyvesboltban.

Pekk

takarmányklogészitő

**Anya- és
növendék
állatoknak
továbbá a
gyors és express
hizlalásnál
nélkülözhetetlen!**

CHINOIN-UJPEST

**A P E K K-el való express-hizlalás
10 hónappal megrövidíti a sertés
hizlalási idejét,**

ezáltal a költségek is aránylagosan csökkennek
és hamarabb értékesíthető a hizó.

Kérjen részletes felvilágosítást!

A F U T O R az állati takarmányok mézshiányát
pótolja és a lesántulás, lezsugorodás
megelőzésére szolgál.

Csak eredeti gyári csomagolásokban fogadja el!

**A Pekk és Futor eredeti gyári áron kapható
a szövetkezeti boltokban.**

A gyomai községi önálló gazdasági népiskola szervezete.

Irta: vitéz PAJOR GYULA gazd. isk. igazgató.

Az emberiség száma, életszínvonalával s ezzel együtt igényei emelkedtek. Több száz, több kenyert, magasabb életnivó és nagyobb igények minőségileg jobb és tökéletesebb anyagot kívánnak az ember életében. Mindezeket pedig, szerény felfogásom szerint, gazdasági helyzetünk javításával tudjuk biztosítani, mert hiszen földművelő állam vagyunk, ahol minden foglalkozási ág jóléte, a földműves — legyen az kertész, állattenyésztő, vagy mezőgazda — jólétéhez van kötve. Ennek fontosságát jelen kormányzatunk is elismeri, amikor programjává tette a minél szélesebbkörű gazdasági oktatást mintegy tömeg-oktatássá akarja ezt fejleszteni, tanfolyamok, téli iskolák, szakelőadások rendezésével és nem utolsó sorban a gazdasági irányú népiskolák fejlesztésével és szaporításával, amennyiben minden járásban szükségesnek tartja legalább 1 gazdasági népiskola felállítását.

Gyoma földművelő lakossága már 40 évvel ezelőtt (1897) szükségét látta annak, hogy 350—400 ismétlő köteles gyermeke részére egy gazdasági irányú népiskolát állítson a község. Ugyanis 1897.

április 7-én kimondatta képviselőtestületével, hogy: „A gyakorlati gazdasági és kertészeti tanításra a Képviselőtestület különös súlyt kíván fektetni.“ Sime, 40 esztendőnek kellett elmúlni, hogy a jó szándék részben megvalósuljon és sokaknak a sirból kellene felkelniök, hogy határozatuk életrekelését láthassák. Viszont a mai élők között is vannak még sokan, akik nem ismervén az iskola célját. munkabeosztását, nem ismerik el annak létjogosultságát. Ez a kalendárium a lakosság széles rétegeiben fog közkézen forogni, azért ezt az alkalmat megragadva, itt is igyekezem a gyomai gazdasági népiskola rendeltetését ismertetni.

Az iskola növendékeinek száma évről-évre 120—130 fiu, 160—180 leány, összesen 280—310 növendék. Ezek a számok igazolják, hogy ebben az iskolában széleskörű tömegoktatás folyik. Ezekkel a gyermekekkel éppen abban a korban foglalkozik iskolánk, amikor a gyermekkorból a serdülőkorba lépnek azok, de önnálló gondolkodásra még nem képesek. Összekötő kapocs vagyunk az elemi iskola és az élet között.

S ha hibája van ennek az iskolának, akkor csak az, hogy még innen is túl fiatalon (15 év) kerül ki a növendék, amikor még mindig irányításra lenne szüksége, s hogy az elvégzendő anyag mennyiségéhez képest a heti foglalkozás kevés és elvégzése egyelőre semmi különösebb jogokra nem képesít. Népoktatásról, 6 elemi végzett gyermekek oktatásáról lévén szó, nem lehet az iskolától akadémiai képzést várni. De annak az elemi iskolából kikerült egyszerű földmives gyermeknek igyekszünk megadni a legegyszerűbb utavalót, mellyel a gazdasági életnek föltétlenül sokkal könnyebben indul, mint anélkül.

Minden fiú és leány-osztály a téli hónapokban hetenként 10 órai oktatásban részesül. Ez a 10 óra fiuknál: 1 vallás, 1 olvasás, 1 írás, 1 számolás, 1 földrajz és történelem, 2 állattenyésztés, 2 növénytermelés és 1 kertészet. Elismerik ugyebár kedves olvasóim, ha nem gyakorol az ember valamit, igen hamar feledésbe megy az. Azt hiszem, saját magukon is tapasztalták azt, hogy ez az állítás fokozott mértékben áll az írás, olvasás és számolás tudományában. Nem utolsó dolog tehát az, hogy 3 éven keresztül minden télen 5 hónapig tollal és ceruzával találkozik a gyerek, ha

minden héten 2 órán keresztül is. Hosszadalmas dolog lenne a gazdasági tárgyak anyagának részletes felsorolása, — pedig igen tanulságos lenne az, — így csak nagyobb általánosságban ismer- tetem.

A 2 állattenyésztési órán hall a növendék: fajtatanról, állattenyésztési eljárásokról, állatok felneveléséről, gondozásáról, takarmányozásáról, az állati test külső és belső szerkezetéről, hibáiról és betegségeiről. Az iskola nivójának megfelelően elég részletesen hallanak az egyes háziállatok tenyésztéséről, melyeknek sorában ott találják a szarvasmarhát, ezzel kapcsolatban a tejkezelést, lovat, sertést, juhot, méhet, selyemhernyót és röviden a baromfit.

A talajművelés 2 óráján és növénytermelésből hallanak a növendékek: a talaj-ismeretről, a talajnak szigoruan vett megműveléséről, telkesítésről, a növények ápolásáról, betakarításáról, értékesítéséről, a gazdasági gépek és eszközök szerkezetéről, használati értékéről. Részletesen tárgyaljuk a buza, rozs, árpa, zab, köles, kukorica, répák, burgonya, cirok, hüvelyesek, szálas takarmányok, repce, napraforgó, mák, len, kender, dohány termesztését, s megismertetjük a gyakori növényi és állati ellenségeket. Üzemtan kere-

**Elesztőt? Vegyünk a szövetkezeti boltokban!
Itt kézzel nem fogdossák, hanem
hygiénikusan, adagoló géppel szelik**

A Gyomai Gazdasági Iskola.

tében tárgyaljuk a kisgazdaságok berendezését és üzemi beosztását, iskolai és gazdasági épületek építését, az egyszerű kisgazda számított a szövetkezetek szervezetét és munkáját, a különféle biztosításokat. Kertészeti óra anyagai pedig; gyümölcsfajták beosztása, azoknak egyenkénti ismertetése, magvetéstől kezdve a fa felnevelése, különféle nemesítési eljárások, a gyümölcs betakarítása feldolgozása, értékesítése. A gyümölcsfa növényi és állati elleneségei, betegségei, azok ellen való védekezés. A szőlő felnevelése, telepítése, a szőlőben egész éven át előforduló munkák végzése, betegségei, ellenségei és azok ellen

való védekezés. Röviden a borkezelés

A leány osztályok téli 10 órája pedig a következő: 1 hittan, 1 olvasás, 1 írás, 1 számolás, 1 földrajz, 1 történelem, 1 háztartásban, 1 kertészet, 1 tejkezelés, 1 apró állatok tenyésztése és egy kézimunka. Hittan, írás, olvasás, számtanra a fiuknál mondottak ide is vonatkoznak, azzal a kiegészítéssel, hogy nem válik ártalmára a 12—15 éves ifjuságnak az sem, ha a földrajz és történelem keretében nem hagyjuk teljesen feledésbe menni a régi boldog Magyarország határait, honalapító és fenntartó dicső őseink viselt dolgait, tetteit. Ha figyelmesen ol-

vassa kedves olvasó soraimat, meggyőződhetik arról, hogy tananyag beosztásunk milyen szépen alkalmazkodik a fiu és leány növendékek élethivatásához, amennyiben főlegest egyik nembeli tanulónak sem akar adni. Minden leánytantárgynak vezérfonala, eszméje, célkitűzése az, hogy leányaink élő virágai, napsugaraí legyenek a család környezetének, s soha sem tévesztjük szem elől, hogy egy jó asszony arany oszlopa a háznak! Háztartási órán találkozunk leánynövendékeink a házkörül előforduló összes teendőkkel, a nagytakarítás, mosás, sütés, főzés, kenyérsütés, fűtés, világítás, testápolás, kisebb testvérük ápolása és befőzések tudományával.

Meg ne feledkezve a ház körül használatos italok hasznos vagy romboló hatásáról egészen a friss egészséges vizig. Kertészeti órán részletesen a konyhakerti természetessel foglalkoznak. A kert helyes megválasztása, annak berendezése, talajának megmunkálása, az igen fontos trágyázás, a konyhakerti növények egyenkénti részletes tárgyalása, azok ellenségei, ellenségek és betegségek ellen való védekezés, termények feldolgozása, stb. a kerétszet gerince, amely mellé a sok sok aprólékos ismeret csatlakozik.

Apró állatok tenyésztése alatt részletesen foglalkoznak a nálunk honos baromfiak tenyésztésével baromfi fajták ismertetésével, azok betegségeivel és ellenségeivel, ellenük való védekezéssel, baromfiól és annak szerkezetével, berendezésével, természetes és mesterséges keltetéssel, a baromfi termékek helyes előállításával, eltartásával, értékesítésével. Itt is szerepel természetesen a selyemhernyó és méhtenyésztés, s röviden a sertéstenyésztés is. A tejkezelési óra pedig valósággal élvezetes. A felnőttek is bizonyára szívesen hallgatnák azt, csak még nem próbálták. Ennek a nagyon fontos és kényes természetű tápláléknak és a vele való helyes bánásmódnak, feldolgozásának minden oldalát megvilágítani igyekezünk a tejkezeléstől — a sajt készítéséig. A női kézimunka oktatás jelentőségéről pedig talán főlegest is bővebben szólanom, hiszen mindnyáján tapasztaljuk, milyen kellemessé, bájossá tudja varázsolni a nő családja lakását a csinosan és izléselesen összeállított ruházati és dísz tárgyakkal. Ezekben is irányítást és gyakorlatot igyekeznek adni iskolánk leánynövendékeinknek.

Fent említett órákon kívül a III fiu osztály heti 3 órán át háziipari (kaskötés, seprő kötés, gyé-

Minőséget, legolcsóbban!

Szövetkezeti boltokban!

kény fonás, kefekötés) a III. leány osztály pedig szövő és varró tanfolyami oktatásban is részesül. Ezek jelentőségét ismét fölöslegesen külön is kiemelnem.

A téli anyag tehát meglehetősen nagy a rendelkezésre álló időhöz képest. Ezt a télen elméletben nyújtott anyagot a nyári hónapokban heti 5 órai gyakorlati kiképzéssel óhajtjuk rögzíteni, mert elismerjük, hogy az elméleti oktatás csak a gyakorlatival együtt lehet tökéletes. E célra adományozta a község az iskola részére a révlaposi 20 kh. gyakorló területet. Itt olyan változatos a termelés, hogy a télen hallott minden elméleti ismeretet képesek vagyunk a gyakorlatba átvinni. Ettől a képzéstől idegenkednek a szülők és tanulóink is, pedig a gyakorlati kiképzés legalább is olyan fontos, mint az elmélet. Itt nyer az elméleti tudás beigazolást, szentesítést. Ha az elméletben hallottakat, a valóságban beigazolvva látja az ember, örömmel fogadja el azt. Itt válik vérré az elméleti tudás.

A gazdasági és kertészeti gyakorló terület a mostani mostoha gazdasági viszonyok mellett is mintául szolgál nemcsak gyermekeink, de felnőtt gazdatársaink részére is, a kisgazdaságok helyes üzembeosztását illetőleg. Luxus dolgokat ne várjon ott künn a látogató, mert a 20 kh. jövedelméből kell fedeznünk úgy a tanügyi, mint gazdasági kiadásokat, egyelőre inkább hasznothajtó,

praktikus üzemre rendezkedtünk be, a tulhajtott csinosítgatásra egyelőre nincs fedezetünk. De hiszen kisgazdatársainknak sem célja az erre való berendezkedés.

Növendékeink oktatásán kívül szívesen foglalkozik a Tantestület minden tagja a felnőttekkel is. A téli hónapokban különféle irányú tanfolyamokat rendezünk felnőttek részére a földmivelés, állattenyésztés, háztartás, számvitel, háziipar keretében. Minden évben terménybemutatókat is tartunk, amelyen minden földmivelő és kertész bemutathatja arra érdemes terményeit. Ezen bemutatókon győződhetik meg a lakosság arról, hogy milyen változatos termelést lehet üzni Gyoma határában is. Gazdasági kérdésekben szívesen és díjtalanul adunk tanácsot minden érdeklődőnek, segítségére akarunk lenni a lakosoknak takarmányok, gazdasági anyagok beszerzésében, termények értékesítésében, a gyömolcstermesztés fejlesztésében, a gazdálkodás minden ágában.

Amennyiben Gyoma község földmivelő közönsége a leirtak értelmében fogja fel a gazdasági népiskola rendeltetését, s a kitűzött cél elérésében a Tantestületnek segítségére is jönnek, a földmives gyermekek tömeg-oktatásával igen-igen áldásos munkát tud az iskola kifejtetni. S remélem, hogy e munkájával hozzá fog járulni a nagyok országépítő munkájához is egy parányi résszel.

Róza néni.

„A hajnali vonattal indulok“ — jelentette ki Róza néni, aki többek között nyugalmazott ovónő volt. Azért mondom, hogy többek között, mert Róza néni ez előbb említett passzív, nyugalmazott foglalkozása mellett, jelenleg aktív vendég és igen, igen nyugtalan vénkisasszony volt.

„De Róza néni, miért pont a hajnali vonattal? — kérdezte tőle vendéglátó unokahuga, a hosszú Schiffer pék gömbölyű felesége. — Miért pont hajnalban? — ismételte meg a kérdést, rosszalóan tekintve a kapkodva csomagoló Róza néni. Az pedig, megvetve izmos lábait, hasonlóképpen a sok felesleges kérdezősködést, először nem válaszolt semmit. Később azonban vonásai megenyhültek és szinte elérékenyedve fordult unokahuga felé: „Kérlek Náncsi, ne marasztalj, mert úgy se maradhatok. Az ördög tudja miért — pedig igazán jól érzem magam itt köztetek, mégis mennem kell.“ — Hát ami azt illeti, a kis pékné nem éppen marasztalásként tette fel előbb a kérdéseit, de erről most megfeledezett. „Azt se tudja Róza néni hová, merre, csak mennie kell!“ kérdezte mohó csodálkodással. „Csak“ — mondta Róza néni, utolsót döntgetve nagy utazóládájának tetejére. — „Ez az élet fiam. Nemcsak az enyém, a tied is. Talán

te tudod, hová még? Dehogyan tudod, dehogyan. Csakhogy te nem kocsin, vonaton utazol, mint én, hanem itt a kályha melletti széken ülve. Olyan mindegy az fiam. Ki tudná megmondani, melyik az élvezetesebb utazás?“ És itt szeméi könnyesen pihentek meg a hosszú Schiffer pék és a kis kövér pékné leckétíró, se kövér, se sovány, de szeplős és tejfogait vesztett fiacskáján. Azután ő is leült, ölébe ejtette két csontos kezét, úgy nézett az unokahugára megbékélten. „Már sokszor úgy gondoltam, hogy férjhez megyek, de akkor eszembe jutott, hogy nem érdemes. Nézd, még alig éltem és már itt tartok,“ — mutatott ráncos kezeire. (Az arcán lévő ráncokat egyszerűen nem vette tudomásul.) „Tényleg volt úgy, hogy férjhez mehetett volna Róza néni?“ kérdezte nem sok tapintattal a kis pékné, együgyű mosollyal kapaszkodva Róza néni szemébe. „Szamárság!“ legyintett az és hirtelen felugrott a székről. Fülére kapta a rádióhallgatót és belebámult a semmibe. Sokáig csend volt a szobában. A pékműhelyből finom friss kenyérillat áradt be, az egyik pékinas a „Sorrentói emlék“-et füttyülte, vagy a rádióban játszhattak valami meghatót, nem lehet tudni melyik okozta, de Róza néni szipogva sirni kezdett. A kis pékné ijedten húzódott mellé, szeplős

kisfia is felütötte a fejét irkáiból és kíváncsian nézte a külömben is furcsának talált rokont. — „Mi van vele nyanya?” — kérdezte aztán kevés szájalommal. De Róza néni megkeményedve egyenesedett fel. „Hagyjatok!” — mondta, lefejtve magáról unokahuga gömbölyű karjait és rátaposva a már mögötte báméskodó gyerek lábára.

— „Hagyjatok. Ilyenkor legjobb, ha magamra hagytok. Átment a másik szobába, ráült utazóládájára és nézte a kezeit. Fölemelte először az egyiket, egészen a szemei elé vitte, azután a másikat, majd távolabbról nézegette és már nem sirt. Szemeiben valami elszánt tűz lobogott, hosszú arca piros lett a titkos izgalomtól, mely fütötte őt. Azután újra felugrott oda ment a gyerekekhez és diktálni kezdte néki a leckét, monoton, fahangon. Már újra nyugodtnak látszott. Hazajött a hosszú pék is. Az este hamar elmúlt, aludni készülődtek.

„Akkor én elbucsuzom Róza nénitől” — monda a kis szeplős és nyakába kapaszkodott a vénkisasszonynak. Utána a hosszú pék is elbucsuzott, bár ő korán szokott kelni, mondotta, de Róza néni leintette: „Hol járok én már akkor!” „A ládát ki viszi a kocsihoz?” kérdezte még visszafordulva álmos hangon a kisfiu. Mind ijedten nézték a Róza néni szobájának közepén komorló hatalmas, vaspántos alkotmányt. Két ló is nehezen vonszolta volna el a helyéről azt. Hagyjátok csak rám,

mondta Róza néni, majd egy kis borralaló megteszi a kocsisnál, annak meg már szoltam ma délután, hajnalban jön értem. Ezzel azután megnyugodva a kis pékné is átkarolta Róza néni nyakát és elbucsuzott. Miután lefeküdtek a hosszú pék nyomban elaludt, a kis pékné még sokáig rágódott a Róza néni furcsa szavain az utazásról, meg az életről, a kis szeplős hánykolódott ágyában, mert egyre azt álmodta, hogy a Róza néni nagy utazó ládája a mellén hever és nincs, aki el bírná mozditani onnan. Hogy maga Róza néni aludt-e, vagy sem, nem lehetett tudni, mert hatalmas ébresztőórájának egyhangu ketyegése a molomzugáshoz hasonlóan elnyelt minden más neszt.

Hajnalban fürgén ugrott ki ágyából a kis pékné, hogy megelőzze Róza nénit és kávéfőzzen neki. A kocsis már ott topogott az ajtó előtt. Nagy volt azonban a pékné csodálkozása, mikor Róza néni szobájába lépett. Róza néni jóízűen horkolt, csontos karjai a földig lógtak, két lába az ágy rácsos végén tul egy odatolt széken pihent letakarva, mert az ágy rövid volt néki. Nagy ládája türesen állott a falnak támasztva, holmija szép rendben berakva a szekrénybe. Szekrényajtájára hatalmas cédula tűzve, rajta az utasítás: „Hagyjatok aludni! Maradok.”

Most aztán a kis péknén volt a sor a sirásban. De ő már legelőbb tudta, hogy miért sir.

Mit kell tudni a turistaságról ?

(Dr. Romhányi Antal a Magyar Turista Szövetség titkára.)

„Jönnek a turisták!” — halljuk szombaton esténként vagy vasárnap délelőtt a magyar faluban. Vajjon kicsodák is azok a hátizsákos, furcsaruhás emberek, akik télen-nyáron, ragyogó időben, zuhogó esőben, síkon vagy hegyen, rögös uton, erdőben járják a kis országot? Miért mennek fáradságot, költséget nem kimélve, miért lesznek évről-évre többen? Miért csatlakoznak hozzájuk öregek-ifjak, nők és férfiak, nagyvárosok lakói és falusiak egyaránt?

Ezekre a kérdésekre szeretnék most röviden választ adni, hogy ott, ahol még nem ismerik, megszeressék és megismerjék őket, ahol pedig jártak, még többet tudjanak róluk.

A turistaság mindenek előtt nem sport, mint ahogy sokan hiszik. Nem sport, mert nem törekszik egyéni eredményekre, rekordokra, nem versenyez, hanem egy tisztább életfelfogás kifejezője, amit ha valaki egyszer elkezdett, csak szüneteltetni lehet: abbahagyni soha. A gyermekkori cserkészkirándulástól kezdve hűségesen végig kíséri öreg napjainkig. Még a közmondás is azt mondja, hogy „Aki a természetet szereti, az rossz ember nem lehet!” Tehát a turista

— vagy ahogy mostanában magyarosan nevezik, a „természetjáró” célja, hogy a természetet megismerje, a napi munkában elfáradt testét, idegeit, hegyen, erdőn járva megpihentesse. Ezen túl pedig, hogy vándorlása közben a természettel együtt hazája földjét, annak népét, szokásait is megismerje. Gondoljunk erre és akkor megértjük, hogy az az ember, aki vasárnaponként ezért jár ki, az embertársa javát keresi, az szeretetet kér, azt hoz és azt érdemel, fogadjuk őket mindig örömmel, mert ők azért jönnek, hogy a várost közelebb hozzák a faluhoz, hogy a természet közvetítése révén az ellentéteket lerombolják és kiépítsék az igaz magyar testvériséget, mentesen minden napi politikától. De ezen kívül is a turista végeredményben forgalmat, lüktető életet hoz a városba, faluba, mert pénzét itt költi el s ezzel igényeinek kielégítésére serkenti az ottaniakat. A turistagóc-pontok mindegyike gazdaságilag fellendül.

Természetes, hogy ez a megismerés egyénileg nem, vagy legalább is nehezen megy — ahhoz szervezet kell. Erre szolgálnak a különféle egyesületek szakképzett

vezetőikkel, akik a kirándulásokat előkészítik és rendezik. Ezen egyesületek keretében mindenki életfelfogása szerint megtalálhatja elhelyezkedését, megtalálhatja a neki való társaságot. Hazánkban ezidőszereint a „Magyar Turista Szövetség” mint hatósági sportszövetség keretében 60 tagegység működik közel 16.000 taggal. Van olyan egyesület, amely 5000 taggal rendelkezik, de van olyan is amelyiknek csupán 50—80 tagja van. Minden tag egységes igazolványt kap, melynek ellenében turista baleset ellen be van biztosítva, valamint élvezi a különböző kedvezményeket a közlekedési eszközökön. Az egész ország és a hegyvidékek munkaterületekre vannak felosztva s egy-egy egyesületnek feladatát képezi területének feltárása, turistakulturával való ellátása. Így a fő utvonalaikat jelző táblákkal és színes jelzéssel látják el, menedékházakat építenek, kilátótornyokat, forrásfoglalásokat, pihenőket, emlékműveket létesítenek, de nem felejtkeznek el területük szegény községének karácsonyáról sem.

Hegyvidékeink közül a Pilisi hegységet a „Magyar Turista Egyesület” — hazánk legrégebbi turistaegyesülete, mely a közel jövőben ünnepli 50 éves fennállását — gondozza nagy szeretet-

tel. Ezen a vidéken, 700 méter magasságban van a magyar turistaság apostola Téky Ódön által alapított dobogókői menedékház, mely a mostanában épített új autótúrévén leglátogatottabb házunk egyike lett. Közéleben van a klastrompusztai, feketehegyi és esztergomi ház, míg Szentendre fölött az ottani osztály gondozásában a kőhegyi menedékház. A visegrádi hegycsoport disze a „Budapesti Orvosok Turista Egyesületének” modern új szállója. A „Magyar Kárpát Egyesület” — másik legrégebbi egyesületünk, melyet még a Kárpátok tövében Késmárkon alapítottak, — Salgótarján vidékén épített mostanában gyönyörű házat és a Salgó, Somoskő várat és vidékét gondozza. A Mátrában a „Magyar Hegymászók Egyesülete” és az „Egyetemi Turisták” őrei a legmagasabban fekvő (803 m) magyar turistaházak. De a Mátrában még Mátraházán is van a gyöngyösi osztálynak háza, valamint számos pihenő, forrásfoglalása. A Bükk hegység legszebb helyén áll a bánkúti és Lillafüred közelében a szentléleki ház, mindkettő az ottani egyesület létesítménye. A Börzsöny hegység még jórészt feltáratlan, mert az erdőtulajdonos birtokosok elzárkóznak az utnyitási engedélyek megadása elől, bár az utóbbi

**A Szeszfőző Szövetkezet által főzött pálinka
kristálytisztá, zamatos!**

időben itt is tapasztalható fejlődés az új erdőtervény hatására. Nagy nehézségekkel kellett itt megküzdeniök az Egyesületeknek míg házacskaikat tető alá huzhatták: kőspallag közelében a „Turisták Móci Társasága“ és a „Vándorfiuknak“, a királyréten a „Medikusoknak“, a keleti Börzsönyben pedig a „Máv. gépgyári turisták“-nak. A Mecsekben a régi jónevű „Mecsek Egyesület“ páratlan áldozatkészséggel gondozza az utakat, épít turistaszállókat. A Vértes hegységben a „Magyar Munkások Turista Egyesülete“ a gesztesi régi várromban rendezte be székházát, amely magában álló különös látványosság. A Gerecse és Cserhát hegyvidéke most van fejlődőben, itt a kisebb egyletek tevékenykednek. Sopron Kőszeg környéke kilátókban gazdag, itt a Dunántuli egyletek működnek. A Budai hegyekben viszont a Csucshegyen, Máriamakon, Kevélynyergen, Turóshegyen építettek kisebb-nagyobb szállóhelyeket. A legutóbbi időben a Balaton hegység és Bakony indult rohamos fejlődésnek, ahol egyleteink versenyszerűleg építkeznek és igyekeznek minél kedvesebbé tenni az ott tartózkodást. A felsoroltakon kívül a hazai várromokat látják el az utóbbi időben márványemléktáblával, hogy a múlt emléke az odazarándokló vándorok előtt felelevenedjen.

A turistaságnak kiterjedt sajtója is van. Az előbb felsorolt hegyvidékeinkről pontos és részletes utikalauzok állnak az érdeklődők rendelkezésére, míg a vándorlás

nélkülözhetetlen kellékével, térképekkel a „Magyar Térképészeti Intézet“ látja el a közönséget. Ezenkívül egy magas nivóju, gyönyörű kiállítású képes havi folyóirat, a „Turisták Lapja“ továbbá a „Magyar Turista Élet“ című kéthetenként megjelenő ujság és „Szövetségi Értesítő“ ad tájékozást az eseményekről, míg napilapjaink mindegyikének van hetenként egyszer turistarovata. A téli időnyben rendezett előadások egyrészt a vezetőképzséssel kapcsolatos tennivalókat ölelik fel, másrészt pedig az országot ismeretik, vagy szórakoztató formában beszámolnak egyes külföldi utazásokról. Ezek az előadások úgy a fővárosban mint a vidéken évről-évre népszerűbbek s igen alkalmasak hiveink táborának a kiegészítésére.

Nem volna teljes ismertetésem, ha a természet-járás egyéb ágairól nem emlékeznék meg, amelyek ugyancsak e fogalom alá tartoznak. Ezek legfontosabbja talán a téli turasielés, amikor a ma már közismert léceken járnak hiveink a hegyeket és gyönyörködnek a havas tájakban. Ide sorolhatom a nyári viziturázást, amikor kis gummicsonakon, kajakon esetleg hetekig vándorolnak folyóról-folyóra a természet kedvelői. Nem szabad megfeledkeznünk a sziklamászókról, az alpinistákról sem, akik szalmapapucsban, derekukon kötéllel másznak a legmagasabb csucsokon, glecsereken. Sajnos e téren ezidőszerint csupán arra szoritkoznak turistáink, hogy gyakorlatot szerezzenek külföldi má-

szásaikhoz. A barlangfeltárás is egy különleges és kevésbé ismert fajtája a turistaságnak. Itt legyen szabad hivatkoznom az európai híri aggteleki barlangra, melynek feltárása és kulturájának fejlesztése a „Magyar Turista Szövetség” kezeiben van, míg kisebb barlangjainkat, mint pl. a budai pálvölgyi, solymári barlangokat ugyancsak egyleteink gondozzák. Végül nem szabad figyelmen kívül hagyni a modern turistaság legújabb eszközét a mindnyájunk által ismert és kedvelt filléres és turista vonatokat, amelyek lényegesen előmozdítják hazai vándorforgalmunkat.

Miután a fentebbiekben összefoglaltam a turistaság céljait, a M. T. Szövetség rendeltetését, nagyobb egyesületeinket, azok hegységenkénti munkáját, sajtót, a különböző ágazatokat — legyen szabad azzal a kívánsággal befejeznem ismertetésemet, hogy bár csak teljesebben minden magyar turista álma, mielőbb a Kárpátokban és Erdély havas bércein a magyar zászló mellett ott olvas-

hatnánk a magyar turista tizparancsolatot:

1. Szeresd a természetet és áhitattal lépj szentélyébe.
2. Turistamezben is kultur-ember maradj.
3. Ne feledd, hogy turistához méltatlan magaviselettel a turistaság ügyének ártasz.
4. Ne élj vissza a vendégjoggal és tiszteld a mások vagyónát.
5. Turistautról le ne térj, tilos területen engedély nélkül ne járj.
6. Légy vidám, de ne lármás, az erdőben ne a turisták, hanem a madarak énekeljenek.
7. Tartsd tisztán a forrásokat, patakokat, pihenőkeket és a hulladékot rejtse el.
8. Égő tárgyakat el ne dobj, erdőben tüzet ne rakj.
9. Kiméld az erdő vadjait, gyümölcsfákról még virágot se szakíts.
10. Becsüld turistatársadat s bajban el ne hagyd, mert az becsületesség.

Adler Lajos cipőáruház, Békéscsaba

Nagy választék.

Legolcsóbb árak.

Rómeo a vigéc.

Sötét ködös reggel volt, amikor kiszálltak a vonatból. Olyan elkeseredetten mászott le a vagonról, mintha vágóhidra cipelték volna.

— Na, gyerünk szállást keresni, szólt a társa.

— Gyerünk, szólt ő is.

Körülnéztek a városban. Olyan vigasztalannak látszott minden. A hó esővel vegyesen permetezett. A földön sár. Minden nedves, maszatos. Az emberek álmosak, rosszkedvűek. Ejnye de szomorú egy ilyen kis város, ha sáros, állapítottam meg magamban. Találtak egy elég biztató kinézésű beszállóvendéglő félét. Bementek. A vendéglős kezét dörzsölve sietett eléjük.

— Szobát kérünk, szólt a társa.

— Ó kérem nagyszerű szobáink vannak — udvariaskodott a vendéglős — olcsók és tiszták!

— Igen az a fő, hogy tiszta legyen — Szólt most már ő is fölényesen.

— Na és a kedvezményt megkapjuk? vetette közbe a társa.

Vajjon miféle kedvezményt gondol ez a Pista, — de magában azért örült — ügyes fiú ez, mindig kitalál valamit, érdemes volt vele jönni. De Pista mindjárt meg is magyarázta.

— Ami ügynököknek jár!

Puff neki! Na ez ugyan jól elintézte. Mindjárt lekókadott az öröme, az elegáns magatartásból is eresztett egy adagot. — Hát érdemes volt az új foglalkozást elárulni ezért az esetleges pár krajcárért? Miket csinál ez a Pista? Most már ez a dagadt vendéglős is tudja, hogy ügynökök — azaz vigécek vagyunk.

— Kérem, hogyne tiz százalékot elengedek, felelt a vendéglős, de most már nem volt annyi szolgálatkészség a hangjában, mint először. — Miért is lenne? Vigéceknek így is jó.

Keresztül vezette őket egy udvaron, az udvar végében belökött egy ajtót.

— Itt a szoba, megfelel?

Egész kedves kis szoba volt, igaz, hogy ütődött kályhának nem voltak csövei, a falak is mintha nedvesek lettek volna — csöpögött róluk a víz — de viszont nem volt ablaka a szobának és amint a társ később megmagyarázta, ez nagy előny, mert ha nincs ablak, nem jön be a levegő, ha pedig nem jön be a hideg levegő, akkor nincs hideg, ha nincs hideg akkor nem kell fűteni. Ennélfogva hatalmas összegeket spórolnak meg.

Mert bizony Pista a társ, igen takarékos legény, ő hirtelen talán tultakarékosnak is tartja, de biztos, hogy nincs igaza. Elég az hozzá, a szoba megfelelt, a vendéglős eltávozott, előbb ugyan elkérte az első napra járó labkért mondván,

— nálam előre szoktak fizetni, — de hát ilyenek ezek a vendéglősök, pláne ha ügynök urakkal kerülnek össze.

Mert az kétségtelen, hogy ügynökök voltak, igaz, hogy először életükben, de hát az már mindegy. Nehéz dolog manapság ilyen „állást“ is szerezni. Ezt is a rendező urnak köszönheték. Mert hát „Ő“ színész volt. Ugyan színészkedése előtt volt még egy pár foglalkozása, de ezt ugyanis nehéz lenne elsorolni. Mint színész egyszer-kétszer szerephez jutott a rádióban is, itt ismerte meg a rendezőt.

Már két napja savanyutejen élt — a háziasszonyának megsavanyodott a teje és neki adta — amikor találkozott a főrendezővel.

— Maga mit csinál most? Kérdezte a rendező. —

— Semmit — hangzott a rövid, de velős válasz.

— Akkor tudnék magának egy jól jövedelmező foglalkozást.

— Nagyon megköszönöm. Miről van szó?

— Tudja az öreg Bimbula Bácsi husz éves feloivasói működése és végleges berekedése tiszteletére emlékkönyvet ad ki, arra kéne vidéken előfizetőket gyűjteni. Megcsinálná? Érdemes, napi tiz pengőt is megkereshet.

— Tiz pengőt?

— Tizet egészen könnyen. Ahol rádió vezetékét talál, oda bemegy és ajánlja a könyvet. Mindenki megrendeli.

Tiz pengőt lehet keresni, a savanyutej kurát is abba hagyhatná, ehetne borjupörköltet is, — kavarogtak agyában a gondolatok, de a rendező — ugyilátszik ismerve a színészt — közbevágot:

— Előleget is kaphat!

— Előleget? Akkor megyek!

— Persze. De mondja csak nem ismer valakit, aki szintén vállalná ezt a dolgot?

— Dehogynem, a Völgyi Pista az vállalná.

— Az a bajszos barátja?

— Az.

— Nem bánom. Menjenek el a Bimbula bácsihoz, beszéljék meg vele. Na, Isten áldja! Ne felejtse el, dolgozni nem szégyen!

Igaza van dolgozni nem szégyen. Na dolgozzunk!

És most itt vannak, megérkeztek a „munkahelyre.“

Pista már ki is adja a jelszót: gyerünk dolgozni.

**A saját javát munkálja, aki vásárlásaival
a szövetkezeteket támogatja!**

— Te mész a felsővárosba én itt maradok az alsóban.

— Jó.

— No, csak ügyesen!

— Jó, jó, szervusz.

— Szervusz.

Elindult. Bátran mendegélt, — hiszen még mesze volt a felsőváros!

De aztán ahogy közeledett csak lassította lépéseit. Mert tudja Isten mégis csak furcsa dolog ez a könyvügynökség bár a rendző úr úgy mondta, dolgozni nem szégyen, de hát mégis. Igaz viszont, hogy csak a kezdet nehéz mindenben — válaszolta önmagának.

Na kezdjük, itt az első ház, a tetején antenna, — na, befelé, befelé! Jó, jó egy kicsit pihenni is kell. Hm. Vajjon ezek hallgatták a rádiót, mikor én játszottam, gondolta. Ugyan miközöd hozzá — felelt mindjárt önmagának — te most nem vagy színész, hanem ügynök, vége a szép álmoknak, agyó Hamlet, Isten veled Rómeó! Dolgozni nem szégyen, dolgozni nem szégyen — Csöngetett. Kócos hölgy nyitott ajtót.

— Mi tetszik?

— Ké . . . Kérem a rádió . . . a rádiótól jövök a . . . a Bimbula bácsi megírta az izét . . .

— Mit akar?

— Kérem a Bimbula bácsi könyvére ha tetszene előfizetni.

— Nem fizetek elő semmire! — Hangzott érdesen és az ajtó becsapódott.

Kint állt a hóésésben. Na ez jól kezdődik. — A másik kapun be se engedik. Amott megint csak kidobják.

Sétálni kezd a hóésésben. Az utat utkaparók csákányozzák. Talicskákön hordják a követ, a homokot. Nehéz munka lehet. Dehát dolgozni nem szégyen. Igaz, de ezeket nem is dobják ki sehonnán. Ezek előtt nem csukódnak be az ajtók. Ezek csak dolgoznak. Es nem szégyenlik magukat.

A cipője átázott, az utmunkásoké nem. Persze azoknak jó erős bakancsuk van, az övé pedig valamikor báli-lakkcipő volt. Befolyik a hólé. Ezek szegények talán még nem is voltak bálban, nem is volt lábukon lakkcipő. Mégis úgy szeretne erős bakancsban követ törni. Irigylí őket.

— A fenét az egész világba! — mondta és befordult a sarki kocsmába az előlegből teázni,

Aztán teázott, majd forralt borozott, majd megebédelt és legvégül kifizette az előlegét az utolsó vasig, és mint aki jól végezte dolgát, hazabotorkált a szállodába. Ott már a társa fogadta.

— Mi van?

— Semmi.

— Semmi? Hány rendelést csináltál?

— Tudniillik úgy volt . . .

— Szóval?!

— Hát igen.

— Egyet se?

— Egyet se.

— De hogy lehet az?

— Hogy lehet, hogy lehet! Bementem ide is, oda is, sehoh se kellett.

— Biztos mafláskodtál!

— Mafláskodtam?! — tört ki

itt belőle a méreg, de talán még a forralt bor is, — te talán sok rendelést csináltál?

— Na a tiednél többet.

— Mégis hányat?

— Harmincötöt! — vágta ki büszkén a társ és azzal már rakta is az asztalra a megrendelőlapokat.

Igy ez a Pista derék fiu, érti a módját, ez aztán tud dolgozni. Szomoruan szólalt meg:

— Én nem tudom, akárhány helyre bementem sehol se vettek, de még legtöbb helyen be sem eresztettek.

— Persze te szerencsétlen ez a baj!

— Micsoda?

— Micsoda?! Hát, hát hogy be se eresztettek. Előszobában próbáltál üzletet csinálni. Ide hallgass. Ha jobb kinézésű helyre kerülsz, cselédféle nyit ajtót, beküldöd a névjegyedet...

— No, és?

— No, és ha már bent vagy, akkor tied a világ addig beszélsz amíg nem rendelnek, a szalonból már nehezebb a kiadobás, — hosszabb az út a kapuig.

— Várjál csak és ha egyszerűbb helyre jutok?

— Akkor pedig megmagyarázod, milyen kedves dolog ez tő-

lünk, hogy így eljövünk hozzánk, és az egész könyv nem kerül semmibe, főleg pedig nem kell most kifizetni.

Hm. Ez se rossz, — milyen leleményes fiu ez a Pista.

— Szóval így kell csinálni érted?

— Értem.

— Holnap pedig így csinálod.

— Jó, köszönöm.

Mikor lefeküdtek, elalvás előtt bátortalanul megszólalt.

— Te Pista!

— Hallom.

— Nem tudnál nekem egy-két pengőt kölcsönadni?

De erre Pista felült az ágyban.

— Az előleg?

— Nincs egy vasam se belőle.

— Mit csináltál vele?

— Fáztam és beültem teázni.

— No és?

— Hát éhes is voltam.

— És?

— Egy kis forralt bort is ittam. De kérlek ha nem akarsz adni nem kell.

— Nem arról van szó, de beláthatod, milyen remek alak vagy, egy üzletet se csinálsz, de az egész pénzed elforraltborozod.

— Kérlek, nem szóltam semmit, nem kell a pénz.

A szövetkezetek mindannyiunk javát munkálják.

— Egy pengőt adok holnap.

— Nem kell, — mondta és sértődve elaludt. Álmban követ tört lakkcipőben és sirva mondta az embereknek: vegyék meg Bimbula bácsi könyvét szegény kőtörőtől, mert Bimbula bácsi berekedt a sok forralt bortól. Hölgyeim és uraim, dolgozni nem szégyen, hölgyeim és uraim, munkából forralt bor fakad.

Reggel sértődését elfelejtve, zsebreavágta Pista 1 pengőjét és tovább indult a könyvkulturát terjeszteni. Szépen körülsétálta a várost, egy-két helyről kidobatta magát, (a névjegy szisztéma se stimmel nála) hazament a szállodába hitelbe megebédelt. Utánna megint járkált egy kicsit, az egyik helyen csodák-csodája rendeltek egy füzött példányt, ezen annyira fellelkessedett, hogy a társától kapott pengőt forraltborba fektette.

Mikor kijött a kocsmából barátságos kis házzal találta magát szemben. Az ablakok kivilágítva, a háztetőn anténa büszkélkedett. Ide betérünk — mondotta — hiszen dolgozni nem szégyen, sőt dolgozni kell! Csöngetésre bóbítás szobalány jött ki.

— A nagyságos asszonyt keresem.

— Az idősebbiket?

— Igen — mondotta bizonytalanul, de gondolta ilyenkor mégis az idősebbel illik beszélni.

Őszhaju mosolygós arcú néni jött elő.

— Engem tetszik keresni?

— Igen nagyságos asszonyom

a rádiótól jöttem, kulturmissziót teljesítek, amikor . . .

— Ó, a rádiótól? Ó, de örülök, tessék befáradni, tessék a kabátot levetni.

— De nagyságos asszonyom . . . próbált tiltakozni.

— Ó majd bent beszélgetünk, csak tessék bejönni. Ugy fogunk mindnyájan örülni, hogy a rádiótól . . .

Urísten mi lesz itt — gondolta — nem tudja ki vagyok, ha megtudja jaj, hogy fogok repülni. De azért hagyta magát betuszkolni. Egy kedves biedermyer szalonocskába került, a szalonban barátságos meleg . . . A néni beszólt a másik szobába:

Juliska, Pista! Gyertek ki, egy ur jött a rádiótól.

Kijöttek. Pista már idősebb ur, rögtön látszott, hogy fia a nénikének. Juliskának viszont kék szeme és szőke haja volt.

— Tessék talán beljebb jönni, az ebédlőben vagyunk mindnyájan — szólt a férfi.

Mi lesz itt, mi lesz itt — gondolta — mindég csak beljebb kerülök, — na itt tényleg nehéz lesz a kidobás, folyton messzebb vagyok a kaputól.

Bekerült az ebédlőbe, ott voltak még egy páran mindenkinek bemutatkozott, azután leültették. Többször bekezdett a mondókájába, de az öreg néni félbeszakította, teával kínálta.

— Olyan hideg van kint, tessék talán felmelegedni egy kicsit, majd azután beszélgetünk, tets

látni épp a kis Juliska unokám születésnapját ünnepeljük.

— Ó!

— Igen bizony és a születésnapjára kapott egy új rádiókészüléket és erre még ez a nagy öröm, hogy pont most tetszett felkeresni a rádiótól . . .

Szent egek, mit képzelnek ezek kicsoda ő, jaj, hogy árulja el nekik könyvügynöki méltóságát.

De mikor tényleg beszélni kellett csak a Juliska kék szemét, szőke haját látta és hazudott mint a vízfolyás.

— Igen a rádió küldötte ki azután érdeklődni az előfizetők-től, mennyire vannak megelégedve a műsorral, van-e panaszuk, vagy különös óhajuk.

Persze nem volt se panaszuk, se óhajuk, mindennel meg voltak elégedve, sőt az aranyhaju Juliska meg is kérdezte.

— Maga nem színész? Mintha hallottam volna a stúdióból ját-

szani, olyan ismerős a neve és a hangja.

— Igen színész vagyok mondta boldogan és magyarázólag hazudta hozzá — tetszik tudni, most minket színészeket küldenek ki a stúdióból ezeket az információkat beszerezni.

Nagyboldogan elsorolta a darabokat amikben játszott, — de mivel már alaposan benne volt a hazudozásban, hozzáhazudott még vagy tízet.

Később kérték, hogy szavaljon. Eleinte tiltakozni próbált, de mikor Juliska is kérte, rögtön, ész nélkül szavalni kezdett.

És szavalt és szavalt. Természetesen Hamletből. Azután már Juliskát Juliának látta és Rómeót szavalta.

De ekkor már füttyült mindenre, a könyvre, a könyvügynökségre, nem irigyelte már az ügyesebb társát sem, mert a vigécből újra Rómeó lett.

Péter Tivadar.

Hóditani akar?

Akkor csináltassa ruháit

v. Timárné Virágh Erzsébet
ruhaszalonjában.

Gyoma, Horthy Miklós-út.

Sikk — elegancia.

Olcsó árak.

Szentgyörgyvirág.

Gyere, gyere, odakint már
 Ma csodaként vár
 Az erdő miránk.
 Gyere, gyere, szívem hirli,
 Hogy odakint kezd már nyilni
 A szentgyörgyvirág.

A sziveden árnyak vannak,
 De kedve annak
 Majd megjön, ki lát
 Veled együtt vígan járva
 S elhiszi, hogy nyilik már a
 Szentgyörgyvirág.

Őszi este.

A csendben apró csengetyű ha csengne:
 Üzenget egyre játékos szívem.
 De csillagok örködnek fenn a csendre
 S lépcsőnk előtt halott levél pihen.

Michnay Zsófia.

Hogyan ismerték meg a cserkészzetet falun.

Szijas mester, a község érde-
mes cipész és csizmadia mestei-
nek egyike nem tudott a község-
ből inast szerezni, bár mesterei-
ségében a legelsőbrangunak is-
merték. Nem tudott egyetlen fiu
sem megmaradni az akkurátus
mester keze alatt, mert szükszava
ellenére keze rém gyors mozgásu
volt. Elégedetlen volt az inasok
munkájával s viselkedésével. A
városból kapott legutóbb inast a
tanoncotthonból. Teljesen árva
gyerek volt Jóska, tehát nem igen
válogathatott a helyeken.

Amikor megérkezett, a mester
azt mondotta: nézz szét a ház
körüli, hogy tudjad mi, hol van,
ne kelljen még erről is beszélnem.
A mesterné asszony majd el-
mondja, miben kell néki segíteni.

Másnap regggel bevezeti Jóskát
a mester a műhelybe, hogy be-
mutassa neki a mesterség titkaiba
bevezető első lépéseket. Nagyot
néz azonban a mester, amint a
műhelybe belép, mert a régi ren-
detlenség és piszok helyett a
műhelyt kitakarítva s a szerszá-
mokat, bőrtöket, cipőket egymás-
tól szépen elkülönítve, glédába
állítva találja. Ki a mennydörgős
menyő forgatta fel ezt a mű-
helyt? pattog a mester. Itt nem

fog az ember semmit sem meg-
találni! Jóska tisztességtudóan
megszólal s csak annyit mond:
mester urnak tisztelettel jelentem,
én takarítottam ki, mert a inté-
zetben úgy szoktattak, hogy rend
és tisztaság az élet két főalapja.
Morgott a bajusz alatt a mester
valamit, de azután csak leültette
Jóskát a kis asztal mellé a kerek
székre s hozzákezdett a munkához.
Egy-egy szóval megismertette Jós-
kával a lábbeliek különböző részeit
s a szerszámokat s az anyagot,
amivel azokat javította.

Telt, múlt az idő s a mester
egyre türelmetlenebb lett. Nem
kellott rászólni a gyerekekre, hogy
oda figyeljen. Amit a kezébe adott
— fonalat szurkozni, szegeket ki-
szedni stb. az első szóra ügyesen
megcsinálta Jóska. Leginkább az
tűnt fel neki, hogy felesége egy-
szer sem szólt bele, hogy engedje
a fiut vizért a kutra, vagy egyéb
dolog elvégzéséért, mint azelőtt a
régebbi inasoknál ez szokás volt.
Ki is ment az asszonyhoz meg-
tudakolni ennek az okát. Majd
meghült benne a vér, mikor az
asszonyt legnagyobb békességben
látta dolgozni, minden a keze
ügyében volt. Megkockáztatta a
kérdést. Anyjuk úgy látom, te na-

gyon kiméled ezt a városi gyereket, semmi dolgot nem adsz neki. Hát mit adnék neki, ha már mind el is végezte, amit vele megcsináltattam, minden szó nélkül! Megcsóválta a fejét a mester és bement a műhelybe. Félszeme azonban állandóan a gyereken volt. Furta azonban az oldalát a sok bennmaradt szidás, amit más-kor inasaira zudított munkaközben.

Másnap ment a munka az elsőhöz hasonlóan: kitakarított műhely, rendbeszedett udvar, konyhához szükséges dolgok bekészítése stb. A mesterség titkai nem is igen voltak titkok Jóska előtt, mert fonálkészítés, foltozás, szögezés egészen szakszerűen ment megmutatás nélkül is, Csak az új cipők készítésének titka volt igazán titok előtte.

Szombat este, mikor befejezték a munkát, Jóska azzal a kéreccsel fordult a mesterhez, hogy vasárnap reggel az első misére engedje el őt a mester, mert a városon is az intézetben úgy volt, hogy a vasárnap az Istené, hogy a hétköznap annál inkább az emberé legyen. Nagyon nézett a mester a szokatlan kérésre, morgott a bajusza alatt, s a vége az lett, hogy na jó van!

Másnap, mikor a mester s a mesterné magukra maradtak, nem

győztek csodálkozni azon, hogy miféle inasuk van. Nem kell neki kétszer sem valamit parancsolni, maga keresi a munkát, mindig jár a keze, mindenhez ért, nem verekedik az utcán, ha elküldik valamiért, nem kell várni rá. Örültek azon, hogy ilyen jó inasuk van, de mégis hajtotta a kíváncsiság, miféle népségből való, aki ilyen elűtő e falubeliektől. Majd elválik, csak ki kell várni.

A szövetkezeti boltban változás volt. Elsejétől kezdve új segéd állt a régiek mellett. Jóvágású, 20 éven tuli életerős, pirosposzsgás arcu, komoly, de nem mogorva, mindenkihez előzékeny, munkájában járatos. A beszéde mindenkinek feltűnt, nem tolatkodó, de mindenkire kiterjedő figyelmes, szinte mindenkinek előre megmondta, hogy mit akar vásárolni. A jegyzőék eselédje pár nap múlva szinte nem akarta mással kiszolgáltatni magát, csak az új segéddel, de az öreg nénik is inkább vártak egy sort, míg rájuk került a kiszolgálás, mert a jól megmért, akurátusan megmért áru mellett mindég volt néhány figyelmes szó, amit az otthoni dolgok iránt kérdezett s a jószág, aprójószág dolgaiban épp úgy tudott jó tanácsot adni, mint a mosás, a takarítás könnyebbé, szebbé tételére. A régebbi segédek

A szövetkezeti boltok áruja, mindig megbízható!

keztek rosszulérezni magukat, mert akarva nem akarva nekik is hozzá kellett idomulni, ha tétlenségbe nem akartak maradni s így az állásból való kiesés veszélyének nem akarták magukat kiténni.

Vasárnap reggel a legelső misére harangoztak, amikor a templomkertben két eddig egymást soha nem látott ember hirtelen feszes tartással, jobb kezüket vállig emelve, ujjukat eddig nem látott módon összefogva „jó munkát” köszöntéssel üdvözölték egymást. Furcsa volt, hogy balkézszel szorítottak kezét. A két fiatalember bement a templomba, ahol áhitatos imádkozásuk és viselkedésük éppen a szerénység és visszahuzódottság miatt tűnt fel. Vége volt a misének s amikor kijöttek a templomból, beszélgetve indultak el. Egy volt ugylátszik az utjuk. Délután két furcsán öltözött alak jelent meg az utcán. Rövid nadrágjuk volt, térdük meztelen, zöld ingükön furcsa nagy zöld nyakkendő, melynek végén

egy-egy csomó kötve. Fejükön nagyszélű barna halap négyélure hajtva. Nem sétáltak a nagy utcán a legények, a leányok között, hanem a faluvégén lévő erdőnek vetették utjukat. Az egyik fiu megismerte a kisebbiket: hiszen ez a „Szijjas uram inasa,” a másikonban a szövetkezet új segédjét vélték felismerni. „Miféle máskara szerzetbe tartoznak?” kérdezték a sétálók! De aztán elfeledték őket. Hétről-hétre megismétlődött ez a vasárnapi jetenet azzal a különbséggel, hogy most már nem ketten mentek az erdőre és mezőre, hanem az azelőtt az utcán ácsorgó gyermekek megszűntek a falubeli sétálókat bámulgatni, hanem a két nagykalaposal tartottak.

Hogy történt ez? Nagyon egyszerűen. Jóska apránként megismerkedett az utcájabeli gyermekekkel, meg az ismétlői iskolásokkal s jó pajtásokká váltak. Elbeszélte, hogy miket hallott a magyarok dicső történetéről s

SIRKÖVEK

márványból, gránitból,
műkőből legolcsóbb
gyári áron kaphatók

Rosenbaum Gyula kőipari telep
Békéscsaba Andrassy-út 46.

nagyjairól s miként szerették meg Nagymagyarországot s mint tettek fogadalmat arra, hogy Csonkagyarországot nagy becsületes munkájukkal, a mostani állapotok olyatén megváltoztatásával teszrk, ami mindenkinek boldogságot hoz. Ez az ő egyesületük a cserkészzet, mely az egész világon el van terjedve s minden ország, világrész cserkésze arra törekszik, hogy becsületes, munkás, cserkésztestvérét szerető és segítő ember legyen. Ez vonzotta a falu fiait a két újonnan jött fiu köré s egy idő múlva azzal a kéréssel fordultak a plébános urhoz, hogy alakítsa meg az Egyházközség a faluban is a cserkészcsapatot.

A plébános ur este elbeszélte a különös kérést a kaszinóban. Nagyot néztek az ottlévő urak, gazdák a furcsa kivánságon s egy pár furcsa megjegyzés el is hangzott: „minek a falunak ilyen maskarákat nevelni“, mások a fiatalság katonáskodása ellen szóltak, a legtöbben azzal igyekeztek elútni a dolgot, hogy „hagyjuk a gyerekeket a maguk dolgán, ne avatkozzunk bele.“

A sok nagyhangu kijelentés után azonban megszólalt az egyik fiatal földbirtokos, aki néhány évvel ezelőtt vette át apja tönkregazdálkodott birtokát s azt szokatlan szorgalommal és módszerekkel úgy helyreállította, a hitelezők előtt gazdálkodásával oly bizalmat keltett, hogy ma már a leromlott birtok a legjobban jövedelmező és adósságaitól maholnap megszabadul. Ezért a kaszinóban is tekintélye van, nem sok szóval

nyilvánított véleményét mindig meghallgatják fiatalsága ellenére is, sőt előterjesztéseit el is fogadják, követik is.

Az urak tudják milyen módon gazdálkodtak őseim s hogyan gazdálkodom én s mik az eredmények. Hogy én így gazdálkodom, azt a cserkészzetnek köszönöm. A gazdasági iskolában volt egy cserkészcsapat, amelynek én is tagja voltam. Itt megfogadtuk, hogy a cserkészzet 10 törvénye szerint élünk. Ebben röviden az van, hogy egyenes uton járunk, becsületesek maradunk, embertársaink javát akarjuk, de nemcsak az emberekkel, hanem állatokkal, növényekkel szemben is jók leszünk, Isten és ember előtt egyformán nyílt étellel járunk.

Ebből következett, hogy mikor az intézetet elvégezve hazajöttem s átvettem a gazdálkodást, tulajdonképpen nem elgazdálkodtam a birtok jövedelmét, hanem mindig csak szerző, sokszorozó munkát végeztem. Mikor a gazdaságban lévő munkásaim látták, hogy nemcsak dolgoztatok, de dolgozok s nemcsak a munkájukat kérem számon, hanem egész életük viselkedését is, megjutalmazom a szorgalmat, megfizetem a becsületesen teljesített munkát, foglalkozom családi ügyeikkel, gyerekeik sorsának intézésében is résztveszek s az egész birtok egy nagy család, mindnyájan szeretjük egymást, mert munkásaim belátják, hogy én vagyok a család feje, ők a család tagjai s a testvéreknek nem egymás megkárosítására, hanem gyarapítására kell

törekedni, mert a közös vagyontól minden szorgalmas, dolgozó részesül, gyarapodik a birtok, a birtokos és minden rajta dolgozó. Én amondó vagyok, ha a falu fiatalságába beleneveljük ezt a gondolkodásmódot, sok ma gyengélábon álló gazdaságot meg lehet még menteni és sok mesterség újra felvirulna, mert a becsületes mesterek iránt újra visszatérne a közönség bizalma.

Szijas uram csak annyit mondott erre: „igaza van az urnak, mert ezt látom én is az inasomon.“ A szövetkezet vezetője az ő új segédjének rövid néhány he-

tes munkájáról számolt be amely a többi segéd munkájának teljesen átalakító hatásáról s így a szövetkezeti bolt újabb fellendüléséről beszélt. A tényekkel szemben lehetett érvelni s így meggyőzték a kaszinó tagjait a beszélgetés következményei arról, hogy szükség van a falun is a cserkészcsapat megalakítására, mert ez az egyik legjobb nevelő eszköz új nemzedék felnevelésére, akik nem fognak megszökni a nevelés elől, hanem örömmel jönnek maguk, hogy önmagukat neveljék „embe-rebb emberré, magyarabb magyarrá.“

Máriaöldi Márton.

Papagáj
RUHAFESTÉK
*Minden szövet
 házi festésére*

BÁTHY BÉLA LABORATORIUMA - BUDAPEST

Mi nem szeretjük a májust.

Május volt. Az egész világ tele volt virággal, illattal és cserebogárral. „Rettenetes!”, — sóhajtozta Nagyapa. Az ember képibe röpöködnek ezek a vadállatok, már olvasni se lehet tőlük. Gyerekek, minden 10 cserebogárért kaptok valamit, rajta, vadásszatok! „Mi, már tudniillik én, meg az öcséim, akik eddig álmosan ültünk a veranda sarkában, boldogan üvöltöttünk fel. „Ez az, nagyszerű! Vadásszat fenevadakra, szörnyű vadállatokra. Hogy eddig nem jutott eszünkbe!”

Először is felfegyverkeztünk kellően. Fegyvereink között Nagyanya alsószoknyája, ócska szita, kifakult napernyő, az én régi nadrágtartóm voltak a különösebben említésre méltók, a seprők; légy-csapók, rudak, csúzlik és nyilak, mind közönséges és közismert fegyverek mellett. Hogy miért volt szükségünk ennyi fegyverre, mikor csak hárman voltunk? Ugyanis nagy diadalordításunk odacsatolta kerítésünk köré a vidék minden épkezláb fiáját, akik mind barátaink lévén hamarosan bebocsátást nyertek és fegyverhez jutottak. Nagyapánk boldog meglepéssel bólogatott az ámbitos asztala mellől, minket azonban kissé aggasztani kezdett a minden 10 drb. cserebogár után járó ajándék sorsa. (Ekkora már kb. 20-ra szaporodtunk.) Vártuk az alkonyatot, mert nagyapánk sze-

rint ekkor kelnek útra a dögök. (Itt dög alatt még élő állat értendő, Nagyapa csak felháborodásában használt ezt a kifejezést.) Az alkony meglehetősen késett, ezért egyikünk, másikunk, a türelmetlenebbek, ki-kiosontunk a kertbe, oldalbaütöttük titokban a fákat, hogy felrázzuk álmukból a gyanutlan állatokat. Olyan is volt köztünk, amelyik felmászott a fák ágai közé és ott csapkodott, mi meg lent kiterítettük nagyanyánk alsószoknyáját, abba fogtuk fel a leszédülőket. (Már mint a cserebogarakot.) Nagyapa ezalatt nyugodtan olvasott.

Végre kezdett leszállni az alkony. Megkezdődhetett az igazi vadásszat. Hatalmas csataordítással vetettük rá magunkat a kertre. Keresztülgázoltunk mindenben, különösen a két tank; két kisebb öcsémet ugyanis tanknak neveztek ki, mert nekik már nem jutott fegyver. Nagyapa mindenütt hadonászva és kiáltozva rohant utánunk, nemkülönben Nagyanya és Anyánk, akiknek hangját elnyelte azonban a csatazaj. Ütöttünk-vágtunk, nem töröttünk mi már az ígért ajándék sorsával sem, úgy elragadott a harci szenvedély. Nem is néztük merre, hova esnek a sebesültek és halottak körülöttünk zugott a lég, mi ütöttük azt is, még a göncöl szekeret is lepüföltük volna az égboltról, ha odáig értek volna harci eszkö-

zeink. Nagyanya fehér alsószoknyája mint tépett zászló lobogott felettünk, két kisöcsém, a tankok letaposva, sárosan és véresen csörtetett körülöttünk. Seprők emelkedtek és zuhantak a sötétben, a napernyővel magam kanalaztam a forró és illatos májusi levegőt. Azt hiszem rengeteg cserebogarat sikerült megijesztenem, mert csak később vettem észre, hogy a napernyőn hatalmas szakadások keletkeztek, amelyen át a bogarak kirepülhettek. Gyönyörű este lett volna, ha közbe nem jönnek a felnőttek. Mint mondtam, haláltmegvető bátorsággal nyargaltunk a mindenféle ültetvények között, amikor szörnyű üvöltés remegtette meg a levegőt. Megtorpantunk, Nagyapa égnek feszített karokkal, érthet-

len szavakat kiáltozva állott az egyik megyfa alatt. Feje vérzett és mint később kiderült, a füléből kiszakítottak egy darabot. A ruhájáról nem is beszélve. Két tanköcsémet akkor már bent ápolta Anyám és Nagyanya, az egyiknek hidegláza volt, a másiknak forró-sága. Én csak a külső sérüléseket láttam rajtuk.

Hogy mi volt a kapott ajándék minden 10 darab cserebogár után, azt hiszem fölösleges itt leírnom. Annyit mondhatok, hogy Nagyapa elég hamar kiheverte a vadászat izgalmát, már a kertben is mutatkozott egy-két fücsomó, két kis öcsém már fel is ülhetett az ágyban, mikor mi élharcosok még mindig nem tudtunk ülni. Azóta nem szeretjük a májust.

Michnay Zsófia.

Minőséget, legolcsóbban!

Szövetkezeti boltokban!

Krausz-Moskovits

Egyesült Ipartelepek

R. t.

Budapest

VIII. Örömvölgy-ucca 8.

Szesz és élesztőgyára

Telefon :

1-437-82-től

1-437-85-ig.

Ajánlja: elismerten elsőrendű
élesztő-gyártmányait, vala-
mint kiválóan finom likőr,
rum, gyümölcspálinka és Ver-
mouth-különlegességeit.

Országos vásárok jegyzéke

(A kereskedelemügyi m. kir. minisztériumban ujonnan felfektetett törzkönyvi adatok alapján)

Használt rövidítések: ál. atv. = állatvásár; el. = előtt; ut. = után; megelőz. = megelőző; köv. = követő; m = megye.

- Abádszalók.** (J. Nagykun m.) február 16, máj. 18, aug. 10, nov. 11-ét mag. foglal. hét vasárnapján.
- Abaujszántó.** nagycsüt. el. szerdán, jul. 13, okt. 5, és dec. 7. követő szerdán kirakó- és állatv.
- Abony.** (Pestm.) márc. 19, május 31, aug. 20, nov. 30. ha vasárnap vagy ünnepnapra esik, ugy az ezt követő hétköznapon.
- Ács.** (Komárom—Esztergom.) Husvétot követő héten és október utolsó hétfőjén kirakó és állatvásár.
- Acsa,** ápr. és okt. utolsó hétfőjén.
- Adánd.** (Somogy.) Laetare vasárnap, továbbá Nep. Sz. János, Urszue változása és Mindszent-napok hetében hétfőn.
- Adony,** ápr. 2, június 16, szept. 15, nov. 24.
- Ajka.** (Veszprém.) márc. hó első hetének, Péter és Pál napját, Szent István napját és Szent Márton napját magában foglaló hét szerdáján kirakó- és állatvásár.
- Akasztó.** (Pestm.) márc. 11. és szept. 9. előtti hétfőn.
- Alattyan,** (Jásznagykunszolnokm.) jun. 9 és nov. 4. ha vasár- vagy ünnepnapra esik, ugy a köv. hétköznapon.
- Alap.** (Fejérm.) jul. 25-ét, okt. 1-ét magába foglaló hét hétfőjén, ünnep esetén a legközelebbi hétköznapon.
- Alberti,** máj. 16, július 13, nov. 5-ike előtti vasárnap.
- Álcset.** (Fejérm.) József-nap és Erzsébet-nap hetében, csütörtökön.
- Alpár,** virágvasárnap és okt. 10-ike előtti vasárnap.
- Alsónémedi.** (Pestm.) ápr. 2, jul. 3, szept. 3, dec. 3. szerdáján.
- Alsópáty,** február 3, május 4, szept. 4, nov. 4. (Nem tartják).
- Alsóság,** április 4, május 25, szeptember 21, nov. 5. Ha ünnep, ugy a követk. napon.
- Apátfalva,** (Csanádm.) április 24, július 26, szept. 8, és nov. 25-ike utáni szombaton.
- Apc.** (Hevesm.) jan. 15-ét, márc. 19-ét megelőző hétfőn, aug. 1, ha szombat vagy vasárnap, akkor utána való hétfőn és okt. 15-ét megelőző hétfőn.
- Apostag,** június 24 és okt. 12-ét megelőző keddi napon.
- Arló,** (Borsodm.) ápr. 20, szept. 20-át megelőző hétfőn.
- Aroktó,** (Borsodm.) febr. 9 és július 9.
- Árpás,** (Sopronm.) július 6, okt. 11.
- Aszaló,** (Abaujtorna m.) március 28, június 22, dec. 31 (nem tartja meg.)
- Aszód,** március 19, áldozó csütörtök, Szt. István és Szt. Márton napok után pénteken országos állat- és kirakóvásárok, július 20 és október 20 hetében pénteken országos állatvásárok.
- Attala,** (Somogy.) márc. 16, nov. 5.
- Babocsa** (Somogy.) március 19, „Szentháromság” vasárnap utáni hétfőn. aug. 24, nov. 30. Ünnepe-
esetében az utána eső köznapon.
- Bácsalmás,** febr. 9, máj. 1. szept. 14, nov. 22. Ha e napok vasárnapra esnek, ugy a következő hétfőn, ha más napra, ugy a megelőző hétfőn.
- Bácsbokod,** (Bácsbodrogm.) márc. 19, jul. 26, nov. 12. követő hétfőn.
- Badaacsonytomaj,** (Zalam.) március 12-én és szept. 1-én, amennyiben vasár- vagy ünnepnapra esnek, ugy az ezt követő hétköznapon kirakó- és állatvásár.
- Baja,** február 14-ét megelőz. vasárnap, április 24, jul. 22, szept. 21. és dec. 6-át megelőz. vasárnap és hétfőn.
- Bajna,** (Esztergom.) február 16, máj. 16, aug. 16 és nov. 16 hetében szerdán és csütörtökön.
- Bakonya,** (Baranyam.) június 10, szept. 29.
- Baktalórántháza,** (Szabolcs-megye), jan. 27, ápr. 15, jul. 5, aug. 21, nov. 6. hetében, hétfőn.
- Balassagyarmat,** minden hó első hétfőjén állatvásár, kedden kirakóvásár.
- Balatonendréd,** (Somogy.) márc. 15-ét, július 15-ét és szept. 15-ét követő magában foglaló hetek csütörtökéig kirakó- és állatvásár.
- Balatonfőkajár,** (Veszprém.) május második hétfőjén, aug. első hétfőjén és nov. második hétfőjén állat és kirakóvásár.
- Balatonfüred,** jan. 14, ápr. 15, július 11, szept. 11 hetében szerdán,
- Balatonkiliti,** (Somogy.) ápr. 26-ikát követő és ju-

- lius 21-ét magában foglaló hét hétfőjén.
- Balatonlelle,** husvét után kedden, május 9, Kiszasszony nap előtti hétfőn és okt. 31-én.
- Balatonszabadi,** (Veszprém-m.) márc. 1. és október 1. hetében, hétfőn.
- Balkány,** (Szabolcsm.) ápr. 1-ét, nov. 1-ét és dec. 25-ét megelőző és aug. 20-át magában foglaló hét, kedden.
- Balmazújváros,** február 2, máj. 25, aug. 14, nov. 19 hetében, szerdán.
- Bánokszentgyörgy,** (Zalam.) ápr. 24, jun. 24, aug. 3, nov. 29.
- Bánréve,** (Gömörm.) márc. 18, szept. 6.
- Baracska** (Fejérm.) márc. 27 és okt. 30, országos állat- és kirakóvásár.
- Baranyajenő,** június 2, október 21.
- Barcs,** április 1, június 24, szept. 2, dec. 9.
- Báta** (Tolnam.) május 4 és okt. 13 hetében hétfőn.
- Bátaszék,** márc. 19, jun. 16, szept. 24, okt. 28 át megelőző hétfőn.
- Báté,** márc. 10, május 25, aug. 29, okt. 9.
- Battonya,** Judica vas. el., jun. 29 ut., nov. 5. el. pénteket megelőző szombati és vasárnap.
- Becssehely,** (Zalam.) márc. 19, máj. 11, szept. 11, október 13.
- Békés,** márc. 24, jun. 20, szept. 29, vasárnap vagy megelőző vasárnap kirakóvásár. Előző két nap állatvásár, nov. 25. megelőző pénteken állatvásár, szombaton kirakóvásár.
- Békéscsaba,** febr. hó utolsó, jun. hó harmadik, okt. hó negyedik és dec. első hétfőj. ezersmarha-, kedden 16., szerdán kirakóvásár.
- Békéssámsom,** Sarlós B. A. ut. vasárnap.
- Bélapátfalva,** (Borsodm.) márc. 19, máj. 29, aug. 14, nov. 30.
- Beled,** (Sopronm.) minden hó első keddjén marha- és kirakóvásár.
- Berettyóújfalu,** febr. első csüt. ápr. 24, aug. 15, okt. 9, el. héten csütörtök.
- Berked,** (Baranyamegye) március 2, június 30.
- Berzence,** feketevasárnap utáni hétf., június 13, aug. 10, dec. 19.
- Besonyzsög,** (J.-N.-K.-Sz.-m.) június 10-ét és okt. 10-ét magában foglaló hét szombati napján kirakó- és állatvásár.
- Bleske,** január 25, május 3, szept. Szent Máté evang. lista, jul. 21–22 Jakab het. kedd és szerda.
- Biharkeresztés,** máj. 29. és szept. 12, hetében, szerd.
- Biharnagybajom,** márc. 4, június 4, szept. 27.
- Bodajk,** újév után, jun. 29, után, Szent Mihály napja után hétfőn.
- Bodrogkeresztur,** febr. 24, aug. 24, nov. 24, hetében és pünkösdi utáni csütörtökön.
- Bodvaszilas,** (Abaujtonyamegye) március 19, jun. 24, november 25, amennyiben ezen napok nem csütörtökre esnek, az azokat megelőző csütörtökök kirakó- és állatvásár.
- Bogdása,** (Baranyamegye), márc. 18, aug. 14, ünnepvagy vasárnap esetén a legközelebbi hétköznapok.
- Boldogkőváralfja,** febr. 16, máj. 26, aug. 11, nov. 11.
- Bonyhád,** márc. 6, máj. 1, jul. 10, szept. 4, magában foglaló és dec. 8. előtti hétfő.
- Bő,** febr. 6, máj. 9, aug. 10, okt. 4.
- Bőhőnye,** márc. 19, jun. 20, aug. 21.
- Budapest,** balparti rész: márc. 2, vasárnap (József) május utolsó vasárnapján (Medárd) aug. 3-ik vasárnap (János lefej.) nov. 1. vasárnap (Lipót) kezdődik és tart 14 napig. A lóvásárok a vá-
- sár 2-ik hetében vasárnap tartanak. Ezeket kívül Szt. György előtti, valamint okt. első het. vasárnap, hétfőn és kedden két országos lóvásár.
- Bugyi,** (Pestm.), márc. hó 13, szept. 4 állat- és kirakóvásár.
- Buj** (Szabolcsm.), május és szept. hó első péntekjén.
- Büdszentmihály,** jan. Szt. Pál nap. het. hétfőn ápr. 23, het. kedden, jul. Margit és okt. 18. hetében, hétfőn.
- Bük** (Sopronmegye), márc. és szeptember első szerdáján.
- Bükkösd,** (Baranyamegye), márc. 25, Szentháromeág után hétfőn, okt. 4, nov. 11, ha vasárnap, ugy a következő hétköznap.
- Büssü,** febr. 16, ápr. 28, jun. 8, aug. 21. Ha e napokra ünnep esik, a rákövetkező napon.
- Cece,** fekete vasárnap ut. hétfőn: Lőrinc nap és Miklós nap utáni hétfőn.
- Cegléd,** jan. 15, ápr. 16., jul. 22, nov. 1, napját megelőző vasárnap. Ha a határnap vasárnap, ugy a határnapon jun. 8, szept. 7. napján.
- Celdömölk** (Vasm.), böjt első hétfőjén, máj. 16, szept. 1, okt. 24, ünnepvagy vasárnap esetén a legközelebbi hétköznapon.
- Cibakháza,** márc. 31, május 30, szept. 15, nov. 18, megelőző szombati napon.
- Cigánd** (Zemplénum.), június 2. és szept. 15, hetében, hétfőn.
- Csabrendek,** (Zalam.), huszbagyókeddi utáni csütörtökön, pünkösdi előtti csütörtökön. Lőrinc napja előtti csütörtökön.
- Csákány,** (Somogy megye), aug. 13., bucsúvásár.
- Csapod** (Sopronm.) febr. 10-ét, május 22-ét; aug. 17-ét és nov. 23-át magában foglaló szerdai napok.

- Csákvár**, Oculi vasárnap ut., Rogate vasárnap ut. Anna hetében és dec. 6. hetében hétfőn.
- Csanádpalota**, január 31, jun. 11, aug. 31, okt. 23. előtti szombaton.
- Csaroda** (Bereg-m.), május második és szept. első hetének csütörtökén, kirakó- és állatvásár.
- Császár** (Komárom-m.), ápr. Vince napot, okt. Teréz napot magában foglaló csütörtökön, ha ünnep, úgy a következő hétköznapon orsz. állatvásár.
- Csege**, (Hajdum.), 1. Tiszacsege.
- Csenger**, dec. kivételével minden hó harmadik péntek napján és karácsony előtti pénteken.
- Csépa**, ápr. 12, jul. 12, szept. 5, dec. 18, vasárnap v. megelőző vasárnap.
- Csepreg**, hamvazó szerda ut. csütört., nagyesüt. áld. csüt. utáni péntek, jul. 29, szept. 29, ha vas., vagy ünnepnapra esnek, a következő hétköznapokon és karácsony előtti szerdán.
- Csesztreg**, jan. 19, március 19, május 16, augusztus 25, okt. 31.
- Csetény** (Veszprémmegye), ápr. első hétfőjén és okt. 15-én.
- Cslpkerék**, (Vasm.), febr. 10, szept. 17.
- Csongrád**, márc. 1, máj. 1, aug. 25, dec. 10. megelőző pénteken állatvásár, szombaton kirakóvásár.
- Csorna**, (Sopron-m.), jan. 6, Gergely nap. Fülöp Jakab. nap. Szt. Iván, Szt. Mihály és Szt. Márton napján. Ha e napok pntek, szombat, vasárnapra, ünnepré v. zsidó ünnepre esnek, a következő hétfőn.
- Csögle**, (Veszprémm.), március 12, jun. 23, okt. 9. hetében hétfőn.
- Csökölly**, jan. 25, nagyesütörtök, aug. 28, nov. 25.
- Csurgó**, husv. ut., pünkösöd ut. kedden, szept. 1 és nov. 20.
- Darány**, márc. 9, aug. 18, nov. 5.
- Debrecen**, a Remete Antaltól, Szt. Györgyről, N. Boldogasszonyról és Dénes napokról nevezett országos vásárok 9 napon át tartanak, még pedig a következő felosztással: A vásár u. 1. fentnevezett határnapokat megelőző hét hétfőjén kezdődik és pedig nyera terményekre és iparcikkekre nézve az egész 9 nap alatt, ezen kívül az első héten csüt. és pént. juhvásár, a Rem. Antalnapit vásárt kivéve, szombaton és vasárnapon sertésvásár, vaárnap és hétfőn lóvásár, a második t. i. az illető határnapot nagában foglaló hétnék hétfő és kedd napján pedig marhavásár is tartatik, a hortobágyi puszta jun. 20. hetében csütörtökön országos állatvásár.
- Decs**, (Tolnam.), ápr. 15-ét és szept. 1-ét magába foglaló hétfőn.
- Dédes** (Borsodm.), máj. 22, szeptember 2.
- Dég** (Veszprémmegye), N. csütörtök és nov. 30-át megelőző csütörtökön kirakó- és állatvásár.
- Demecser**, (Szabolcs-m.), április 24. és szeptember 29. hetében, kedden.
- Derecske** (Biharm.), jan. 15-ét, ápr. 24-ét, aug. 15-ét és okt. 15-ét megelőző hétfő előtti pnteken.
- Dévaványa**, jan. 17. ápr. 15, julius 5, okt. 12, megelőző hétfőn tartatik.
- Devecser**, jan. 25, május 1, aug. 6. és nov. 1. napját előző hétfőn állatvásár, keddi napokon kirakóvásár.
- Diósjenő**, (Nógrádm.) Szt. György (ápr. 24.) és András (nov. 30.) het. hétfőn kirakó- és állatvásár. Pál (jan. 25.) és Kisassz.
- szony (szept. 8.) het. hétfőn kirakóvásár.
- Diósvizsló**, febr. 10, ápr. 1, julius 13, szept. 10, okt. 26.
- Dombóvár**, Vizkereszt utáni hétfőn, Szent György, Szent Péter napja és nov. 30. megelőző szerdán.
- Dombrád**, jan. 15, ápr. 28, jul. 8. és okt. 8. hetek hétfői napján.
- Döbréköz**, (Tolnam.) Virágvasár. el., István király után hétfőn.
- Dömsöd**, március 7, jun. 22. és aug. 10. állat- és kirakóvásár.
- Drávafok**, (Somogy-megye), febr. 15, május 20. és szept. 15. ha vasárnap v. ünnepnapra esik, úgy a következő hétköznapon kirakó- és állatvásár.
- Dunaföldvár**, márc. 25, pünkösöd, aug. 20. és november 1-ét magában foglaló hétfőn és kedden.
- Dunapataj**, febr. 19, ápr. 14, jun. 29, okt. 4. és dec. 13-át megelőző hétfőn és kedden, ha valamelyik ünnepnap, úgy a hétfőt v. keddet követő két hétköznap.
- Dunapentele**, Szt. György napja, Szt. Háromság vasárnap. Kisasszony-napi hetek hétfői napján és az első advent vas. ut. következő hétfőn.
- Dunaszekeső**, március 12, junius Szentháromság ut. hétfőn, szept. 1, nov. 5.
- Dunavecse**, febr. második, május első, julius utolsó és szept. utolsó hétfőjén és keddjén, ha ünnep, úgy a köv. hétköznapon. Első napon állatvásár, a második napon kirakóvásár.
- Edelény**, (Borsodm.), jan. 15, ápr. 15, jul. 15, okt. 15, napjait megelőző csütörtökön, ha ez ünnep, akkor a keddi napon.
- Eger**, jan. Vizker. után hétfő, máj. Pongrác-nap hétfőjén, jul. Sarl. Bol-

- dogasszony ut. hétfőn. szept. 23—29. marhavásár, 29—30. kirakóvásár.
- Egerág**, ápr. 5, okt. 11.
- Egervár**, márc. 19, nov. 5.
- Egyed**, márc. 1, okt. 20, ünnep-és vasárnap esetén utána köv. hétfőn.
- Egyek**, (Hajdu m.), jan. 20, ápr. 25, aug. 20. és október 20-át megelőző hétfőn.
- Elek**, márc. 15, jun. 15, és okt. 15-ét megelőző szombat és vasárnapokon.
- Emőd**, (Borsodm.), máj. és okt. első hétfőjén országos állat-és kirakóvásár, ünnep esetén az utána való napon. Jan., márc., ápr., jul., szept. és nov. hó első hétfőjén havi állatvásár.
- Enea**, jan., márc., máj., jul., szept. és nov. első csütörtökén. Ha ünnep, a következő csütörtökön.
- Endrőd**, (Békésm.) máj. 18, aug. 22, ha nem szombat, úgy az előző szombaton, ha ünnep, ugy máj. 18-át és aug. 22-ét megelőző hétköznapon.
- Enying** (Veszprém.) febr. Sexagesima vas., jun. Szt. Margit, szeptember Kisasszony-nap, december Aprószent napja ut. első köznapon.
- Eresl**, ápr. Leó és Szent Mihály-nap hetében hétfőn és kedden.
- Érd**, (Fejérm.) máj. első hétfőjén és keddjén, aug. 10—11-én.
- Érdöbénye**, jan. 28, április 24, okt. 28. Ha e napokra ünnep esnek, az azokat megelőző hétfőn.
- Érdősokonya**, február 25, husv. utáni csüt., jun. 27, jul. 26, szept. 21.
- Érdőtelek**, április 1—2, okt. 15—16.
- Érsekvadkert**, jan. 1. utáni ápr. 23, jul. 22, szept. 24. napokat megelőző vasárnap.
- Esztergom**, márc. Gergely, máj. Orbán, aug. Lőrinc, okt. Simon Juda nap ut. következő hétfőn.
- Etyek**, máj. 8-ikát és szeptember 8-ikát magában foglaló csütörtökön, ha ünnep, következő köznap.
- Fadd**, márc. 6, és okt. 15-ét megelőző és jul. 25-re eső vagy azt követő hétfőn.
- Fegyvernek**, (Puszta) március 1, jun. 1, szept. 12, nov. 20. vasárnap.
- Fehérgyarmat**, február 2. ut. héten, husvét el, pünkösd el. héten, július 28. hetében, szept. 22. helében és karácsony előtti héten mindig hétfőn.
- Felsődabas**, (Pestmegye), febr. 18. előtti vasárnap, május első vasárnap, aug. 3, nov. 1. megelőző vasárnap.
- Felsőreg**, Balázs-napon, Szt. György, Kisasszony-és Katalin-nap hetében, hétfőn, kedden.
- Felsőseged**, márc. 30, jul. 2-ika utáni hétfő, szept. 8-át megelőző hétfőn, november 25.
- Felsővadász**, márc. 25. ut. hétfő, jun. 24. Órangyal vasárnap utáni hétfőn, okt. 26.
- Fertőrákos**, Szt. György el., Szt. Mihály utáni csütörtökön. (Nem tartják.)
- Fertőszentmiklós**, Bőjt 3. hétfőjén, ápr. 18. pünkösd utáni kedden, Máté napj. és Miklós nap. ut. hétfőn.
- Fokszabadi**, (Veszprém.), márc. 1. és okt. 1. hetében hétfőn.
- Forró**, ápr. 8, okt. 2.
- Füldeák**, Mátyás napot, „Cantato” és „Órangyal” vasárnapokat és Bold. assz. fogantatása ünnepét, megelőző szombat és vasárnap.
- Földes**, május 3. és nov. 2. het. szerd.
- Fülöpszállás**, április 8, jun. 17, szept. 5, dec. 6. megelőző vasárnap.
- Füzesgyarmat**, márc. 29, jun. 10, aug. 26, október 24. megelőző vasárnap.
- Gacsály** (Szatmárm.) ápr. és okt. hónapok első szerdáján.
- Gamás** (Somogym.) június 6, szept. 18.
- Galambok**, február 16. és aug. 2-a előtti hétfőn.
- Gálosfa**, márc. 12, május 16, jul. 3, aug. 21, szeptember 21.
- Gasztöny**, Urnapot és Surlós-Boldogassz. köv. vas.
- Gáva**, (Szabolcsm.) január, ápr., jul. és okt. második keddjén.
- Gelej**, április 24. és nov. 19. hetében keddi napon.
- Gejse**, (Zalám.) május 11, okt. 26, illetve ha ezen napok vasárnapra esnek, úgy az ezeket követő hétköznapokon kirakó-és állatvásár.
- Gesztye**, január Pál ford., ápr. Gyula, június Péter-Pál, okt. Deméter net. kedd. Előző 3 napon át állatvásár.
- Godisa**, (Baranyam.) máj. 20. és okt. 9, amennyiben vasár- vagy ünnepnapra esik, akkor a következő hétköznapon kirakó-és állatvásár.
- Gödöllő**, márc. 19, jun. 29, szept. 20, dec. 13-át követő hétfőn.
- Gödre**, márc. 19, július 23, szept. 21, után és nov. 3. megelőző hétfőn.
- Gülle**, (Somogym.) április 20, szept. 20. ünnep vagy vasárnap esetén a legközelebbi hétköznapokon.
- Günc**, márc., jun., aug., okt., december hónapok 2. keddi napján, ha ez ünnep, akkor a hónap 3. keddjén.
- Güresöny**, (Baranyamegye.) febr. 24, május 25, aug. 24, nov. 5.

- Görgötegy, (Somogy megye.) márc. 14. szept. 6.
- Gyékényes, (Somogy megye.) máj. 1. okt. 30.
- Gyoma, márc. 10–11, jun. 1–2, aug. 15–16, november 13. melgel. péntek, szomb. bat és vasárnap.
- Gyömrő, (Györm.) március és okt. első keddjén.
- Gyömrő, (Pestm.) márc. 30. és okt. 15. szomb. nyiben ezen napok vasár vagy ünnepnapra esnének, ugy a legközelebbi hétköznapon.
- Gyöngyös, febr. 2. máj. 25. aug. 24. nov. 19. hétfőn. Havi állatvásár minden hó első pénteki napján.
- Gyöngyösmellék, (Somogy megye.) ápr. 5. és okt. 5. hetében, kedden és aug. 21-én, ha ünnepre esik, az utána való napon.
- Gyöngyöspata, (Hevesm.), március 8., szept. 8. köv. szerdán.
- Gyöng, hush. kedd előtt, pünkösd előtt csüt., aug. és nov. első csüt., szept. 29.
- Győr, Piroska nap (jan.), nagyhét, Urnap, Magdolna, Kisasszony, Terézia és Katalin nap hetében, hétfőn.
- Győrasszonyfa, május 9. het. hétfőn, szept. 14. nov. 6.
- Győrszentmárton, József és Lőrinc nap hetében, csütörtök, nov. 11.
- Gyula, (Békésm.) Pál ford. Jan. 25.), melgel. héten péntektől bezárólag vasárnapig, tov. „Exaudi“ vasár., július 22. és szept. 8. melgel. héten péntektől vasárnapig.
- Gyula, (Tolnam.) ápr. 8. szept. 20.
- Gyulakeszi, (Zalam.) ápr. 24. június 4. szept. 9. és 29. nov. 11. Ha vasárnap, ugy a következő hétfőn.
- Hahót, (Zalamegye.) Szt. Margit nap ut. csütörtökön és Szt. Mihály napja előtti csütörtökön kirakó- és állatvásár.
- Hajduböszörmény, febr. 3. április 1. június 26. aug. 25. és nov. 19. hetében hétfőn.
- Hajdudorog, febr. 8. jul. 29. nov. 11. hetében csütörtökön.
- Hajdubáza, március 12. jul. 6. szept. 21. hetében csütörtökön.
- Hajdunánás, március 19. jul. 16. szept. 14. dec. 4. hetében szerdán.
- Hajduszoboszló, Virágvas. és Ald. csüt. hetében hétfőn, július első hétfőjén. Demeter nap hetében hétfőn.
- Hajdúvámospércs, 1. Vámospércs.
- Hajós, márc. 25. június 29. és szept. 29. után, következő hétfőn.
- Halászi, (Mosonm.) febr. 24. jun. 29. aug. 20. és november 11-ét követő hétfői napokon.
- Harka, jun. 29. aug. 24.
- Harkány, febr. Zsuzsanna, ápr. Szent György, aug. Vasas Szt. Péter és dec. Miklós hetében első hétfőn.
- Háromfa, márc. 1. máj. 6. aug. 30. nov. 19. Ha ünnep, a legk. hétköznap.
- Hatvan, febr. 9. márc. 9. ápr. 28. jun. 2. jul. 15. aug. 31. okt. 2. és nov. 5. hetében, hétfőn állatvásár és kedden kirakóvásár.
- Hédervár, busvét ut. kedden, Urnap utáni hétfőn, szept. 8. (Kisasszony) ut. hétfőn, nov. 25. ut. hétfőn.
- Hedrehely, (Zalam.) április 18. jun. 5. aug. 9. október 20.
- Ho, yfalu, jun. 8. és nov. 11. utáni szerdán.
- Hogykő, (Sopronm.) busvét előtti és Szt. Mihály utáni hétfőn.
- Helesfa, június 29.
- Hercegfalva, (Fejérmegye), márc. 15. és okt. 1. hetében, hétfőn.
- Hercegszántó, (B.-Bodrogmegye), márc. és szept. első hétfőjén.
- Hetes, márc. első hétfője, május első csütörtöke, június 18. Ha vasárnap, követk. hétf., okt. 4-ik hétfőjén.
- Heves, (Hevesm.), jan. 25. ápr. 18. jul. 18. és okt. 24. napokat magában foglaló hetek hétfői napján, ha ünnep, ugy a következő hétköznap.
- Himesháza (Baranyam.), Vince és Agost (okt. 7.) hetében hétfőn. Ha ünnep, a legközelebbi hétköznap.
- Hódmezővásárhely, Jézus nevonapja utáni, márc. József, Urnapot, Szt. Gál napot melgel. szombaton állatvásár. vasárnap és hétfőn kirakóvásár.
- Homokszentgyörgy, (Somogy-m.), márc. 1. október 1.
- Hortobágy, (Hajdum.), jun. 27. szept. 5.
- Hosszúhetény, (Baranyamegye), márc. 14. ha vasár- vagy ünnepnap, ugy a követk. hétköznapon, máj. 4. előtti hétfőn, jul. 29. ha vasár vagy ünnepnap, ugy a következő hétköznapokon, szept. sz. kereszt napja előtti hétfőn.
- Hosszupercs, március 4. május 5. június 30. aug. 21.
- Högyész, Pál ford., József, Péter és Pál és Lipót hetében szerdán és csütörtökön, szept. első keddjén.
- Ibrány, (Szabolcsm.) március, jun., szept., dec. hónapok első csütörtökjén.
- Igal, április 24. jun. 24. szept. 1. október 28.
- Iharosberény, február 24. máj. 16. jul. 26. szeptember 21.
- Ikervár, március hó első szerdáján, szept. 21. és dec. 21. előtti szerdán. (Vásárjait nem tartja.)
- Inke, márc. 1. jun. 10. szept. 10. nov. 5.

- Irsa** (Pestm.) febr. 14, jun. 15, szept. 1, dec. 13, mindig hétfőn.
- Istvándi**, (Somogyne.) ápr. 28, jun. 7, aug. 30, október 27.
- Iztlmér**, József, Zsuzsanna és Mindszent nap hetében, hétfőn.
- Iván** (Sopronm.) Szent Pál utáni Jubilate vasárnap után és Mindszent utáni kedden. Kirakó- és marhavásár egy napon.
- Ivánegerszeg**, január 6. utáni szerda és április, július és október hó első szerdáján.
- Izmény**, október 26.
- Izsák**, márc. 20, aug. 8. és nov. 1. utáni hétfőn.
- Jákóhalma**, (J.-N.-K.-Sz. n.) márc. 4, aug. 30, hétfőn, ha nem ezen napokra esik, ugy a megelőző hétfőn és május 3-án.
- Jánk**, (Szatmárm.) március, május, szept. és dec. hó 2-ik csüt., ha ünnep, a 3-ik csüt. kirakóvásár.
- Jánoshalma**, március 10-ét megelőző, június 15-ét követő, aug. 29-ét, nov. 5-ét megelőző kedden.
- Jánosháza**, (Vasm.) március 19. pünkösd előtti hétfő, aug. 23, nov. 15.
- Jánoshalma**, Jász Nagy-Kun-Szolnokmegye), jan. 28-29, július 16-17, október 25-26.
- Jászsalszentgyörgy**, jan. 10. Szentháromság napj., aug. 2, okt. 15-ét megelőző hétfőn.
- Jászapáti**, febr. 19, jun. 24, szept. 8. és dec. 3. hetében, hétfőn.
- Jászárokszállás**, február 25, jun. 16, aug. 6, szept. 22. A vásárok mindig a megelőző hétfőn tartatnak meg.
- Jászberény**, március 25, május 18, aug. 15, okt. 4. és dec. 9. napokat magában foglaló hét hétfőjén, amennyiben ünnepnapra esnek, ugy a rákövetkező hétköznap.
- Jászdósa**, január 8, július 8, és október 11, azon vagy a rákövetkező vasárnap.
- Jászfényszaru**, március 12, máj. 12, jul. 29, október 24, ha vasárnapra esnek, ugy a következő hétfőn. ha ünnepnapra esnek, a megelőző hétfőn.
- Jászkarajenő**, április 3, július 8, október 2-át és karácsonyt követő hétfőn kirakó- és állatvásár.
- Jászkislér**, február 8, ápr. 25, jul. 23, nov. 11, vasárnap, vagy a megelőző vasárnap.
- Jászladány**, január 18, ápr. 5, jul. 2. és nov. 22. hetében, hétfőn.
- Jásztelek**, március 10. és aug. 21. hetében vasárnap.
- Jászszentandrás**, (J.-N.-K. Sz. m.), ápr. utolsó és aug. első keddjén kirakó- és állatvásár.
- Kaba**, febr. Bálint, június Alajos, szept. Kisasszony és nov. Imre hetében szerda.
- Kadarkut**, (Somogym.) Szt. János előtti kedd, Szt. Iván előtti hétfő, Bertalan előtti hétfő, Imre előtti hétfő.
- Kál**, (Hevesm.) március 5, szeptember 19, hétfőn vagy előző hétfőn.
- Kálmánca**, március 22. állatvásár. Áldozó csütörtök és Kisasszonynapja előtti hétfőn kirakó- és állatvásár.
- Kálló**, (Nógrádmegye.) március 12-ét és szeptember 17-ét magában foglaló hét hétfőjén állatvásár, kedden kirakóvásár.
- Kalocsa**, június hó első vasárnap és hétfőn, március 19, aug. 15, nov. 30. megelőző vasárnap és hétfőn.
- Káloz**, február 1, husvét el. hétfőn, Boldogasszony napját, Szent Mihály napját magában foglaló hetek hétfőjén és a karácsonyt megelőző hétfőn.
- Kapolcs**, (Zalam.) május 10. és okt. 28.
- Kápolna**, (Hevesm.) májusa első hétfőjén és november második hétfőjén.
- Kaposmérő**, febr. 10, ápr. 1, máj. 18, jun. 14, aug. 11, szept. 30.
- Kaposszekcső** (Baranyamegye), ápr. 15. és okt. 30. előtti csütörtökön, ha ünnep, ugy a következő hétköznapon kirakó- és állatvásár.
- Kaposvár**, január, február, március, május, június, július, augusztus, szeptember, október és november hó első szerdáján, amennyiben ünnep esnek, ugy a legközelebbi hétköznapon kirakó- és állatvásár.
- Káptalantóti**, (Zalamegye), március 19.
- Kapuvár** (Sopronm.) január 25, márc. 19, Urnap, Anna, Terézia és Luca napon, ha nem hétfő, a legközelebbi hétfőn és aug. 29-ét követő hétfőn kirakó- és állatvásár.
- Karád**, március 12, május 4, jun. 7, szept. 29.
- Karcag**, Mátyás nap, pünkösd Margit nap, Szent Mihály- és Szent Andrásnapot megelőző hétfőn, ha ünnep, ugy a következő hétköznapon.
- Karmacs**, (Zalamegye), május 8-ika és november 1-je utáni kedden.
- Katymár**, (Bácsm.), május 16-át követő hétfőn és Teréz-nap hete hétfőjén.
- Keekemét**, márc. 12, máj. 10, aug. 10, szeptember 26, nov. 25, mindig a megelőző csütörtökön és pénteken.
- Keel**, (Pestm.), husv. ut. hétfő, Illés és Demeter-napok előtti hétfőn.
- Kehida**, (Zalam.), március 26. és szept. 12. követő napon.
- Kémes**, (Baranyam.), május 5. és szept. 1., ha ünnep, ugy a következő hétköznapon kirakó- és állatvásár.
- Kenderes**, ápr. 9, jul. 9, nov. 9. hétfőre, ha nem

- hétfőre esik, ugy az eze-
ket a napokat magában
foglaló hét hétfőjén.
- Kercenliget,** (Somogy-
gye), márc. 24. máj. 15.
aug. 16. okt. 15.
- Kerekegyháza,** (Pestmegye),
jun. 5. és okt. 10. meg-
előző hétfőn.
- Kerkasztmiklós,** február 16.
ápr. 23. jun. 10. aug. 6.
utáni keddi nap.
- Kerta,** (Veszprém.), viz-
koreszt után hétfőn, aug.
második hétfőjén és Kata-
lin hetében, hétfőn.
- Keszthely,** (Zalam.), jan.
6. febr., husvét ut. csüt.
Urnapi utáni csütörtök ju-
lius 2. aug. 10. utáni szept.
tember 21, október 15, Szt.
Márton után és december
8. csütörtökön.
- Kétegyháza,** ápr., aug.,
dec. hónapok elsejét kö-
vető hétfőn.
- Kéthely,** Szentháromság va-
sárnapja után hétfőn,
Adorján-napi utáni hétfőn,
Dömötör nap utáni hét-
főn.
- Kéty,** (Tolnam.), márc. 30.
és okt. 1-ét magában-
foglaló hét hétfőjén, ille-
tőleg, amennyiben ün-
neppnapra esnek, ugy a
rökövetkező hétköznapon
kirakó- és állatvásár.
- Killit,** lásd Balatonkillit.
- Kisbárapáti,** (Somogy-
m.), május 20, okt. 6, ha va-
sár- vagy ünnepnap, ugy
a következő hét hétfőjén
kirakó- és állatvásár.
- Kisbér,** április 24, június
24, aug. 15, és nov. 11.
hetében, csütörtökön.
- Kiskomárom,** Szt. György,
Szent Pál és Katalin el.
hétfő.
- Kisköre,** (Hovesm.), július
havának negyedik hétfő-
jén állat- és kirakóvá-
sár.
- Kiskőrös,** (Pestm.), február
24, máj. 1, aug. 1, okt.
18. hetében, hétfőn.
- Kiskundorozsma,** ápr. 7,
jun. 29, szept. 16, dec. 8.
vasárnap,
- Kiskunfélegyháza,** január
20, márc. 19, május 27,
aug. 18, okt. 4-ikét meg-
előző vasárnap, Jan. 1.
és jul. 2. utáni vasárnap
országos bucsuvásár.
- Kiskunhalas,** március 25,
jun. 21, szept. 1, nov. 19,
előtti szerdán és csütör-
tökön.
- Kiskunlacháza,** febr. 28—
29, máj. 25—26, aug. 3—4,
okt. 15—16, hetében, va-
sárnap és hétfőn.
- Kiskunmajsa,** február 9,
Szentháromság vasárnap,
aug. 27, nov. 11 megelőző
vasárnap.
- Kisláng,** (Fejérm.), április
második hetének első és
aug. harmadik hetének
utolsó hétköznapja.
- Kismarja,** (Biharm.), márci-
us 9, jun. 12, szept. 11,
dec. 11. előtti vasárnap
és hétfőn.
- Kistelek,** (Csongrádme-
gye), jan. 13, ápr. 16, jul. 7,
okt. 2-át megelőző szom-
bat és vasárnap.
- Kisterenye,** május 1. után
kedd, szerda, november
11—12.
- Kisujszállás,** március 19,
jun. 20, szept. 4, decem-
ber 13-át megelőző vasár-
nap Minden hó első
szombatján havi állat-
vásár.
- Kisvárdá,** márc. 17, máj.
23, június 16, szeptember
1, nov. 1. heteiben, hét-
főn és karácsonyi meg-
előző hétfőn.
- Kiszombor,** (Torontálm.),
Virágvasár. és Nagy-
boldogasszony előtti csüt-
örtökön és október első
vasárnapját megelőző
csütörtökön.
- Kocsér,** (Pestm.), febr. 2.
és november 16. hetében,
hétfőn.
- Kocsola,** (Tolcam.), márc.
30. és okt. 1., ha vasár-
vagy ünnepnap, ugy a
köv. hétköznapon kirakó-
és állatvásár.
- Kóka,** febr. 22, jun. 22,
szept. 23, november 23.
hetében, hétfőn.
- Komádi,** ápr., jun., aug.
és okt. 20-át magában-
foglaló hét pénteken.
- Komárom,** (Komáromm.),
Mátyás-napot, Fülöp Ja-
kab-napot, Péter Pál-na-
pot, Rókus-napot, Fe-
renc-napot és András-na-
pot magába foglaló hétf.
- Köny,** (Győrm.), május 8.
köv. hétfőn és okt. 28.
magába foglaló hétfőn.
- Kölcse,** (Szatmárm.), febr.
utolsó napját, máj., aug.
és dec. hónapok elsejét
magába foglaló hetek
hétfőjén.
- Kölesd,** (Tolnam.), Judica,
Szt. Golthárd, Szent
László és Szt. Márton he-
tében, szerdán.
- Kömlő,** (Hovesm.), május
második és szept. negye-
dik hétfőjén, ha ünnep,
ugy a következő hétköz-
napon.
- Koppányszántó** (Tolnam.),
máj. Pongrác, szept. Má-
ria-nap hetében csütör-
tökön Ha ünnep, a leg-
közelebbi hétköznapon.
- Körmend,** febr. 6, március
12, április 5, május 10,
június 24, jul. 20, aug.
24, szept. 21, október 19,
nov. 11, dec. 13. Ha e ha-
tárnapok szombat, vasár-
nap vagy ünnepre esnek,
ugy a legközelebbi hét-
köznapon.
- Köröshegy,** márc. és aug.
utolsó keddi napján.
- Körösladány,** máj. 16, jun.
28, szept. 15.
- Köröstarcsa,** (Békésmegye),
ápr. 23—24, szept. 1—2.
Ha vasár., ugy a meg-
előző pénteken szom-
baton. Ha az ápr. vásár
husvételre esnek, ugy az
ünnepek előtt szerda,
csütörtök.
- Közseg,** (Vasm.), Virágva-
sárnap előtt, pünkösd
előtt, Jakab előtt, Egyed
után, Orsolya előtt és a
harmadik adv. vasárnap
ut. hétfőn, jan. utolsó
szerdáján állatvásár.

- Köteze**, (Somogym.), jul. és okt. hónapok első péntekén.
- Kötegyán**, (Biharmegye), jan. 10. és július 10.
- Kötelek**, (Jász-Nagy-Kun-Szoluokm.), jan. 25, május 5, szept. 20. hétfőn.
- Kövágóürs**, (Zalam.), aug. 17, nov. 5.
- Kövágószőlős**, (Baranyamegye), márc. 1. állatv., július 22, szept. 15. kirakóvásár, dec. 1. állatvásár. Ha vasárnap, a köv. napon nem tartják.
- Köveskál**, husvét ut. kedden, áldozó csüt. utáni nap, Lajos-nap ut. hétf.
- Kunbaja**, (Bácsbodrogm.), márc. 19. és nov. 1., ha hétfő, máskülönben az ezen napokat megelőző hétfőn kirakó- és állatvásár.
- Kunhegyes**, Gyertyaszent. Boldogasszony napján, Pádai Antal, Sámuel és Lukács napján vasárnap.
- Kunmadaras**, január 25, áldozó csütörtök, jul. 25, okt. 26. Ezen napokat megelőző hétfőn.
- Kunszentmárton**, febr. 14, máj 22, aug. 22, nov. 11. hetében vasárnap.
- Kunszentmiklós**, márc. 16, jun. 2, aug. 22, okt. 26. hétfőn.
- Kurd**, (Tolnam.), április 6, okt. 11.
- Kutas**, április 5, jun. 30, július 31, szept. 6.
- Lajoskomárom**, február és június utolsó csütörtök, István király hetében csütörtök és nov. második csütörtök.
- Lajosmizse**, jan. 10, máj 26. és szept. 15-ét megelőző hétfőn.
- Lébény**, (Mosonm.), július 25-ét, nov. 4-ét követő szerdán.
- Lénárdaróc**, jun. 1, november 6.
- Lengyeltől**, ápr. 5, június 16, jul. 25.
- Lentl**, (Zalam.), febr. 22, ápr. 10, dec. 6. Ha ünnep, a legközelebbi hétköznap.
- Lepsény**, (Veszprém.), Orbán és Terézia napot megelőző hétfőn.
- Lesencetomaj**, (Zalam.), július 26.
- Letenye**, (Zalam.), február 24, június 2, július 29, aug. 25, okt. 6. és dec. 35-ét megelőző kedden.
- Ietkés** (Hontm.), ápr. 17 és nov. 6, állat- és kirakóvásár.
- Liget**, (Baranyam.), ápr. Dömötör-nap hetében, csütörtök és szept. 29.
- Lovasberény**, (Féjérm.), Nagyhétben és pünkösd el. hétfőn, szept. 11. hetében és Dömötör utáni hétfőn.
- Lovászaptona**, ápr. Rezső, június Antal, aug. Agoston és nov. Erzsébet-napok hetében hétfőn. Ünnep esetén a következő nap.
- Lóvinci**, (Nógrádm.), ápr. 15, nov. 15, első nap állat-, második nap kirakóvásár. Ha ünnep, a legközelebbi hétköznap.
- Lövő**, (Sopronm.), február 14, ápr. 24, aug. 15, nov. 11. megelőző csütörtökön.
- Mád**, (Zemplénm.), február 15, május 30, okt. 8, dec. 12. csak kirakóvásár.
- Mágocs**, (Baranyamegye), febr. 14, ápr. 18, jun. 13, okt. 7. hete hétfőn.
- Magyarboly**, (Baranyam.), márc. 10. és szept. 15.
- Magyarkeszi**, Szt.-György előtti hétfőn, Nagyboldogasszony és Márton hetében, hétfőn.
- Magyarmecseke**, jun. 19, szept. 7.
- Magyaróvár**, jan. 6, máj 5, aug. 1, szept. 21. és október 28. hetében, hétfőn.
- Magyarszentiván**, február 20, május 12, július 4. hetében hétf., szept. 14.
- Majs**, (Braunam.), jan. 20, máj. 1, aug. 29, október 10.
- Makó**, (Csanádm.), Judica vasárnap előtti, jun. 24. aug. 19. és november 19. előtti szombat, vasárnap.
- Mándok**, (Szabolcsm.), Judica vas. köv. hétfőn, jun. 29, okt. 2. hetében hétf. és Advent első vasárnap. köv. hétfőn.
- Mány**, január 15, ápr. 1, július 8, nov. 24. magában foglaló hetek szerdáján.
- Marcall**, márc. 26, május 1, jul. 25, szept. 4, november 5.
- Marcaltó**, jan. 25, Szent György, Szent Margit, nov. 5-ét köv. csütört.
- Márlapócs**, (Szabolcsm.), febr. 6, máj. 3, aug. 21, dec. 8. utáni hétfőn.
- Martonvásár**, (Fehérm.), márc. 25, jun. 15, szept. 14, dec. 21-ik napját magában foglaló hét hétf.
- Mátészalka**, január 25. és márc. 19. het. hétfőn, április 24. és szept. 29. hete hétfőjén, július Mária-Magd. és nov. Erzsébet-nap hete hétfőjén.
- Megyaszó**, január 15, május 10, szept. 29.
- Mekényes**, június és aug. 10-ét magában foglaló heten, hétfőn.
- Mélykut**, (B.-Bodrogm.), márc. első, máj. utolsó, aug. második, nov. első csütörtökjén.
- Mernye**, (Somogym.), febr. 24, máj. 5, aug. 2, nov. 5. hetében, hétfőn.
- Mezőberény**, április 8, jul. 12, okt. 6-át megelőző péntektől vasárnapig. Első két nap állatvásár.
- Mezőcsát**, márc. 4, jun. 6, okt. 10, dec. 30. Megelőző napon állatvásár.
- Mezőkeresztes**, (Borsodm.), ápr. és aug. első vasárnapján, hétfőjén, szept. 19, dec. 22-ikét megelőző hétfőn.
- Mezőkomárom**, Judica, Rogáta napon, Szt. Mihály-nap hetének kedd és szerdáján, Szt. Kelemen-napon 2 napig.

- Mezőkovácsháza** (Csanád megye), június 8-ik és november 1-ső szerdai napján.
- Mezőkövesd**, március 19. június 27. aug. 20. okt. 4-ét megelőző hétfőn.
- Mezőtúr**, jan. 4. május 4. aug. 4. nov. 4. kirakóvásár, megelőző nap állatvásár.
- Mihályi**, (Sopronm.), jan. 6. ápr. 12. jun. 13. aug. 6. és okt. 4. után kedden és nov. utolsó keddjén.
- Miké**, február 16. április 8. május 4. szept. 1. nov. 5.
- Mikószéplak**, január 22. márc. 22. aug. 22. október 22.
- Mindszent**, (Csongrádm.), jan. 7-8. április 14-15. jun. 30. jul. 1. okt. 27-28., ha nem szombat és vasárnapra esnek, az előző szombat és vasárnap.
- Miskolc**, febr. Julianna máj. Orbán, aug. Sámuel, okt. Lukács és dec. Lázár napok hetében, hétfőn.
- Miszla**, jan., ápr., szept. első hétfőn és okt. 26-ika hetébe eső hétfőn nem tartja meg.
- Mohács**, febr. 24. április 17. jun. 24. szept. 15. hetében, nov. 11. dec. 21. előtti hétfőn.
- Monor**, (Pestm.), március 12. jun. 1. aug. 18. dec. 8. előtti vasárnap.
- Monoszló**, (Zalam.), márc. 10. és jul. 10. el. szerdán.
- Mór**, (Fehérmegye), Szent György, Szentháromság nap után hétfőn, Rozália és Márton-nap hét hétfőjén.
- Mórág**, (Tolnam.), április 12-ét és nov. 1-ét magában foglaló hét hétfőjén kirakó és állatvásár.
- Moson**, április 2. jul. 13. okt. 4. dec. 21. legköz. eső hétfőn, ünnep esetén legköz. köznapon.
- Mosonszentjános**, március 19. jun. 24. aug. 20. nov. 11. hetében, hétfőn.
- Mozsgó**, (Somogymegye). husvét ut. kedden, június 24.
- Mucsl**, máj. 20. okt. 20. hetében, szerdán.
- Nádasd**, (Vasm.), márc. 3. szept. 1. Ha vasárn., ugy megelőző hétköznapon (csak állatvásár).
- Nádudvar**, (Hajdumegye). jan., ápr. és aug. első hétfőjén és okt. 25-ike hetében hétfőn, ha ünnep, a következő nap.
- Nágócs**, (Somogym.), József, Antal, Nagyassz., ha ünnepre esik, ugy a köv. kedden, Terézia-nap hétfőjén.
- Nagyatád**, Gergely-nap el. tavasz „keresztnap” el. Illés-nap el., Rókus napján ősz „keresztnap” el. nov. 11. után mindig hétfőn.
- Nagybajom**, lásd Bihar-nagybajom.
- Nagybajom**, (Somogym.), József-nap el. kedden, május 8. aug. 18. Teréz el. hétfőn.
- Nagybaracska**, június 17. okt. 20. het. hétfőn.
- Nagyberki**, (Somogym.), husvét ut. kedden, június 27. aug. 10. szept. 25.
- Nagybörzsöny**, január 7. jun. 18. aug. 6. okt. 18. het. kedden, szerdán.
- Nagyecenk**, husvét után és Simon-Juda előtti csütörtök.
- Nagycsákány**, febr. 24. május 2. jun. 8. aug. 6. szept. 9. és 29. nov. 25.
- Nagydolány**, (Vasm.), június 16. dec. 6.
- Nagydorog**, márc. 13. jun. 5. aug. 1. és okt. 16. hete hétfőjén.
- Nagyecsed**, február, április, jun., aug., okt. és dec. hónapok első keddjén.
- Nagyfüged**, (Hevesmegye), febr. 12-ét megelőző hétfőn, szept. első hétfőjén.
- Nagyhalász**, (Szabolcsm.), jan., ápr. jul. és október első péntekjén.
- Nagyharsány**, jan. 25. ápr. 12. jun. 27. és okt. 9-ike előtti hétfőn.
- Nagyigmánd**, márc., József, jun. Vitus és szept. Szt. Mihály-nap hete hétfőjén.
- Nagykálló**, hushagyó keddi utáni csütörtök, ápr. 24. jun. 27. szept. 29. nov. 30-ika hetében csütörtökön.
- Nagykanizsa**, január és július hónapok kivételével minden hó első keddjén.
- Nagykónyl** (Tolnam.), áur. 12. és okt. 9. hetében, szerdán.
- Nagykapornak**, Jézus nevenapja, Fehérvasárnap, Szentháromság vasárnap havi, Boldogasszony és Mindszent ut. hétfőn.
- Nagykátá**, jan. 25. április 24. szept. 14. hetében, vasárnapján.
- Nagykőnyl**, (Tolnamegye), aug. 15-ét magában foglaló hét szerdai napján, ha ünnep, ugy a rákövetkező csütörtökön kirakó és állatvásár.
- Nagykőrös**, március 5. ápr. 27. jun. 27. okt. 26. el. vasárnap és hétfőn, aug. utolsó hétfőjén és keddjén.
- Nagykörű**, (Szolnokmegye), május 4. és okt. 2. hétfőjén.
- Nagylongyel**, (Zalamegye), május és szept. első szerdáján, ha ünnep, ugy a legköz. szerdán kirakó és állatvásár.
- Nagyléta**, (Biharm.), jan. 10. ápr. 19. és október 2-ika hetében, csütörtök.
- Nagylőzs**, husvét előtt két héttel, Urnap előtt, Szt. István után, Lukács ut. karácsony előtti hétfőkön.
- Nagymaros**, (Hontmegye), március 19. József hetében, jul. Jakab hetében szerdán, október Brigitta, dec. Judith hetében, hétfőn, csak kirakóvásár.
- Nagyoroszl**, (Nógrádmegye), márc. 19. hetében, május hóban keresztj. héten, aug. 6. hetén és dec. 6. hetében hétfőn és kedden.
- Nagypécely**, (Zalamegye), márc. 19. hetében csü-

- törtökön és junius első esütörtökén.
- Nagypirít**, május 10, július 25, szeptember 29. hetében kedden.
- Nagyrákos**, február 10, május 25, aug. 16, nov. 15.
- Nagyszakási**, február 10, ápr. 1, nov. 11. Ha ünnep vagy szombat, a követk. köznap.
- Nagyszékely**, (Tolnamegye). Szt. György-nap hetében esütört. és szept. második esütörtökjén kirakó- és állatvásár.
- Nagyvázsony**, (Veszprémmegye), Invoocat vasárn., szentkereszt feltalálása, jun. 24-ét, szentkereszt felmag. és karácsony napját megelőző hétfőn és kedden.
- Nemesdéd**, (Somogy megye), márc. 24, Szentháromság ut. kedden, szept. 29. és dec. 21. előtti hétfőn.
- Nemesheles**, husvét utáni kedd, áldozó esütörtök el. szerdán, június 28.
- Nemesnép**, (Zalamegye), április 24, szeptember 22.
- Nemessándorháza**, jan. 25, márc. 9.
- Nemesvid**, (Somogy megye), jan. 22, márc. 21, június 17, okt. 24. Ha vasárnap, a következő napon.
- Németholy**, jan. 6, március 25, május 16, július 23, szept. 8. hetében hétfőn és okt. 20.
- Nikla**, dec. 6. bucsúvásár.
- Nógrád**, febr. 16, május 15, jul. 26. és nov. 19-ét megelőző hétfőn.
- Noszlop**, (Veszprémmegye), ápr. Szent György és okt. Terézia-napok hetében, hétfőn.
- Nova**, (Zalamegye), Gergely György, Sárlos Boldogasszony el. hétfőn, Nagyboldogassz., Mihály előtti és karácsony előtti hétfőn.
- Nyárad**, (Veszprémmegye), máj. 1-ét és okt. 15-ét magában foglaló hét szerdai napján állat- és kirakó-vásár.
- Nyírábrány**, (Szabolcsm.), márc. 15, jun. 15, szept. 29, dec. 8. hetében esütörtökön.
- Nyírcsád**, március 9. és aug. 30. hetében kedden.
- Nyírbátor**, márc. 25, május 28, szept. 8, nov. 9, dec. 6. után esütörtök.
- Nyírbohdány**, március 12, június 24, okt. 4, dec. 6. hetében, szerdán.
- Nyiregyháza**, Tamás hetében, pünkösöd előtti, szept. 8-ika és Luca hetében hétfőn és kedden, Medard hetében hétfőn lóvásár.
- Nyírlugos**, máj. 1. és jul. 31. hetében, szerdán.
- Nyírmada**, Virágvasárnap ut. szerdán, áld. esütört. Anna-nap, Kisasszony. és András-nap hetében, szerdán.
- Ócsa**, jan. 18, március 27, jun. 24, okt. 19. megelőző hétfőn.
- Okány**, (Biharm.), május és aug. harm. szerdáján kirakó- és állatvásár.
- Olád**, (Vasm.), február 4, máj. 5, jun. 8, nov. 6. Ez időszertint nem tartják meg.
- Olaszliszka**, márc. 19, jun. 16, szept. 22, nov. 30. hetében, szerdán. Ha keresztény vagy zsidó ünnepre esik, az illető napot megelőző héten szerdán.
- Ónod**, minden hó első esütörtökjén.
- Orosháza**, ((Békésmegye), márc., június, szept. és dec. hónapok második hetének esütört. napján állatvásár, pénteken kirakóvásár.
- Oroszvár**, (Mosonm.), Szt. Vida napján. Nem tartják.
- Ostflasszonyfa**, (Vasmegeye), július 13.
- Ozora**, Jézus nevenapja ut. nagyléten, Sarolta és Terézia előtti hétfő és kedd.
- Ücsöd**, (Békésm.), március 10. és szept. 22. kirakó- és állatvásár.
- Órlszentpéter**, ((Vasmegeye), febr. 28, márc. 21, május 18, jun. 20, aug. 1, november 4.
- Órkény**, (Pestm.), január 29-át és aug. 11-ét megelőző hétfőn kirakó- és állatvásár.
- Órtilos**, (Somogy megye), szept. 29 kirakóvásár.
- Ósi**, (Veszprémmegye), március 25, okt. 8. megelőző hétfőn.
- Óskü**, (Veszprémm.), Hugó-napot és Dénes-napot magába foglaló hét hétfőjén.
- Pacsá**, aug. 18-án és Mátyás el. (február) esütörtök, április első, Szent Iván előtti és okt. utolsó esütörtök állatvásár, dec. 1-én, esütörtökön.
- Pálháza**, (Ab.-Tornamegye), május és októb. második esütörtökén.
- Páll**, (Sopronmegye), május 23, szept. 13.
- Páka**, (Zalam.), április 14, október 10.
- Paka**, május 16, július 15, szept. 21. és nov. 25-iki hetében hétfő.
- Pápa**, Gyertyaszent. Bold. assz., Gyümölcsoltó B. assz., Szentháromság vasárnap, jul. Sárlos B. assz., aug. Nagy Boldogasszony, szept. Kisassz. és dec. B. asszony fug. ünnepe utáni kedd és szerda, illetve a követk. hét kedd és szerdáján.
- Pápateszér**, (Veszprémm.), ápr. 8-át és szept. 1-ét követ. esütörtökön.
- Pápóc**, (Vasm.), febr. 14. és pünkösöd előtti hétfőn, aug. 10. és október 26. előtti hétfőn.
- Pásztó**, (Hevesm.), február 15-ét megelőző hétfőn és kedden, Virágvasár. ut. követk. és jun. 29, aug. 10. és dec. 24-ét megelőző hétfő és kedd kirakó- és állatvásár és nov. 1-ét megelőző hétfőn állatvás.
- Pátesa**, (Somogy m.), márc. 23, máj. 12, jun. 21. és szept. 17. ha vasár- vagy

- Ünnepnap, ugy a követk. hétköznapon.
- Pátka**, (Fejérm.), máj. 12. jul. 20, nov. 18. heténgk csütörtöki napján.
- Pécs**, minden hónap első hétfőjén, illetve ha ezen napok ünnepre esnek, a követk. hétköznapon kirakó- és állatvásár.
- Pécsvárad**, (Branyam.), Bálint, ápr. Adalbert, junius 13, aug. Nagyboldogassz. és okt. Lukács-nap hetében hétfőn és kedden.
- Pécel**, május első hétfőjén, szept. 2-ik hétfőjén.
- Pellérd**, (Baranyam.), márc. 19, május első csütörtökén, julius 25. hetében, csüt., okt. 10.
- Perkáta**, márc. 12, aug. 29. köv. hétfőn.
- Pétervására**, jan. 2., ha péntek vagy szombatra esik, utána való hétfőn és kedden, május Pongrác het. szerda, csütörtök, szeptember Cyprían-nap v. előző szerdán.
- Pilis**, (Pestmegye), jan. 5. ápr. 5. jul. 5. okt. 5. el. vasárnap.
- Pilisvörösvár**, (Pestm.), február 20-át és szept. 8-át követő hétfőn.
- Pincehely**, (Tolnam.), huszagyó kedd, hamvazó szerda, Szent György, Urnap, Simon-Judás hetében kedden, szerdán.
- Piszeke**, jul. 2, bucsuvásár.
- Polgár**, (Szabolcsmegye), január, március második szerdáján, junius 14, szeptember 20. hetében, szerdán.
- Polgárdi**, (Fejérm.), március 19. és szept. 16. megelőző hétfőn.
- Poroszló**, (Hevesm.), február 9, jun. 1, szept. 4, nov. 9. hétfő, illetve az azokat megelőző hétfő.
- Pülsőke**, (Zalam.), julius 25, szept. 1.
- Putnok**, (Gömörm.), Gyertyaszent. el., husvét el., pünkösd el., N.-Boldogasszony előtt és Mindszent előtt hétfőn, karácsony előtt hétfőn.
- Püspökhatvan**, (Pestm.), április első szerdáján és szeptember 15. köv. szerdán.
- Püspökladány**, március 19, jun. második csütörtökén, szept. 29, nov. 11-ik hetében, csütörtökön.
- Püspöknadasd**, március 19, aug. 20, szept. 29. hetében, hétfőn.
- Pusztamérges**, (Csongrádm.), Szt. István napját követő hétfőn.
- Rábacsanak**, (Sopronmegye), febr. és szept. második keddjén.
- Rábahídvég**, Jézus neve ut. hétfőn, nagyhétén, hétfőn, jun. 3. hétf. és Szt. Ferenc ut. hétfőn.
- Rácalmás**, október 15-ét megelőző hétfőn.
- Ráckeve**, jan. 25, ápr. 17, jul. 15. és nov. 5-ét megelőző vasárnap állat- és állatvásár.
- Ráckozár**, (Baranyamegye), márc. 12, máj. 5, jun. 28, okt. 20.
- Rajka**, (Mosonmegye), farsang utolsó hétfőjén, nagycsüt., pünk. kedd, Urszinevált. és Kálmán ut. hétf., Tamás napján.
- Rakaca**, (Borsodm.), május második és jul. 3-iki hétfőn kirakó- és állatvásár.
- Rakamaz**, ápr. 25, augusztus 2., nov. 2. hetébe eső hétfőn és ünnep esetén a köv. napon.
- Rákóczfalva**, (J.-N.-K.-Sz.-m.), ápr. 29, okt. 27, ha szombat; ellenesetben ezen napokat követő szombaton kirakó- és állatvásár.
- Reesk**, (Hevesm.), ápr. és szept. 2-ik hétf. és karácsony el. hétfőn kirakó- és állatvásár.
- Rédics**, (Zalam.), március 26. és nov. 19.
- Regöly**, máj. 16. és aug. 15. hetében, kedden.
- Répezesemere**, május 7, szept. 14.
- Répezentgyörgy**, március 12, ápr. 24, pünkösd utáni kedden, október 26.
- Rétközberenes**, (Szabolcsm.) jul. 2, dec. 18. (Nem tartják.)
- Rétság**, (Nógrádm.), ápr., julius és szept. első bétőjén, ha ünnep, ugy a következő hétköznapon állat- és kirakóvásár.
- Riese**, (Zemplénm.), márc. 25, jun. 24, okt. 9, dec. 10. hetében, hétfőn.
- Rombány**, (Nógrád-Hontm.), ápr. és nov. 10-ét követő hétfői napon, ha ünnep, ugy a következő hétköznapon kirakó- és állatvásár.
- Rum**, (Vasm.), jan. 10, március 21, jun. 27, aug. 25, okt. 15.
- Sajószentpéter**, (Borsodm.), márc. 12, ápr. 24, jun. 29, szept. 29, dec. 6. hetében, hétfőn. Hónapos vásárok febr., aug. és okt. 15-ét köv. hétfőn.
- Sajóvárkony**, április első, okt. első hétfőjén.
- Sajtoskál**, (Sopronm.), Leatáro el. csütörtök, továbbá Szt. Iván, Szt. Gellért, Szt. Tamás hetében, csütörtökön.
- Salgótarján**, január, május, julius és okt. hónapok 3. hétfőjén állatvásár, kedden kirakóvásár.
- Sárbogárd**, ápr. 4, jun. 14, szept. 15. és nov. 19-ik napja hetének hétfőjén.
- Sári**, (Pestm.), aug. 15.
- Sarkad**, ápr. 24, jun. 8, okt. 10, dec. 21. el. héten csütörtök és péntek, kirakó- és állatvásár.
- Sárkeresztur**, (Fejérmegye), május 13. és okt. 15-ét megelőző hétfőn.
- Sárosd**, (Fejérm.), május 1, julius 1, aug. 14, nov. 11-ikét magában foglaló hétfőkön, ha ez ünnep, a következő napon.
- Sárospatak**, márc., május, aug., okt. első szerdáján és dec. 2-ik szerdáján. Ha ünnep, ugy a következő szerdán.
- Sármellék**, (Zalam.), Husvét és Szent Márton előtt kedden.

- Sárrétudvári, (Biharmegye)** máj. és okt. első szerdáján kirakó és állatvásár.
- Sárvár, febr. és ápr. első hétfőjén, áldozóesüörtők előtti hétfőn, július első hétfőjén, aug. 2. utáni hétfőn, szept. első hétfőjén, Simon Judás napján, Advent hétfőn.** A febr., ápr., jul. és szept. vásárok országos, a többi havi állat- és kirakóvásárok.
- Sásd, (Baranyam.), márc. 1. május 7, jul. 7, szept. 1. és okt. 1. hetében hétfőn.** Ha e napokra ünnep esik, a rákövetkező közznapon.
- Sátoraljaújhegy, Apollónia, Virágvasárna, július 2., szept. 2. és nov. 5. hetében és karácsonyt megelőző héten hétfő és kedden.** Ha a vásár napjára ünnep esik, a vásár esüörtőkön és pénteken tartatik.
- Sellye, (Baranyam.), március 4, máj. 1, aug. 10, okt. 15. és dec. 3. előtti hétfőn állatvásár, kedden kirakóvásár.**
- Senyebáza, május és okt. első, aug. 8 ik, nov. és dec. utolsó vasárnap.**
- Seregélyes, január 29. hetében, fekete vasárnap, Apostolok osztlásának hetében és okt. 4-ét magában foglaló héten hétfőn.**
- Siklós, márc. 19-ike hetében, Szenthároms. utáni Nagyboldogasszony hetében, nov. 30. hetéb., mindig hétfőn.**
- Simontornya, Lactare, Exaudi és Órangyal vasárnap és Imre hg. (nov. 5.) napjának hetében kedden és szerdán.**
- Slók, ápr. 20, aug. 24. és okt. 19-ét magába foglaló hét szerdáján.**
- Solt, (Pestm.), Sára-napot követ. ápr. 18. Rókus-napot megelőz. Márton-napot követ. hétfőn állatvásár, kedden kirakóvásár.**
- Soltvadkert, (Pestm.), Szt. György napját és nov. 1-ét magában foglaló hét keddi napján.**
- Somberek, (Baranyam.), április és aug. 8-ikát magában foglaló hét hétfőjén, ha ünnep, ugy a követk. hétköznapon kirakó- és állatvásár.**
- Somlőszőlősa, (Veszprém.), máj. 1. és nov. 1-ét megelőző szerdán.**
- Somlóvásárhely, márc. Benedek, július Margit, szept. Lambert és karácsony hetében hétfőn.**
- Somogybükkösi, aug. 5. ut. vasárnap.**
- Somogyjád, (Somogyam.), márc. 14, jun. 1. és okt. 5., ha ünnep, az ezt követő hétköznap kirakó- és állatvásár.**
- Somogyásmon, jannár 2. márc. 12, aug. e2.**
- Somogyárd, áldozó esüörtők előtti hétfőn, Sárlos B.-asszony, Urszinevált. és Máté napján.**
- Somogysszll, márc. 1, máj. 10, szept. 15, Urszinevált. utáni hétfőn, nov. 19.**
- Somogyzsb, márc. 24, máj. 21. és szept. 24-ét megelőz. szerdán kirakó- és állatvásár.**
- Somogyvár, április 18, okt. 15. Ha ünnep, a legköz. hétköznap.**
- Sopron, márc. első hétfőjén, május első hétfőjén, aug. első hétfőjén, Szt. Erzsébet nap hetében, hétfőn országos állat- és kirakóvásár. Febr., ápr., jun., jul., szept. és okt. első hétfőjén országos lóvásár.**
- Soroksár, márc. 5. május 15, aug. 10, okt. 31. hetében vasárnap és hétfőn. (Nem tartják.)**
- Sóskut, (Fejérm.), Gergely, Medárd, Urszinevált. és Erzsébet hetében kedd és szerdán.**
- Süjtör, márc. első esüörtők, május második és okt. 15. utáni hétfőn, július 30. Ha ünnep, a legközelebbi hétköznap.**
- Sülkösü, (Pestmegye), május 10, aug. 19. és dec. 13. megelőző pénteken.**
- Sümeq, böjtközepe ut. kedden, áldozó esüt. előtti kedden, Sárlos Boldogasszony napján, Bertalan, Dömötör és Erzsébet napján.**
- Süttő, (Esztergomm.), március 18, június 13, szept. 18. és dec. 18. hetében, esüörtőkön.**
- Szabadsídvég, (Somogyam.), márc. 10, jun. 18, aug. 25. és dec. 10.**
- Szabadszállás, márc. 31, július 7, szept. 17-ét, nov. 15-ikét megelőz. vasárnap.**
- Szabadszentkirály, (Baranyam.), jan. 15-ikét magában foglaló hét esüörtőkjén, áldozó esüörtők előtti nap, Szt. László napján, aug. 15-ét magában foglaló hét esüörtőkjén, Máté napján és nov. 2-án.**
- Szakes, febr. 24, június 3, szept. 14, dec. 6.**
- Szakály, (Tolnam.), ápr. 3. és okt. 14.**
- Szalkszentmárton, jan. 28, máj. 19, jul. 20, okt. 18.**
- Szamosszeg, (Szatmárm.), Pünkösü ünnepét magában foglaló hét keddjén és Kisasszonynapját magában foglaló hét keddjén, ha ünnep, ugy a következő hétköz. állatvásár.**
- Szarvas, május 9, szept. 19.**
- Szarvas, (Békésm.), február 24, jun. 24, okt. 19, dec. 21-ikét megelőző péntek, szombat, vasárnap és hétfőn.**
- Szászvár, márc. 25. utáni hétfő és szept. 15.**
- Szécsény, jan. 25, március 12, ápr. 24, jun. 12, jul. apost. oszl., aug. 29, nov. 25-ike hetében hétfő és kedden.**
- Szeged, febr. 17, Szt. Donát hetében, május 5, jul. 31, okt. 10, nov. 30. hetében vasárnaptól kezdve vasárnapig és minden vásár előtti pénteken és szombaton sertésvásár.**

- Szeghalom**, (Békésm.), február 19, május 20, július 20, szept. 20. ut. hétfőn és kedden.
- Szegvár**, márc. 10, május 19, aug. 19, nov. 19-ikét megelőző szombat, vasárnap és hétfőn.
- Székesfehérvár**, (Fejérm.), február, ápr., jun., aug., okt. és dec. 15. hetében szerdán országos állat- és kirakóvásár, a többi hónapokban havi állatvásár, helivásár szerdán.
- Szenna**, (Somogy m.), május 27, szept. 14. Vasárnap vagy keresztény ünnep esetén a rákövetkező hétköznapon.
- Szekezsárd**, Virágvasárnap, áldozó esütők, Sárlos Boldogassz., ker. felt. és Erzsébet-nap hetében hétfőn.
- Szendró**, jan. 22, márc. 23, aug. 1, okt. 4. megelőző hétfőn.
- Szentantalfa**, (Zalam.), február első hetének, Antal-nap hetének és nov. ut. hetének szerdáján.
- Szentbalázs**, (Somogy m.), május 11, augusztus 30.
- Szentbékákála**, (Zalamegye), Gy. B. assz. ut. hétfő.
- Szentlénese**, (Baranyam.), jun. 1. kirakóvásár, márc. 16, aug. 10. állatvásár is. Ha ünnep, úgy a rákövetkező nap.
- Szentendre**, máj. 5, aug. első hetében, hétfőn és Mindszent ut. első hétfőn kirakóvásár.
- Szentes**, febr. 2, ápr. 24, jul. 22, szept. 21-ét megelőző pénteken és szombaton, ha szombatra esik, úgy ezen a napon és előző pénteken és szombaton, nov. 30-án, ha szombatra esik és előző pénteken, ellencsetben az ezt a napot megelőző pénteken és szombaton kirakó- és állatvásár.
- Szentság**, (Veszprémmegye), ápr. 8, jul. 16, szept. 1. és nov. 25. hetében, kedden.
- Szentgotthárd**, márc., jun., szept. és decemberben, Kántor-szerda ut. hétfőn, nagy-esütők, május 1, július 22, október 18.
- Szentgyörgyvölgy**, (Zalam.) február 19, április 12, június 8, aug. 10, okt. 21.
- Szentkereszt**, (Esztergom megye), Virágvasár, el. péntek, május 3, szept. 14, okt. 20.
- Szentkereszt**, (Zala m.) május 3, szept. 14.
- Szentlőrinc**, (Baranya m.) febr. 14, szept. 4. Ha ünnep, a rákövetkező hétfőn ápr. 12, június 10, ha ünnep, megelőző hétfőn.
- Szentmártonkátá**, szeptember 1-ét megelőző hétfőn.
- Szentpéterúr**, (Zala m.) husvét előtti kedden, június 30 és okt. 20, ha a két utóbbi vasár vagy ünnepnapra esik, úgy a legközelebbi hétköznapon kirakó- és állatvásár.
- Szeptek**, márc. első hétfőjén, dec. hónap Luca napja el. hétfőn kirakóvásár és Kisasszonynapja előtti hétfőn állatvásár.
- Szerencs**, január 16, április 24, aug. 16, nov. 2.
- Szigeiszentmiklós**, (Pest m.), ápr. 10, nov. 13.
- Szigetvár**, (Somogy m.) jan. 23, ápr. 24, jun. 12, aug. 2, szept. 29 és nov. 19. hetében, hétfőn.
- Szigetvár**, (Zala m.) aug. 16.
- Szilhalom** (Borsod m.) május 20, okt. 20. követő hétfőn.
- Szilkszó**, febr. 6, máj. 1, jul. 22, szept. 8, nov. 11. hetében, hétfőn.
- Szilasbárhás**, (Veszprém m.), máj. 1, okt. 30.
- Szill**, (Sopron m.) ápr. 24, Bertalan napján, ünnep vagy szombat esetén az utánkövetkező hétfőn, Mindszent ut. hétfőn és karácsony előtti esütőkön.
- Szirák**, (Nógrád m.) febr. 24. utáni, máj. 15-16,
- szept. 8-9, előtti, nov. 25. utáni hétfőn, kedden.
- Szob**, jan. Remete Pál, április Dénes-nap, június Szt. László és okt. Szt. Vendel előtti hétfőn.
- Szoínok**, febr. 24, május 18, szept. 8, nov. 5. mindig előtte való hétfőn.
- Szomajom**, (Somogy m.) ápr. 27 és október 15, illetve ha ezen napok vasár- és ünnepnapra esnek, úgy a követk. hétköznapokon.
- Szombathely**, husz. kedd előtti kedd és szerda, Szt. György el. kedd és szerda, Urnap előtti kedd és szerda, jul. 25-én, Kisasszony előtti kedd és szerda és András-nap el. kedd és szerda, május harmadik és október első keddjén állatvásár.
- Szöllőgyörök**, (Somogy m.) márc. 21, máj. 16, szept. 9, okt. 18.
- Szőny**, márc. 4, máj. 16, július 17 és szept. 13. utáni hétfőn.
- Szőreg** (Torontál megye) febr. 24, ápr. 20, július 15, szept. 14, előtti vasárnap.
- Szulok**, (Somogy m.) husvét, pünköszt és Lukács-nap előtti hétfőn.
- Tab**, ápr. 11, június 2, aug. 1, szept. 21.
- Tabajd**, febr. 3, máj. 24, aug. 30, nov. 8-át magában foglaló hetek esütőkjén.
- Tálya**, (Zemplén m.) jan. 22, ápr. 4, jun. 27, október 19.
- Tamásl**, (Tolna m.) febr. március első és május Kántor-nap előtt, július Magdolna előtt, szept. Kánt. el., dec. Kánt. el. kedden.
- Táplóbleske**, febr. 7, máj. 7, hetében hétfőn, okt. 15. előtti hétfőn.
- Táplógyörgye**, március 1., május 5, aug. 31.
- Táplózele**, jan. 1, ápr. 1 és okt. 15. het. hétfői napokon és jun. 29.

- Táplószentmárton, (Pest m.) márc. 5 és okt. 1.
- Tapolca, (Zala m.) márc., máj, aug. és dec. első szerdáján, ha ünnep, ugy a köv. csütörtökön.
- Tarcal, febr. 8, március 10, május 5, aug. 11, szept. 29, nov. 17, ut. hétfőn, ünnep esetén a megelőző hétfőn.
- Tarján, (Komárom m.) március 31, máj. 10, aug. 4 és okt. 18-át magában foglaló hét hétfőjén.
- Tarpa, (Bereg m.) márc. 19, jun. 11, okt. 8.
- Tass, (Pestm.), ápr. 24 és nov. 4, állat- és kirakóvásár.
- Tata, husvét ut., pünkösöd ut., János fojv. és Imre- nap hetében, kedd és szerda.
- Tatabánya, (Komárom m.) márc., jan., szept. és december 15-ét követő hétfőn kirakóvásár; a többi hónapokban csak komárommegyeiek rakodhatnak ki.
- Tatárszentgyörgy, (Pestm.) okt. 20, Vendel-nap orsz. kirakóvásár jell. bucsuvásár.
- Téglás, (Hajdu m.) január 28, május 10, aug. 18, okt. 29, hete csütörtök.
- Tét, május 16. ut. köv. és okt. 31. megelőző csütörtökön.
- Tengelic, (Tolnamegye) június 20-át és okt. 23-át magában foglaló hetek csütörtökjén, ha ünnep, ugy a következő hétköznapon kirakó. és állatvásár.
- Tevel, (Tolna m.) ápr. és jun. első keddjén, okt., nov. második keddjén.
- Tihany, (Zala m.) ápr. 24. és jul. 24-ét követő keddén.
- Tinnye, jan. és márc első, jun. 2-ik, okt. első hétfőjén.
- Tiszaberec, (Szabolcs m.) febr. 16, jun. 2, aug. 24, okt. 15. hetében, szerdán.
- Tiszacsépe, (Hajdu m.) ápr. 12, jul. 1, szept. 20, nov. 13 el. hétfőn.
- Tiszadob, jan. 15, ápr. 17, aug. 7, okt. 4-ét megelőző héten hétfőn.
- Tiszaföldvár, (J.-N.-K.-Szolnok m.) márc 24, jun. 8, aug. 29, okt. 11, mindig vasárnap.
- Tiszafüred, jan. 4, ápr. 15, aug. 4, okt. 3. hetében csütörtökön.
- Tiszakarád, (Zemplén m.) június 24-ét és szeptember 8-át magában foglaló hét szordai napján kirakó- és állatvásár.
- Tiszakürt, máj első vasárnap és szept. 20-iki hetben vasárnap, hétfő.
- Tiszalök, febr. 14, máj. 15, aug. 21, szept. 25, nov. 27. hetében csütörtökön.
- Tiszaluc, jan. 5, ápr. 15, jul. 10, nov. 5.
- Tiszánána, febr. 24-ét, május 1-ét, aug. 4-ét és október 15-ét megelőző hétfőn.
- Tiszapalkonya, (Borsod m.) Nep. Szt János és Dömötör-napok hetében hétfőn.
- Tiszapolgár, (Szabolcs m.) lásd Polgár.
- Tiszaroff, (J.-N.-K.-Sz. m.) márc. 10 és okt. 9, ha vasár- v. ünnepnap, ugy a következő hétfőn kirakó és állatvásár.
- Tiszaszentimre, július első hétfőjén és nov. 19-ét megelőző hétfőn.
- Tiszatarján, (Borsod m.) ápr. 5, jul. 30, szept. 10, nov. 30-át megelőző hétfőn.
- Tiszavárkony, szept. 8.
- Tokaj, márc 24, jun. 23, jul. 22, szept. 22, okt. 27, dec. 22. hetében, hétfőn, ünnep esetén a követk. hétfőn.
- Tolcsava, ápr. 8, jun. 29, szept. 9, nov. 10, sertésfelhajtással. Ünnep esetén a megelőző hétfőn.
- Tolna, május első hétfőjén, jun. 13, aug. 10, Mind-szent utáni első hétfőn.
- Tolnanémedi, (Tolna m.) jun. 15 és okt. 22-ét magában foglaló hét hétfői napján állat- és kirakóvásár.
- Tompa (B.-Bodrogm.), május 16, szept. 9 és okt. 28-át megelőző hétfőn.
- Toponár, ápr. 25. Szent-háromság vasárnapja ut. napon, aug. 25. november 11.
- Tornaszentandrás, (Abauf-Torna m.) Gy. boldogasszony napját, Fülöp napját, Egyed napját, Dömötör napját megelőző csütörtökön.
- Tótszentmárton, (Zala m.) jul. 13, nov. 11.
- Tótszerdahely, (Zala m.) máj. 30 és szept. 14, ha vasárnap, ugy a következő hétfőn.
- Tótvázsony (Veszprém m.) július 2-át, okt. 10-ét magába foglaló hét szerdáján.
- Tököl, (Pest m.) május 1, okt. 2, kirakó- és állatvásár.
- Törökoppány, márc. 26, június 15, szept. 17, november 26.
- Törökszentmiklós, jan. 10, ápr. 17, július 26, okt. 4. vasárnapján.
- Tura, (Pest m.) Virágvasárnap, október második vasárnapja utáni hétfőn.
- Turkeve, ápr. 1, jun. 20, szept. 20, dec. 6. megelőző vasárnap, ha e napok vasárnap esnek, ugy ezen a rapon.
- Türje, (Zala m.) febr. 24, április 24, jul. 25, szept. 29. Ha ünnep, ugy a legközelebbi hétköznap.
- Tűskevár, febr. 24, jun. 13, július 22, szept. 8. megelőző hétfőn.
- Ujfehértó, (Szabolcsm.), január 28, jun. 8, aug. 26 és nov. 20. hetében csütörtökön.
- Ujkécske, febr. 20, máj. 15, jul. 31, nov. 8, vasárnap és hétfőn.

- Újmalomsok,** (Győr m.) márc. 1., jun., szept. és dec. második szerdáján.
- Újpest,** febr., máj., jul. és okt. 15-ét követő kedden.
- Újszász,** (Pest m.) márc. 8. és jun. 25-ike hetében hétfőn kirakó- és állatvásár.
- Und,** (Sopron m.) márc. 20. máj. 11. június 30. szeptember 9.
- Uszód,** (Pest m.) szept. elsőjét megelőző hétfőn marhaár.
- Üllő,** március 4. és aug. 10-ét megelőző hétfőn.
- Vác,** husz. el. Sárló B. asszony. Gál és Tamás nap előtti hétfőn.
- Vaja,** (Szabolcs m.) aug. első hétfőjén.
- Vajszló,** (Baranya m.) március Gergely, július Sárló Boldogasszony, okt. Ferenc és dec. Luca nap hetében hétfőn.
- Vál,** (Fejér m.) febr. 20. máj. 16. aug. 16. okt. 20. hétfőn és kedden.
- Vámosmikola,** július 22 és szept. 29. előtti hétfőn és kedden, ápr. 6. és dec. 1. ut. hétfőn állatvásár.
- Vámospétes,** (Hajdu m.) jan. Károly, máj. Zsigmond, aug. Lajos, nov. Katalin napját magában foglaló hét hétfőjén.
- Városlőd,** febr. 13. szept. 17. hetében szerdán állatvásár.
- Várpalota,** (Veszprém m.) ápr. 12. aug. 6. nov. 11. dec. 13. hetében hétfőn.
- Vásárosbéc,** máj. 23. október 4.
- Vásárosmiske,** Gyertyaszentelő B. assz., Gy. oltó B. assz., Sárló B. asszony. Nagyboldogasszony napokat köv. napokon, okt. Ferenc, Katalin, Luca napján.
- Vásárosnamény,** hushagyó kedd ut. hétfőn, ápr., máj. első keddjén, ha ünnep, ugy a következő hétköznapon, jun. Medárd-nap hetében hétfőn, aug. első keddjén, ha ünnep, ugy a köv. hét-asszony) ut. hétfőn, okt. első keddjén, ha ünnep, ugy a következő hétköznapon, dec. Luca nap hetében hétfőn.
- Vassurány,** március 19. május 1. aug. 12. október 26. (Nem tartják.)
- Vasszécsény,** febr. 16. szeptember 14. és nov. 22. előtti csütörtök és jun. 17. Ha e határnap ünnep, a következő napon, illetve megelőző csütörtökön.
- Vasszentimihály,** (Vas m.) ápr. 24 és szept. 29. ha vásár- és ünnepnap, ugy ezen napokat követő hétköznapon kirakó- és állatvásár.
- Vasvár,** jan. 27. márc. 15. máj 8. június 13. aug. 19. szept. 29. november 10.
- Velence,** (Fejér m.) márc. 27. aug. 7. nov. 6.
- Véménd,** (Baranya m.) márc. 27. július 17 és szept. 30.
- Vép,** (Vas m.) január 25. fehér vasárnap ut. hétfőn, áld. csüt. el. szerdán, Péter Pál és István kir. el. napon és november 5-én.
- Veresegyháza,** (Pest m.) március első és szept. harmadik hétfőjén.
- Verpelét,** jan. 18. április 24. jul. 27. okt. 31. ha nem hétfő, a megelőző hétfőn.
- Vértesszecska,** (Fejér m.) jun. 10-ét, nov. 19-ét magába foglaló hét szerdáján.
- Vése,** (Somogy m.) márc. 5. aug. 5. okt. 30.
- Veszprém,** jan. 6. febr. 14. márc. 12. Gergely. máj. 4. aug. 10. szept. 21. hetében hétfőn és nov. első hétfőjén.
- Veszprémvarsány,** (Veszprém m.) május 15-ét és aug. 25-ét magába foglaló hét keddi napján.
- Vészto,** február, máj., aug. és nov. első napja hetében szerdán.
- Villány,** április 4. jul. 5. szept. 1. okt. 31. megelőző hétfőn tartja.
- Visegrád,** (Pest m.) június 24. szept. 8. ut. vasárnap.
- Vizvár,** (Somogy m.) márc. 26. és szept. 5. ha ünnep, ugy vasárnap, ugy a következő hétköznapon kirakó- és állatvásár.
- Vörö,** (Somogy m.) ápr. 3. és jul. 5. utánkövetkező hétfőn.
- Zagyvarékás,** (Pest m.) február 9. jun. 16. szeptember 16.
- Zagyvaróna,** minden hónap 15-ét követő kedden. Ha ünnep, a követk. kedden. (Nem tartja.)
- Zákány,** június 24.
- Zala,** (Somogy m.) április 5. máj. 25. aug. 27. október 4.
- Zalaapátí,** márc. 21. pünkösd el. szerdán, Óraugyalok utáni nap, október 31.
- Zalabaksa,** máj. 4. szeptember 14 és Sárló B. asszony utáni hétfőn.
- Zalabér,** Szt. Gergely el. és Medárd el. szerdán, Nagyboldogasszony után, adv. 2. vasárnap utáni kedden.
- Zalaszegszeg,** febr. 14. Virágvasárnap előtti Szt. György ut. hétfőn, pünkösd ut. kedden, jul. 22. szept. 9. okt. 28. nov. 30. dec. 28.
- Zalagyömörő,** máj. 25. nov. 5 kirakó és állatvásár.
- Zalalövő,** jan. 10. ápr. 1. jun. 13. aug. 29. nov. 6.
- Zalapataka,** (Zala m.) ápr. 14. okt. 10 kirakó- és állatvásár.
- Zalaszántó,** pünkösd ut. Illés-nap ut. kedd.
- Zalaszentbalázs,** Balázs-Ürnap és Szt. István-napot követő hétfőn.
- Zalaszentgrót,** febr. 8. március 12. husvét előtti szerdán, jun. 24. július 13. szept. 1. nov. 11 és karácsony el. szerdán.

Zalaszentiván, husvét el.
hétfőn és aug. első hét-
főjén kirakó- és állat-
vásár.

Zalaszentlászló (Zala m.)
Antal napot. János-napot
és Nagyboldogassz. nap-
ját követő szerdán.

Zalavár, febr. 24, jul. 8-át
követő s kereszt. ünnepre
nem eső kedden.

Zánka, (Zala m.) máj. és
okt. harmadik csütörtő-
kén, ha ünnepre esik, a
legközelebbi hétköznapon
kirakó- és állatvásár.

Závod, nagyhét előtti pén-
teken.

Zebegény, május 13. és ok-
tóber 15.

Zirc, márc. 19, május 1,
július 25, szept. 29, de-

cember 4.

Zomba, április 18, jul. 20,
hetében szerdán, Dömötör
hetében szerdán.

Zsámbék, febr. 4. ápr. 24,
jun. 24. és okt. 28-át ma-
gában foglaló héten csü-
törtökön.

Zsámbok, április 1-ét, szeptem-
ber 14-ikét megelőző
hétfőn.

Minden Gazdának nélkülözhetetlen a legujabb kiadású

ÖNSZÁMITÓ

és köbttartalom mutató gömbölyű és szegletes fák részére is. Ezen könyv úgy az eladásnál, mint a bevásárlásnál a legmegbízhatóbb számolási eszköz. Úgyes és célszerű beosztásánál fogva a legnehezebb számolást is gyorsan és pontosan megállapíthatja. Tartalmaz azonkívül oly köbttartalom kiszámítást is, melynek alapján könnyen kiszámíthatjuk, hogy a széna- vagy szalmakazalban hány métermázsa van és még egyéb kiszámításokat. Ára ezen közhasznú és nélkülözhetetlen ügyes könyvnek a pénz előzetes beküldése esetén kemény kötésben 1 pengő 50 fillér, utánvéttel 2 pengő.

Megrendelhető:

NÓTÁS HETILAP kiadóhivatala, Budapest, VII., Garai-utca 2. szám.

Szerelmes szívek tanácsadója

a legujabb és a legjobban szerkesztett

Szerelmi levelező

Sokan kiöntenék szívük bánatát, csak nem tudják formába önteni, ezen segít a Szerelmi Levelező, melyben szebbnél szebb levél-minták foglaltatnak. Ezekután bárki megírhatja szíve választottjának a maga érzéseit, vagy le is másolhatja azokat. Ezen tartalmas könyv ára, mely 180 levélmintát tartalmaz, a pénz előzetes beküldése mellett 1 P 50 fillér. Utánvéttel 2.— pengő.

Megrendelési cím:

NÓTÁS HETILAP
kiadóhivatala

Budapest, VII., Garai-utca 2. sz.

Megtudhatja jövőjét

ha megrendeli a legujabb kiadású

Egyiptomi nagy álmoskönyvet

Az összes álommegfejtések és magyarázatokon kívül tartalmazza még a babonák katedáját, az ujszüllöttek eszióját, a szerencsés és szerencsétlen napokat, az 5 nagy híres csodakabálát, melynek segítségével megtudhatja jövőjét, a tenyér- és kézjósálat, a kártyavetés művészetét, végül a planéták hatását az emberi életre és az időjárásra. Ezen tartalmas és tanulságos nagy könyv ára a pénz előre való küldésénél 2 pengő.

Utánvételes szállításnál 2 pengő 50 fillér.

Megrendelési cím:

NÓTÁS HETILAP
kiadóhivatala

Budapest, VII., Garai-utca 2. sz.

Felelős szerkesztő: Dr. Kovács Dénes.

Révai Irodalmi Intézet Nyomdája, Budapest.

Nyomdaigazgató: Lánzer M.

Nagymosásnál nélkülözhetetlen!

Tisztos és hófehér

Hutter

lesz ruhaneműje

A tisztaság minden eszköze!

VIM

**most
sokkal
olcsóbb!**

Takarékos háziasszonyok
öröme a VIM új olcsó ára:

NAGY DOBOZ	60	FILLÉR
KÖZÉP DOBOZ	40	FILLÉR
NORMÁL KARTON	20	FILLÉR

Kapható : mindenütt.

Korán vásároljon
Idejében vessen
természetesen

Mauthner
m a g o t

Kapható:
szövetkezeteinkben
Kérje:
negyedévenként
megjelenő
árjegyzékeinket
ingyen és bérmentve

MAUTHNER ÖDÖN

magtermelő és magkereskedelmi r. t.

B U D A P E S T

VII. Rottenbiller-u. 33.

Nagyobb tételnél kérjen külön árajánlatot!